Димчо Захариев, Жени Димитрова, Асен Асенов,
Петя Бойчева, Лидия Танева

ТЕРЦИЕРНИ РЕЛИКТНИ РАСТЕНИЯ В БЪЛГАРИЯ

2018

Редактор: доц. д-р Димчо Захариев

Рецензент: проф. д.б.н. Димитър Пеев

© Д. Захариев, Ж. Димитрова, А. Асенов,
П. Бойчева, Л. Танева

Издателство “Химера” ООД, Шумен
ISBN 978-619-7218-41-1

ИНФОРМАЦИЯ ЗА АВТОРИТЕ

Димчо Захариев и Жени Димитрова са преподаватели по Ботаника в ШУ „Еп. Константин Преславски”

Асен Асенов е кустос на хербариума на СУ Св. Климент Охридски”

Петя Бойчева е кустос на растителни колекции и хербариум в Университетска ботаническа градина – Екопарк Варна към СУ „Св. Климент Охридски”

Лидия Танева е студентка в магистърска програма „Управление и опазване на екосистемите” на ШУ „Еп. Константин Преславски”

Изданието е реализирано по проекти
към Фонд “Научни изследвания”
на ШУ “Епископ Константин Преславски”

№РД-08-70/02.02.2016
Биоценотични проучвания в естествени и изкуствени екосистеми. Мониторингови стратегии за управление и опазване на екосистемите

№РД-08-93/03.02.2017
Опазване на биологичното разнообразие и поддържане устойчиво развитие на биоценозите

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР ……..…..…. 6

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ВИДОВЕТЕ ……..…..…. 8

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА БЪЛГАРСКИТЕ ИМЕНА …..……..... 555

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА ЛАТИНСКИТЕ ИМЕНА …..……...…... 561

ЛИТЕРАТУРА ……..……. 566

ПРЕДГОВОР

Настоящата книга има за цел да представи информация за биоразнообразието на тези растения в България, които са се запазили до днес от топлите времена на Терциера - периодът след изчезването на динозаврите. Тогава климатът е бил влажен и топъл и те са имали много по-широко разпространение в Европа. Последвалите ледникови епохи - в Европа те са били 6 на брой, са довели до намаляване на площта, в която тези видове се срещат. В някой случаи площта е намаляла драстично и днес отделни видове са разпространени само в няколко държави или дори само в една държава.

Броят на терциерните реликтни видове растения е 182, което е 4.4% от всички висши растения, установени до момента на територията на България (Асьов и др., 2012).

Изучавайки реликтните растения ние можем да потърсим отговори на някои важни въпроси в съвременния свят: Как климатичните промени се отразяват върху разпространението на растителните видове? Как реликтните растения се приспособяват към промените в климата и успяват да оцелеят? Възможно ли е нашата дейност да има по-силен ефект върху растителния свят, отколкото промените в климата? Какво можем да направим, за да запазим съществуващото разнообразие от видове? Намирането на отговори на тези и други подобни въпроси тепърва предстои.

ПРЕДГОВОР

При подготвянето на информацията за всеки вид са използвани следните източници: Картите за разпространение в Европа са изработени по данни от Flora Italiana и Euro+Med PlantBase. Картите за разпространение в България и данните за надморската височина (минимална и максимална, при която е установен вида) са по Конспект на висшата флора на България (Асьов и др., 2012). Информацията за местообитанията и морфологията на растенията е основно от многотомната поредица “Флора на НР България” и “Флора на Република България”. За отделни видове са ползвани данни от Червена книга на Република България. Том 1. Растения и гъби (Пеев, 2015). Природозащитният статут е посочен на базата на: Бернска конвенция; Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES); Директива 92/43/EEC на Съвета на Европейската общност за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна; Закон за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие на Република България, Приложения II-IV; Червена книга на Република България. Том 1. Растения и гъби (Пеев, 2015). Ползването на растенията е според Определител на растенията в България (Делипавлов и др., 2011) и Закон за лечебните растения на Република България. Снимките в раздел “Галерия” са на авторите, а за тези, които не са авторски, е посочен източника.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ВИДОВЕТЕ

Abies alba Mill.
Бяла ела

Семейство Борови (Pinaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

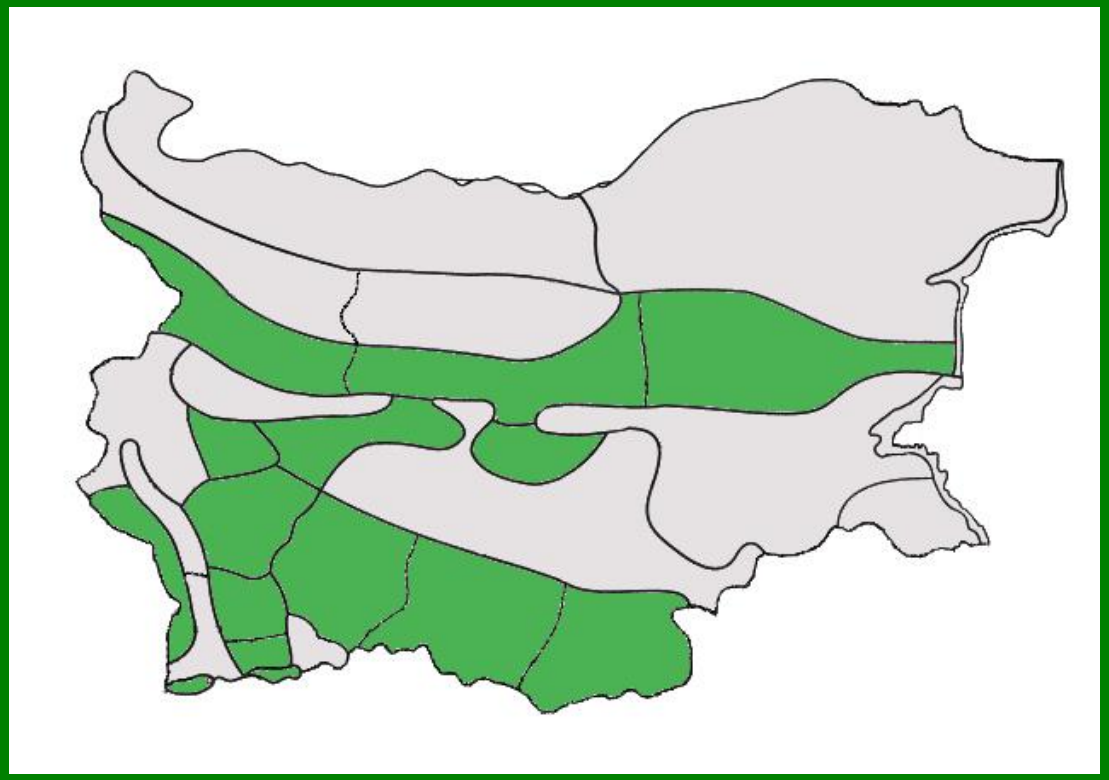

Abies alba Mill. Семейство Борови (Pinaceae)
Бяла ела

МЕСТООБИТАНИЯ: Образува чисти и смесени гори, от 400 до 2000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 65 m високо, с право стъбло, конична до почти цилиндрична корона и хоризонтални клони. Кората гладка, светлосива, понякога червеникава. Младите клонки грубо влакнести, сиви. Пъпките не са смолисти. Листата разположени спирално, върху плодните клонки насочени нагоре, игловидни, отгоре лъскави, тъмнозелени, отдолу с 2 сребристи ивици, тези по страничните клонки повече или по-малко врязани на върха. Шишарките тъпо цилиндрични. Люспите широко бъбрековидни, отвън пухести. Семената обратно конични, асиметрични, с ръждивочервеникаво ципесто крилце. Цъфти април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, горскостопанско, декоративно, етеричномаслено, лечебно, техническо.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Продължителността на живота достига до 800 години. От дървесината се приготвят музикални инструменти. От смолата в кората се получава страсбургски терпентин.

Abies alba Mill.
Бяла ела

Семейство Борови (Pinaceae)

ГАЛЕРИЯ

Abies borisii-regis Mattf.
Цар Борисова ела

Семейство Борови (Pinaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

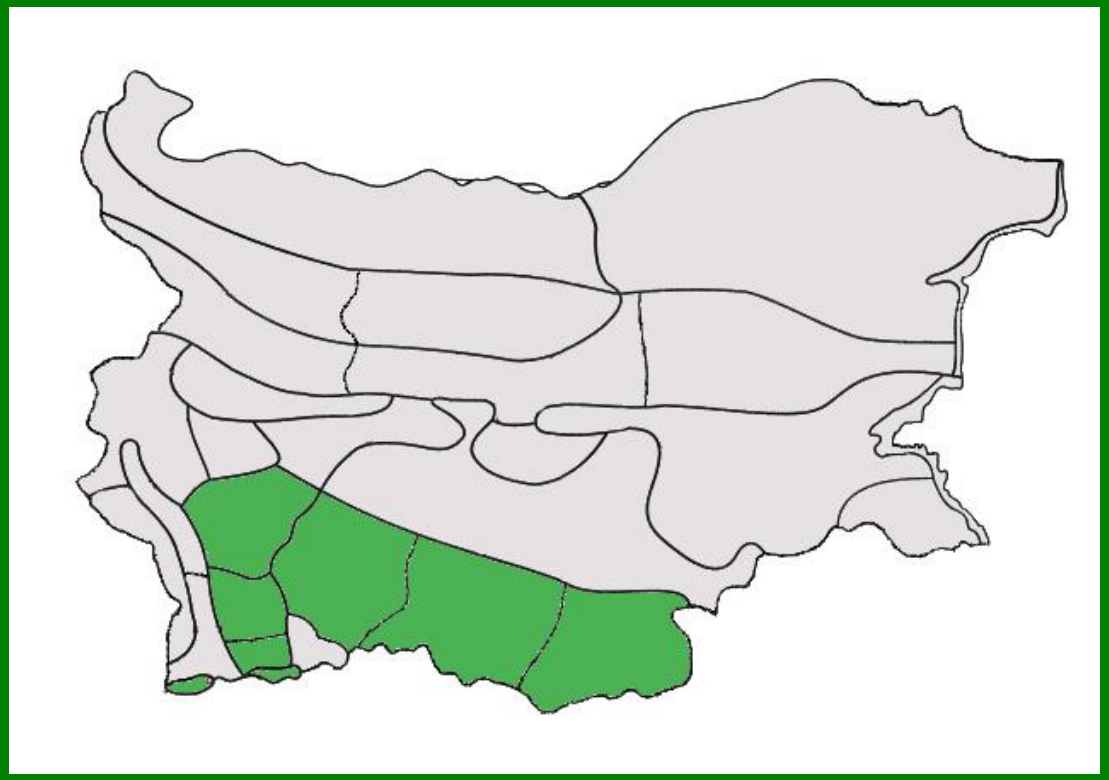

Abies borisii-regis Mattf. Семейство Борови (Pinaceae)
Цар Борисова ела

МЕСТООБИТАНИЯ: Образува чисти и смесени гори, от 400 до 2000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 65 m високо, с право стъбло, конична до почти цилиндрична корона и хоризонтални клони. Кората гладка, светлосива, понякога червеникава. Младите клонки възголи, сиви. Пъпките смолисти. Листата разположени спирално, върху плодните клонки насочени нагоре, игловидни, отгоре лъскави, тъмнозелени, отдолу с 2 сребристи ивици, заострени на върха. Шишарките тъпо цилиндрични. Люспите широко бъбрековидни, отвън пухести. Семената обратно конични, асиметрични, с ръждивочервеникаво ципесто крилце. Цъфти април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, горскостопанско, декоративно, етеричномаслено, лечебно, техническо.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

Abies borisii-regis Mattf.
Цар Борисова ела

Семейство Борови (Pinaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Acer campestre L.
Полски клен

Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

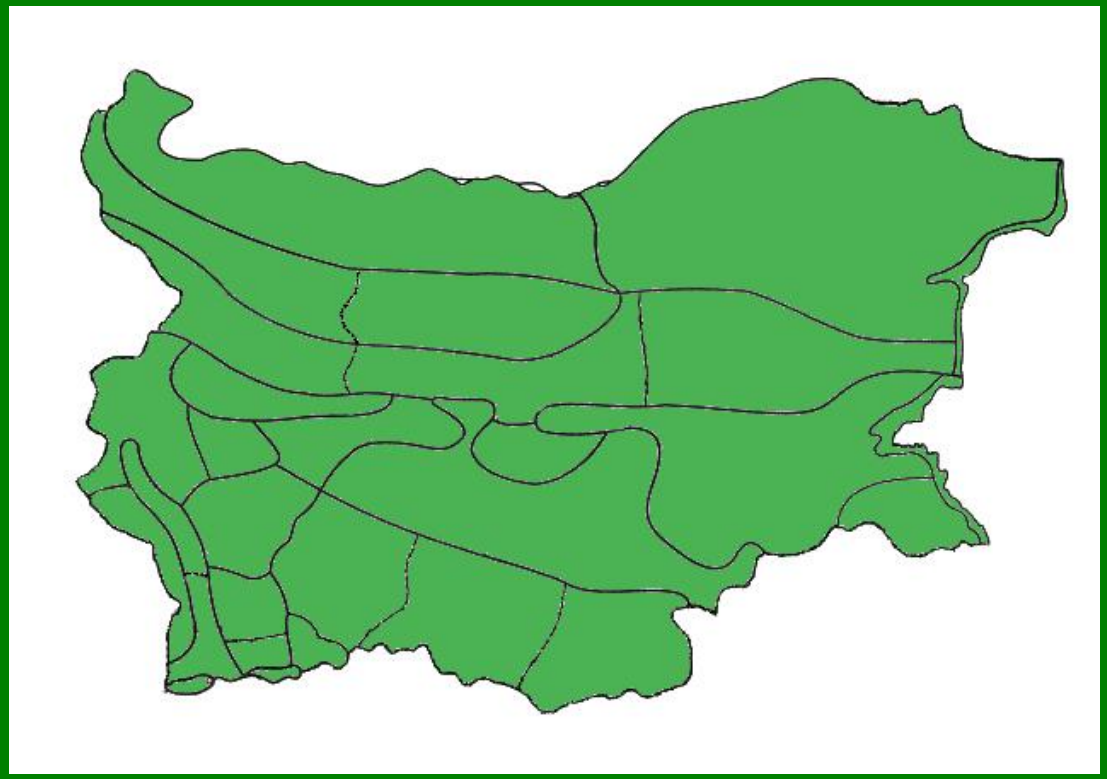

Acer campestre L. Семейство Сапиндови (Sapindaceae)
Полски клен

МЕСТООБИТАНИЯ: В мезофилни и ксерофилни гори и храсталаци, най-често в дъбови гори, от морското равнище до 1600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 20 m високо, с широка закръглена корона. Младите клонки светлокафяви, влакнести; старите голи, сивокафяви, плитко напукани, с или без коркови ребра. Листата 2-8,5 cm дълги, 2-11 cm широки, длановидно изрязани до средата на 5 или 3 дяла; отгоре тъмнозелени, голи, отдолу влакнести, светлозелени. Съцветията щитовидни, в пазвите на листата или по върховете на клонките, появяват се след разлистването. Цветовете двуполови, жълтозелени. Плодните дялове яйцевидни; крилцата 1,5-3 cm дълги, 0,7-1,5 cm широки, разположени под ъгъл от 180°. Цъфти април-май. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, лечебно, медоносно, фуражно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В България към този вид са установени няколко подвидови групи. В миналото опадалите листа са използвани за боядисване на тъкани в пурпурночервен цвят. Семената могат да се използват като ядки за храна.

Acer campestre L.
Полски клен

Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

ГАЛЕРИЯ

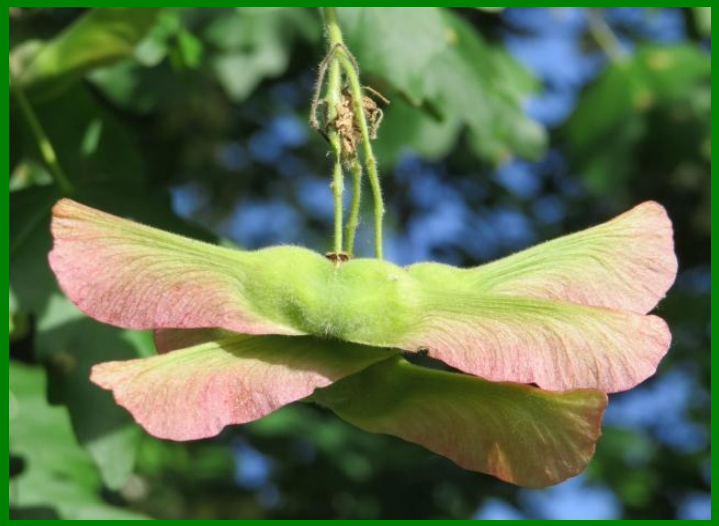

Acer heldreichii Orph. ex Boiss.
Жешля

Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

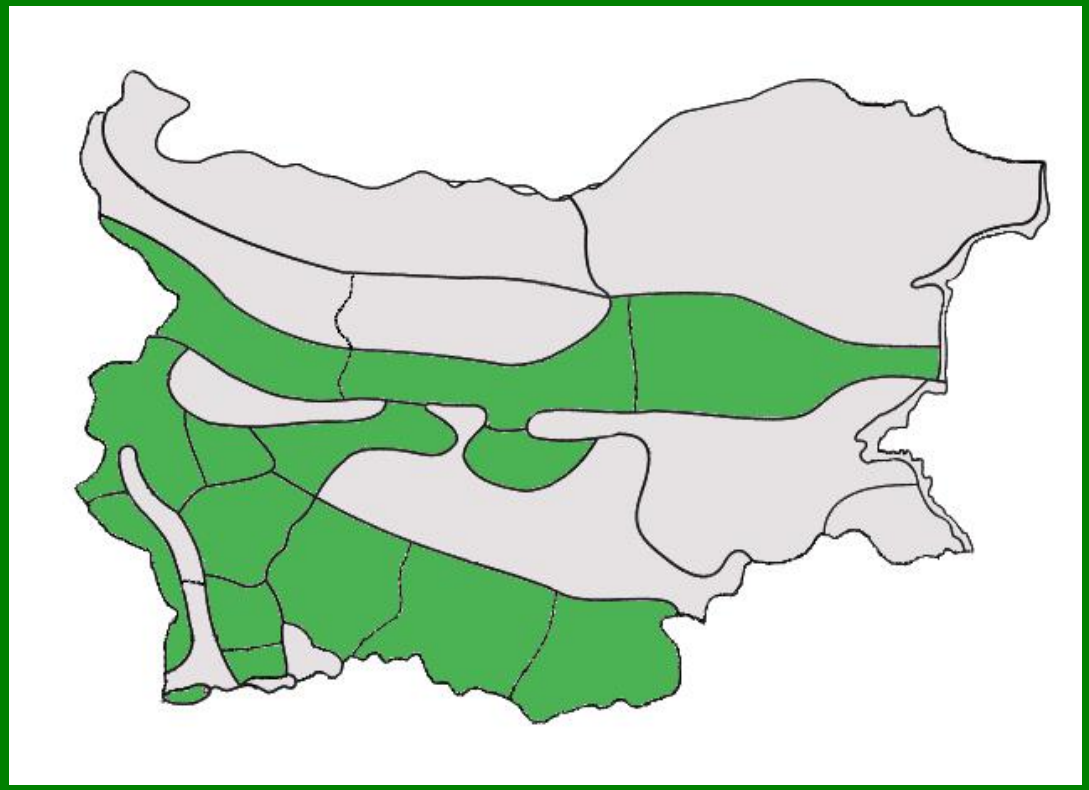

Acer heldreichii Orph. ex Boiss. Семейство Сапиндови (Sapindaceae)
Жешля

МЕСТООБИТАНИЯ: В мезофилни букови и смесени гори, върху богати и дълбоки почви, от 800 до 1900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 20 m високо, с широка закръглена корона. Младите конки голи, сивочервени; старите сивокафяви, с люсповидно напукана кора. Листата 4-15 cm дълги, 5-17 cm широки, повече от половината дължина на петурата длановидно изрязани на 5, рядко на 3 дяла, отгоре тъмнозелени, голи, отдолу синкавозелени, влакнести в ъглите на жилките; дръжката гола, до 10 cm дълга, без млечен сок. Съцветията гроздовидни, разположени върхно по клонките, появяващи се след разлистване. Цветовете еднополови и двуполови, бледозелени. Плодните дялове продълговати; крилцата до 4 cm дълги и до 1,5 cm широки, успоредни, разперени, прави или извити, припокриващи се до кръстосани. Цъфти май-юни. Плодоноси септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Уязвим”.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит. В България към този вид са установени няколко подвидови групи.

Acer heldreichii Orph. ex Boiss. Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

Жешля

ГАЛЕРИЯ

Acer hyrcanum Fisch. & C.A.Mey
Хиркански явор

Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

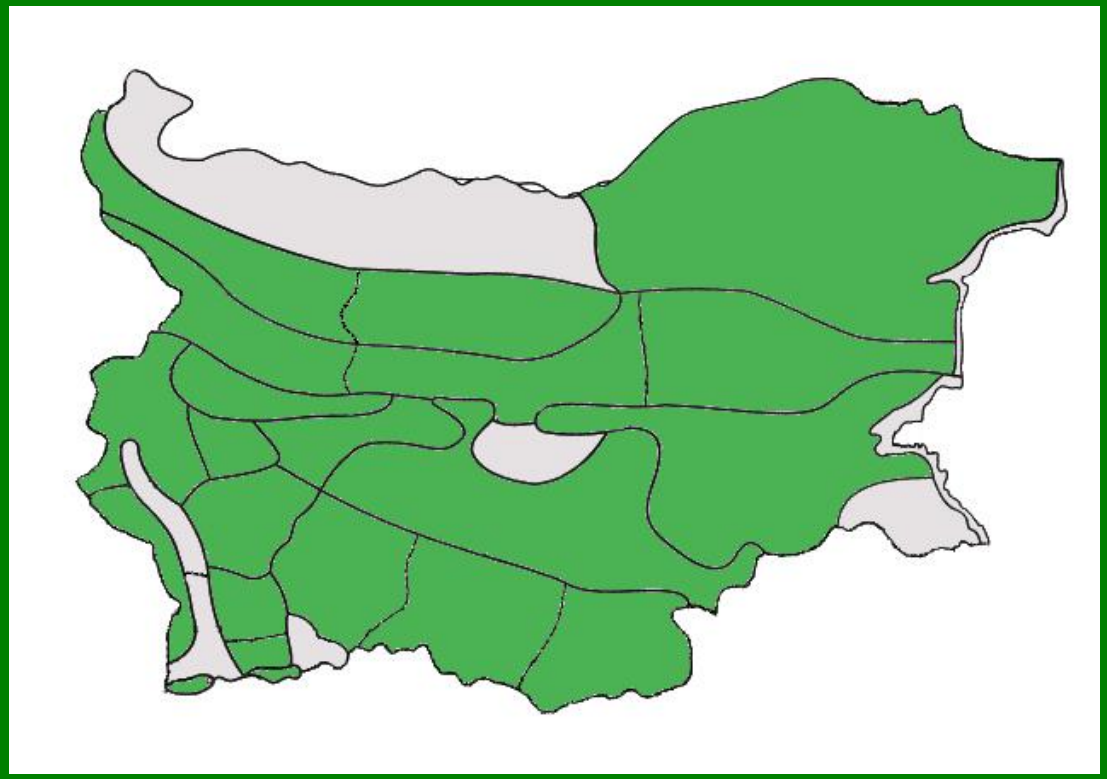

Acer hyrcanum Fisch. & C.A.Mey Семейство Сапиндови (Sapindaceae)
Хиркански явор

МЕСТООБИТАНИЯ: В широколистни, по-рядко в смесени гори, от 300 до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 10 (15) m високо. Младите клонки голи, червенокафяви, лъскави; старите голи, сивокафяви, с люсповидно напукана кора. Листата 3-9 cm дълги и 3-11 cm широки, длановидно, плитко изрязани на 5 или 3 дяла; отгоре яркозелени, голи, отдолу светлозелени, голи или влакнести в ъглите на жилките; дръжката гола или с редки власинки, до 10 cm дълга, без млечен сок. Съцветията щитовидни, по върховете на клонките, появяващи се едновременно с листата. Цветовете еднополови, бледожълти. Плодните дялове кръгли или яйцевидни, изпъкнали; крилцата до 3 cm дълги и до 1,2 cm широки, успоредни, разперени или припокриващи се във връхната част. Цъфти април-май. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В България към този вид са установени няколко подвидови групи.

Acer hyrcanum Fisch. & C.A.Mey
Хиркански явор

Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Acer monspessulanum L.
Маклен

Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

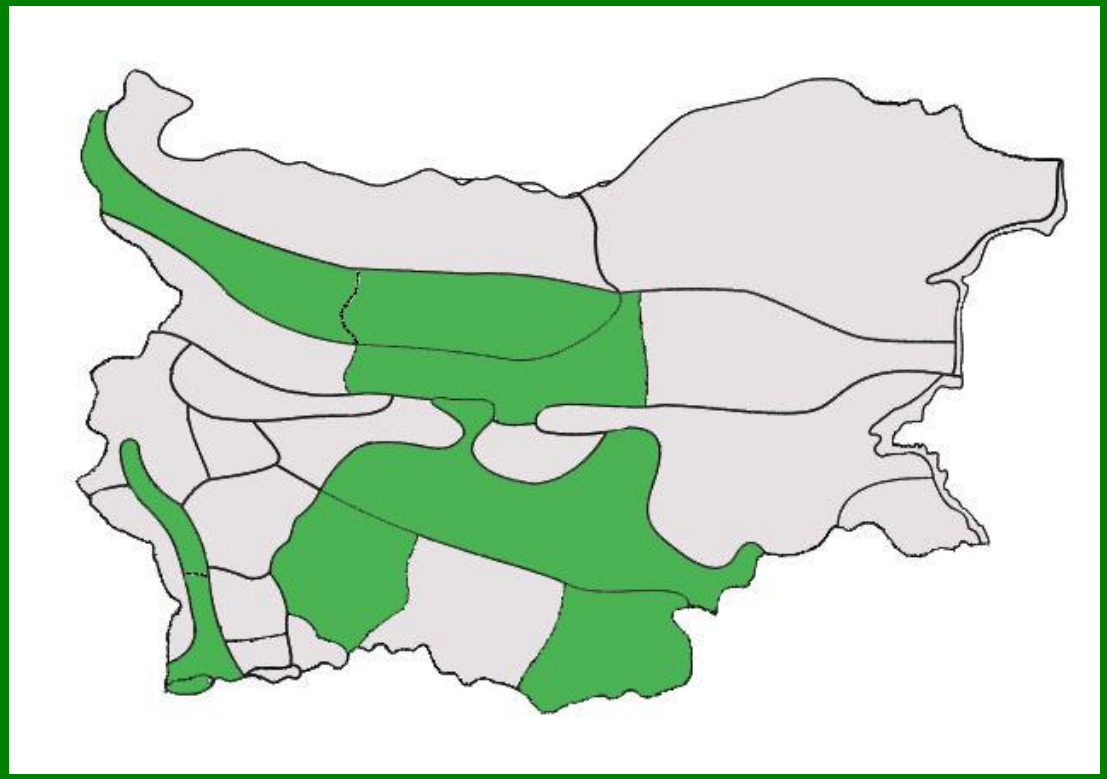

Acer monspessulanum L. Семейство Сапиндови (Sapindaceae)
Маклен

МЕСТООБИТАНИЯ: В низините и предпланините, от 100 до 600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 10 m високо, със закръглена корона. Младите клонки голи или влакнести, сивокафяви; старите голи, с тъмносива плитко напукана кора. Листата 1,5-5,5 cm дълги, 1,5-7,5 cm широки, полукожести, длановидно изрязани на три целокрайни или назъбени дяла, отгоре тъмнозелени, отдолу светлозелени, голи или късо влакнести; дръжката до 7 cm дълга, без млечен сок. Съцветията гроздовидни, увиснали, по върховете на клонките, появяващи се след разлистването. Цветовете двуполови и еднополови, жълтозелени. Плодните дялове кръгли, изпъкнали, голи или влакнести; крилцата 1,5-2,5 cm дълги и 0,5-1 cm широки, успоредни или припокриващи се. Цъфти април-май. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В България към този вид са установени няколко подвидови групи.

Acer monspessulanum L.
Маклен

Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Andrea Moro, Italy

Acer platanoides L.
Шестил

Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

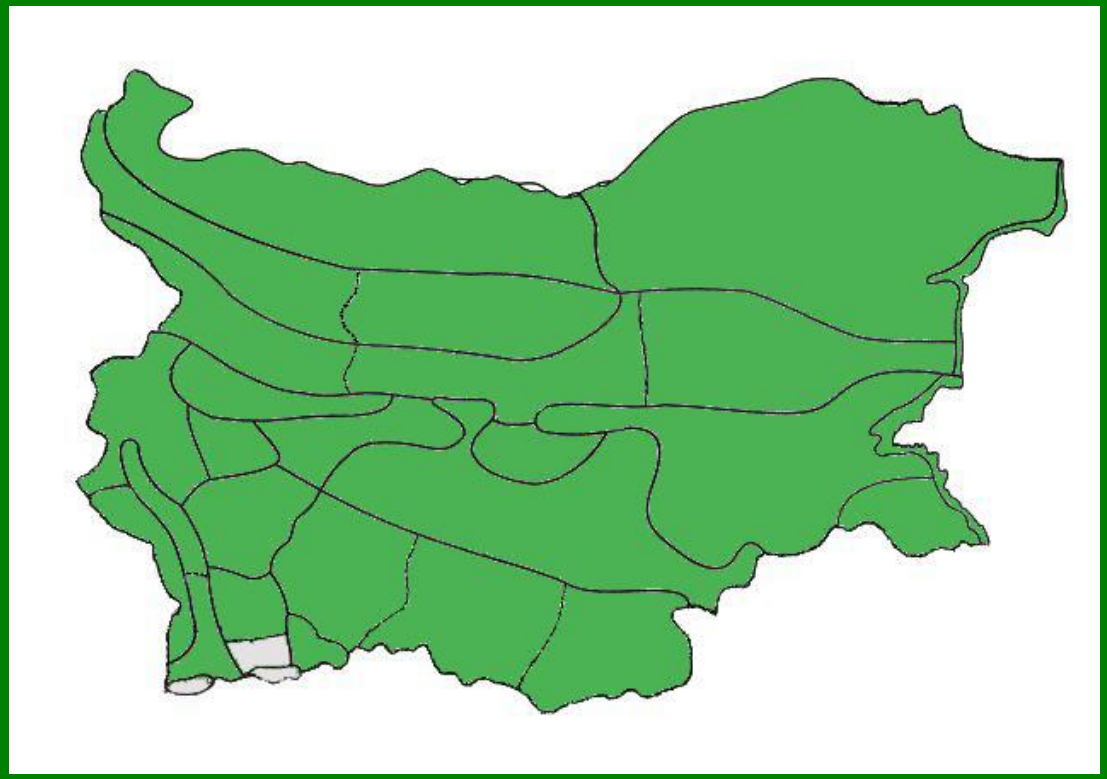

Acer platanoides L. Семейство Сапиндови (Sapindaceae)
Шестил

МЕСТООБИТАНИЯ: В широколистни мезофилни гори в дъбовия и буковия пояс, от 500 до 1500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 25 m високо, с право стъбло и широка корона. Младите клонки голи, с гладка сивочервеникава кора; старите със сивокафява, плитко надлъжно напукана кора. Листата 10-18 cm дълги и 5-20 cm широки, длановидно до средата на петурата изрязани на 5 дяла; дръжката дълга, гола, до 20 cm дълга, с млечен сок. Съцветията щитовидни, увиснали, разположени връхно по клонките, появяващи се преди разлистването. Цветовете обикновено еднополови. Плодните дялове яйцевидни, слабо изпъкнали или сплеснати, отвътре и отвън голи; крилцата 2,5-5 cm дълги и 1-1,5 cm широки, под ъгъл от 130-170^0. Цъфти април-май. Плодоноси септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, горскостопанско, декоративно, лечебно, медоносно, фуражно, хранително.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Дървесината намира приложение в производството на музикални инструменти.

Acer platanoides L.
Шестил

Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

ГАЛЕРИЯ

Acer pseudoplatanus L.
Явор

Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

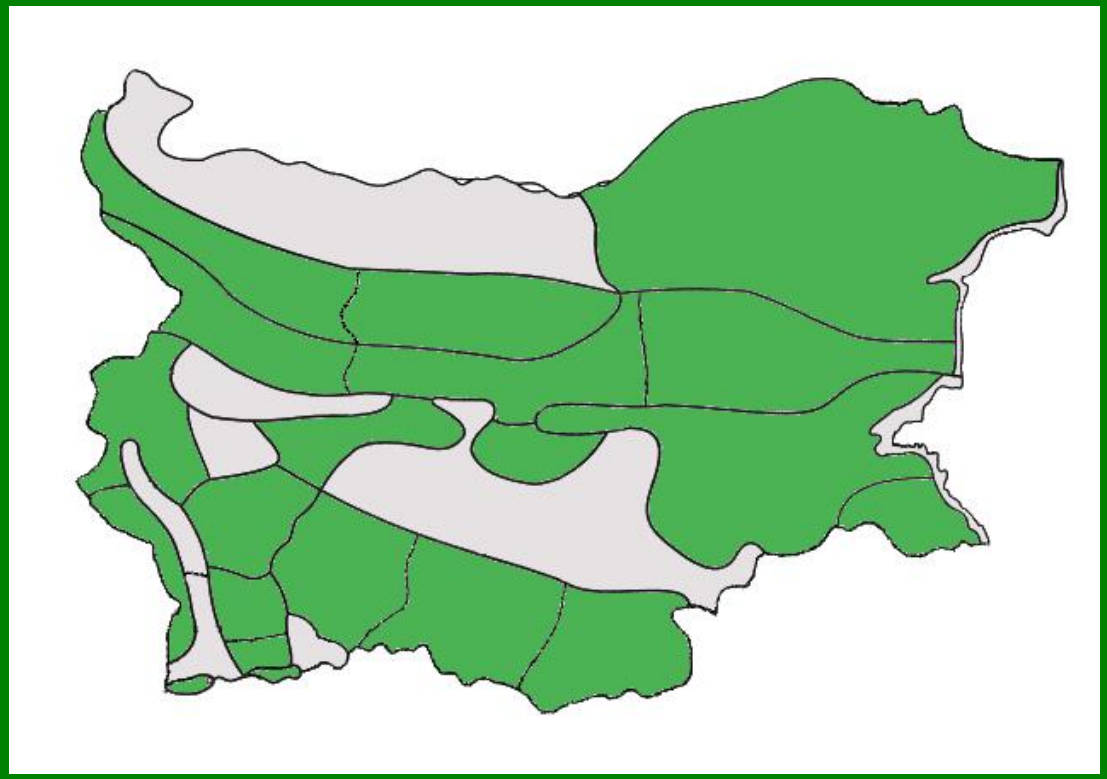

Acer pseudoplatanus L. Семейство Сапиндови (Sapindaceae)
Явор

МЕСТООБИТАНИЯ: В мезофилни, смесени и букови гори, върху дълбоки, богати и влажни почви в предпланините и планините, от 100 до 1400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 35 m високо, с право стъбло и широка корона. Младите клонки голи, с гладка кора; старите голи с тъмнокафява, плитко напукана кора. Листата 4-16 cm дълги, 6-15 cm широки, длановидно изрязани най-много до средата на петурата на 5 дяла. Съцветията гроздовидни, увиснали, разположени връхно по младите леторасли, появяващи се след разлистването. Цветовете еднополови, жълтозелени. Плодните дялове яйцевидни, изпъкнали отвън и отвътре голи или влакнести; крилцата 3-5 cm дълги и 1-2 cm широки, разположени под остър ъгъл. Цъфти април. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, горскостопанско, декоративно, козметично, медоносно, фуражно, хранително.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Продължителността на живота достига до 500 години. Използва се като парково дърво с повече от 50 форми.

Acer pseudoplatanus L.
Явор

Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

ГАЛЕРИЯ

Acer tataricum L.
Мекиш

Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

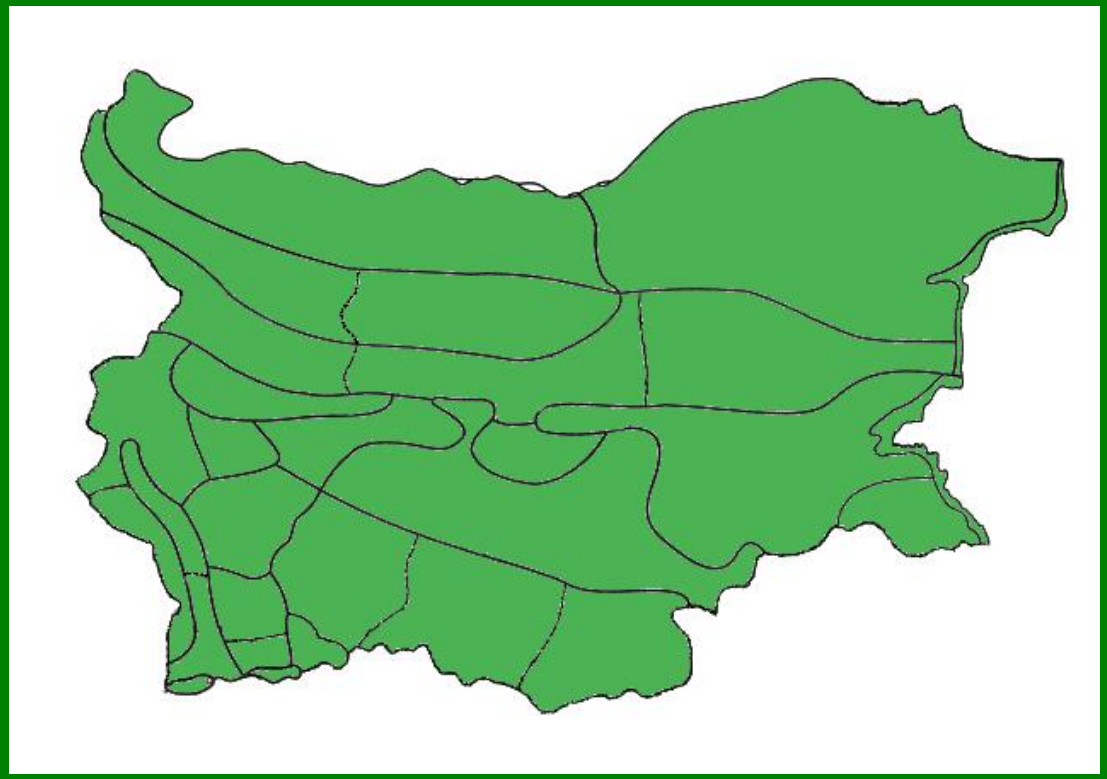

Acer tataricum L. Семейство Сапиндови (Sapindaceae)
Мекиш

МЕСТООБИТАНИЯ: В храсталаци и гори, в равнините и предпланинския дъбово-габъров пояс, от морското равнище до 1300 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст или ниско дърво, до 8 m високо, със слабо развита корона. Младите клонки голи с червеникава кора, старите голи със сива, гладка или силно напукана кора. Листата 3,5-10 cm дълги и 2-6 cm широки, яйцевидни, цели или неясно 3-делни; дръжката до 5 cm, гола, без млечен сок. Съцветията гроздовидни, изправени, разположени връхно по клонките, появяващи се след разлистването. Цветовете двуполови. Плодните дялове продълговати, сплеснати, отвън и отгоре голи; крилцата 2-3 cm дълги и 0,5-1,5 cm широки, успоредени, разперени или слабо припокриващи се във върхната част. Цъфти май-юни. Плодоноси септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, горскостопанско, декоративно, лечебно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Acer tataricum L.
Мекиш

Семейство Сапиндови (Sapindaceae)

ГАЛЕРИЯ

Adiantum capillus-veneris L.
Венерин косъм

Семейство Адиантови (Adiantaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

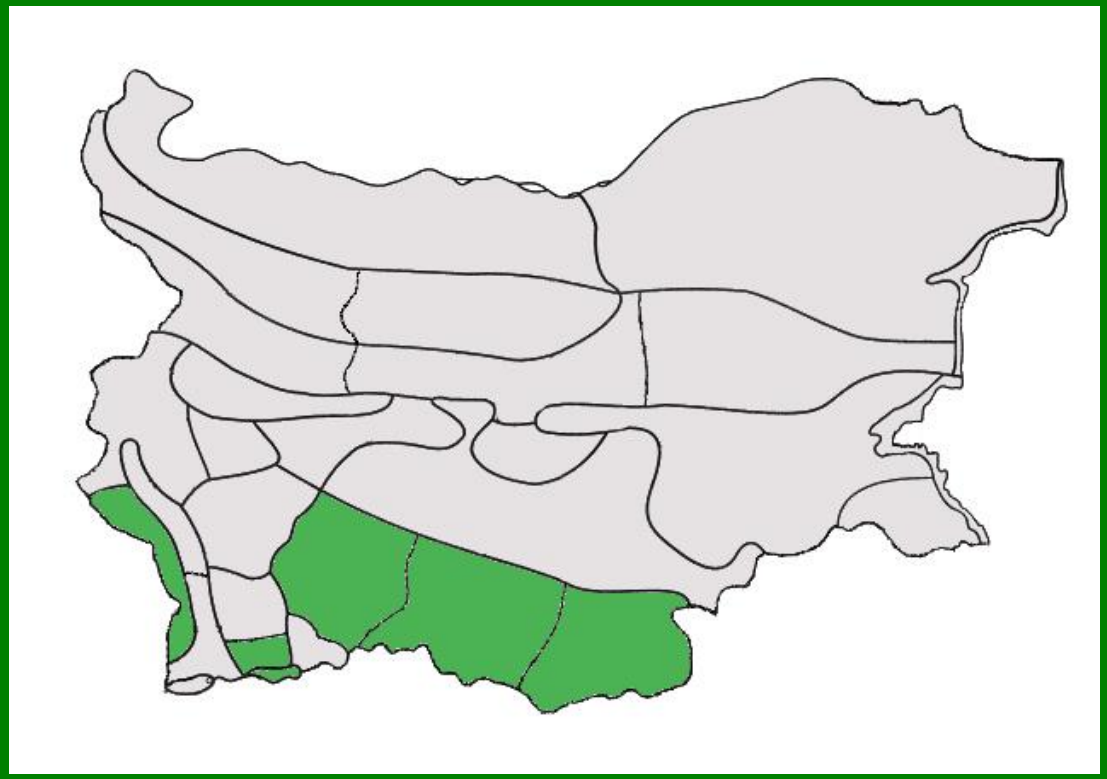

Adiantum capillus-veneris L. Семейство Адиантови (Adiantaceae)
Венерин косъм

МЕСТООБИТАНИЯ: По влажни предимно варовити скали, до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренището дълго, пълзящо и по цялата дължина покрито с ръждивокафяви тесни люспи и тънки коренчета. Листата яйцевидни до продълговато яйцевидни, нежни, обикновено презимуващи, почти голи, дълги до 10-35 cm. Листните дръжки тънки, най-често с дебелина до 1 mm, дълги колкото листната петура или по-къси от нея, полукръгли, отгоре с нежна бразда. Листните петури 2-4 пъти пересто разделени, светлозелени. Листните дялове и делчета единични, разположени на тънки и нежни дръжки. Спороносните листни делчета почни квадратни до бъбрековидни, по края тъмнокафяви. Спорите с гладка повърхност. Спороноси юни-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Българското и латинското наименование се дължат на приликата на дръжките на листата с дълъг и тъмен косъм от косата на жена.

Adiantum capillus-veneris L.
Венерин косъм

Семейство Адиантови (Adiantaceae)

ГАЛЕРИЯ

Aesculus hippocastanum L. Семейство Конскокестенови (Hippocastanaceae)
Конски кестен

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

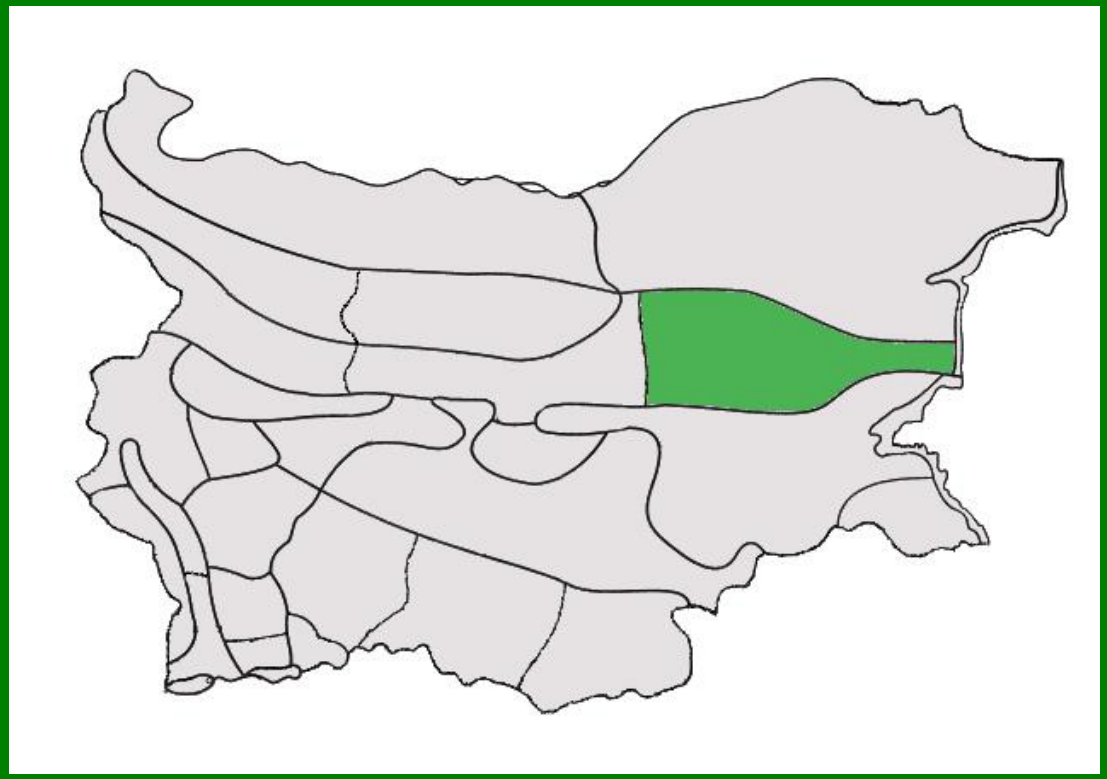

Aesculus hippocastanum L. Семейство Конскокестенови (Hippocastanaceae)
Конски кестен

МЕСТООБИТАНИЯ: В широколистни мезофилни гори, от 200 до 600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 25 m високо. Младите клонки светлокафяви, голи или слабо влакнести; старите с тъмносива, плитко напукана кора. Листата длановидно перести, до 25 cm дълги и 20 cm широки; листчетата 5-7, обратно яйцевидни, 10-20 cm дълги и 3-10 cm широки, отгоре тъмнозелени, голи, отдолу светлозелени, приседнали. Съцветията конусовидни, метличести, до 30 cm дълги и 8-12 cm широки; цветовете двуполови. Чашелистчетата 5. Венчелистчетата 5, бели, с розови или червени петна. Плодът сферичен, 3-6 cm в диаметър, с множество шипчета, разпукващ се на три дяла. Семената 2,5 cm дълги и до 3 cm широки, сферични или бъбрековидни, гладки, лъскави, тъмнокафяви. Цъфти април-юни. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

Aesculus hippocastanum L. Семейство Конскокестенови (Hippocastanaceae)

Конски кестен

ГАЛЕРИЯ

Aethionema arabicum (L.) Andrz. ex DC.

Арабска етионема

Семейство Кръстоцветни (Brassicaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

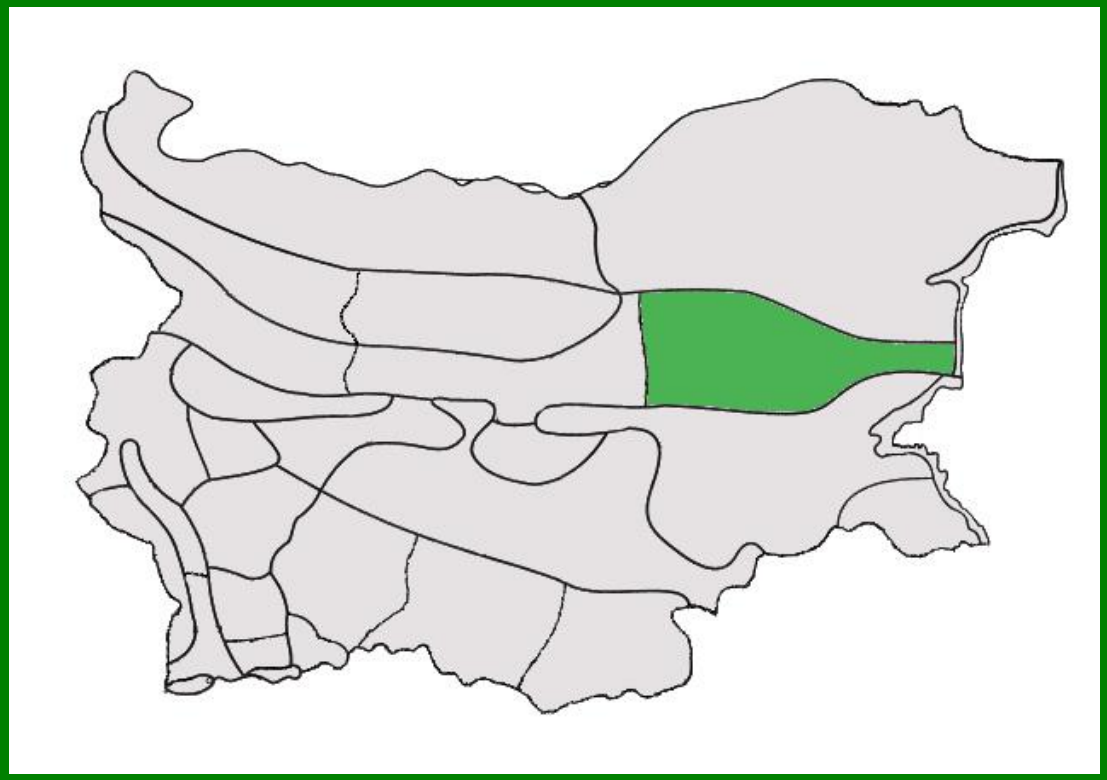

Aethionema arabicum (L.) Andrz. ex DC.

Арабска етионема

Семейство Кръстоцветни (Brassicaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи каменисти места, на около 300 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Едногодишно тревисто растение. Стъблата изправени, около 10 cm високи, тънки. Листата около 15 mm дълги, голи, долните яйцевидни, остри, горните яйцевидни, със сърцевидна, обхващаща стъблото основа. Съцветията гроздовидни. Чашелистчетата продълговато яйцевидни, по края ципести. Венчелистчетата малко по-къси от 4 mm. Плодните дръжки прави, косо разперени. Шушулчиците 10-12 mm дълги, кръгли до полукръгли, към върха широко крилати и на върха дълбоко вдлъбнати, крилцата закръглени, разположени нагъсто и припокриващи се; стълбчето 0,5-1 mm високо, по-късо от вдлъбнатината на върха на шушулчицата. Гнездата с по 6 семена. Семената яйцевидно елиптични.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Видът е установен само в околностите на с. Сотиря, Сливенско.

Aethionema arabicum (L.) Andrz. ex DC.

Арабска етионема

Семейство Кръстоцветни (Brassicaceae)

Снимка: Marck Menke, USA

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Jan Johansson, Sweden

Снимка: Jan Johansson, Sweden

Снимка: Jan Johansson, Sweden

Alnus glutinosa (L.) Gaertn.
Черна елша

Семейство Брезови (Betulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

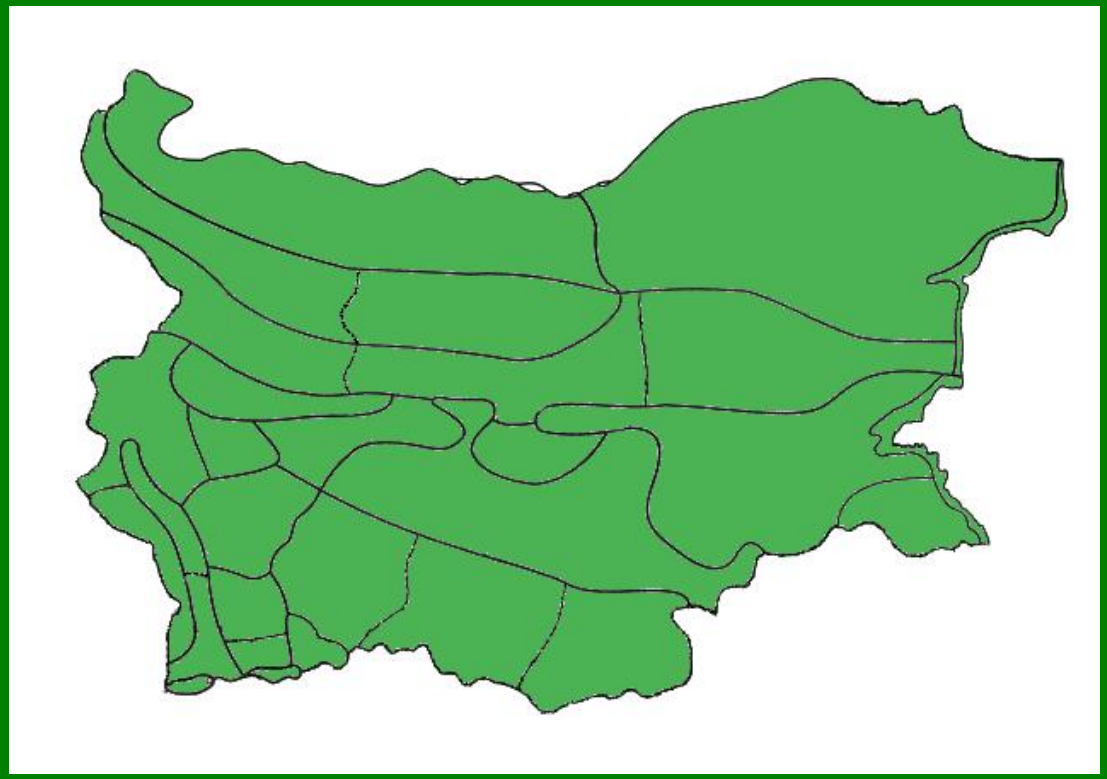

Alnus glutinosa (L.) Gaertn. Семейство Брезови (Betulaceae)
Черна елша

МЕСТООБИТАНИЯ: По бреговете на реки, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 20 (35) m високо, с цилиндрична корона. Кората гладка и лъскава, отначало зеленикавокафява, по-късно тъмносивокафява, плочковидно напукана. Младите клонки червеникавокафяви, лепкави. Листата последователни, обратно овални, закръглени до овално елиптични, 4-9 cm дълги и 3-7 cm широки, назъбени, с прилистници, опадващи след разлистването. Цветовете еднополови, събрани в еднополови съцветия реса. Растението еднодомно. Развиват се преди разлистването. Мъжките съцветия връхно разположени, по 3-5 в грозд. През зимата сбити и пурпурновиолетови, при цъфтеж жълтеникави и рехави, 4-12 cm дълги. Женските съцветия през зимата тъмнопурпурни, по-късно червени, 5 mm дълги. Плодът сплеснато, тясно елиптично, светло- до червенокафяво орехче, с тесни ципести крилца. Цъфти февруари-април.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, горскостопанско, лечебно, медоносно, противоерозионно, техническо.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Alnus glutinosa (L.) Gaertn.
Черна елша

Семейство Брезови (Betulaceae)

ГАЛЕРИЯ

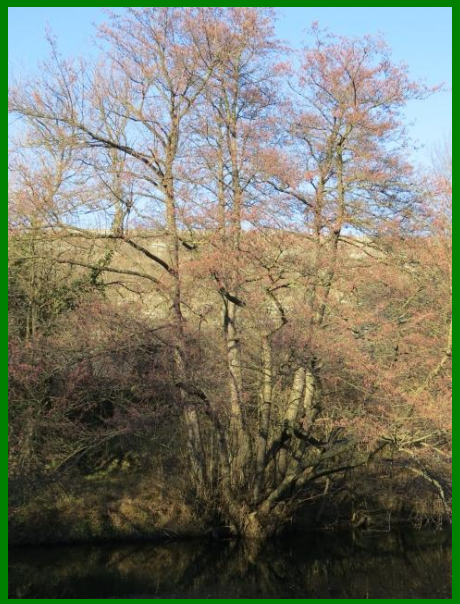

Alnus incana (L.) Moench
Бяла елша

Семейство Брезови (Betulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

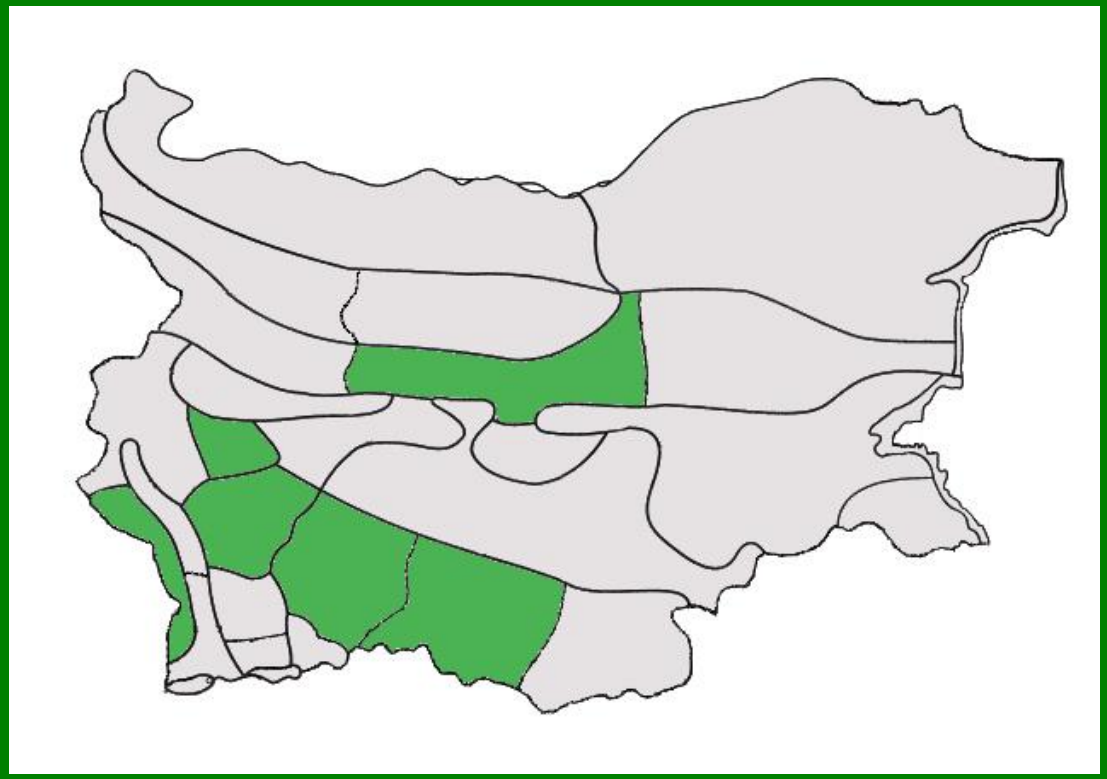

Alnus incana (L.) Moench Семейство Брезови (Betulaceae)
Бяла елша

МЕСТООБИТАНИЯ: Край потоци, от 600 до 1400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст или дърво, до 10 (20) m висок, с тясно яйцевидна корона. Листата яйцевидно елиптични, 4-12 cm дълги и 3-7 cm широки, възрастните отгоре голи, отдолу гъстопухести. Съцветията се развиват преди разлистването. Мъжките реси 7-9 cm дълги, по 3-5 в група. Женските съцветия шишарковидни, до 2 cm дълги, събрани по 3-10 на обща дръжка. Цъфти март-април.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, горскостопанско.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Alnus incana (L.) Moench
Бяла елша

Семейство Брезови (Betulaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Silvano Radivo, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Silvano Radivo, Italy

Снимка: Enrico Romani, Italy

Anthemis argyrophylla (Halácsy & Georgiev) Velen.

Сребролистно подрумиче

Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

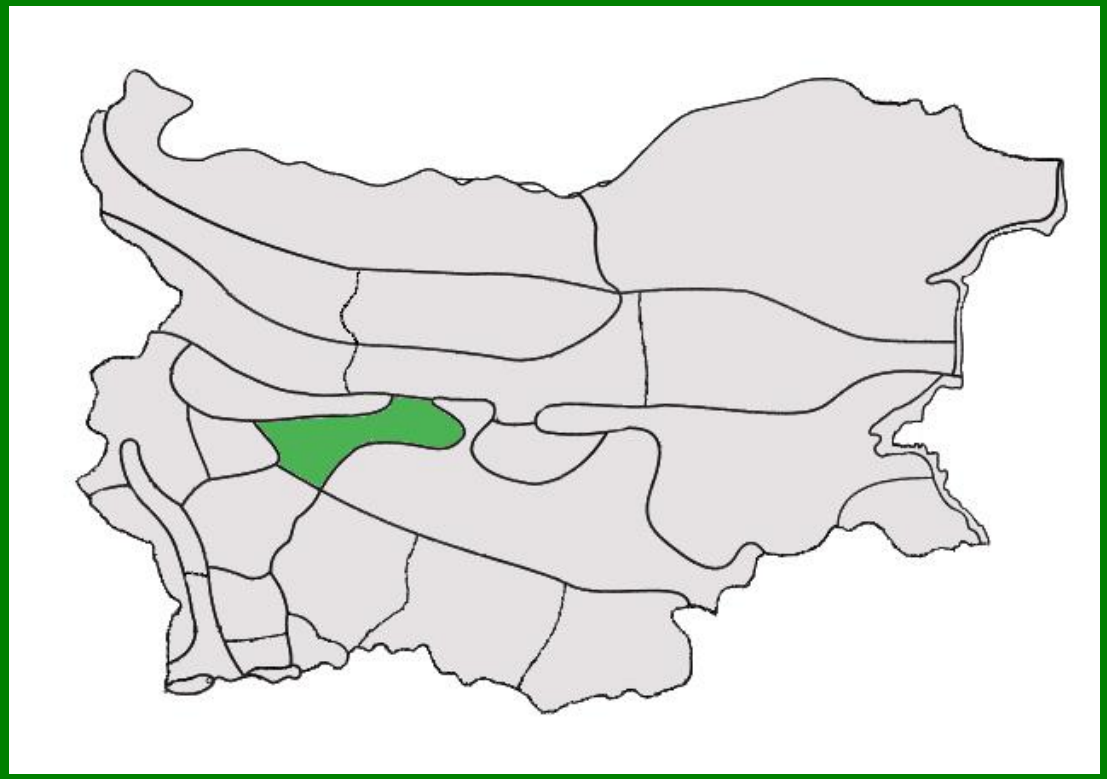

Anthemis argyrophylla (Halácsy & Georgiev) Velen.
Сребролистно подрумиче Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: По силно ерозирани каменливи и скалисти места, по скални цепнатини и прагове, на варовит терен, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Стъблата 2-5, рядко единични; цветоносните 15-25 cm високи, фино надлъжно наребрени, прилегнало сивовлакнести, прости, облистени в долната половина; стерилните до 10 cm високи, почти изцяло облистени. Листата цели до плитко наделени, продълговато клиновидни до лопатовидни, гъсто прилегнало сивовлакнести. Кошничките полукълбести, 20–25 mm в диаметър, с бели езичести и жълти тръбести цветове. Плодосемките обратно пирамидални, 4-5-ръби, 1,2-1,5 mm дълги, гладки, с много къса коронка. Цъфти май-юни. Плодоноси юни-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Български ендемит. Видът е представен само от една популация с около 70–80 индивиди на площ от 200–300 кв. m.

Anthemis argyrophylla (Halácsy & Georgiev) Velen.

Сребролистно подрумиче

Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

ГАЛЕРИЯ

Arbutus andrachne L.
Гола кумарка

Семейство Пиренови (Ericaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

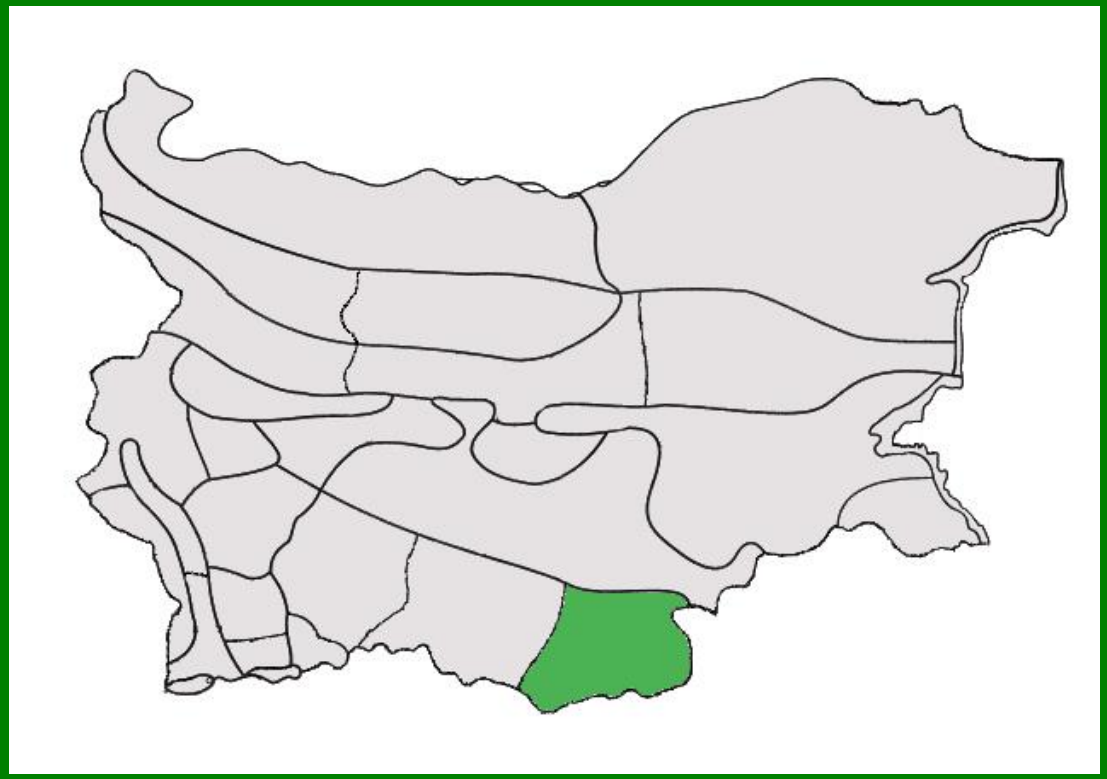

Arbutus andrachne L. Семейство Пиренови (Ericaceae)

Гола кумарка

МЕСТООБИТАНИЯ: В средиземноморски нискостъблени храсталаци и горички, предимно по каменисти склонове, по-често на кисели почви, до 350 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелено бавнорастящо дърво, достигащо 6 m височина, с широка корона. Кората червеникава, ежегодно опадваща на ивици. Младите клонки голи. Листата продълговато ланцетни, с целокраен листен ръб. Съцветията изправени метлици. Цветовете бели, камбанковидни, ароматни. Плодът оранжева ягода, до 12 mm в диаметър, с грапава повърхност. Цъфти март-април. Плодоноси септември-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, дъбилно, хранително.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Arbutus andrachne L.
Гола кумарка

Семейство Пиренови (Ericaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Andrea Moro, Italy

Arbutus unedo L.
Жлезиста кумарка

Семейство Пиренови (Ericaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

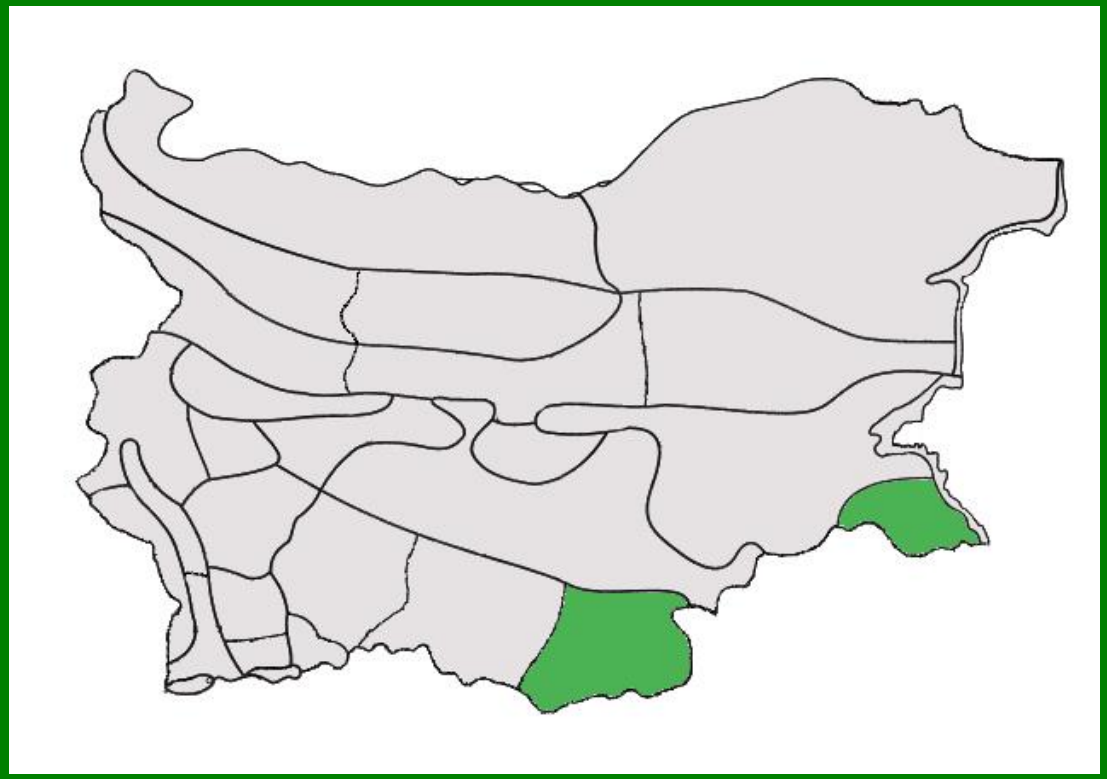

Arbutus unedo L. Семейство Пиренови (Ericaceae)

Жлезиста кумарка

МЕСТООБИТАНИЯ: В нискостъблени вечнозелени или листопадни храсталаци и горички, по каменисти варовити или песъчливи склонове, до 350 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелено дърво, до 9 m високо. Кората кафява, напукана, опадваща на неправилни люспи. Младите клонки жлезисто влакнести. Листата широко ланцетни, дълги 4–10 cm, с назъбен листен ръб. Съцветията висящи метлици. Цветовете бели, камбанковидни, с аромат на мед. Плодът оранжевочервена кръгла ягода, 15–20 mm в диаметър, с брадавичеста повърхност, ядлив, с остър вкус. Цъфти октомври-март. Плодоноси октомври-декември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, хранително.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Установени са само три единични дървета в цялата страна.

Arbutus unedo L.
Жлезиста кумарка

Семейство Пиренови (Ericaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: David Dickenson, France

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: David Dickenson, France

Arctostaphylos uva-ursi (L.) Spreng.
Мечо грозде

Семейство Пиренови (Ericaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

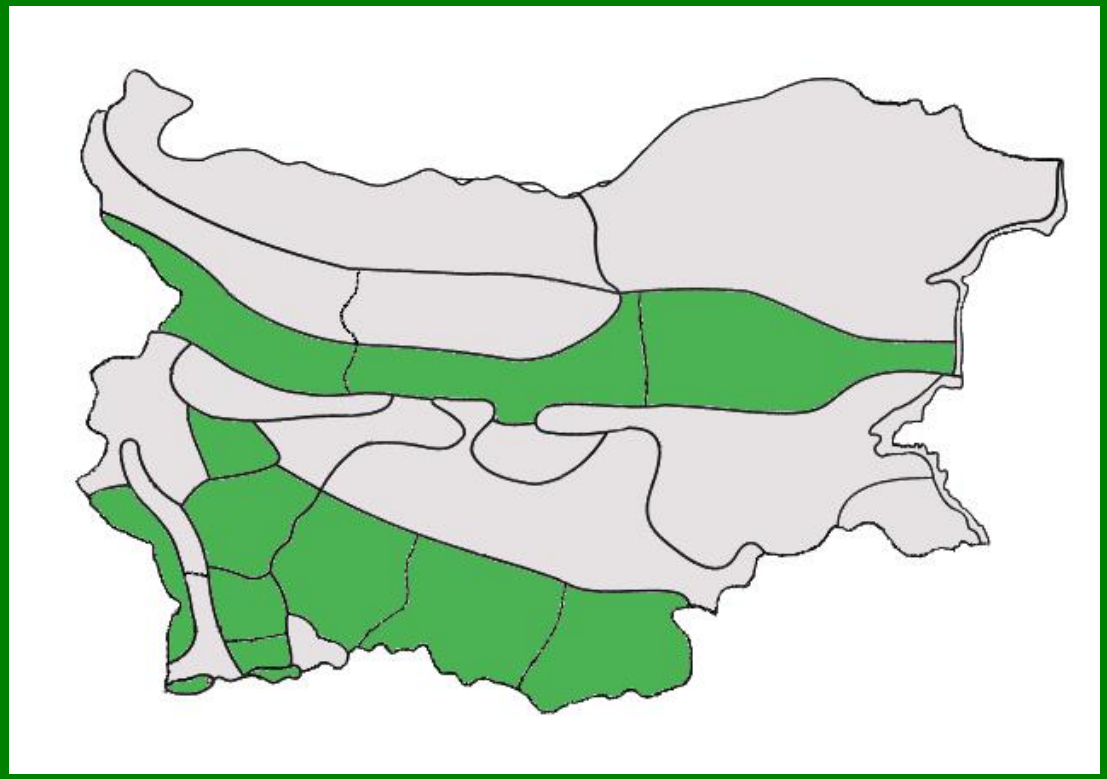

Arctostaphylos uva-ursi (L.) Spreng. Семейство Пиренови (Ericaceae)
Мечо грозде

МЕСТООБИТАНИЯ: В планинския и високопланинския пояс, предимно по сухи, припечни, каменисти склонове, от 1000 до 2500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелен храст, 20-60 cm висок. Стъблата изправени или стелещи се. Кората напукана, тъмнокафява. Листата последователни, 10-25 mm дълги, обратно яйцевидни, кожести, целокрайни. Цветовете 3-7, събрани във върхни, сбити гроздовидни съцветия. Чашката бледозеленикава до бледорозова. Венчето 5-6 mm дълго, розовочервено. Плодът ягодоподобна костилка, 7-10 mm в диаметърр, с 5-8 костилчици. Цъфти юни-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Дъбилно, лечебно, техническо.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В Северна Европа листата се използват като заместител на тютюна.

Arctostaphylos uva-ursi (L.) Spreng.
Мечо грозде

Семейство Пиренови (Ericaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: David Dickenson, France

Asarum europaeum L.
Европейски копитник

Семейство Вълчеябълкови (Aristolochiaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

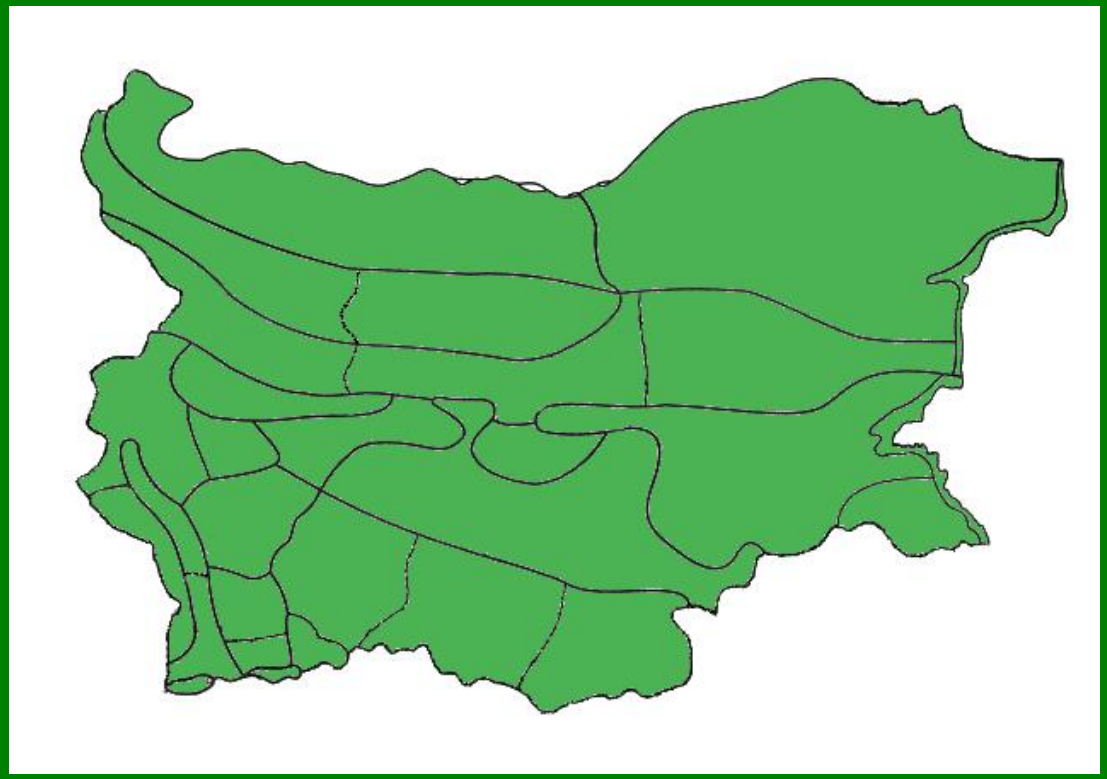

Asarum europaeum L. Семейство Вълчеябълкови (Aristolochiaceae)
Европейски копитник

МЕСТООБИТАНИЯ: Във влажни, сенчести, най-често букови гори, от морското равнище до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренището дебело, разклонено. Стъблата къси, 2-5 (10) cm дълги, полегнали или приповдигащи се, покрити с дълги, неразклонени власинки. Листата (2,5) 5-10 cm широки, бъбрековидни, до закръглени, дълбоко сърцевидни в основата, тъпи, целокрайни, тъмнозелени, лъскави, кожести, покрити от двете страни с къси прилегнали власинки. Листните дръжки много по-дълги от петурата. Цветовете единични, връхни. Околоцветникът прост, звънчевиден, около 15 mm дълъг, отвън зеленикавочервен, отвътре виолетовокафяв, влакнест, триделен. Тичинките 12, стълбчетата 6. Кутийката 6-гнездна. Цъфти март-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, инсектицидно, лечебно, декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Asarum europaeum L.
Европейски копитник

Семейство Вълчеябълкови (Aristolochiaceae)

ГАЛЕРИЯ

Asperula suberosa Sibth. & Sm.
Пиринска лазаркиня

Семейство Брошови (Rubiaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

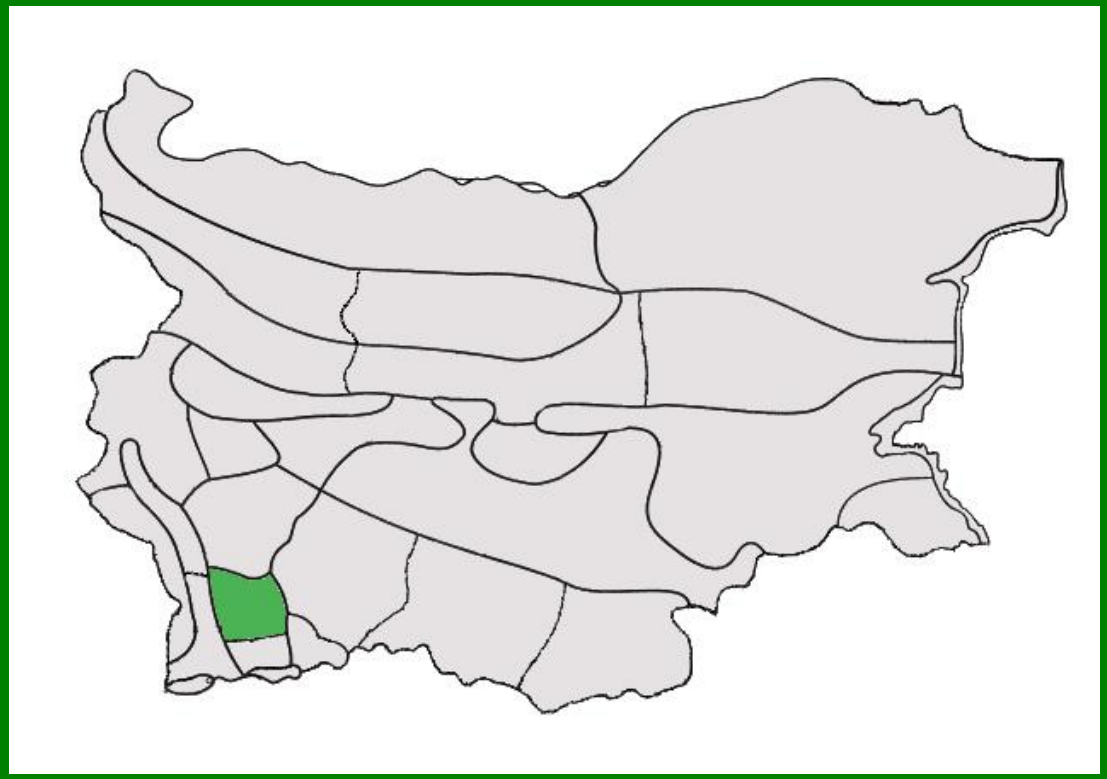

Asperula suberosa Sibth. & Sm. Семейство Брошови (Rubiaceae)
Пиринска лазаркиня

МЕСТООБИТАНИЯ: По варовити скалисти склонове и каменисти поляни, на плитки и ерозирани хумусно-карбонатни почви във високопланинския пояс, от 2000 до 2900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Стъблата (3) 5–15 cm високи, късовлакнести. Листата в прешлени по 4, тясно ланцетни до линейни, с хиалинен връх и подвити ръбове. Цветовете в рехаво метличесто съцветие. Венчето пурпурно или червеникаво, тясно фуниевидно, с къси дялове с клиновидни придатъци. Плодът сух, съставен от 2 бъбрековидни орехчета. Цъфти юли-август. Плодоноси август-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен”, включен в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

Asperula suberosa Sibth. & Sm.
Пиринска лазаркиня

Семейство Брошови (Rubiaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Mike Ireland, USA

Снимка: Kurt Stueber

Снимка: Mike Ireland, USA

Снимка: Mike Ireland, USA

Снимка: Mike Ireland, USA

Astracantha aitosensis (Ivan.) Podl.
Айтоски клин

Семейство Бобови (Fabaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

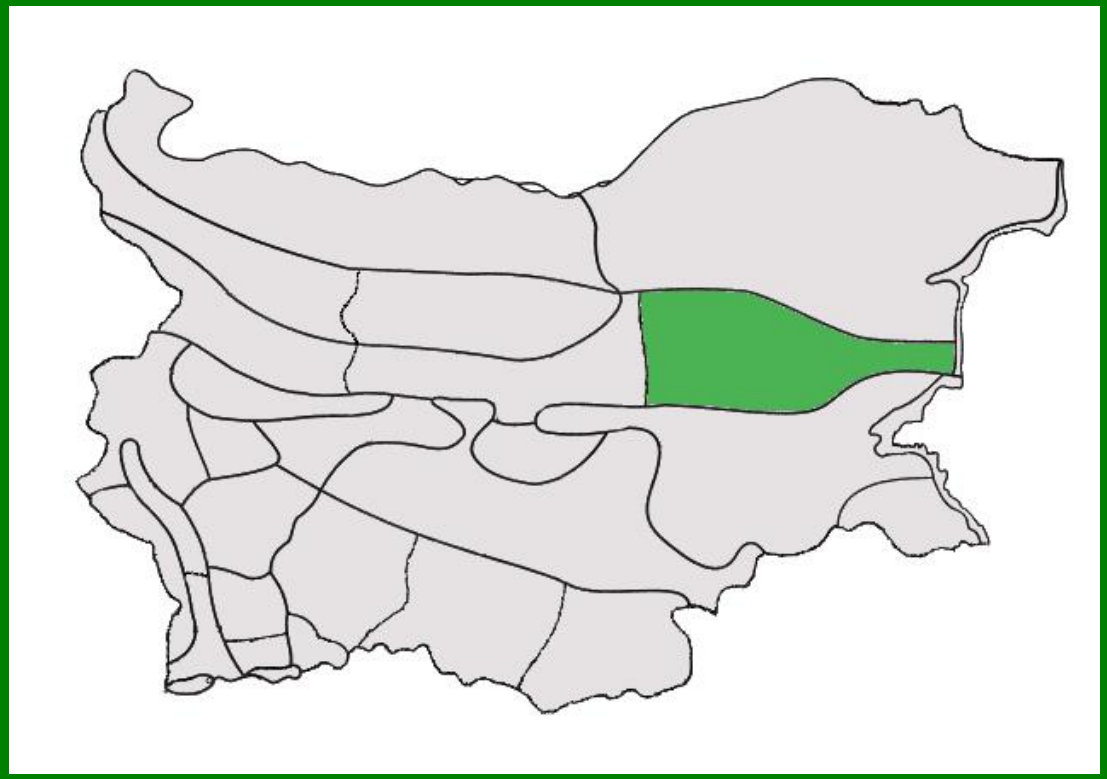

Astracantha aitosensis (Ivan.) Podl. Семейство Бобови (Fabaceae)
Айтоски клин

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухите склонове и билата на хълмовете в Източна Стара планина (Айтоско), най-често върху силно ерозирани андезитни и варовити терени, от 100 до 400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Бодливо, туфесто храстче, 30-50 cm високо. Прилистниците до 18 mm дълги, ципести, ланцетни, влакнести. Листата чифтоперести, с 4-5 (6) двойки листчета, от двете страни гъсто сиво наплъстени. Съцветията 1,5-2 cm в диаметър, продълговати или главести. Цветовете приседнали по двойки. Венчето белезникавожълто или розово. Флагчето 14-18 mm дълго, прошарено с розови жилки. Бобът 2-5 mm дълъг, елипсовиден или продълговато яйцевиден, гъсто влакнест или бяло наплъстен, най-често едносеменен. Цъфти юни-юли. Плодоноси август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция, в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Български ендемит.

Astracantha aitosensis (Ivan.) Podl.
Айтоски клин

Семейство Бобови (Fabaceae)

ГАЛЕРИЯ

Astracantha thracica (Griseb.) Podlech

Семейство Бобови (Fabaceae)

Тракийски клин

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

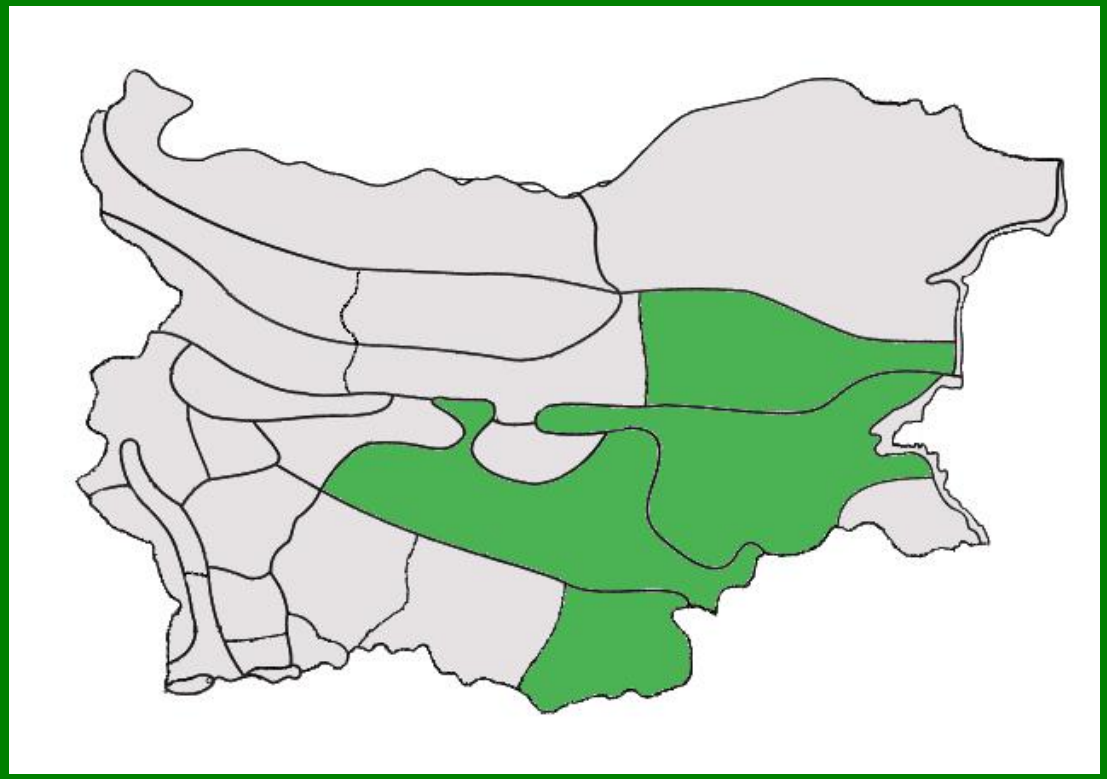

Astracantha thracica (Griseb.) Podlech Семейство Бобови (Fabaceae)
Тракийски клин

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи тревисти места, каменисти склонове и сипеи, на варовита, по-рядко силикатна скална основа, до 800 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Стъблата 16-40 (50) cm дълги, полегнали, в основата вдървенели. Прилистниците яйцевидно ланцетни, в основата си сраснали пожежду си, заострени, влакнести или в основата си почти голи, припокриващи стъбловите междувъзлия. Листата до 9 cm, чифтоперести, на върха с бодли. Листчетата 4-7 (8) двойки, на върха с късо бодилче, отдолу с рехаво разпръснати, белезникави власинки. Съцветията 3-7-цветни, гъсти. Венчето жълто или розово. Флагчето до 19 mm дълго. Бобът елипсовиден или продълговато яйцевиден, гъсто влакнест до бяло наплъстен, едносеменен. Цъфти юни-юли. Плодоноси август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Уязвим” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

Astracantha thracica (Griseb.) Podlech
Тракийски клин

Семейство Бобови (Fabaceae)

ГАЛЕРИЯ

Astragalus physocalyx Fisch.
Мехуресточашково сграбиче

Семейство Бобови (Fabaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

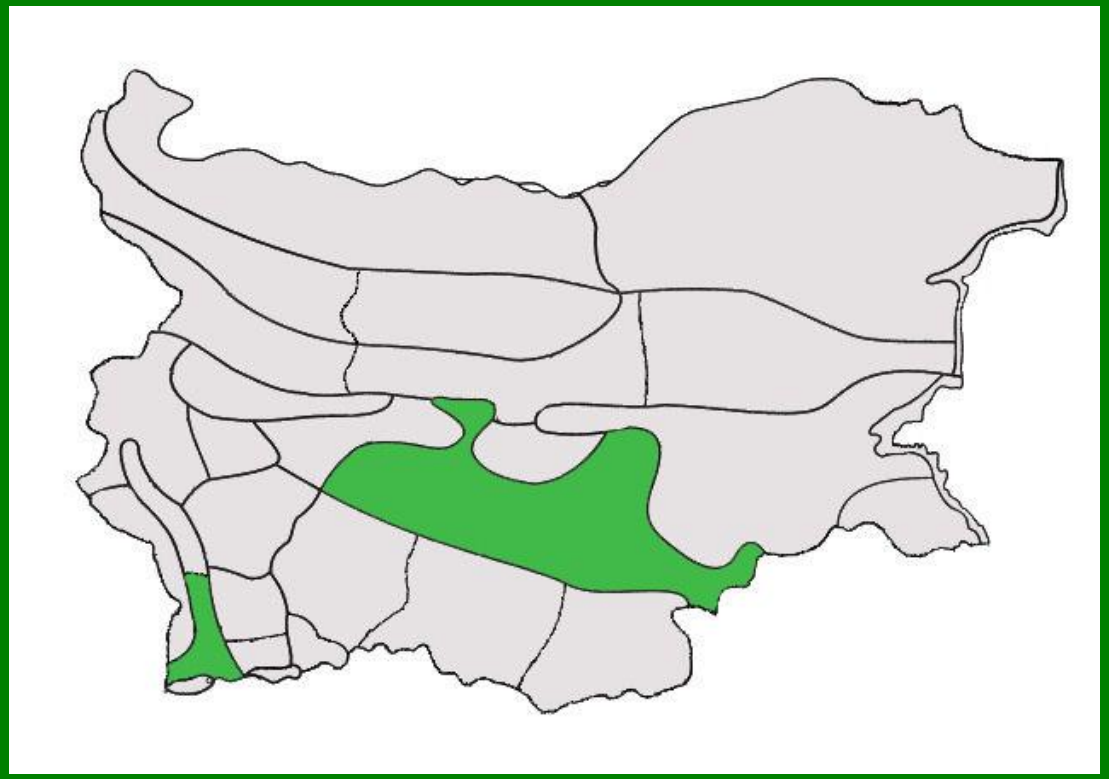

Astragalus physocalyx Fisch. Семейство Бобови (Fabaceae)
Мехуресточашково сграбиче

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи песъчливи и каменисти места, на 100 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение без надземно стъбло. Прилистниците яйцевидни, възтъпи, голи, в основата си сраснали с листните дръжки, но свободни помежду си. Листата 15-20 cm дълги, нечифтоперести. Листчетата 15-22 двойки, отдолу и отгоре с разредени власинки. Съцветията 1-5-цветни, рехави гроздове. Чашката след цъфтежа силно мехуресто подута и запазваща се при боба. Венчето жълто, едро. Флагчето 35-45 mm дълго. Бобът, обхванат от издута мехуреста чашка, 12-15 mm дълъг, продълговато ланцетен, гол. Цъфти май-юни. Плодоноси юни-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция, в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

ГАЛЕРИЯ

Astragalus wilmottianus Stoj.
Вилмотианово сграбиче

Семейство Бобови (Fabaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

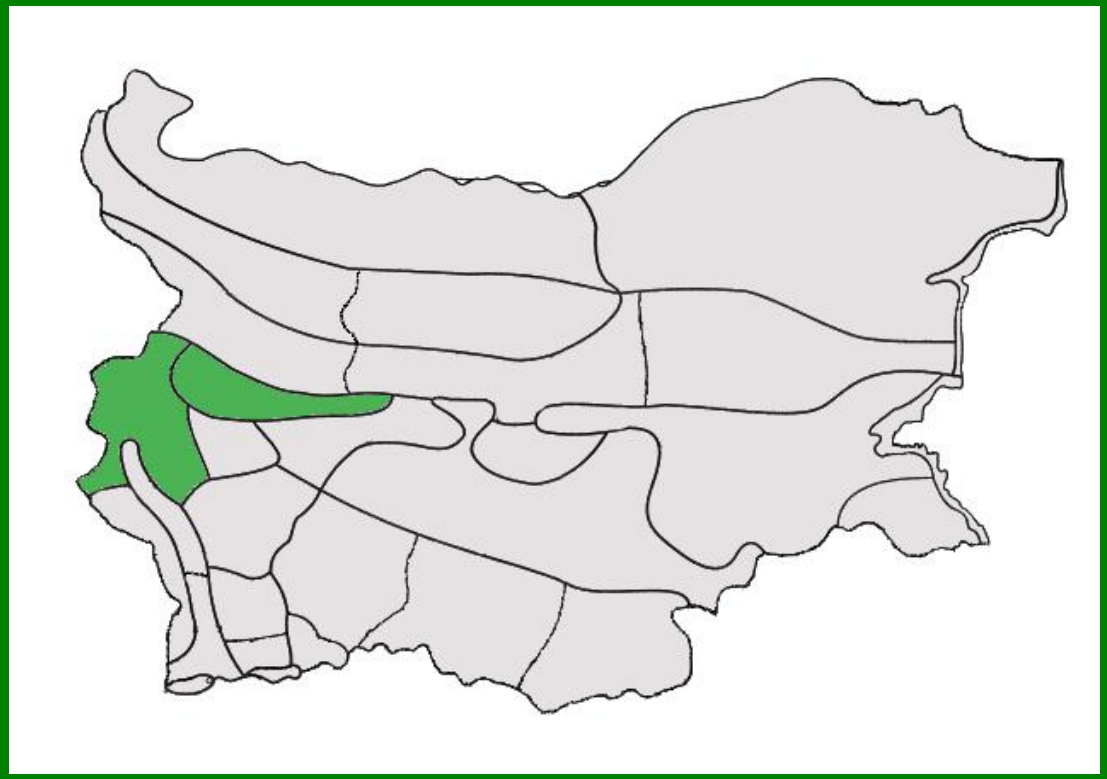

Astragalus wilmottianus Stoj. Семейство Бобови (Fabaceae)
Вилмотианово сграбиче

МЕСТООБИТАНИЯ: По тревисти места и сухи, скалисти склонове на варовити терени, до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение, без или със силно скъсени надземни стъбла, понякога с дълги 2-3 (6) cm издънки. Прилистниците свободни, линейно ланцетни, дълго заострени. Листата 10-12 (15) cm дълги, нечифтоперести. Листчетата 4-6 двойки, отдолу и отгоре прилегнало бяло влакнести. Съцветията малоцветни гроздове, приседнали в пазвите на листата. Цветовете почти приседнали. Венчето 15-30 mm дълго, пурпурно, розово или бяло. Флагчето 18-25 mm дълго. Бобът яйцевиден, подут, гол и грапав. Цъфти май-юни. Плодоноси юни-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

Astragalus wilmottianus Stoj.
Вилмотианово сграбиче

Семейство Бобови (Fabaceae)

ГАЛЕРИЯ

Asyneuma limonifolium (L.) Janch. Семейство Камбанкови (Campanulaceae)
Лимонолистно варниче

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

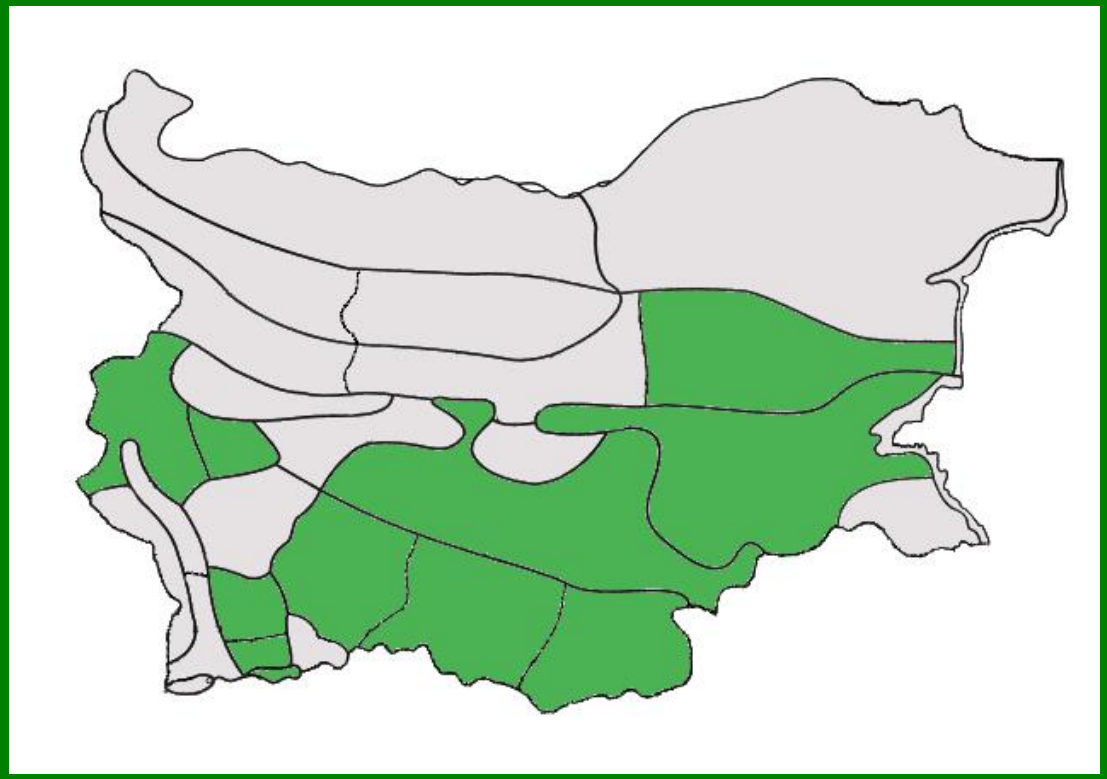

Asyneuma limonifolium (L.) Janch. Семейство Камбанкови (Campanulaceae)
Лимонолистно варниче

МЕСТООБИТАНИЯ: По открити каменисти и скалисти места, върху варовик, предимно в планините, от (400) 500 до 2200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренът вретеновиден, месест. Стъблата (5) 10-50 (100) cm високи, в основата с остатъци от стари листа. Приосновните листа в розетка, (10) 20-50 (80) mm дълги, (2) 5-15 (27) mm широки, обратно ланцетни до линейно обратно ланцетни, раздалечено плитко назъбени до почти целокрайни, с вълновидно нагънати ръбове. Стъбловите листа линейно ланцетни, по-малки от приосновните. Съцветието гроздовидно, рядко метличесто. Цветовете единични или в групи по 2-4 в пазвите на присъцветен лист, всеки цвят в основата с 1-2 mm дълъг ланцетен прицветник. Чашковите дялове тясно ланцетни, целокрайни. Венечните дялове линейно ланцетни. Плодът кутийка, продълговато яйцевидна, яйцевидна до почти кълбеста, с 3 пори под чашковите дялове. Семената широко елипсовидни, кафяви, с лъскава повърхност. Цъфти май-юли. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Asyneuma limonifolium (L.) Janch. Семейство Камбанкови (Campanulaceae)
Лимонолистно варниче

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Vito Buono-Bari, Italy

Berberis vulgaris L.
Обикновен кисел трън

Семейство Киселтрънови (Berberidaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

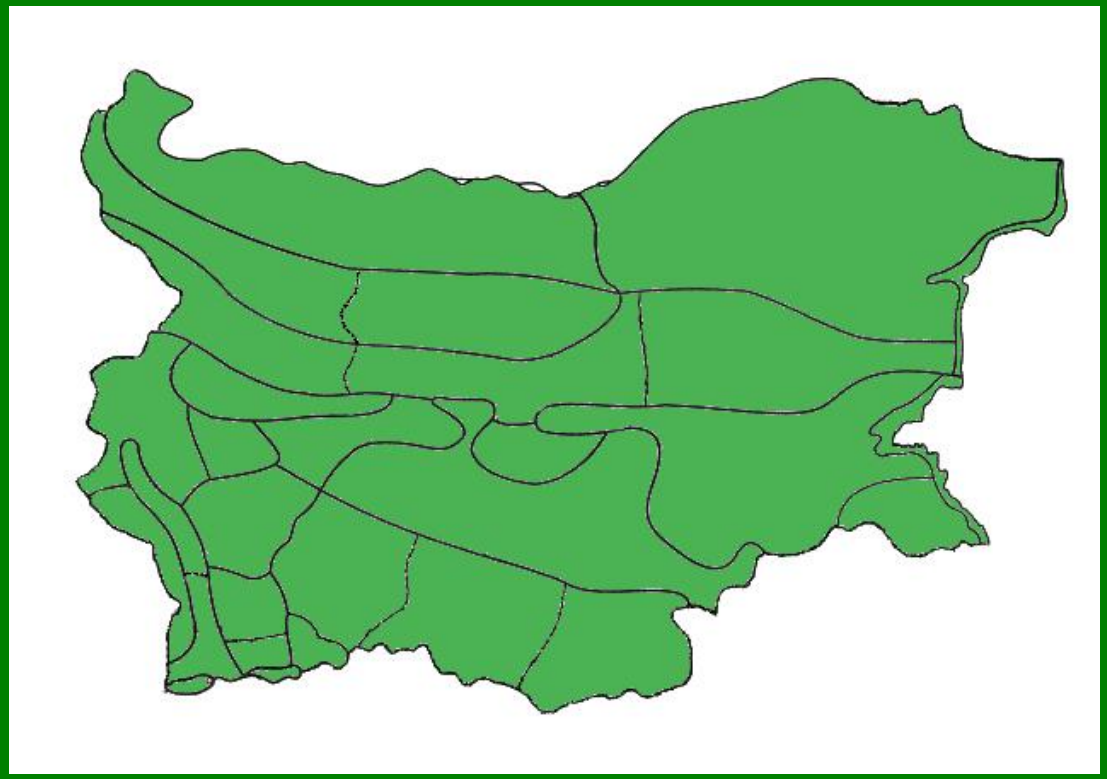

Berberis vulgaris L. Семейство Киселтрънови (Berberidaceae)
Обикновен кисел трън

МЕСТООБИТАНИЯ: В храсталаци и по сухи каменисти и песъчливи места, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст, 0,5-3 m висок, силно разклонен, бодлив. Бодлите до 2 cm дълги, най-често триделни. Листата прости, твърди, яйцевидно елиптични до обратно яйцевидни със ситно четинесто напилен ръб. Цветовете жълти, силно ароматни, събрани в многоцветни (15-30) до 6 cm дълги, увиснали гроздове. Околоцветните листчета 12, в 4 реда, външните 3 опадват рано. Ягодата цилиндрично удължена, 10 mm дълга и 5 mm широка, с кожеста, блестяща, ярко оранжевочервена обвивка. Цъфти април-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В миналото кората, клонките и листата са използвани за получаване на жълта боя за боядисване на кожи и вълна.

Berberis vulgaris L.
Обикновен кисел трън

Семейство Киселтрънови (Berberidaceae)

ГАЛЕРИЯ

Betula pendula Roth
Бяла бреза

Семейство Брезови (Betulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

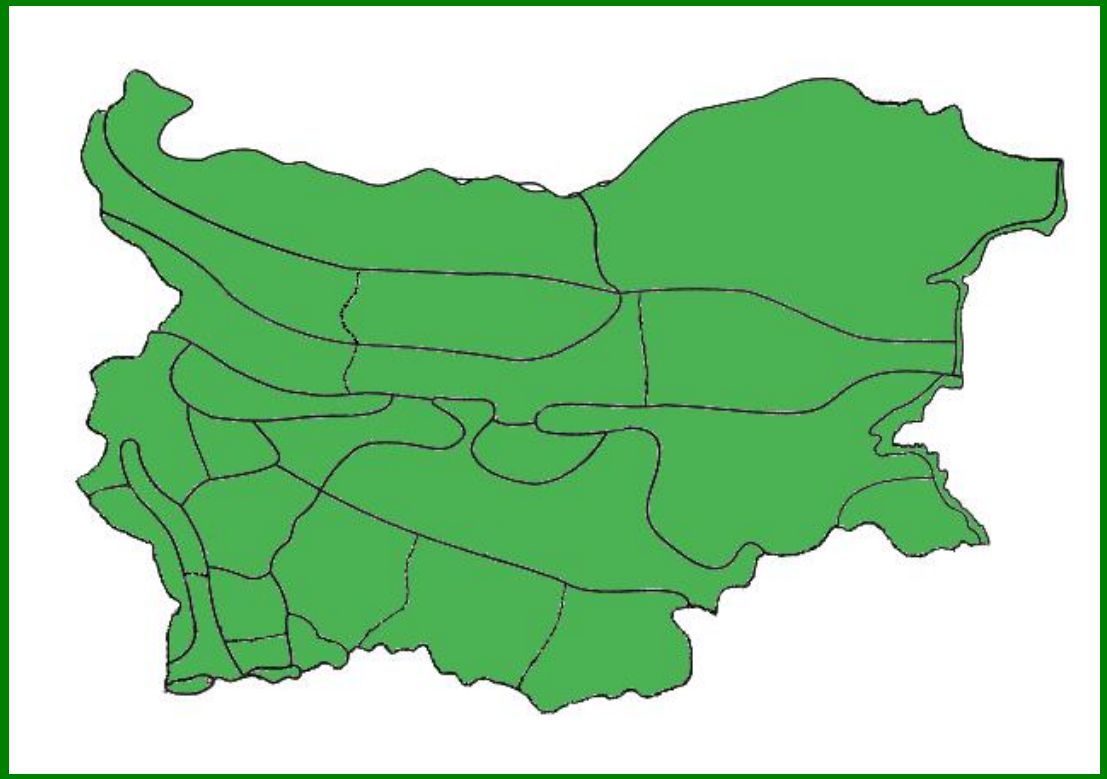

Betula pendula Roth
Бяла бреза

Семейство Брезови (Betulaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: В светли гори, по скалисти места, от морското равнище до 2000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, високо до 30 m, с неправилна, яйцевидна рядка корона. Кората бяла, лющеща се на хоризонтални ивици. Листата триъгълно яйцевидни или триъгълно ромбични, 4-7 cm дълги и 2,5-4 cm широки. Мъжките реси приседнали по върховете на клонките, до 6 cm дълги, цилиндрични, увиснали. Женските реси върху скъсени клонки, изправени, цилиндрични, 2-4 cm дълги. Плодът едносеменно орехче, 1-2 mm дълго, плоско, снабдено с две ципести крила. Плодовете събрани в цилиндрично съплодие, което при узряването им се разпада. Цъфти април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Продължителността на живота достига до 120 години. В миналото от дървесината е изработван шперплат, получавани са спирт и оцет, а свежите листа са използвани за боядисване на тъкани в яркожълт цвят.

Betula pendula Roth
Бяла бреза

Семейство Брезови (Betulaceae)

ГАЛЕРИЯ

Blechnum spicant (L.) Sm.
Класовиден блехнум

Семейство Блехнови (Blechnaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

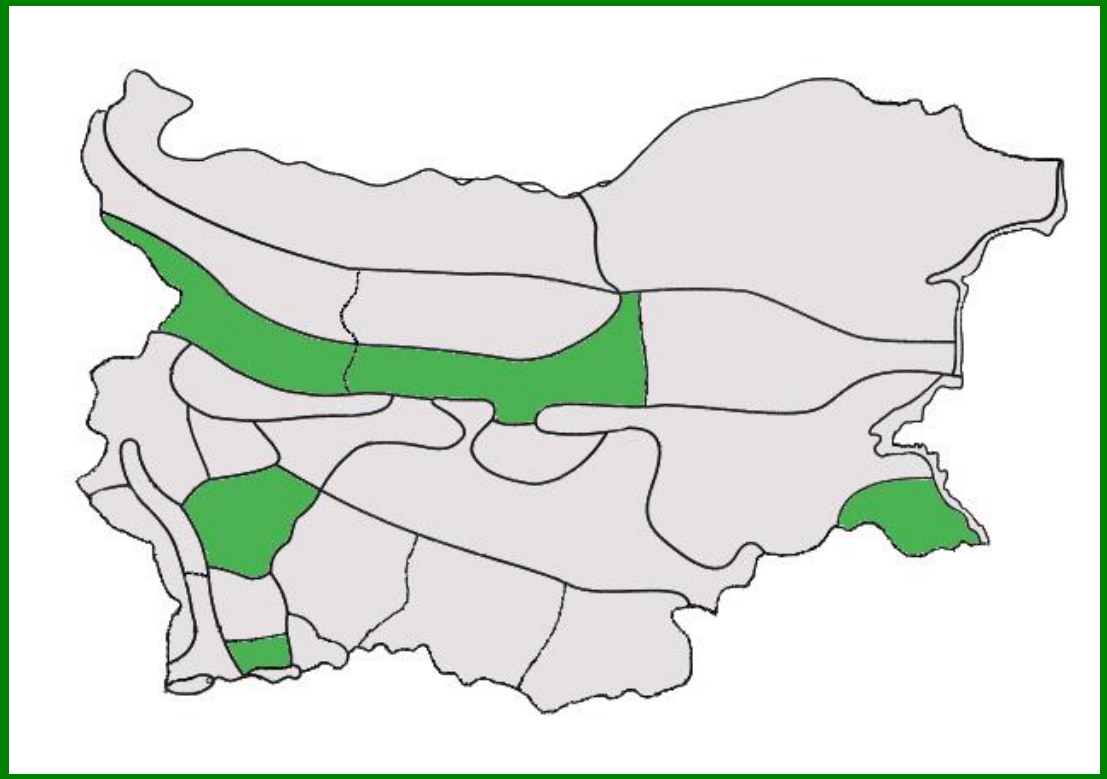

Blechnum spicant (L.) Sm. Семейство Блехнови (Blechnaceae)
Класовиден блехнум

МЕСТООБИТАНИЯ: В сенчести и влажни букови и иглолистни гори, от 200 до 1900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренището туфесто, косо, в горната част покрито с възчерни люспи. Листата пересто наделени, диморфни. Безплодните листа с къси дръжки, удължено ланцетни, дълги до 50 cm, с линейно ланцетни, възтъпи, целокрайни делчета. Плодните листа с по-дълги дръжки, с тяснолинейни заострени дялове. Спорите кафяви, с вълнисти гънки. Спороноси юни-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Blechnum spicant (L.) Sm.
Класовиден блехнум

Семейство Блехнови (Blechnaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Patricia Ferrari, Italy

Butomus umbellatus L.
Сенников водолюб

Семейство Водолюбови (Butomaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

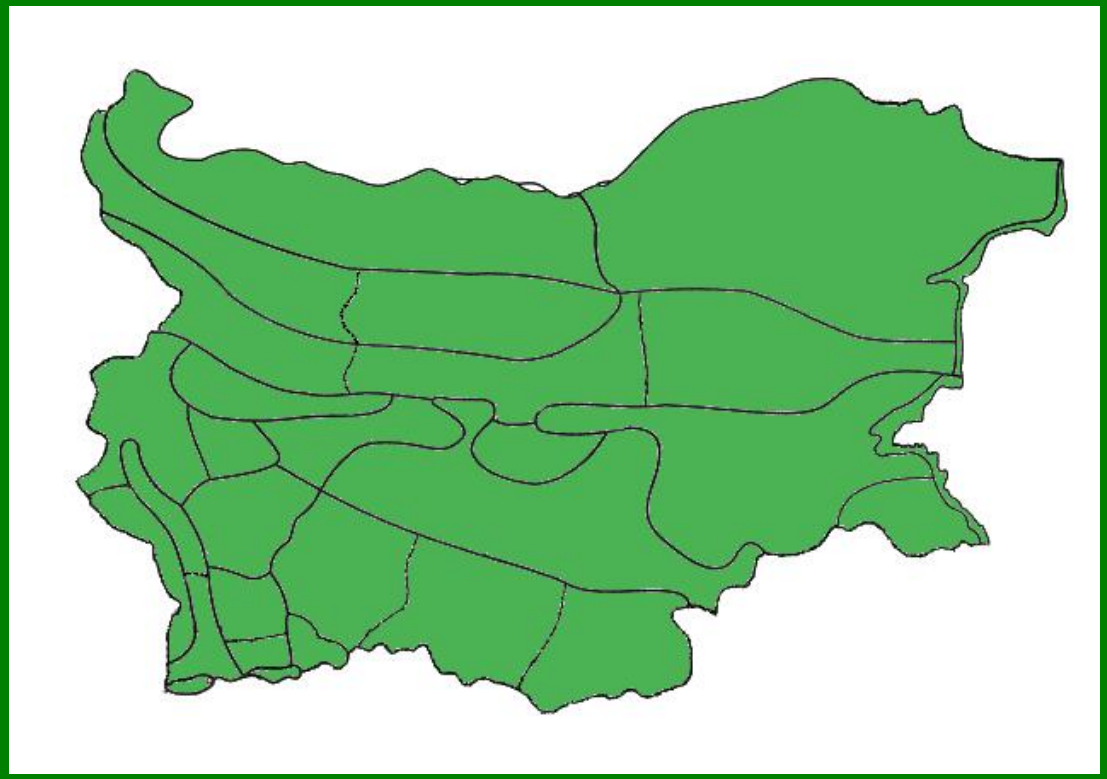

Butomus umbellatus L. Семейство Водолюбови (Butomaceae)
Сенников водолюб

МЕСТООБИТАНИЯ: В блата, заблатени места, бавно течащи води, от морското равнище до 700 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Стъблото 40-150 cm високо. Листата линейни, до 50 (100) cm дълги, 6-10 mm широки, с късо влагалище в основата, над него тристенни, в горната част плоски. Съцветието сенниковидно, многоцветно. Цветните дръжки до 10 cm дълги и нееднакви помежду си. Околоцветните листчета до 1,5 cm дълги, червеникавобели. Прашниците тъмнопурпурни. Плодчетата дълги почти 1 cm. Цъфти юни-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В миналото от коренището е получавана скорбяла, която се е добавяла към брашното за приготвяне на хляб с приятен сладък вкус.

Butomus umbellatus L.
Сенников водолюб

Семейство Водолюбови (Butomaceae)

ГАЛЕРИЯ

Caldesia parnassifolia (L.) Parl.
Парнасиеволистна калдезия

Семейство Лаваницови (Alismataceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

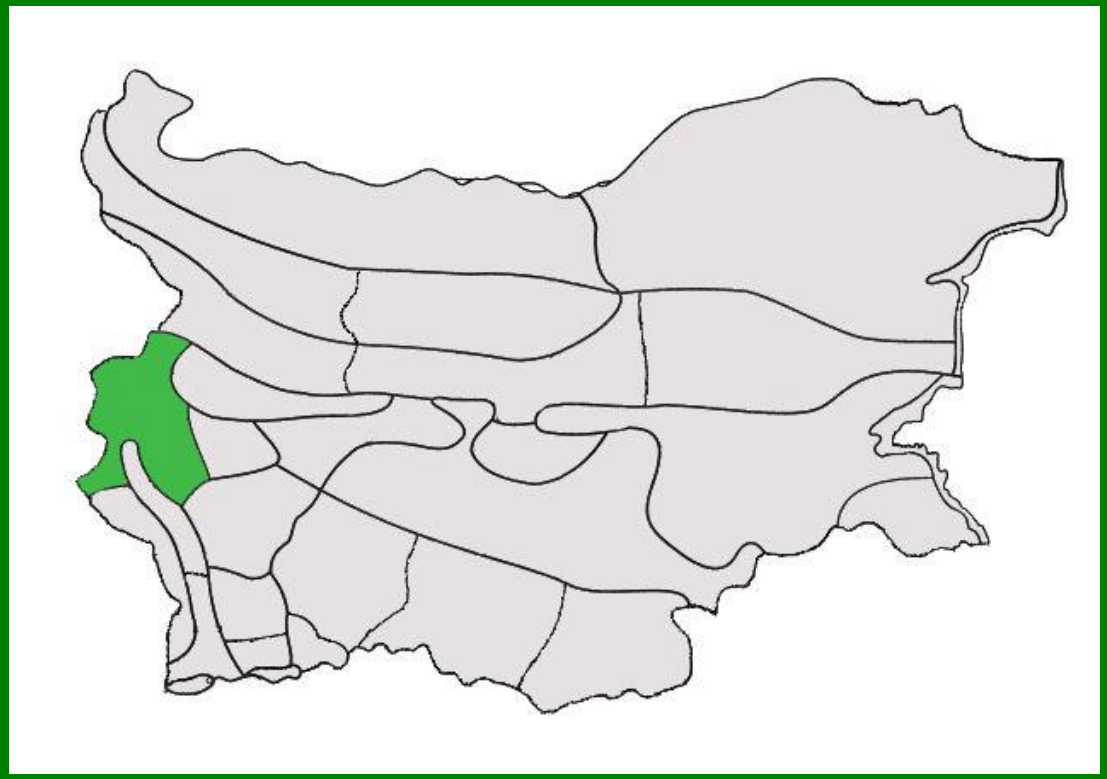

Caldesia parnassifolia (L.) Parl. Семейство Лаваницови (Alismataceae)
Парнасиеволистна калдезия

МЕСТООБИТАНИЯ: В крайбрежните части на Драгоманското блато при 500 m н. в. Пресушаването на блатото е довело до изчезване на единствената популация в България. Не е намерен в други водни басейни.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с тънко, късо коренище. Стъблото високо 10–60 cm. Листата с дръжки, в основата сърцевидни, тъпи, по-рядко заострени на върха, със средна права и 4–10 странични дъговидни жилки. Съцветието прешленесто, гроздовидно или метлицовидно, с по 3 клонки в прешлен. Цветовете на дръжки. Чашката и венчето с по 3 листчета. Венчелистчетата бели, целокрайни или назъбени. Плодчетата сухи, костилковидни, сплескани. Цъфти юли-август. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция, в Приложение II на Директива 92/43/EEC, в Червена книга на Република България в категория “Регионално изчезнал”, в Приложения II и III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: През 2011-2012 г. е направен опит за реинтродукция на вида в Драгоманското блато.

Caldesia parnassifolia (L.) Parl.
Парнасиеволистна калдезия

Семейство Лаваницови (Alismataceae)

Снимка: Zoonar/Himmelhuber, Germany

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Roger and Alison Heath, UK

Снимка: Roger and Alison Heath, UK

Снимка: Roger and Alison Heath, UK

Calluna vulgaris (L.) Hull
Обикновена калуна

Семейство Пиренови (Ericaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

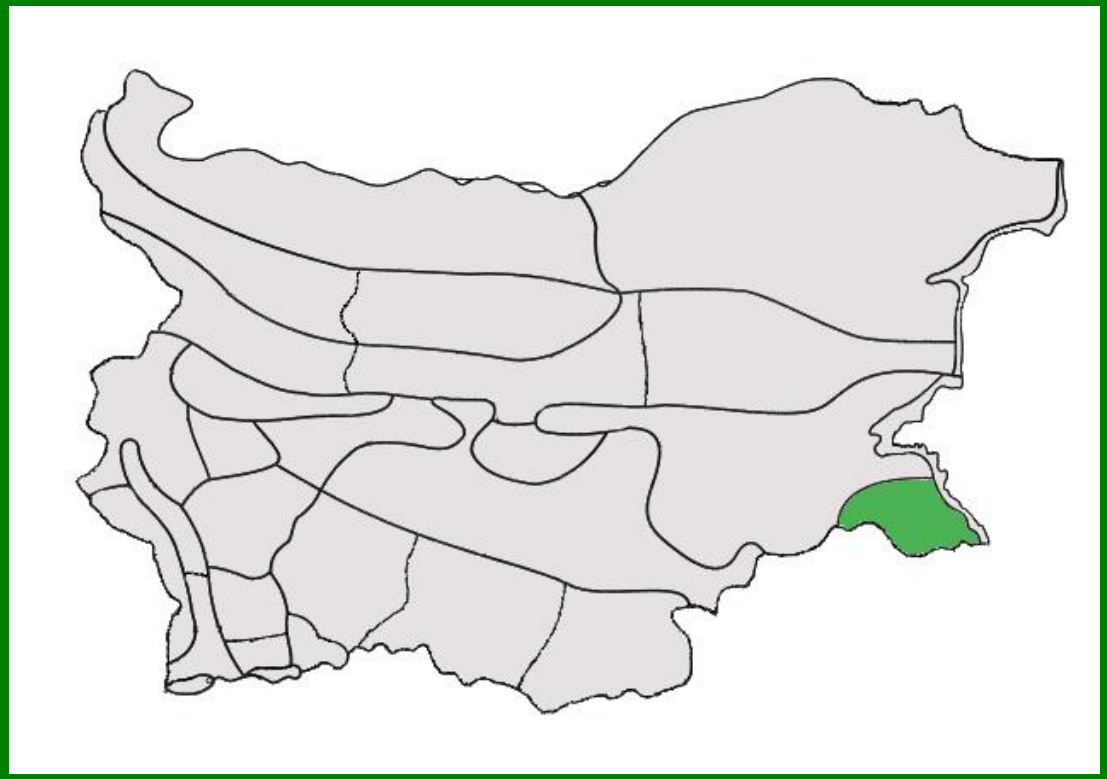

Calluna vulgaris (L.) Hull
Обикновена калуна

Семейство Пиренови (Ericaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи каменисти поляни и редините на дъбовите гори и открити припечни места, от 200 до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелен храст, 20-70 cm висок, с възходящи и изправени клонки, с гладка тъмнокафява кора. Листата срещуположни, керемидо-образно припокриващи се, 2-3 mm дълги, линейни. Цветовете четириделни, единични. Чашката розово обагрена. Венчето камбанковидно, 2,7-3 mm дълго, скрито в чашката, бледорозово. Плодът четириделна, късо влакнеста, разпуклива кутийка; семената многобройни. Цъфти май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В миналото стръковете са използвани при щавенето на кожи, за изработване на метли, боядисване на тъкани в кафяв или чернокафяв цвят, като заместител на чая, вместо хмел в производството на бира.

Calluna vulgaris (L.) Hull
Обикновена калуна

Семейство Пиренови (Ericaceae)

ГАЛЕРИЯ

Campanula lanata Friv.
Вълнеста камбанка

Семейство Камбанкови (Campanulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

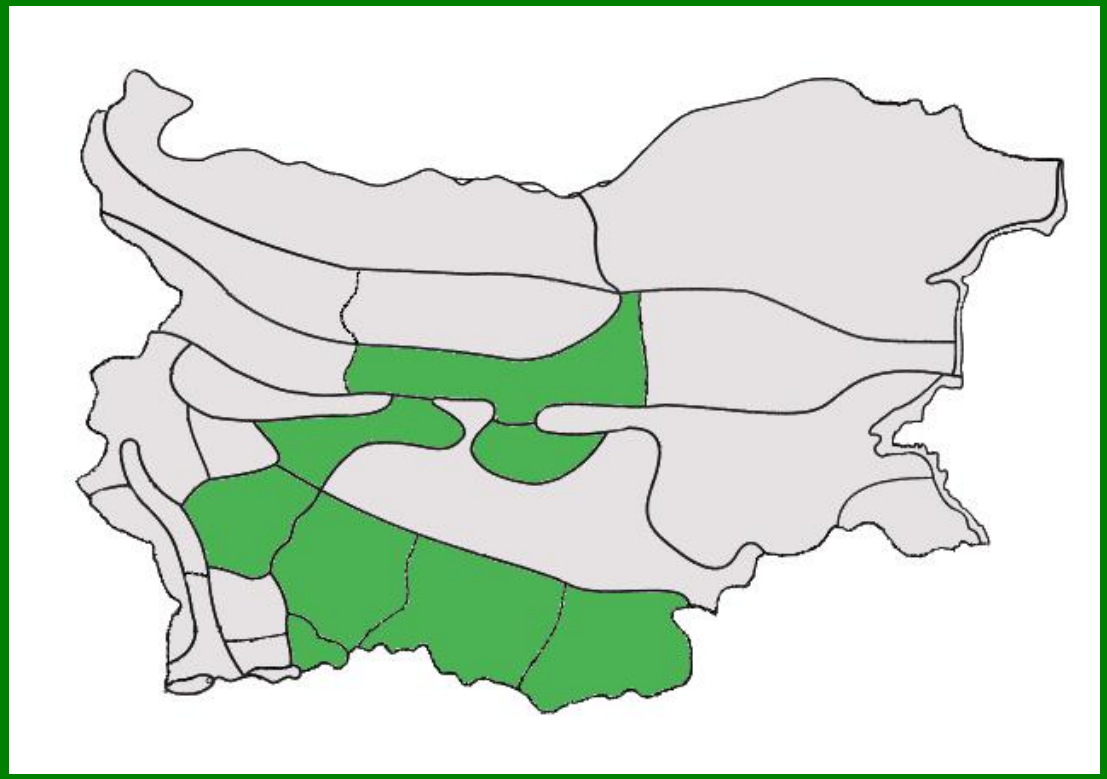

Campanula lanata Friv. Семейство Камбанкови (Campanulaceae)
Вълнеста камбанка

МЕСТООБИТАНИЯ: По скалисти, по-рядко каменисти места, в скални пукнатини, в дъбовия и в буковия пояс, с предпочитание към сенчести местообитания, от 500 до 1100 (1500) m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Двугодишно тревисто растение. При откъсване отделя млечен сок. Стъблото високо 30-70 cm, полегнало или възходящо, по-рядко изправено, най-често разклонено от основата, гъсто мековлакнесто. Листата яйцевидни, влакнести, приосновните по-едри, събрани в розетка; стъбловите на крилати дръжки. Съцветието гроздовидно или метличесто. Цветовете многобройни, бледожълтеникави до бели, камбанковидни. Плодът кутийка, широко обратно конична, с кожести стени и изпъкнали жилки, в основата с 3 пори. Семената елипсовидни, кафяви. Цъфти юли-септември. Плодоноси септември-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция, в Червена книга на Република България в категория “Уязвим” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

Campanula lanata Friv.
Вълнеста камбанка

Семейство Камбанкови (Campanulaceae)

ГАЛЕРИЯ

Campanula lingulata Waldst. & Kit. Семейство Камбанкови (Campanulaceae)
Езичеста камбанка

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

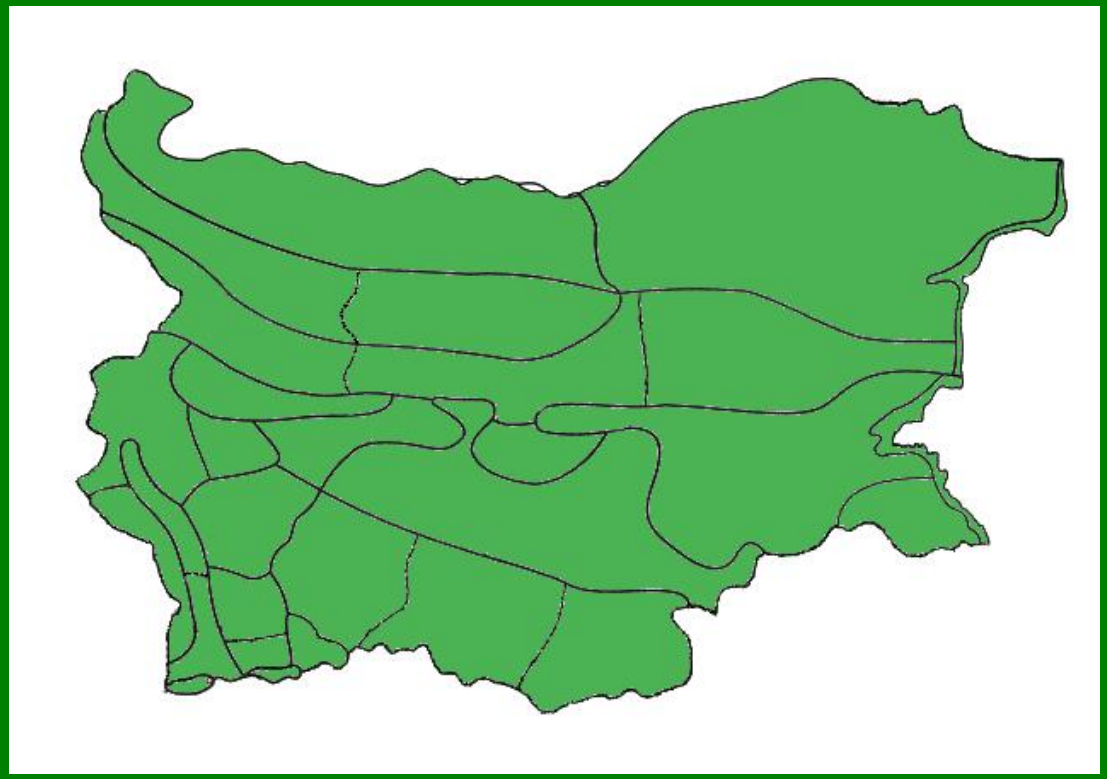

Campanula lingulata Waldst. & Kit. Семейство Камбанкови (Campanulaceae)
Езичеста камбанка

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи каменисти и скалисти места, на плитки и ерозирани почви, предимно върху силикати, по-често в дъбовия пояс, от морското равнище до 1300 (1700) m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Двугодишно тревисто растение. Стъблата по няколко, 20-30 cm високи, възходящи, наребрени, четинести. Листата плитко вълновидно назъбени, четинесто влакнести; приосновните 25-80 mm дълги, 5-15 mm широки, широко до продълговато лопатовидни, с крилата дръжка, на върха закръглени; стъбловите (15) 25-80 (100) mm дълги, (4) 5-15 (20) mm широки, приседнали, продълговато лопатовидни до ланцетни. Съцветието главесто, връхно, в основата с обвивка от присъцветници. Цветовете приседнали, виолетови или бледовиолетови. Чашката между дяловете с обърнати назад придатъци. Венчето фуниевидно. Плодът кутийка, широко обратно конична, с кожести стени, с 3 пори близо до основата. Семената ръбести, с неправилна форма, кафяви. Цъфти май-август. Плодоноси юли-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Campanula lingulata Waldst. & Kit. Семейство Камбанкови (Campanulaceae)
Езичеста камбанка

ГАЛЕРИЯ

Campanula versicolor Andrews
Променливоцветна камбанка

Семейство Камбанкови (Campanulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

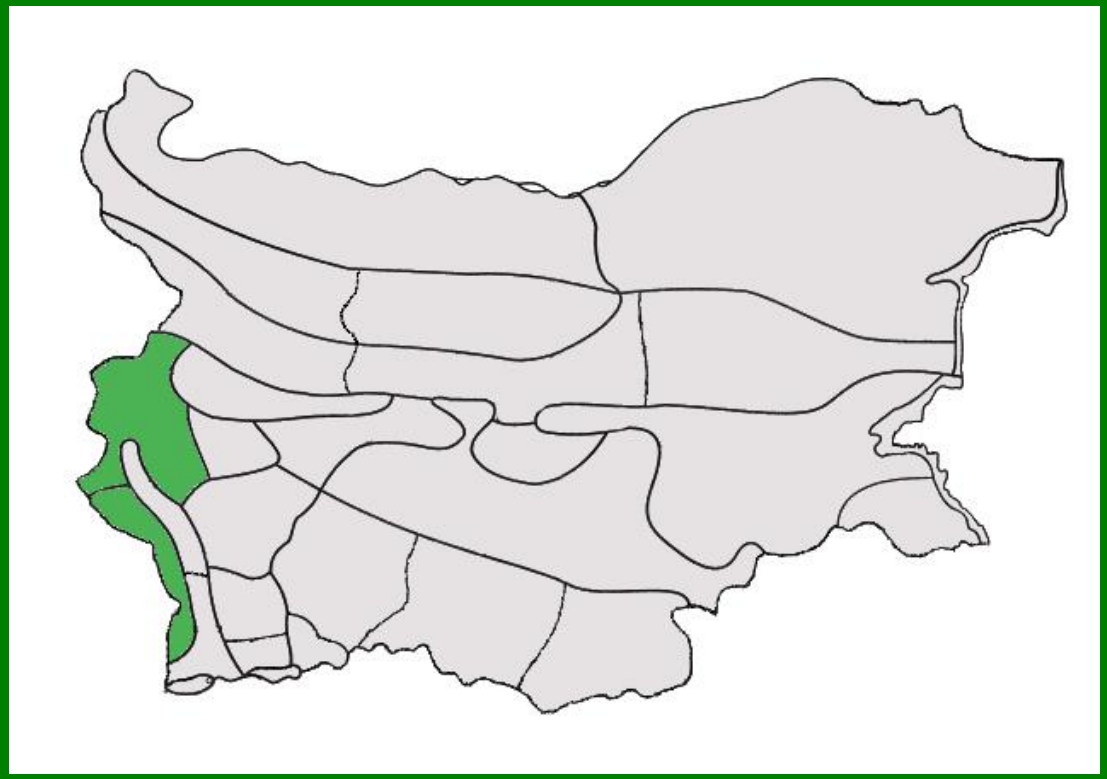

Campanula versicolor Andrews Семейство Камбанкови (Campanulaceae)
Променливоцветна камбанка

МЕСТООБИТАНИЯ: На открити варовити скалисти терени, често в скални пукнатини, на южни изложения, в ксеротермния дъбов пояс, до 600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Стъблото 10–50 cm високо, възходящо или изправено, в основата с люсповидни остатъци от стари листа. Долните стъблови листа дълги 25–80 mm, яйцевидни до яйцевидно ланцетни, плитко назъбени, слабо месести, горните по-малки. Съцветието метличесто, с многобройни цветове. Венчето широко камбанковидно, 12–15 (30) mm дълго, бледосиньовиолетово, по-тъмно обагрено около отвора. Плодът кутийка, с кожести стени, в основата с 3 пори. Семената елипсовидни, бледокафяви. Цъфти юли-август. Плодоноси септември- октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Campanula versicolor Andrews
Променливоцветна камбанка

Семейство Камбанкови (Campanulaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Patricia Ferrari, Italy

Снимка: Pancrazio Campagna, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Cardamine glauca Spreng. ex DC. Семейство Кръстоцветни (Brassicaceae)
Синкавозелена горва

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

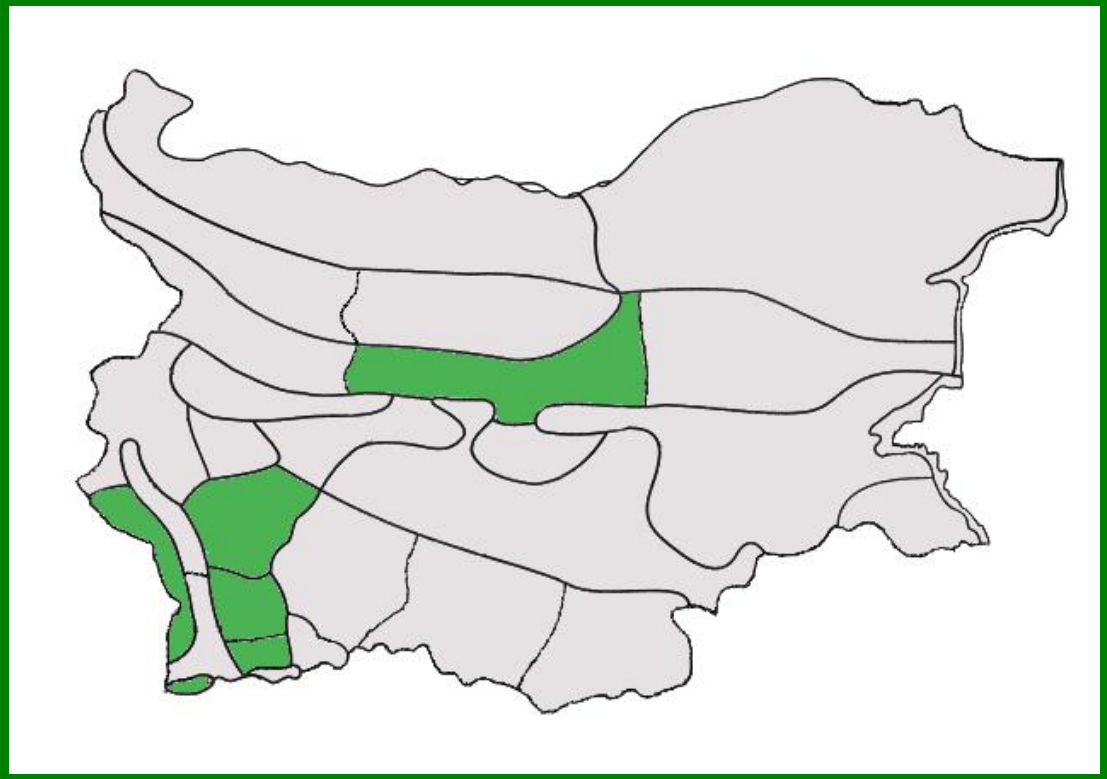

Cardamine glauca Spreng. ex DC. Семейство Кръстоцветни (Brassicaceae)
Синкавозелена горва

МЕСТООБИТАНИЯ: По каменливи високопланински ливади, от 1600 до 2600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Едногодишно до многогодишно тревисто растение. Стъблото 5-15 (20) cm високо, извиващо се, разклонено от основата, голо, синкавозелено, без приосновна листна розетка. Най-долните стъблови листа с дълги дръжки, широко яйцевидни до закръглени, целокрайни до триделни. Средните стъблови листа перести, с 1-3 (4) двойки странични листчета. Горните стъблови листа неравномерно перести, с 2-5 двойки листчета. Съцветията по време на цъфтежа почти щитовидни, с 8-15 цвята. Венчелистчетата 4-8 mm дълги, бели. Дръжките на шушулките 5-10 mm дълги. Шушулките (10) 15-25 mm дълги, зеленикави или черни, стълбчето 1,2-2 mm дълго. Цъфти юни-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Cardamine glauca Spreng. ex DC. Семейство Кръстоцветни (Brassicaceae)

Синкавозелена горва

ГАЛЕРИЯ

Cardamine graeca L.
Гръцка горва

Семейство Кръстоцветни (Brassicaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

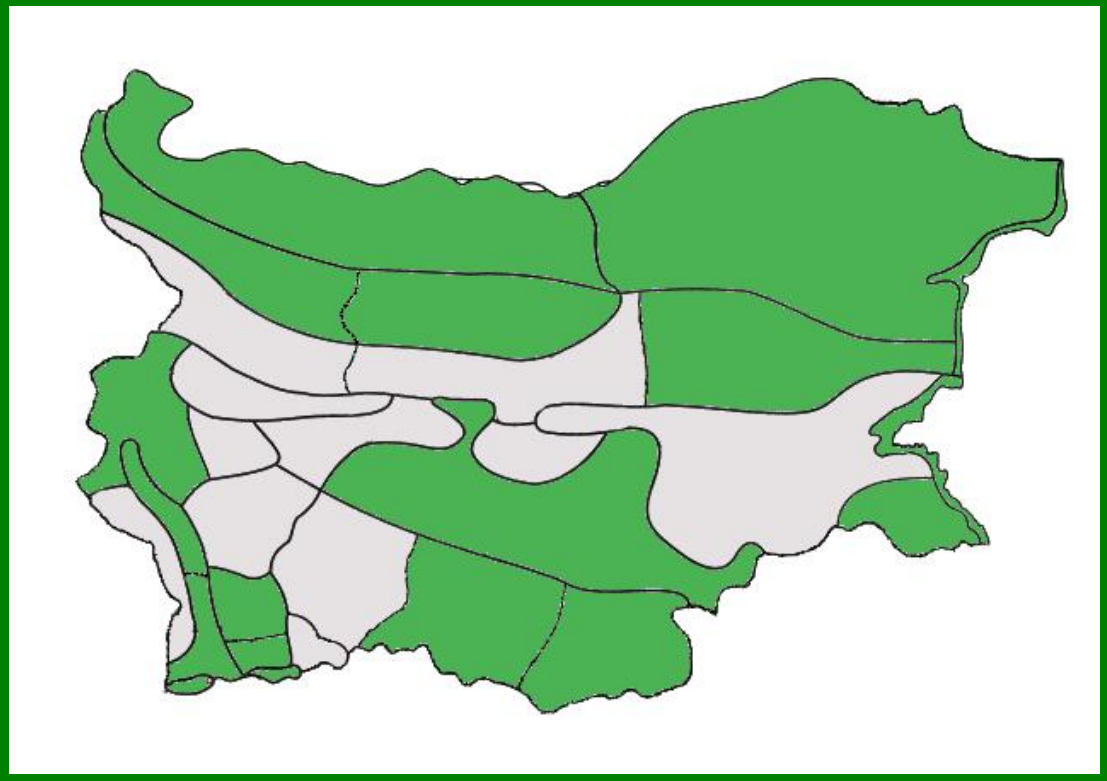

Cardamine graeca L. Семейство Кръстоцветни (Brassicaceae)
Гръцка горва

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи и каменисти места, от морското равнище до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Едногодишно до двугодишно тревисто растение. Стъблото приповдигащо се или изправено, 8-25 cm високо, голо или влакнесто, без розетка от приосновни листа. Листата перести, с дръжки, в основата с обхващащи стъблото ушички; долните с 4-5 двойки листчета, всяко с 3-7 дяла; горните с 2-3 двойки листчета. Съцветията рехави, с 3-8 (10) цвята. Венчелистчетата 4-6 mm дълги, до 2 пъти по-дълги от чашката, бели. Дръжките на шушулките 5-8 mm дълги, дебели, извити, изправени. Шушулките 3,5-5 cm дълги, линейно ланцетни, сплескани, голи; стълбчето 4-8 mm дълго. Цъфти април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Cardamine graeca L.
Гръцка горва

Семейство Кръстоцветни (Brassicaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Gianluca Nicolella, Italy

Carpinus betulus L.
Обикновен габър

Семейство Брезови (Betulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

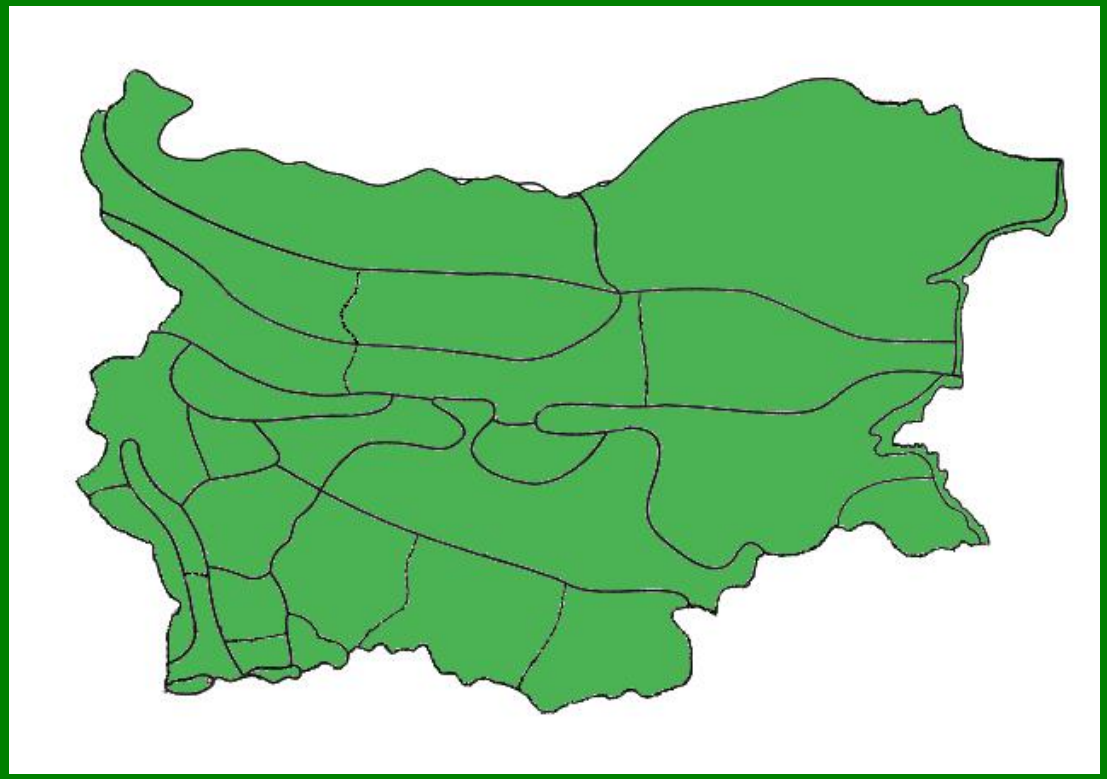

Carpinus betulus L. Семейство Брезови (Betulaceae)
Обикновен габър

МЕСТООБИТАНИЯ: Образува чисти или смесени широколистни гори, от морското равнище до 1500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 28 m високо. Короната гъста, не много широка. Стъблото с широки ребра и вдлъбнатини. Кората гладка, сивопепелява. Младите клонки пухесто влакнести. Листата последователни, продълговато яйцевидни, 5-10 cm дълги, 2-7 cm широки, по ръба остро двойно напилени. Цветовете еднополови, събрани в еднополови съцветия реса. Растението еднодомно. Плодната люспа триделна, обхващаща орехчето. Орехчето със 7-11 ребра, 5-10 mm дълго, зеленокафяво, лъскаво. Цъфти март-април.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, лечебно, дъбилно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Кората съдържа дъбилни вещества и в миналото е използвана при обработката на кожи, както и за получаването на жълта боя. Младите клони и листата са служели за храна на домашните животни през зимата.

Carpinus betulus L.
Обикновен габър

Семейство Брезови (Betulaceae)

ГАЛЕРИЯ

Carpinus orientalis Mill.
Келяв габър

Семейство Брезови (Betulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

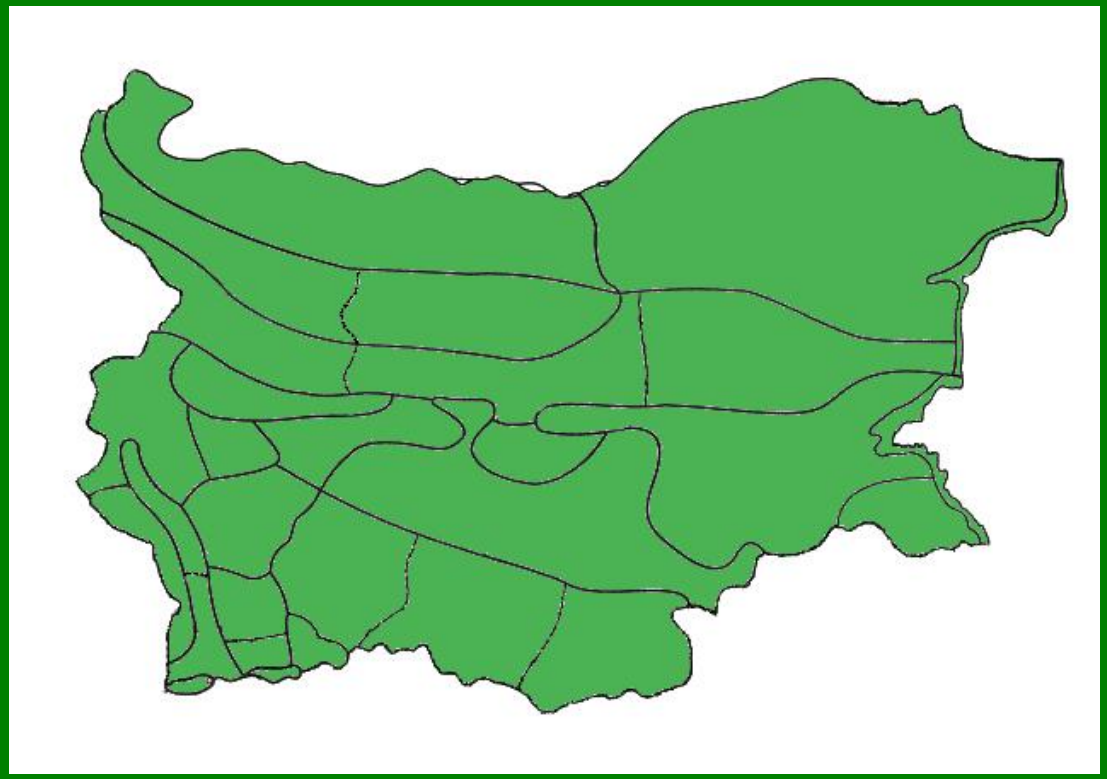

Carpinus orientalis Mill. Семейство Брезови (Betulaceae)
Келяв габър

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи припечни каменливи и скалисти места, от морското равнище до 1100 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво или храст, до 18 m високо, с яйцевидна или закръглена корона. Кората гладка, светлосива, дървесината спирално усукана. Младите клонки пухесто влакнести. Листата последователни, овали или овално елиптични, 2-6 cm дълги, 1-3 cm широки, по ръба остро двойно напилени, с 10-15 двойки странични прави жилки. Прилистниците ланцетни. Цветовете еднополови, събрани в еднополови съцветия реса. Растението еднодомно. Мъжките реси 1,5-2,5 cm дълги. Женските реси 3-10 cm дълги. Плодната люспа, плоска, цяла, по ръба едро неправилно назъбена. Плодът кафяво, лъскаво орехче. Цъфти април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, дъбилно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Carpinus orientalis Mill.
Келяв габър

Семейство Брезови (Betulaceae)

ГАЛЕРИЯ

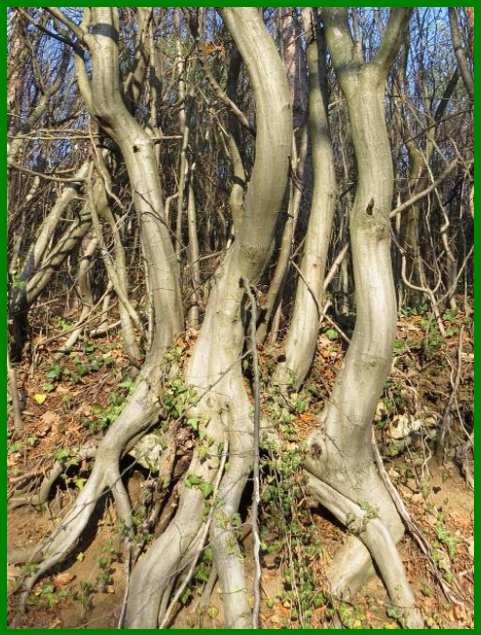

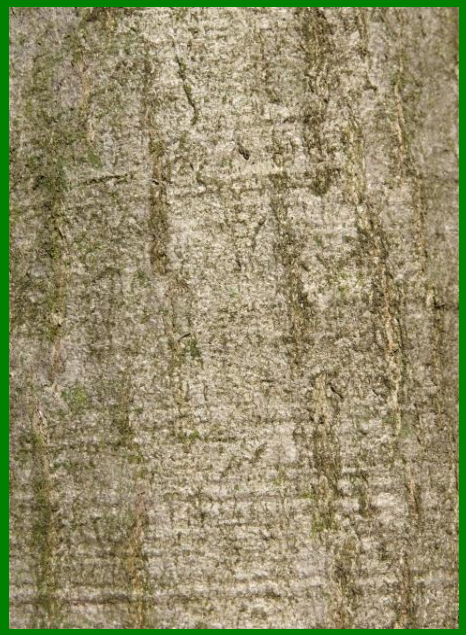

Castanea sativa L.
Обикновен кестен

Семейство Букови (Fagaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

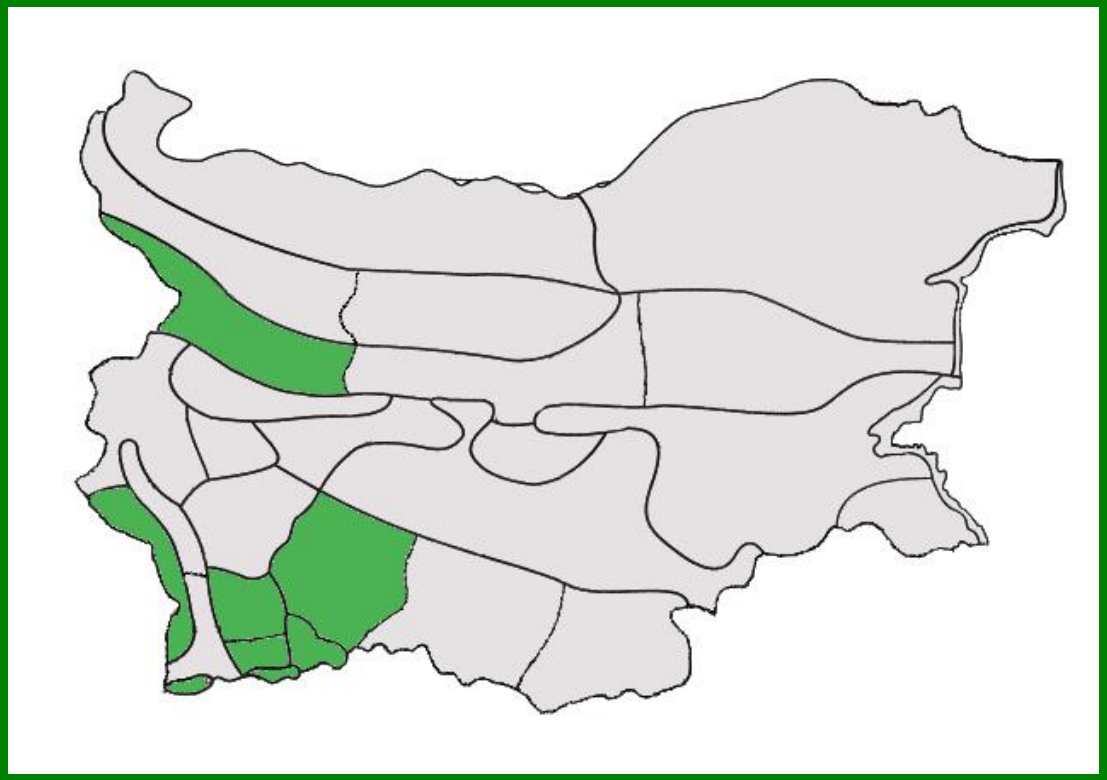

Castanea sativa L. Семейство Букови (Fagaceae)
Обикновен кестен

МЕСТООБИТАНИЯ: В дъбовия и буковия пояс, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, високо до 30 m, кората кафеникавосива, с надлъжни, често спирално извити пукнатини. Листата дълги 8–15 cm, широки 5–8 cm, удължено ланцетни, заострени, с 1,5–3 cm дълги дръжки; петурата кожеста и твърда, отгоре тъмнозелена и почти гола, отдолу най-често гъстонапластена, с бледожълтеникави люспи, с 12–23 двойки странични жилки. Плодът орех, 2–3,5 cm в диаметър, кафяв, блестящ, с по-светла основа; купулите зелени, покрити с дълги, разклонени бодли. Цъфти юни-юли. Плодоноси септември-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен”.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно, овощно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Продължителността на живота достига до 700 години.

Castanea sativa L.
Обикновен кестен

Семейство Букови (Fagaceae)

Снимка: David Nicholls, UK

ГАЛЕРИЯ

Celtis australis L.
Южна копривка

Семейство Брястови (Ulmaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

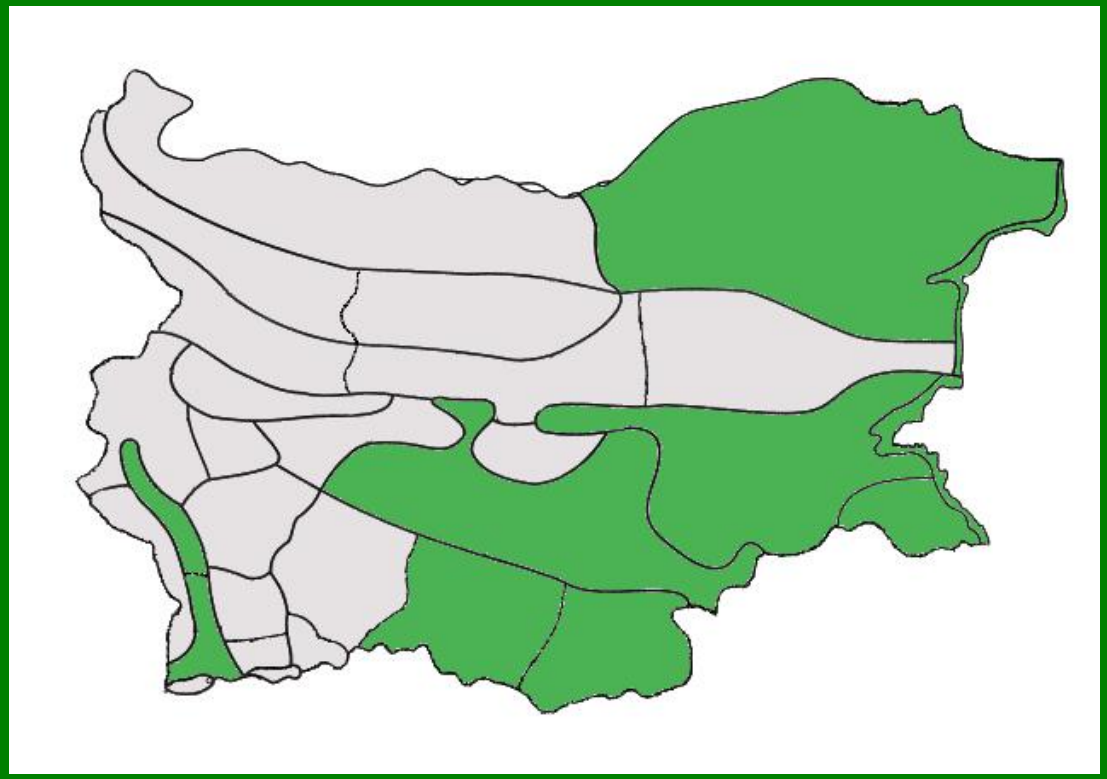

Celtis australis L. Семейство Брястови (Ulmaceae)
Южна копривка

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи каменисти и скалисти места от морското равнище до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, високо до 20 m. Кората гладка, сивопепелява. Листните пъпки яйцевидни, кафяви, с реснички по повърхността. Листата широко ланцетни, със закръглена или слабо сърцевидна основа, несиметрични, сивозелени, връхната им част източена и заострена; с 3-5 двойки странични жилки, дъговидно извити; ръбът на петурата просто напилен. Цветовете двуполови и еднополови. Растението еднодомно. Двуполовите и женските цветове единични, с дълги дръжки; мъжките събрани в дихазни съцветия. Околоцветникът от 5 (7) свободни ръждивокафяви листчета. Тичинките 5 (7). Плодникът продълговат с късо стълбче и с двуделно близалце. Плодът костилков, в зряло състояние синкавочерен. Цъфти април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, дъбилно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Съдържанието на захароза в плодовете е по-високо, отколкото при захарното цвекло и захарната тръстика. Могат да се използват за храна.

Celtis australis L.
Южна копривка

Семейство Брястови (Ulmaceae)

ГАЛЕРИЯ

Celtis plachoniana K.I. Chr.
Гола копривка

Семейство Брястови (Ulmaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

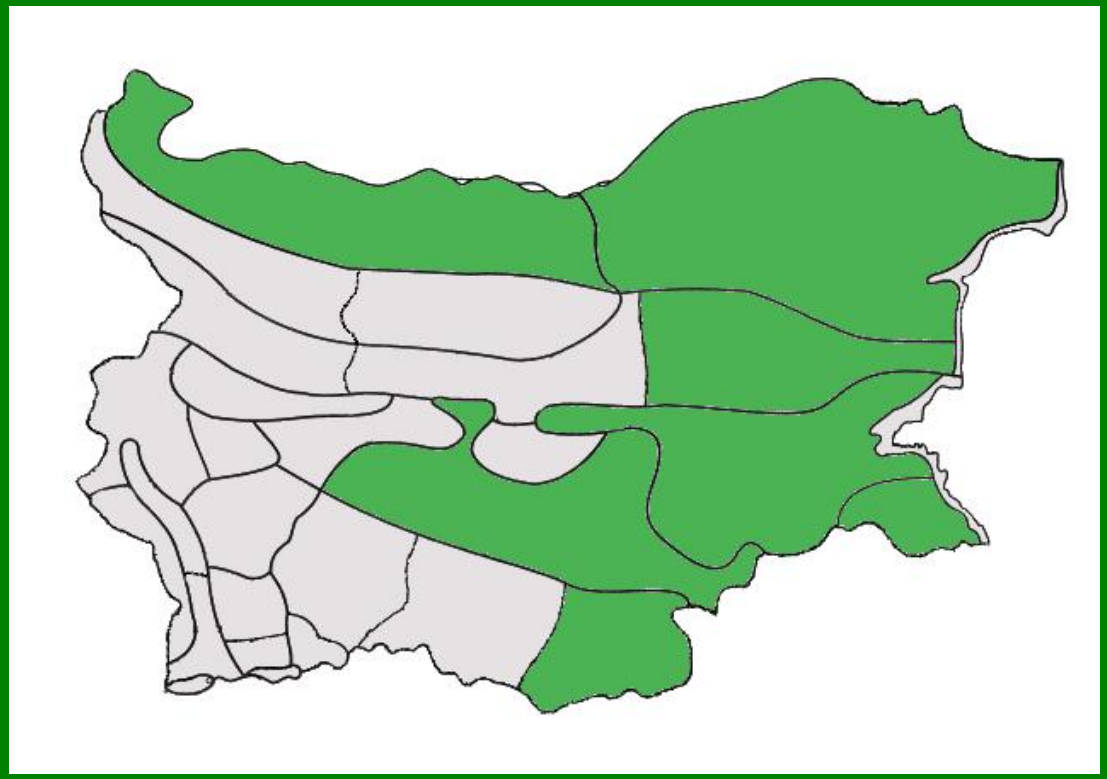

Celtis plachoniana K.I. Chr. Семейство Брястови (Ulmaceae)
Гола копривка

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи скалисти и каменливи места, в гори от *Quercus cerris*, *Carpinus orientalis* и *Pinus sylvestris*, предпочита сухи, топли и светли планинско-горски почви, от морското равнище до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст или дърво, високо до 8 m. Кората гладка, сива. Листата кожести, дълги 4–10 cm и широки 2–5 cm, ланцетни или неправилно ромбични с клиновидна основа, ръбът на петурата напилен, долната повърхност влакнеста, горната грапава и гола. Цветовете еднополови и двуполови. Растението еднодомно. Двуполовите и женските цветове единични, а мъжките събрани в дихазии. Околоцветникът 5-делен, тичинките 5, плодникът продълговат. Плодът с гладък или слабо набръчкан ендокарп и кафявочервен екзокарп. Цъфти март-април. Плодоноси септември-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен”.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Celtis plachoniana K.I. Chr.
Гола копривка

Семейство Брястови (Ulmaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Andrea Moro, Italy

Centaurea calocephala Willd.
Тъмнопурпурна метличина

Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

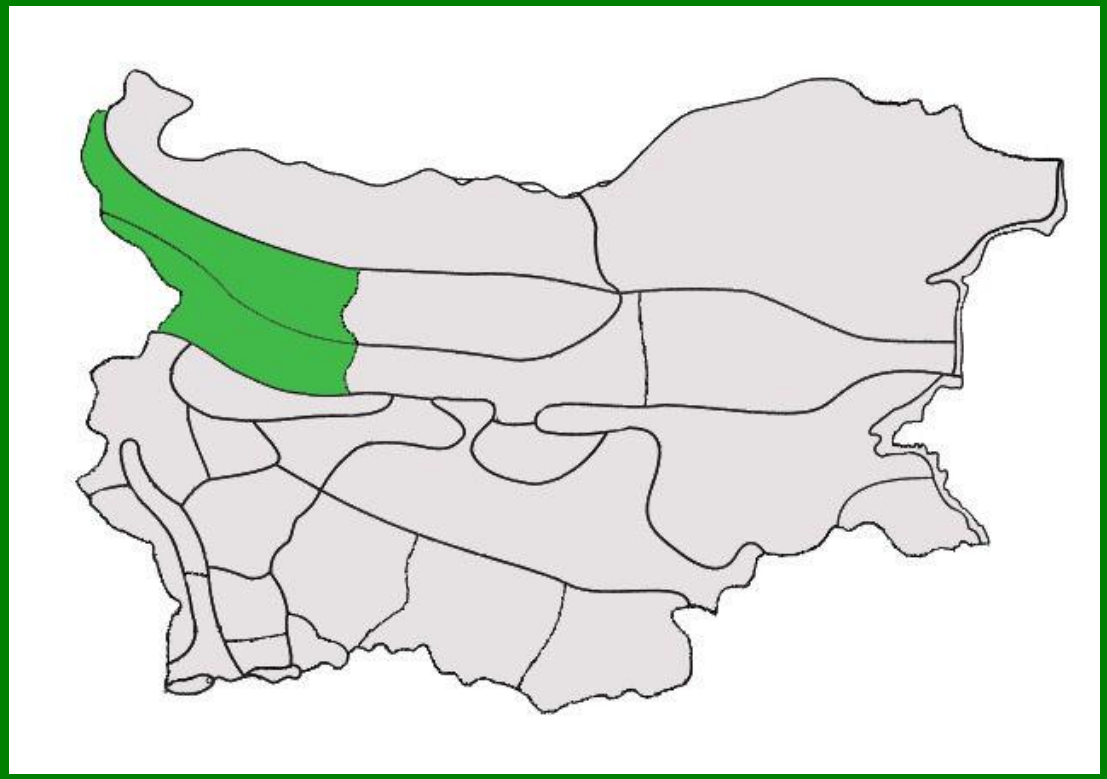

Centaurea calocephala Willd. Семейство Сложноцветни (Asteraceae)
Тъмнопурпурна метличина

МЕСТООБИТАНИЯ: По каменисти места на варовик, в пояса на ксеротермните дъбови гори, до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с масивно коренище. Стъблата слабо разклонени, (30) 100–150 cm високи. Листата просто- до двойноперести; листните сегменти 2–3 (20) mm широки. Съцветието кошничка, 20–30 mm в диаметър, с кълбовидна обвивка, широка 14–18 mm. Придатъците на обвивните листчета триъгълни, тъмнокафяви, с белезникави ресни, изцяло покриващи обвивните листчета. Цветовете тъмнопурпурни; вътрешните тръбести, външните лъчисти, малко по-дълги от вътрешните. Плодосемката и хвърчилката равни по дължина, около 4 mm дълги. Цъфти юни-август. Плодоноси юли-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен”.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Centaurea calocephala Willd.
Тъмнопурпурна метличина

Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

Снимки: Plant List, Romania

ГАЛЕРИЯ

Centaurea calvescens Pančić
Оголяваща метличина

Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

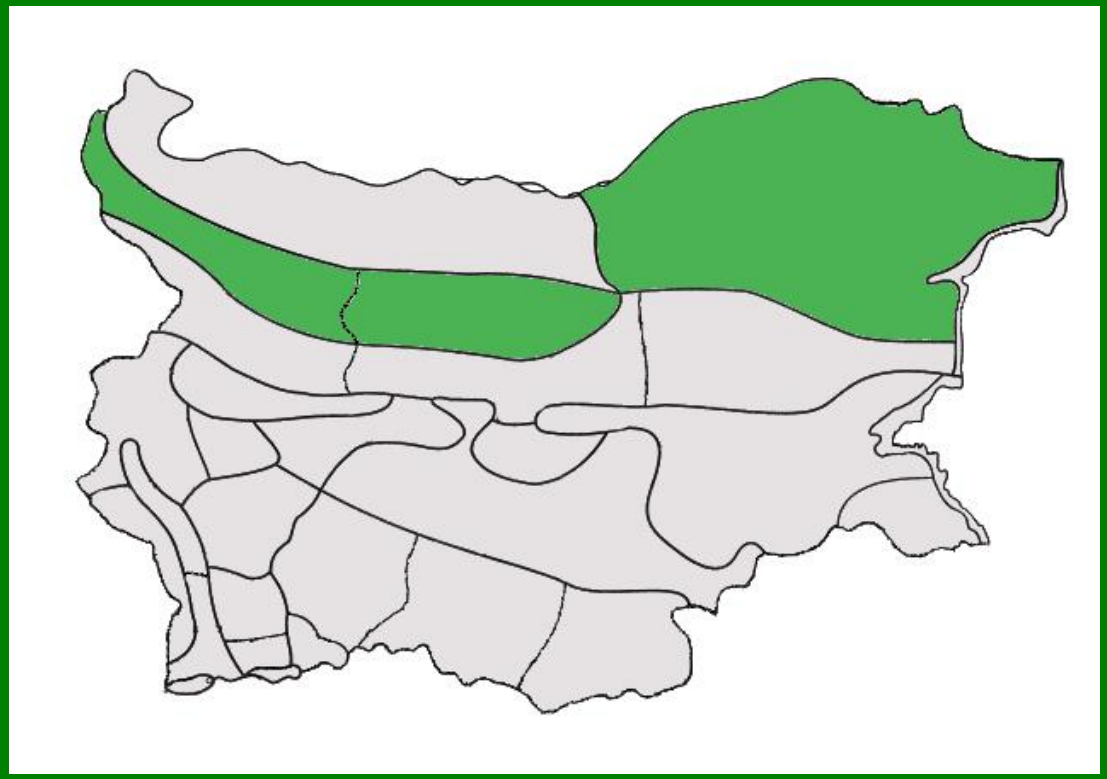

Centaurea calvescens Pančić Семейство Сложноцветни (Asteraceae)
Оголяваща метличина

МЕСТООБИТАНИЯ: По каменливи места, до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Двугодишно тревисто растение. Листата пересто наделени, голи, рядко сиво напластени. Съцветието кошничка. Кошничките сближени по 2-3 на върха на стъблото или разклоненията. Плодът семка без или с къса хвърчилка. Цъфти юни-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Centaurea calvescens Pančić
Оголяваща метличина

Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Alexandru Badarau, Romania

Снимка: Alexandru Badarau, Romania

Снимка: Alexandru Badarau, Romania

Снимка: Alexandru Badarau, Romania

Centaurea jankae D.Brândză
Янкиева метличина

Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

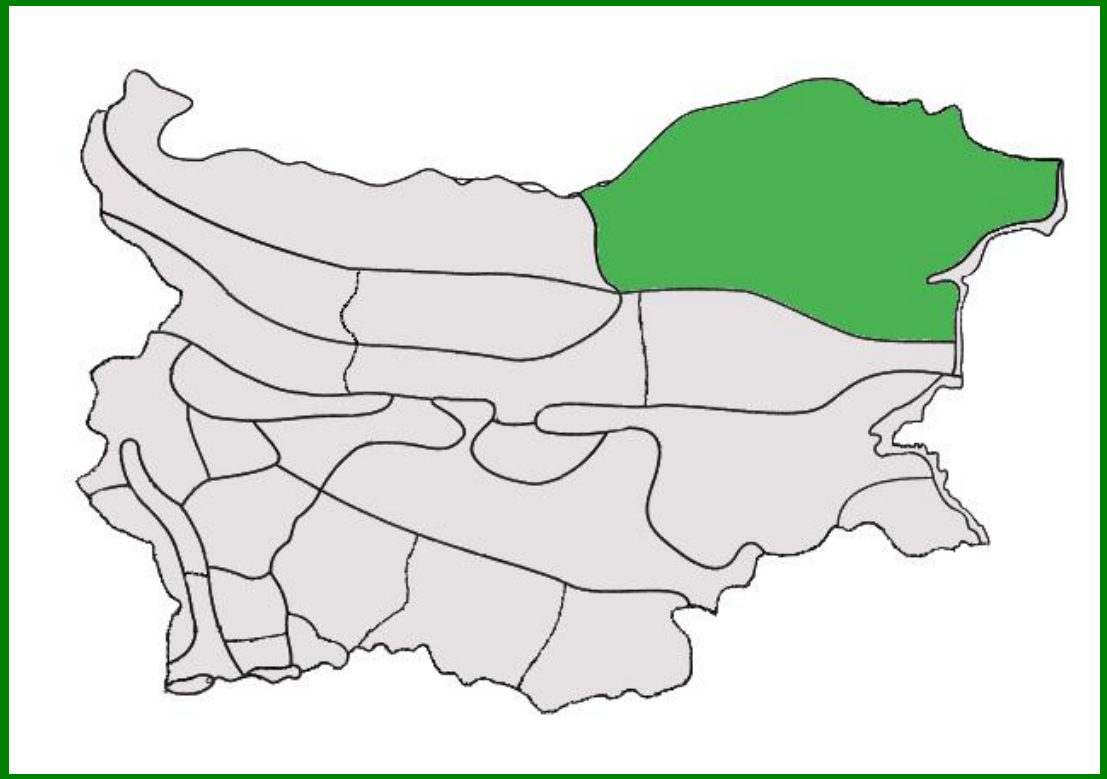

Centaurea jankae D.Brândză Семейство Сложноцветни (Asteraceae)
Янкиева метличина

МЕСТООБИТАНИЯ: В тревни съобщества на сухи варовити хълмове, на от 300 до 700 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Цветоносните стъбла високи 30–100 cm, разклонени в горната си част. Приосновните листа неправилно пересто нарязани, дяловете линейни, отклонени, паяжинесто влакнести до полуголи. Кошничките единични, на дълги дръжки, заоблени. Обвивните листчета овални, само горните продълговати, тъмнозелени, с пурпурен оттенък и ясни жилки. Придатъците на обвивката кожесто ципести, блестящи, полулунни, целокрайни до разкъсани. Цветовете пурпурни. Цъфти май-юни. Плодоноси юни-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция, в Приложение II на Директива 92/43/EEC, в Червена книга на Република България в категория “Застрашен”, в Приложения II и III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит. Известни са само две популации (открити през 2007 г.) - на Таушан тепе и на Венчански дюз, Варненско.

Centaurea jankae D.Brândză
Янкиева метличина

Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

Снимка: Alexandru Badarau, Romania

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Alexandru Badarau, Romania

Снимка: Alexandru Badarau, Romania

Снимка: Alexandru Badarau, Romania

Centaurea trinervia Steven ex Willd. Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

Тройножилчеста метличина

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

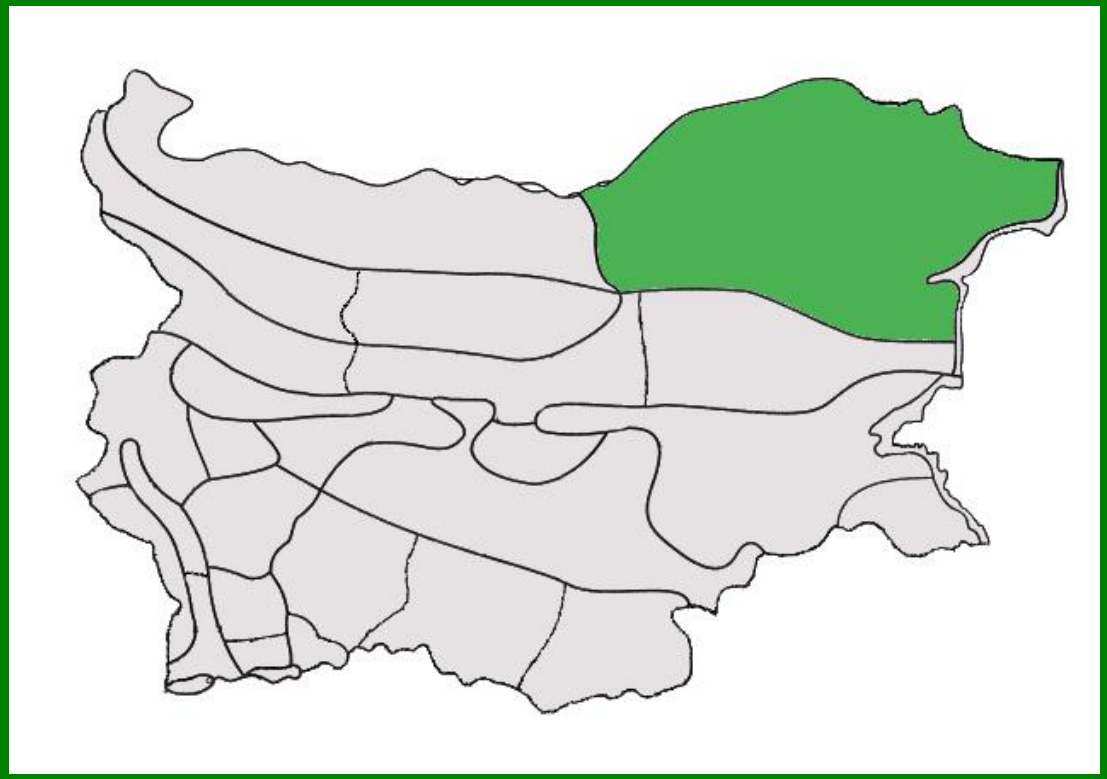

Centaurea trinervia Steven ex Willd. Семейство Сложноцветни (Asteraceae)
Тройножилчеста метличина

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи, слънчеви места, по излази на мергелни глини с рядка растителност, от 300 до 700 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с многобройни изправени или слабо отклонени стъбла, високи до 30 cm. Растенията покрити с гъсти, къси опадващи власинки. Листата целокрайни, линейно ланцетни, заострени, дълги 30–70 mm, широки 3–5 mm, с 3 жилки. Връхната част на цветоносните стъбла безлистна. Съцветията единични. Кошничките дълги 6–10 mm, широки 12–15 mm, прицветните люспи зелени с по-тъмен, кафяв връх; средните продълговато овални. Придатъците ненизбягващи или само късо низбягващи, кремави, разкъсано гребенести. Цветовете розови. Цъфти юни. Плодоноси юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен”.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Известна е една локална популация на Таушан тепе при с. Невша, Варненско, с численост няколко индивида, открита през 2007 г.

Centaurea trinervia Steven ex Willd.
Тройножилчеста метличина

Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Alexandru Badarau, Romania

Снимка: Alexandru Badarau, Romania

Снимка: Alexandru Badarau, Romania

Снимка: Alexandru Badarau, Romania

Centaurea wagenitziana Bancheva & Kit Tan

Вагеницова метличина **Семейство Сложноцветни (Asteraceae)**

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

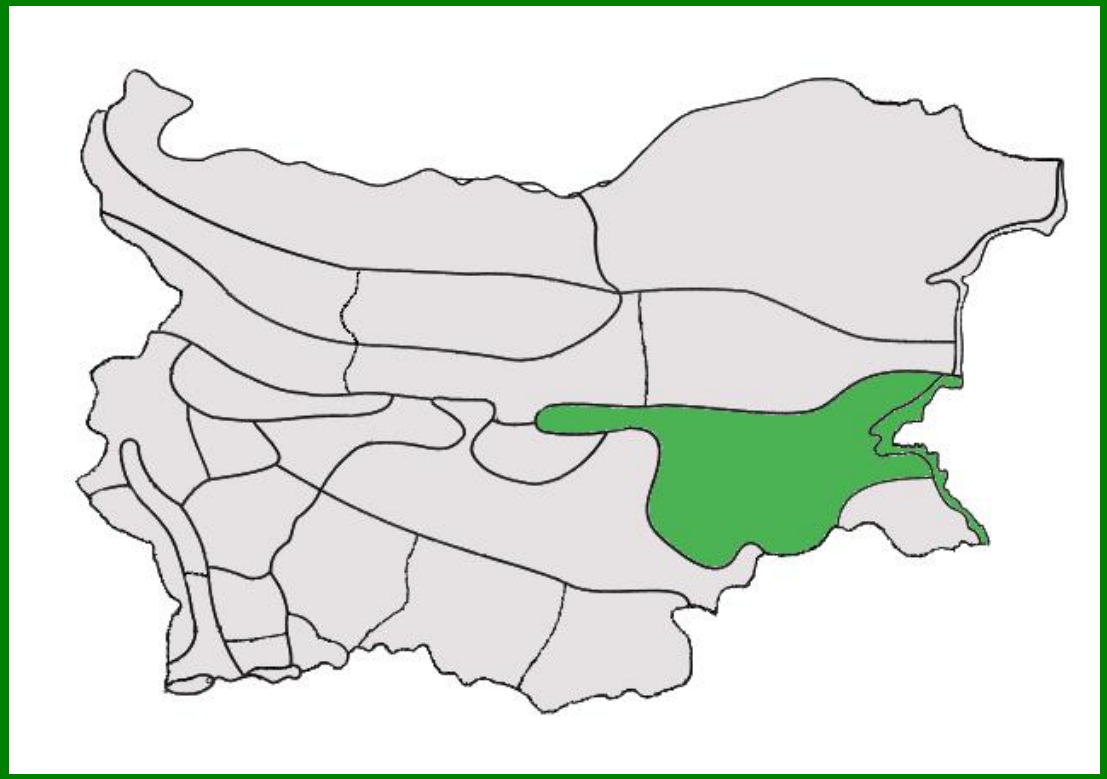

Centaurea wagenitziana Bancheva & Kit Tan

Вагеницова метличина **Семейство Сложноцветни (Asteraceae)**

МЕСТООБИТАНИЯ: По периферията на поляни в гори от цер и благун, върху канелени горски почви, от 300 до 400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с масивно, дълго 60–100 cm, вдървеняло, вертикално коренище. Стъблата високи 80–150 cm, изправени, слабо разклонени в горната си част, гъсто облистени. Листата пересто разсечени; долните дълги 35-45 cm и широки 25-35 cm, с 4-6 двойки елиптично ланцетни дялове, дълги 15-18 cm и широки 5-6,5 cm, назъбени по ръба. Кошничките 25–35 mm. Обвивката на кошничката кълбовидна, 12-15 mm в диаметър. Придатъците на средните обвивни листчета с вид на пламък, широко полулунни, целокрайни или неравномерно разкъсани, широки 2-5 mm към върха. Цветовете бледорозови до бели, с 5 тъмнопурпурни жилки. Плодосемката дълга 6-7 mm, хвърчилката дълга 7-9 mm, жълтеникави до тъмнокафяви. Цъфти юни. Плодоноси юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

ГАЛЕРИЯ

Centranthus kellereri (Stoj., Stef. & T. Georg.) Stoj. & Stef.

Келереров центрантус

Семейство Бъзови (Caprifoliaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

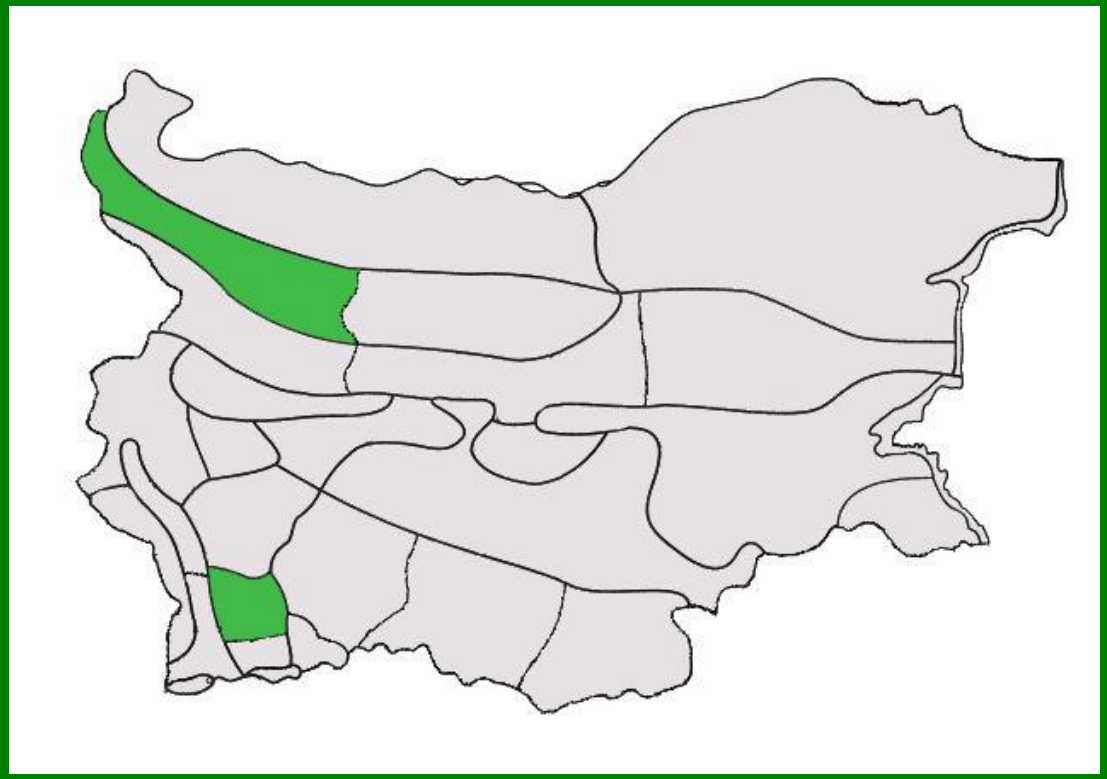

Centranthus kellereri (Stoj., Stef. & T. Georg.) Stoj. & Stef.
Келереров центрантус Семейство Бъзови (Caprifoliaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: Обитава стръмни, варовити, подвижни скални сипеи, между 1000 и 2400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение със силно развита коренова система. Стъблата високи 50–80 cm, голи, прости или разклонени, изправени или възходящи. Листата срещуположни, голи, целокрайни, долните и средните на къси дръжки, продълговато ланцетни, горните приседнали, линейно ланцетни. Съцветието връхно, щитовидно или метличесто. Венчето тръбесто, пурпурночервено до лилаво, рядко бяло, 5-делно, с насочена надолу линейна шпора. Плодът едносеменен с хвърчилка от четинки. Цъфти юни-август. Плодоноси юли-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция, в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Български ендемит.

ГАЛЕРИЯ

Ceratophyllum submersum L. Семейство Роголистникови (Ceratophyllaceae)
Потопен роголистник

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

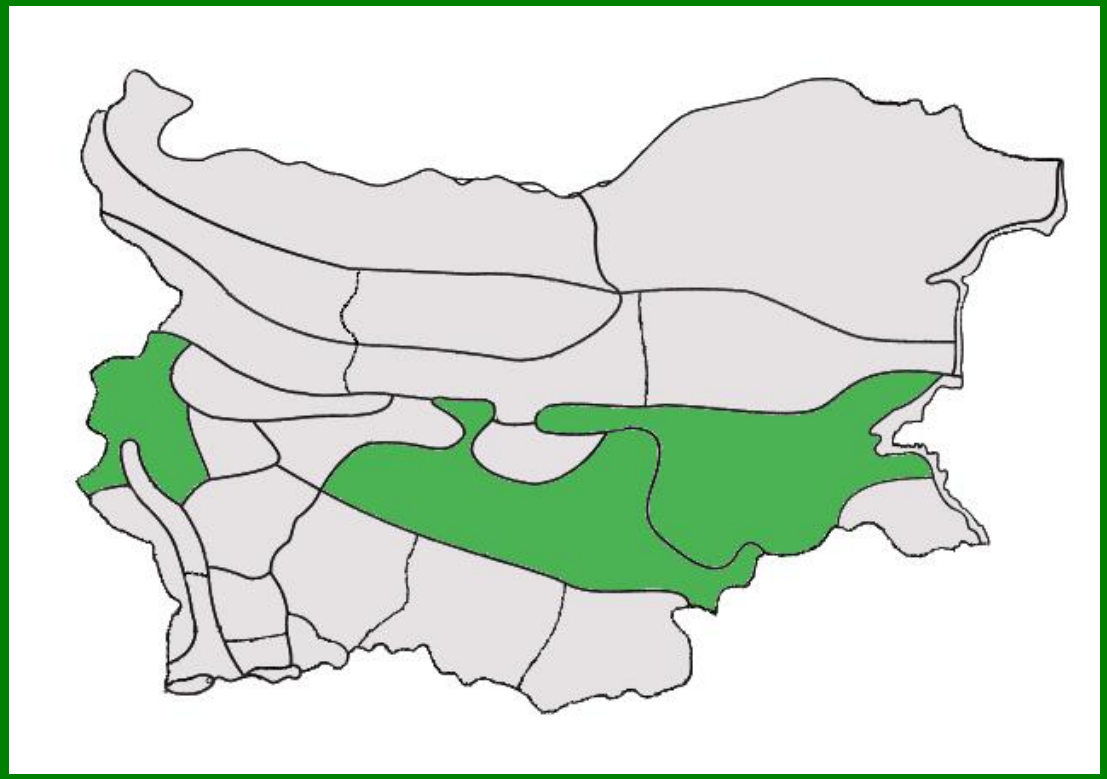

Ceratophyllum submersum L. Семейство Роголистникови (Ceratophyllaceae)
Потопен роголистник

МЕСТООБИТАНИЯ: В реки, езера и блата, от морското равнище до 200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Стъблото 20-80 cm дълго, тънко, голо, гладко, обикновено неразклонено в горната част. Листата 2-4 cm дълги, по 4-12 в близко разположени прешлени, светлозелени, меки, 3-4 пъти вилужно разделени, с нишковидни дялове, нерядко по ръба назъбени. Цветовете приседнали, мъжките единични, с 12-листен околоцветник, женските с 9-12-листен околоцветник. Орехчето около 4 mm, удължено или кълбовидно, без приосновни шипчета, с един шиловиден, по-къс от орехчето остатък от стълбчето и без ципесто крило. Цъфти юни-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Подходящ като декоративно растение в акваристиката.

Ceratophyllum submersum L. Семейство Роголистникови (Ceratophyllaceae)
Потопен роголистник

ГАЛЕРИЯ

Снимки: JC Schou, Danmark

Cercis siliquastrum L.
Див рожков

Семейство Бобови (Fabaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

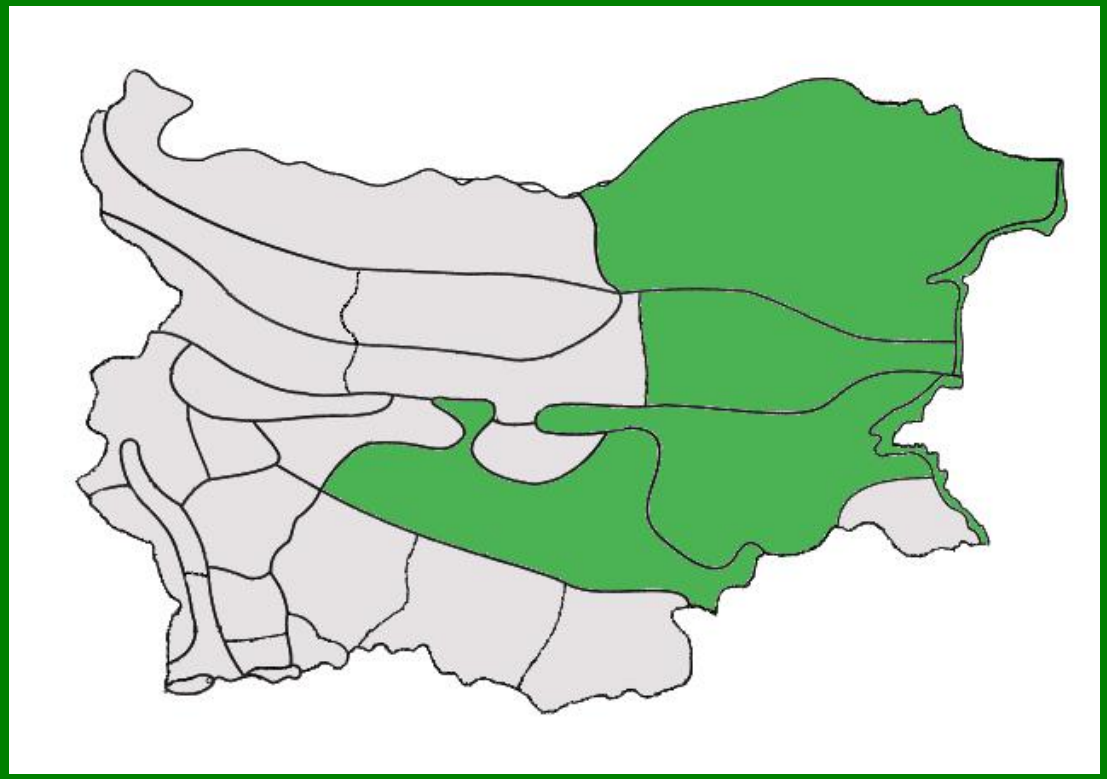

Cercis siliquastrum L. Семейство Бобови (Fabaceae)
Див рожков

МЕСТООБИТАНИЯ: В гори и храсталаци, предимно на варовик, в равнините и предпланините, от морското равнище до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 8 (15) m високо или по-рядко храст, 3-4 m висок, кората гладка, кафявочерна. Листата прости, полукръгли, в основата дълбоко сърцевидни, целокрайни, голи. Прилистниците малки, опадливи. Цветовете в снопчета по 6-8, разположени по стъблото и по по-старите от 3 години разклонения (каулифлорни). Венчето до 2 cm дълго, светлорозово, розово до розовопурпурно. Тичинките 10, свободни. Бобът продълговат, 6-10 (15) cm дълъг, кафяв, гол, неприщъпнат, по коремния шев с крило до 2 mm широко. Цъфти април-май (рядко и ноември). Плодоноси юни-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Продължителността на живота достига до 100 години.

Cercis siliquastrum L.
Див рожков

Семейство Бобови (Fabaceae)

ГАЛЕРИЯ

Cicer montbretii Jaub. & Spach

Семейство Бобови (Fabaceae)

Цариградски нахут

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

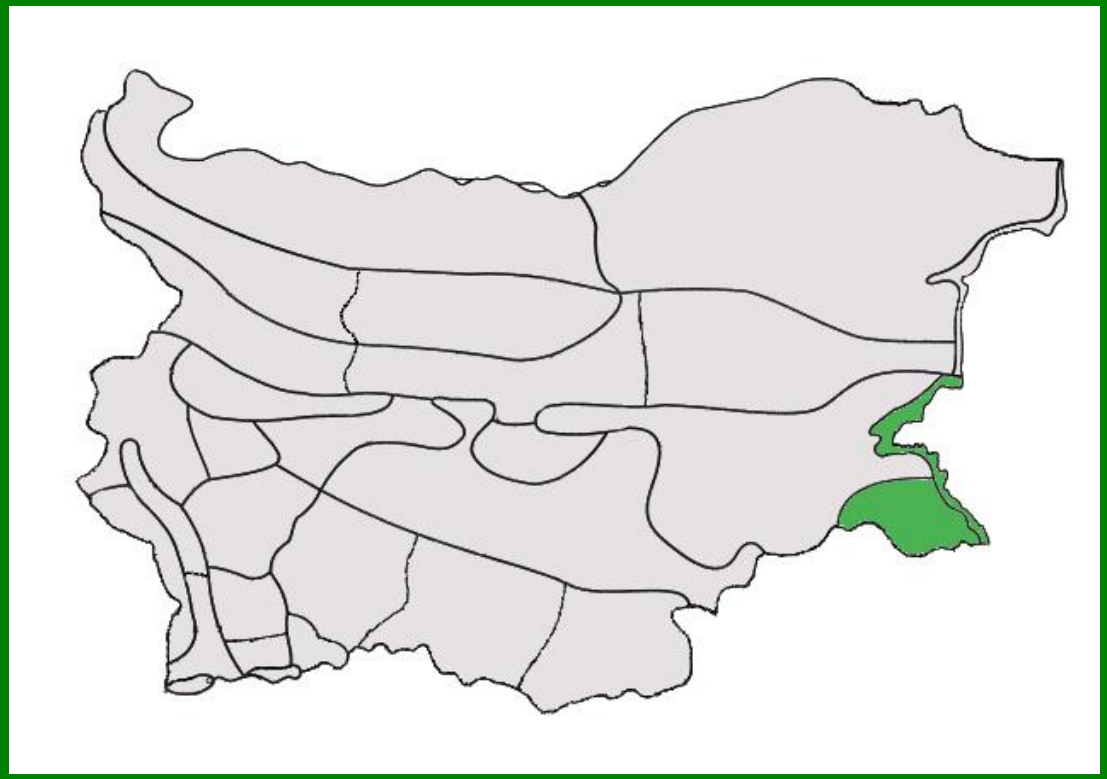

Cicer montbretii Jaub. & Spach Семейство Бобови (Fabaceae)
Цариградски нахут

МЕСТООБИТАНИЯ: По каменисти и тревисти сухи поляни и край гори, от морското равнище до 300 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Стъблото 20-40 (50) cm високо, най-често неразклонено, изправено, жлезисто влакнесто. Листата нечифтоперести, оста гъсто жлезисто влакнеста. Листчетата 13-17, от двете страни жлезисто влакнести. Прилистниците 5-8 mm дълги, яйцевидни, гъсто жлезисто влакнести, дълбоко назъбени, листовидни, сраснали с листната дръжка. Цветовете по 2-5, в рехави гроздовидни съцветия в пазвите на листата. Чашката жлезисто влакнеста, в основата асиметрично подута. Венчето 25-28 mm дълго, бяло. Бобът до 2,5 cm дълъг, продълговато ромбичен, кафяв, жлезисто влакнест. Цъфти май-юни. Плодоноси юни-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Cicer montbretii Jaub. & Spach

Семейство Бобови (Fabaceae)

Цариградски нахут

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Stefan Yordanov, Bulgaria

Cistus salviifolius L.
Тамянка

Семейство Лавданови (Cistaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

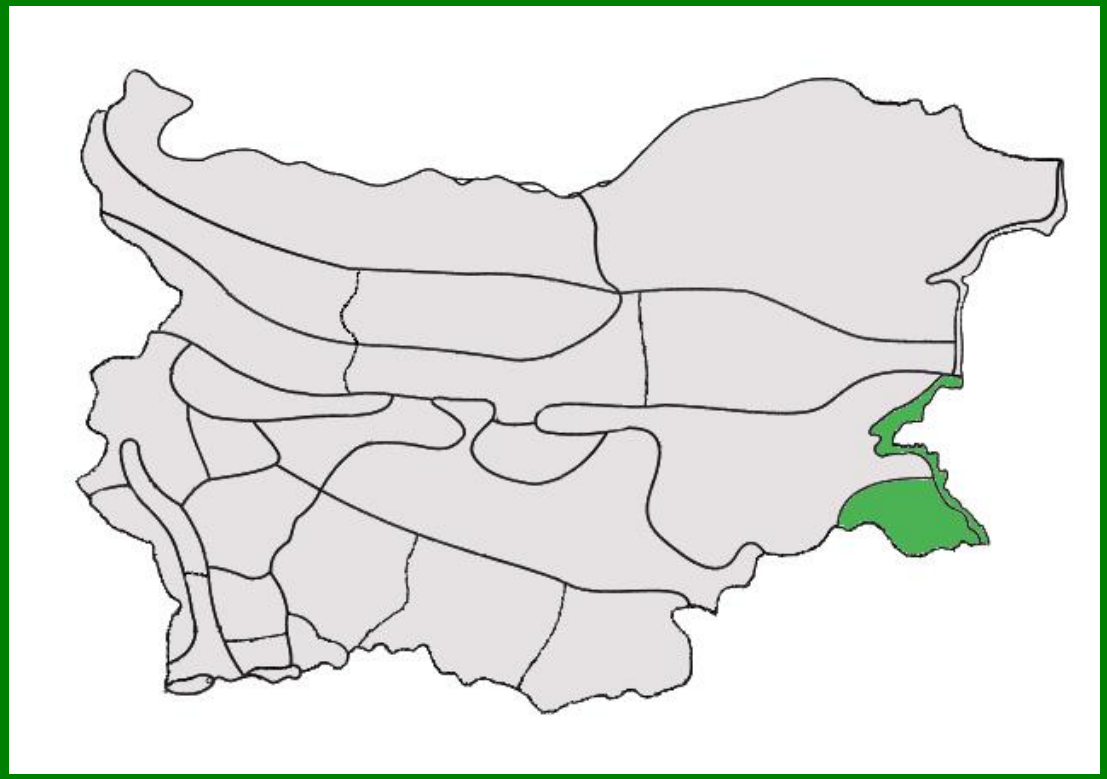

Cistus salviifolius L. Семейство Лавданови (Cistaceae)
Тамянка

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи припечни тревисти и каменливи места, от морското равнище до около 200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Полухраст или храст. Стъблата високи до 100 cm, изправени или лежащи, звездовидно влакнести. Листата 10–45 mm дълги, 5–30 mm широки, яцевидни до обратно яйцевидни, отгоре зелени, мрежесто набръчкани, отдолу сивозелени, от двете страни звездовидно влакнести. Цветовете единични, рядко по 2–4. Чашелистчетата 5, външните закръглени, вътрешните широко яйцевидни. Венчелистчетата 18–25 mm дълги, бели, в основата с лимоненожълто петно. Плодът кутийка. Цъфти май-юни. Плодоноси юни-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, дъбилно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Cistus salviifolius L.
Тамянка

Семейство Лавданови (Cistaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Andrea Moro, Italy

Clematis vitalba L.
Обикновен повет

Семейство Лютикови (Ranunculaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

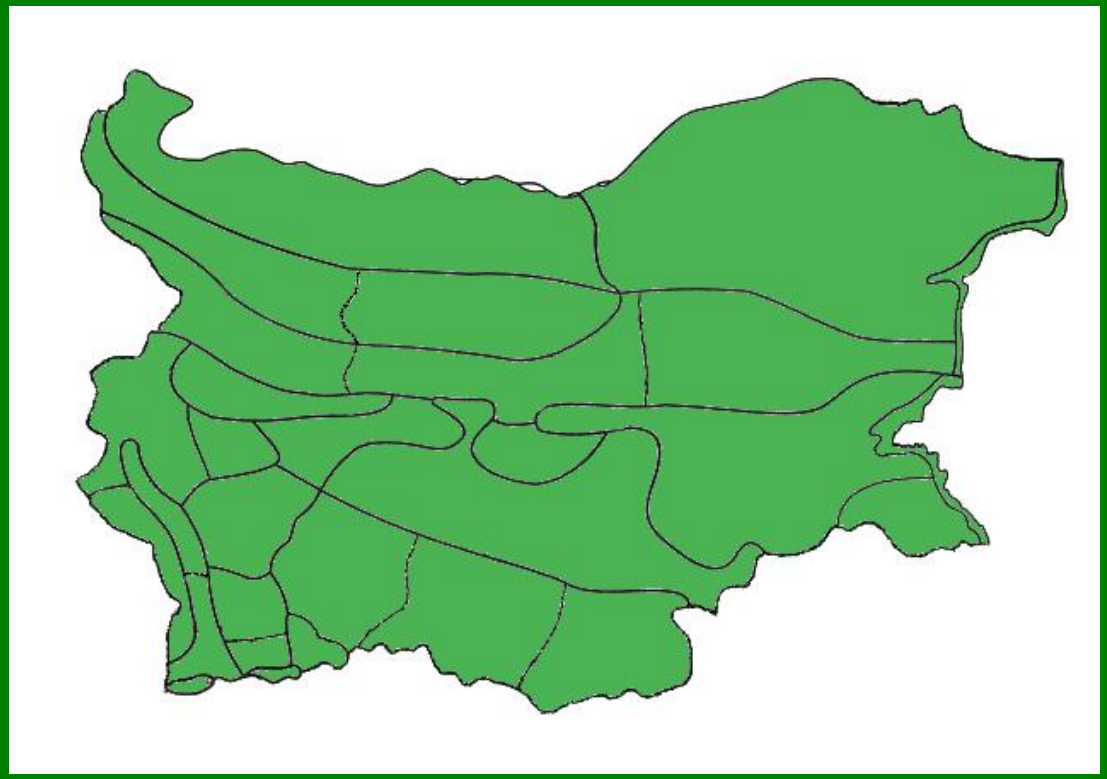

Clematis vitalba L. Семейство Лютикови (Ranunculaceae)
Обикновен повет

МЕСТООБИТАНИЯ: В храсталаци и гори, от морското равнище до 2000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Лиана с до 30 m дълго стъбло, пълзящо или увивно, разклонено, със силно издадени надлъжни ребра, с остаряването вдървесинява. Листните дръжки дълги, често увиващи се край опори. Листата просто перести, с 3-9 листчета, почти голи. Листчетата яйцевидно сърцевидни, целокрайни. Цветовете с дълги дръжки, слабо ароматни, събрани в многоцветни, силно разклонени метлицовидни съцветия. Околоцветните листчета 4 (рядко 5), 6-10 mm дълги, бели или зеленикавобели. Орехчетата около 4 mm дълги, удължени, слабо сплескани. Стълбчето 2-3 cm дълго, извито, запазващо се при плода, пересто влакнесто. Цъфти юни-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Инсектицидно, лечебно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В миналото клонките са използвани в кошничарството, а от листата и цветовете са приготвяли мая за хляб и сирене.

Clematis vitalba L.
Обикновен повет

Семейство Лютикови (Ranunculaceae)

ГАЛЕРИЯ

Colutea arborescens L.
Дървовиден плюскач

Семейство Бобови (Fabaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

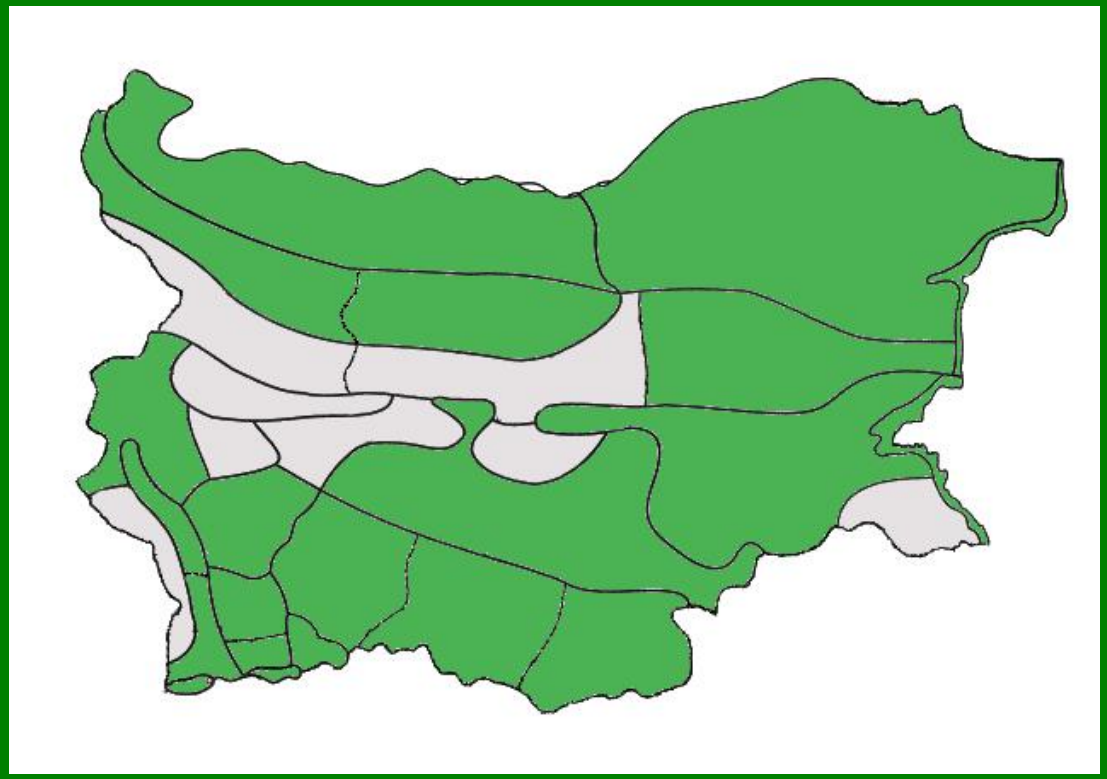

Colutea arborescens L. Семейство Бобови (Fabaceae)

Дървовиден плюскач

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи каменисти места, храсталаци и разредени гори, често на варовик, в равнините и предпланините, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст, 3-5 (6) m висок. Кората тъмносива, сивокафява до тъмнокафява, гладка, опадлива. Листата нечифтоперести. Листчетата (7) 9-11 (13) двойки. Прилистниците яйцевидни или яйцевидно ланцетни, до 3 mm дълги, късо просто влакнести. Съцветията гроздовидни, до 10-12 cm дълги, с 3-5 (8) цвята. Венчето 17-19 mm дълго, жълто, голо. Бобът 5-7 (8) cm дълъг, продълговато елиптичен, силно мехуресто подут, на върха заострен, жълтокафяв или тъмножълт, неразпуклив или разпукващ се откъм върха. Цъфти май-септември. Плодоноси август-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно, медоносно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Colutea arborescens L.
Дървовиден плюскач

Семейство Бобови (Fabaceae)

ГАЛЕРИЯ

Comandra elegans (Rochel ex Rchb.) Rchb.f.

Изящна командра

Семейство Санталови (Santalaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

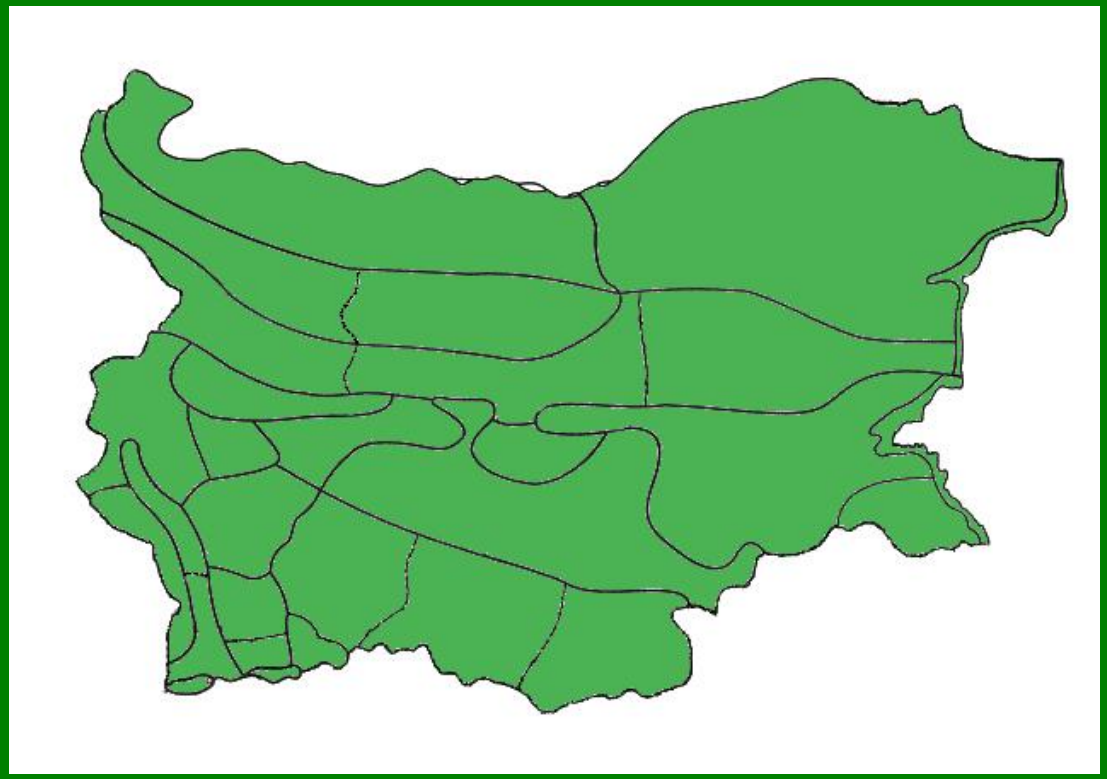

Comandra elegans (Rochel ex Rchb.) Rchb.f.

Изящна командра **Семейство Санталови (Santalaceae)**

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи тревисти и храсталачни места, от морското равнище до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Полухраст, висок до 40 cm, с вдървеняло пълзящо коренище и многобройни стъбла. Листата разположени последователно. Листните петури линейно елиптични, удължено ланцетни до ланцетни. Съцветието връхно, малоцветно, метличесто. Околоцветникът 4-5-делен, звънест; дяловете бели или зеленикавобели. Плодът широко яйцевиден или сферичен с полумесеста обвивка. Семето сферично. Цъфти април-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Comandra elegans (Rochel ex Rchb.) Rchb.f.

Изящна командра **Семейство Санталови (Santalaceae)**

ГАЛЕРИЯ

Corylus avellana L.
Обикновена леска

Семейство Брезови (Betulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

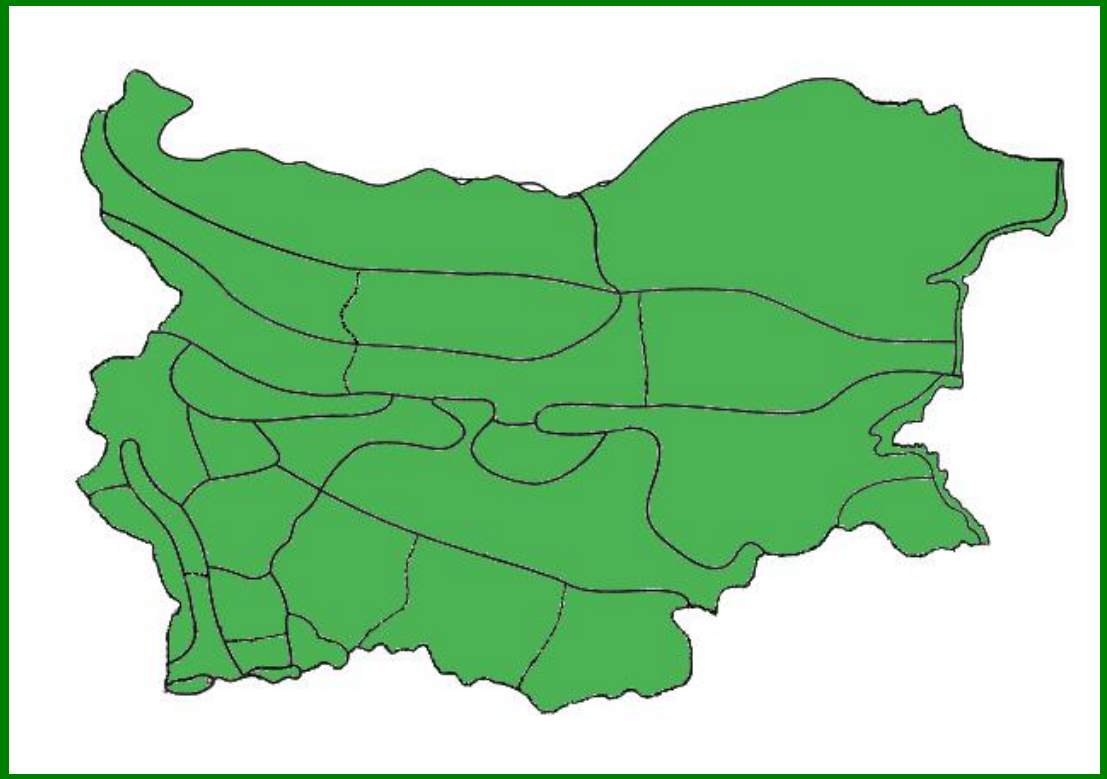

Corylus avellana L. Семейство Брезови (Betulaceae)
Обикновена леска

МЕСТООБИТАНИЯ: В храсталаци, като подлес и в покрайнини на гори, сечища, от морското равнище до 1800 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст, висок 2-5 m. Короната яйцевидна или кълбовидна. Кората гладка, светла, червеникава или пепелявосива, лъскава. Листата закръглено обратно яйцевидни, закръглени, закръглено яйцевидни до овални, до 13 cm дълги и 6-10 cm широки, в основата си малко или много сърцевидни, по ръба си неправилно и остро двойно напилени, с 8-12 двойки странични жилки; отгоре тъмнозелени, матови, с редки власинки или голи, отдолу по-светлозелени, най-често по жилките влакнести. Мъжките реси са събрани по 2-4 в групи, през време на цъфтежа до 8 cm дълги и 5-6 mm в диаметър. Плодовете събрани в групи по 1-5. Плодната обвивка звънчевидна, отворена. Плодът почти кълбовиден или слабо удължен, 15-18 mm дълъг и 13-15 mm широк. Цъфти февруари-април.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Дъбилно, лечебно, медоносно, овощно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Продължителността на живота достига до 100 години.

Corylus avellana L.
Обикновена леска

Семейство Брезови (Betulaceae)

ГАЛЕРИЯ

Corylus colurna L.
Турска леска

Семейство Брезови (Betulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

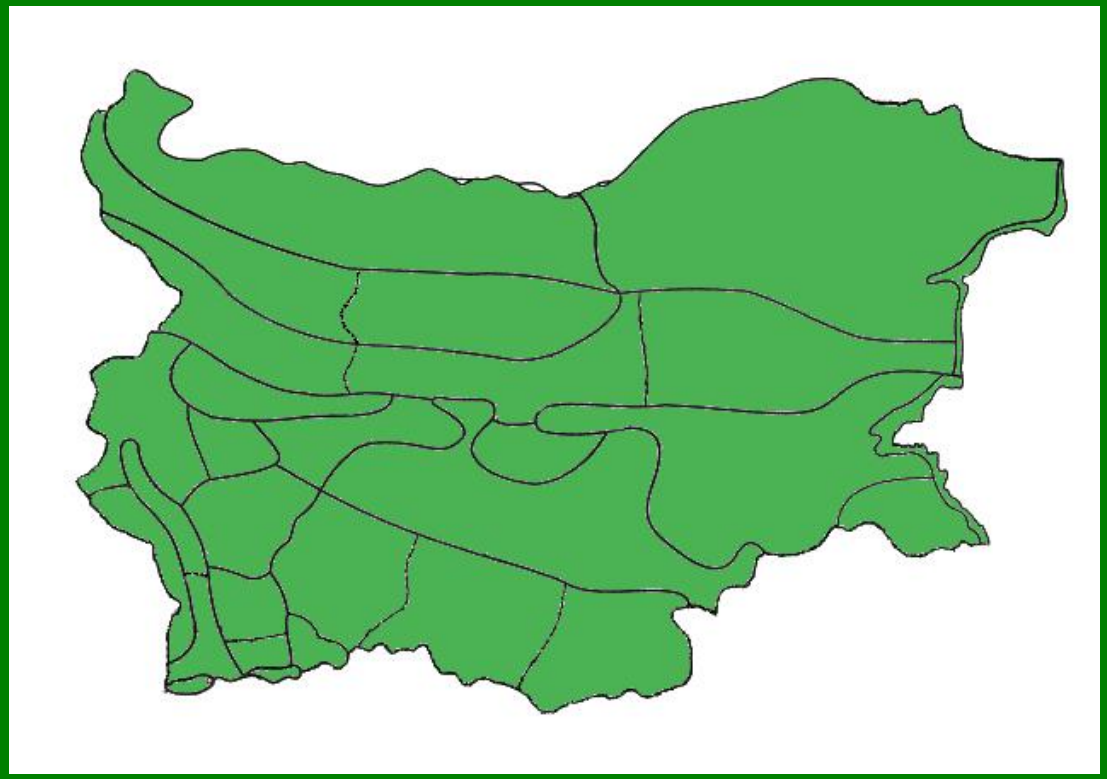

Corylus colurna L. Семейство Брезови (Betulaceae)

Турска леска

МЕСТООБИТАНИЯ: В смесени широколистни гори, от морското равнище до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 20 m високо, с дебела тъмносива, дълбоко напукана кора. Листата закръглени, широко яйцевидни до широко ланцетни, до 7-15 cm дълги и 5-10 cm широки, в основата си малко или много сърцевидни, двойно назъбени, с 5-6 двойки странични жилки. Мъжките реси 6-10 cm дълги и 5-6 mm в диаметър. Плодовете събрани в групи по 3-7. Плодната обвивка широко паничковидна. Плодът почти кълбовиден или слабо удължен, 17-22 mm дълъг и 12-18 mm широк. Цъфти март-април.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Медоносно, овощно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Притежава ценна дървесина, в миналото използвана в мебелната промишленост.

Corylus colurna L.
Турска леска

Семейство Брезови (Betulaceae)

ГАЛЕРИЯ

Cotinus coggygria Scop.
Смрадлика

Семейство Смрадликови (Anacardiaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

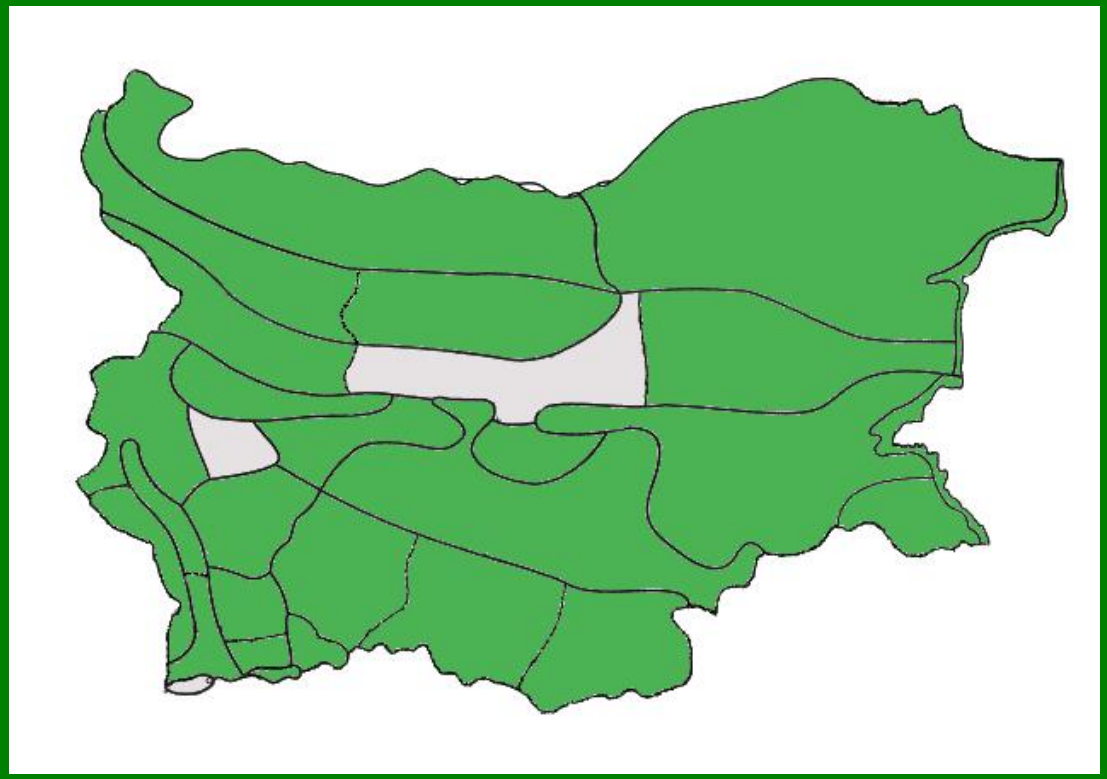

Cotinus coggygria Scop. Семейство Смрадликови (Anacardiaceae)
Смрадлика

МЕСТООБИТАНИЯ: В храсталаци и дъбови гори, по сухи каменисти почви, често на варовик, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст или ниско дърво, до 4 m високо. Младите клонки зелени или червеникави, лъскави, голи; старите кафяви. Листата прости, 3-10 cm дълги и 2-7 cm широки, яйцевидни или широко елиптични, голи или влакнести, отгоре зелени, отдолу сивозелени. Съцветията разположени по върховете на клонките. Цветовете еднополови или двуполови; венчелистчетата бледожълти. Цветните дръжки след прецъфтяване силно удължаващи се, покрити с дълги жълтозелени или червеникави разперени власинки. Плодът костилков, след узряване тъмнокафяв. Цъфти май-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, декоративно, дъбилно, етеричномаслено, лечебно, медоносно, отровно, противоерозионно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Дървесината е популярна с името физетово (фустиково) дърво и намира приложение в изработването на музикални инструменти.

Cotinus coggygria Scop.
Смрадлика

Семейство Смрадликови (Anacardiaceae)

ГАЛЕРИЯ

Crataegus pentagyna Waldst. & Kit.
Черен глог

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

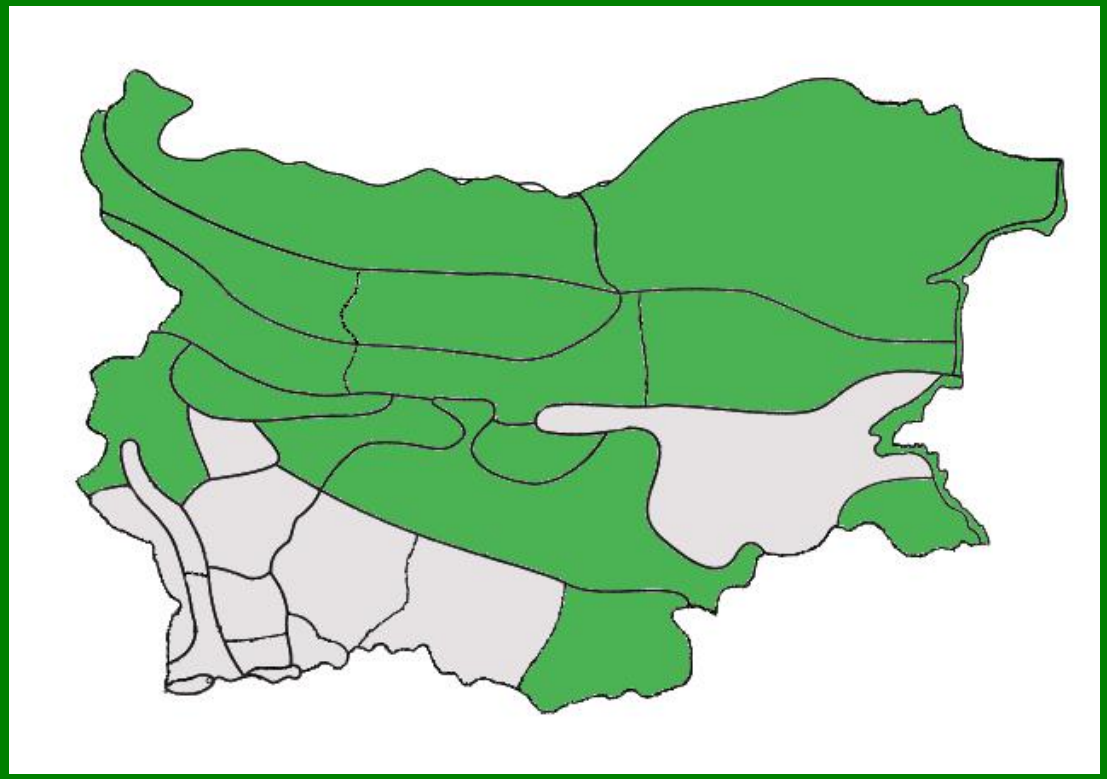

Crataegus pentagyna Waldst. & Kit. Семейство Розоцветни (Rosaceae)
Черен глог

МЕСТООБИТАНИЯ: В покрайнините на гори и в храсталаци, предимно върху сухи терени, от 50 до 400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст, стъблата до 5 (8) m високи. Трънте по клонките малобройни, 5-10 mm дълги. Листата 2-6 cm дълги и 2-4 cm широки, с 3-7 широки, неправилно напилени дялове. Листните дръжки 15-30 mm дълги. Прилистниците тесни, сърповидни, дълго заострени. Съцветията щитовидни, многоцветни, до 10 cm в диаметър. Цветовете 10-15 mm в диаметър. Чашелистчетата при цъфтеж разперени, при плода изправени, скоро опадващи. Тичинките 20, с червеникави прашници. Стълбчетата 3-5. Плодовете кълбесто елипсовидни, 10-15 mm в диаметър, черни или черночервени, с 3-5 костилки. Цъфти май-юни. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Витаминозно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Crataegus pentagyna Waldst. & Kit.

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

Черен глог

ГАЛЕРИЯ

Cyclamen coum Mill.
Пролетно ботурче

Семейство Игликови (Primulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

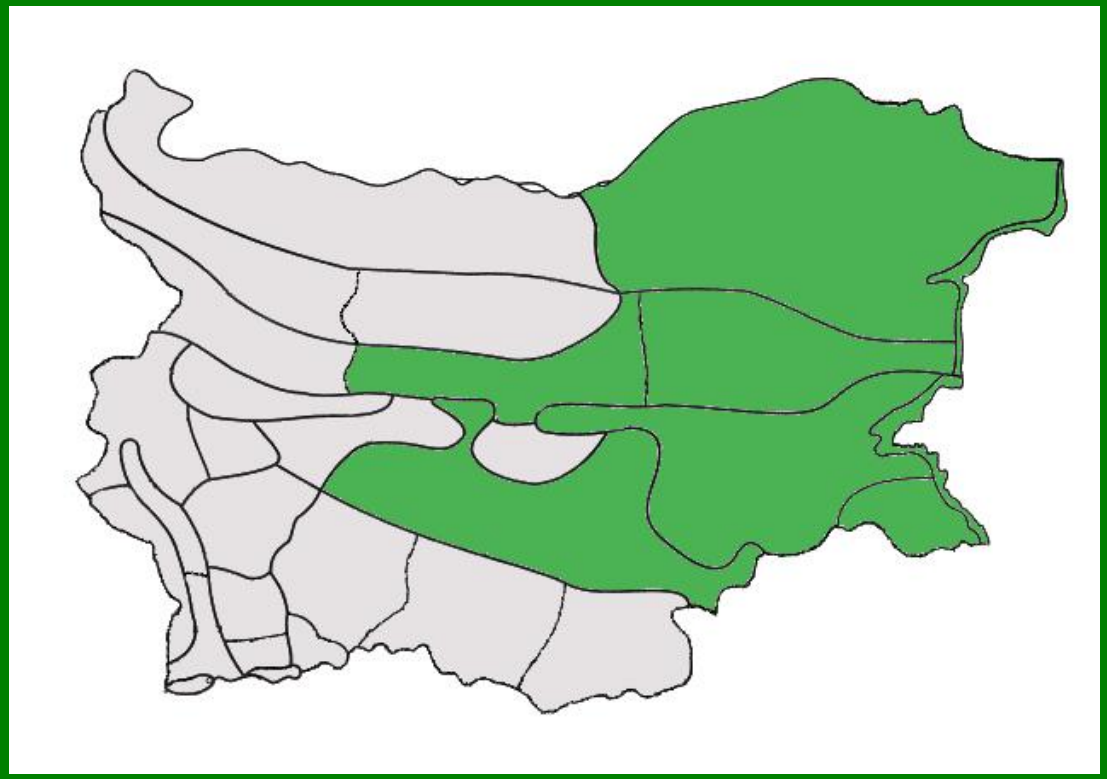

Cyclamen coum Mill. Семейство Игликови (Primulaceae)
Пролетно ботурче

МЕСТООБИТАНИЯ: В дъбови гори и храсталаци, от морското равнище до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренището грудковидно, 3-5 cm в диаметър, корените излизащи от основата на грудката. Стъблото 10-20 cm високо. Листата 2-4,4 cm дълги, с 9-16 cm дълга дръжка, закръглени до бъбрековидни, отгоре зелени, често с бял концентричен контур, появяващи се преди и по време на цъфтежа. Венчето 16-32 mm в диаметър, червеновиолетово. Кутийката 7-10 mm дълга, кръгла, гола, отваряща се с 5-8 късотриъгълни зъбчета. Цъфти февруари-април. Плодоноси април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция, в конвенция CITES и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Cyclamen coum Mill.
Пролетно ботурче

Семейство Игликови (Primulaceae)

ГАЛЕРИЯ

Cypripedium calceolus L.
Венерино пантофче

Семейство Салепови (Orchidaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

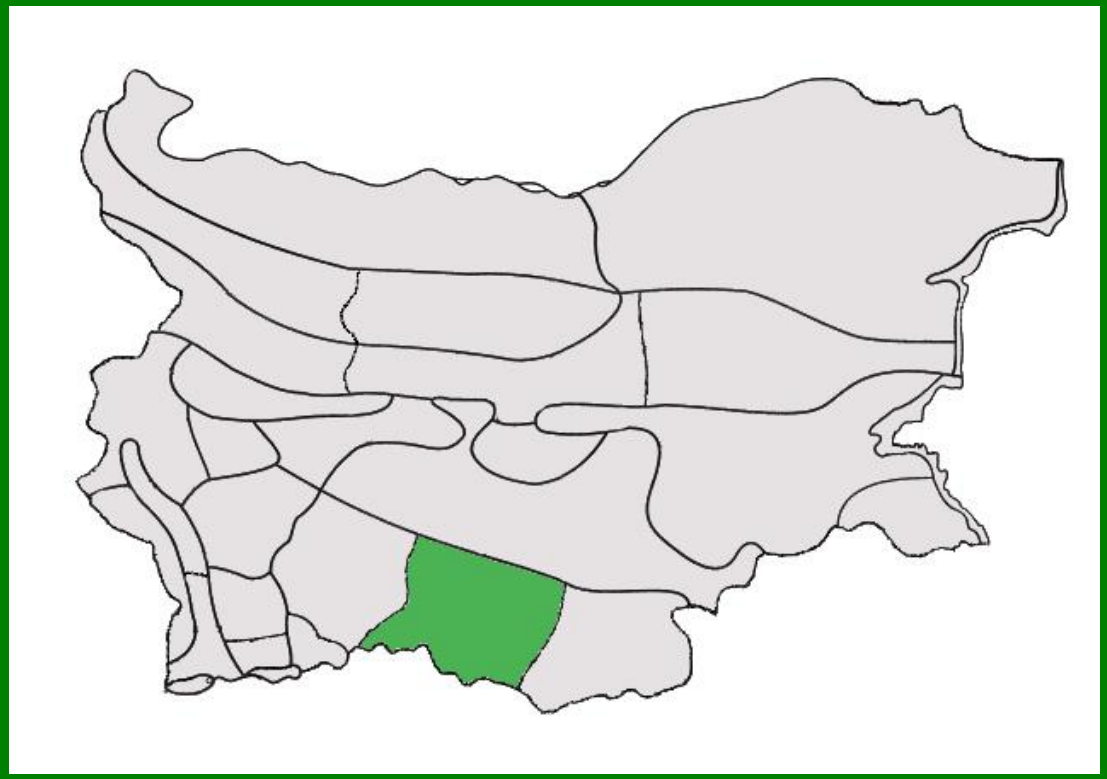

Cypripedium calceolus L. Семейство Салепови (Orchidaceae)
Венерино пантофче

МЕСТООБИТАНИЯ: В смесени, но също и в иглолистни и широколистни гори, храсталаци и горски поляни, по-често на богати на варовик почви, от 800 до 1500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с пълзящо коренище. Стъблата до 50 cm високи, с 3–5 листа. Листата елиптични до овални, заострени. Съцветията с един, рядко с 2 цвята. Чашелистчетата и страничните венчелистчета ланцетни, червенокафяви, устната с форма на пантофка, лимоненожълта, с червени точици в основата. Колонката с 2 тичинки, странично разположени. Цъфти май-юни. Плодоноси юли-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция, в конвенция CITES, в Приложение II на Директива 92/43/EEC, в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложения II и III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Cypripedium calceolus L.
Венерино пантофче

Семейство Салепови (Orchidaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Aldo De Bastiani, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Aldo De Bastiani, Italy

Снимка: Aldo De Bastiani, Italy

Снимка: Aldo De Bastiani, Italy

Daphne kosanini (Stoj.) Stoj.
Кошаниново бясно дърво

Семейство Тимелееви (Thymelaeaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

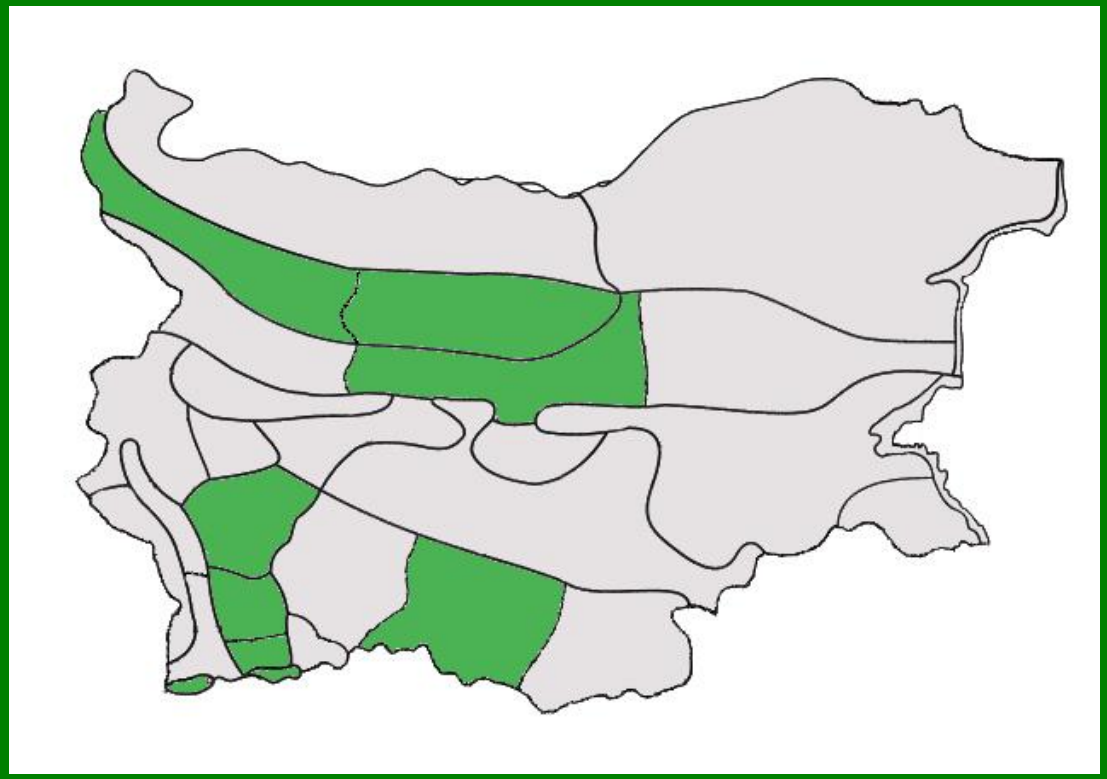

Daphne kosanini (Stoj.) Stoj. Семейство Тимелееви (Thymelaeaceae)
Кошаниново бясно дърво

МЕСТООБИТАНИЯ: По варовити скални терени с плитка хумусно-карбонатна почва, в състава на хвойнови и тревни съобщества, от 2200 до 2600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелен храст с високи до 50 cm (рядко повече) стъбла. Клонките изправени, ръбести, крайните им разклонения изцяло голи с червеникав лъскав оттенък. Листата продълговато лопатовидни, кожести, голи, с подвит ръб. Цветовете по 3-8 във върхни главести съцветия, по-къси от заобикалящите ги листа, ароматни. Хипантият червеникав, чашечните дялове червеникави отвън и белезникави отвътре. Плодът яйцевиден, заострен, влакнест, червен, освобождава се от хипантия при узряване. Цъфти май-август. Плодоноси юни-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Бил е включен като рядък вид в Червена книга на Народна Република България. Известно време е смятан за балкански ендемит.

Daphne kosanini (Stoj.) Stoj.
Кошаниново бясно дърво

Семейство Тимелееви (Thymelaeaceae)

Снимка: Jaroslav Svec, Czech Republic

ГАЛЕРИЯ

Снимка: John Richards, UK

Снимка: Димитър Манов, България

Daphne laureola L.
Лаврово бясно дърво

Семейство Тимелееви (Thymelaeaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

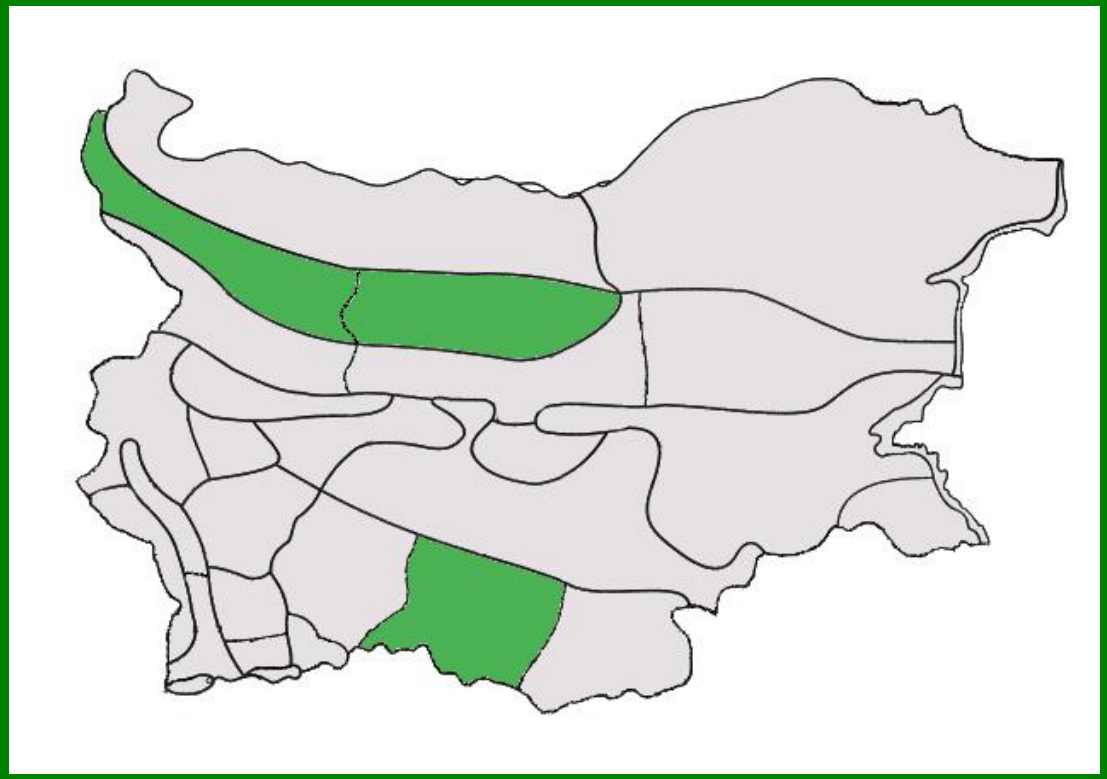

Daphne laureola L. Семейство Тимелееви (Thymelaeaceae)
Лаврово бясно дърво

МЕСТООБИТАНИЯ: В сенчести букови и елови гори върху кафяви горски почви на варовик и върху хумусно-карбонатни почви, от 1000 до 1900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелен храст, 0,4-1,2 m висок. Младите клонки зеленикави, голи. Листата 30–120 mm дълги, 10–35 mm широки, най-малко три пъти по-дълги отколкото широки, обратно яйцевидни до ланцетни, кожести, голи, лъскави. Цветовете жълтеникавозелени, голи, събрани в скъсени щитовидни съцветия, върху едногодишни клонки. Чашелистчетата яйцевидни, заострени, около 1/3 от дължината на хипантия. Хипантият 5–9 mm дълъг. Плодът костилка, яйцевидна, черна. Цъфти март-април. Плодоноси май-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Daphne laureola L.
Лаврово бясно дърво

Семейство Тимелееви (Thymelaeaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Angelo Mazzoni, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Angelo Mazzoni, Italy

Снимка: Franco Rossi, Italy

Daphne mezereum L.
Обикновено бясно дърво

Семейство Тимелееви (Thymelaeaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

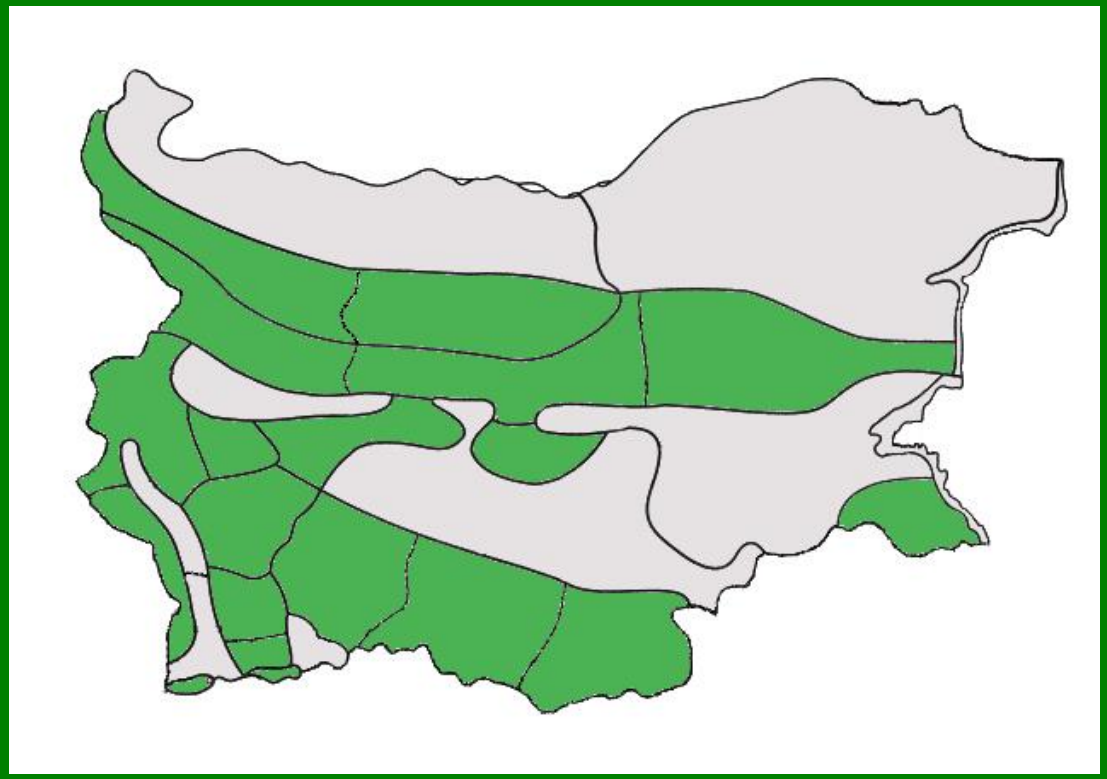

Daphne mezereum L. Семейство Тимелееви (Thymelaeaceae)
Обикновено бясно дърво

МЕСТООБИТАНИЯ: По влажни сенчести и каменисти места в гори, от 600 до 2000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст, 25-100 (200) cm висок. Стъблата изправени, леко възходящи, слабо разклонени. Кората жълтеникавосива. Клонките кафеникавосиви. Листата разположени последователно, събрани в горната част на леторастите; петурите обратно ланцетни до обратно яйцевидни, целокрайни, заострени, постепенно стеснени в къси дръжки. Цветовете правилни или слабо неправилни, едичнични или събрани по 2-5 в снопчета или в рехави класовидни съцветия. Хипантият розовочервен, рядко белезникав. Чашечните дялове розовочервени, рядко белезникави. Плодът яйцевиден до кълбовиден, яркочервен, перикарпът сочен. Цъфти март-април. Плодоноси май-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Съдържа етерично масло с миризма на зюмбюл, което се използва в парфюмерийната промишленост.

Daphne mezereum L.
Обикновено бясно дърво

Семейство Тимелееви (Thymelaeaceae)

ГАЛЕРИЯ

Daphne pontica L.
Странджанско бясно дърво

Семейство Тимелееви (Thymelaeaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

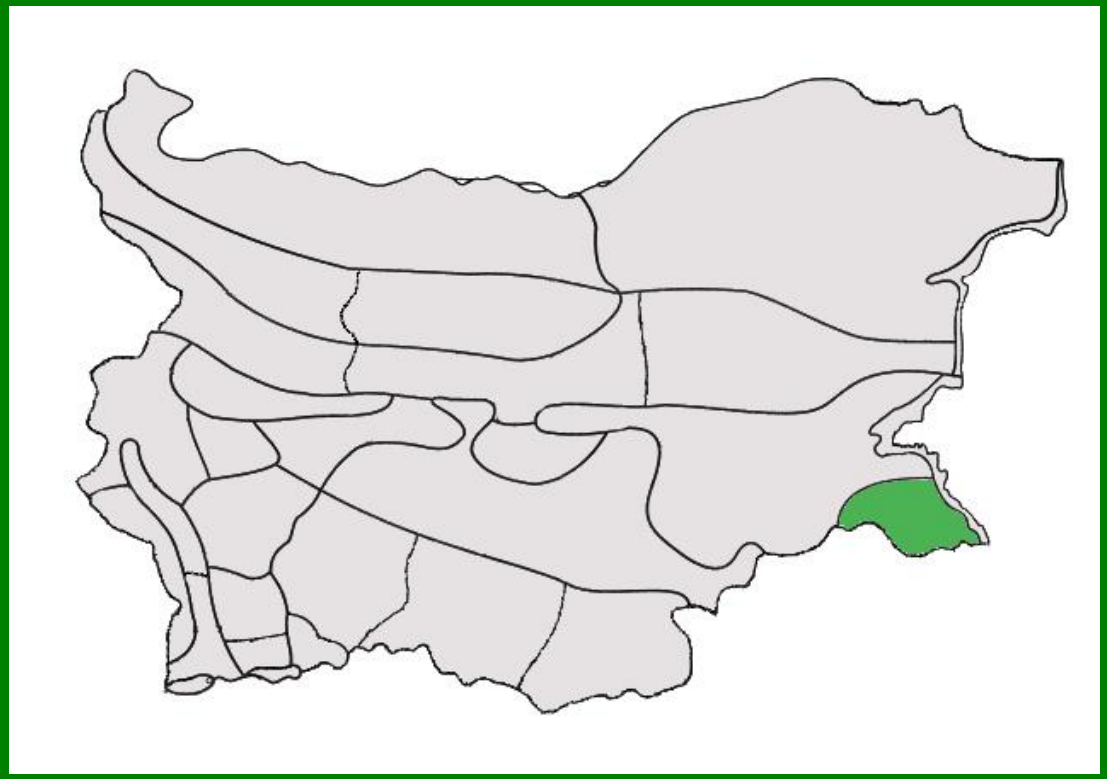

Daphne pontica L. Семейство Тимелееви (Thymelaeaceae)
Странджанско бясно дърво

МЕСТООБИТАНИЯ: В умерено влажни гори, рядко храсталаци с доминиране на източен горун и източен бук, от 50 до 700 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелени храсти, 50–100 cm високи, клоните разперени. Листата обратно яйцевидни, 2–2½ пъти по-дълги отколкото широки. Цветовете жълтеникавозелени, разположени по два на общи дръжки, голи, събрани в скъсени щитовидни съцветия, върху едногодишни клонки. Чашелистчетата бледожълти, почти равни по дължина на хипантия. Хипантият дълъг 8–10 mm, тънък. Плодът яйцевидна, черна костилка. Цъфти април-май. Плодоноси юни-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Daphne pontica L.
Странджанско бясно дърво

Семейство Тимелееви (Thymelaeaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Ibrahim Berberoglu, Turkey

Снимка: Hüseyin Doğan, Turkey

Снимка: Hüseyin Doğan, Turkey

Снимка: Hüseyin Doğan, Turkey

Dictamnus albus L.
Росен

Семейство Седефчеви (Rutaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

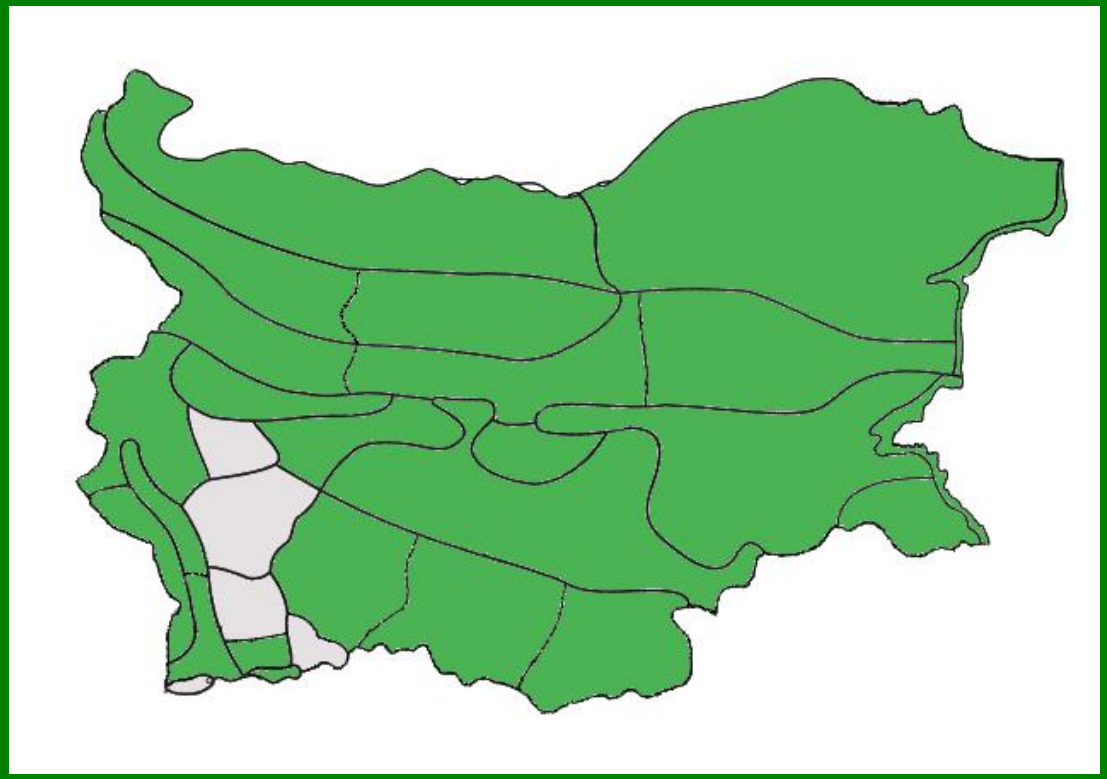

Dictamnus albus L. Семейство Седефчеви (Rutaceae)
Росен

МЕСТООБИТАНИЯ: По каменисти, тревисти и храсталачни места, от морското равнище до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение със силно развит вдървенял корен. Стъблата високи 35-80 cm, в основата вдървенели, изправени, разклонени, влакнести или голи. Листата разположени последователно. Листните петури нечифтоперести; листните дялове приседнали, ланцетни до яйцевидни, назъбени. Цветовете бялорозови до синьобели, събрани в гроздовидно съцветие. Плодът брадавичеста, жлезисто влакнеста кутийка. Семената лъскави, черни. Цъфти май-юли. Плодоноси юли-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, инсектицидно, лечебно, медоносно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: При допир може да причини трайно увреждане на кожата.

Dictamnus albus L.
Росен

Семейство Седефчеви (Rutaceae)

Снимка: Andrea Moro, Italy

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Edraianthus graminifolius (L.) DC. Семейство Камбанкови (Campanulaceae)
Житолистно каменливче

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

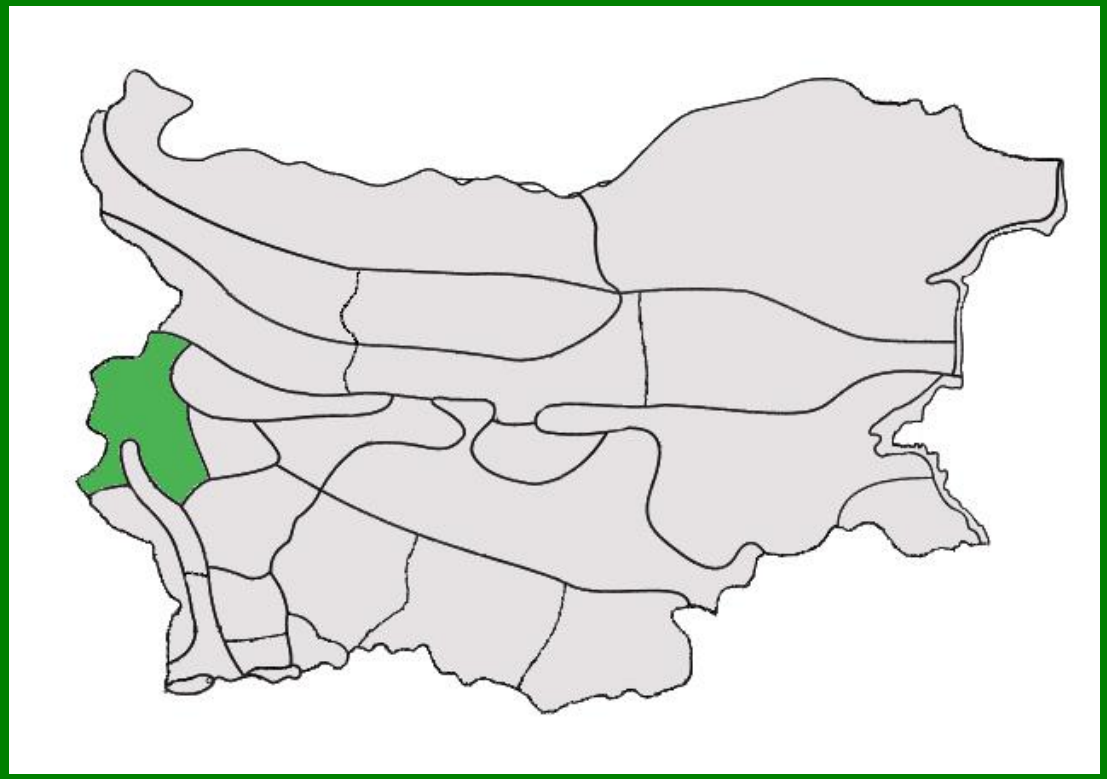

Edraianthus graminifolius (L.) DC. Семейство Камбанкови (Campanulaceae)
Житолистно каменливче

МЕСТООБИТАНИЯ: По варовити каменисти терени, до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто рехавотуфесто растение с дълго коренище. Стъблата до 25 cm високи, изправени или възходящи, влакнести. Приосновните листа в розетка, (10) 30-110 (200) mm дълги, 1-4 mm широки, линейни до линейно ланцетни, целокрайни, към върха стеснени, заострени. Стъбловите листа по-къси от приосновните. Съцветието главесто. Цветовете 2-8, почти приседнали. Присъцветниците по-къси до почти равни на цветовете. Чашковите дялове линейни до тясно триъгълно ланцетни, много рядко в основата с къси придатъци. Венчето тръбесто-фуниевидно, синьо или синьовиолетово. Плодът кутийка, обратно яйцевидна, влакнеста. Цъфти май-юни. Плодоноси юли-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Edraianthus graminifolius (L.) DC. Семейство Камбанкови (Campanulaceae)
Житолистно каменливче

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Franco Caldararo, Italy

Edraianthus serbicus (A.Kern.) Petrovič

Сръбско каменливче

Семейство Камбанкови (Campanulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

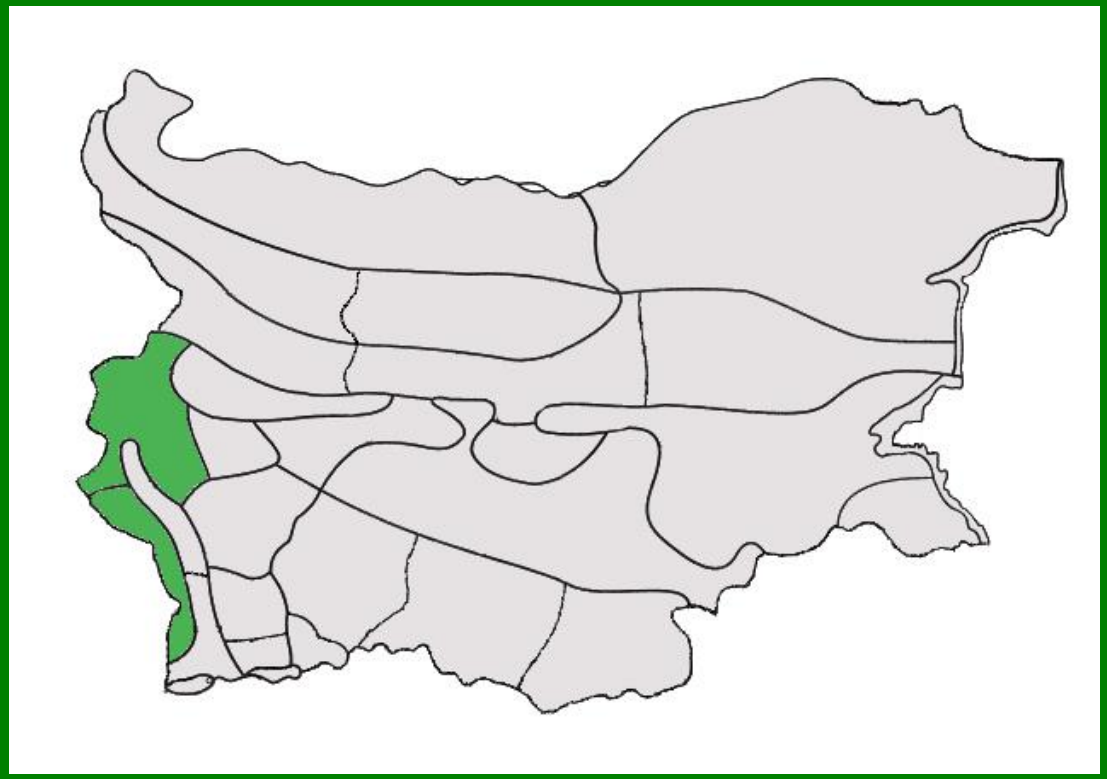

Edraianthus serbicus (A.Kern.) Petrovič
Сръбско каменливче Семейство Камбанкови (Campanulaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: По скални пукнатини, сухи ерозирали варовити терени с плитка почва и южно изложение, до 1300 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Стъблата 12–25 cm високи, приповдигащи се до изправени, покрити с прости власинки. Приосновните листа дълги 50–90 mm, широки 20–40 mm, приседнали, линейно ланцетни, заострени, полустъблообхващащи, просто влакнести. Стъбловите листа като приосновните, по-малки по размер. Прицветниците широко яйцевидни, външните по-къси или равни на цветовете. Цветовете 6–12, фуниевидни, дълги 12–30 mm, сини, синьовиолетови. Цъфти май-юли. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

Edraianthus serbicus (A.Kern.) Petrovič

Сръбско каменливче **Семейство Камбанкови (Campanulaceae)**

ГАЛЕРИЯ

Ephedra distachya L.
Обикновена ефедра

Семейство Ефедрови (Ephedraceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

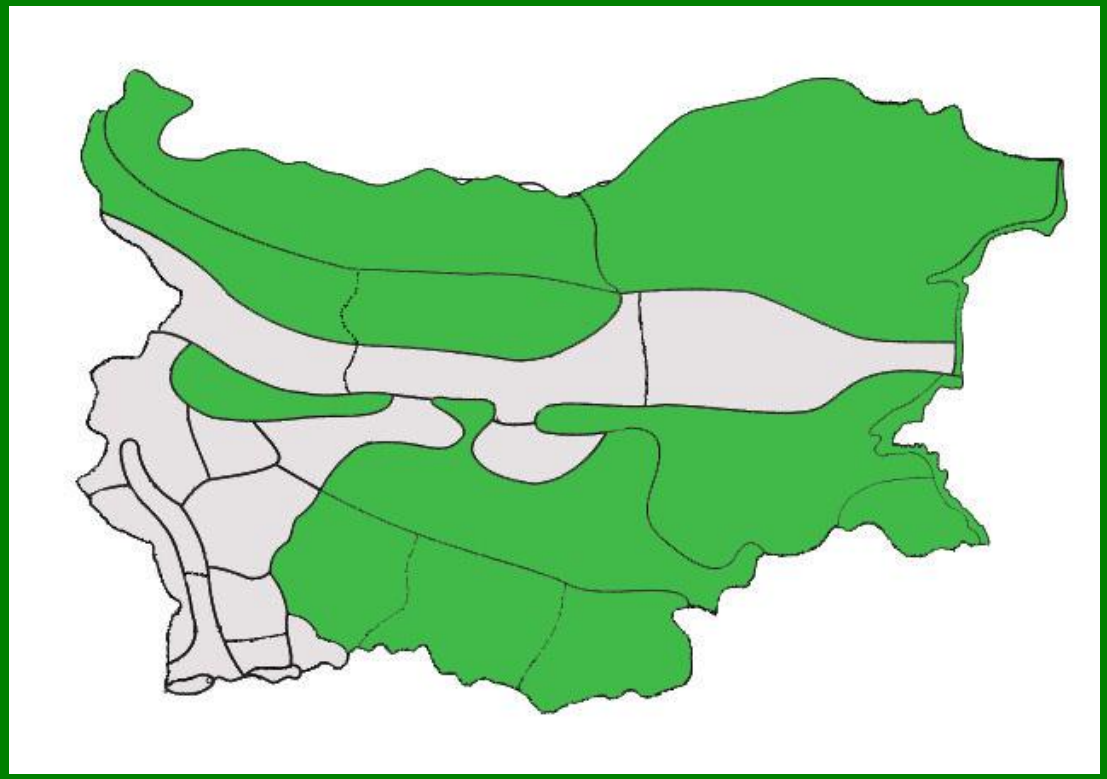

Ephedra distachya L. Семейство Ефедрови (Ephedraceae)
Обикновена ефедра

МЕСТООБИТАНИЯ: По варовикови скали и песъчливи места, от морското равнище до 600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Нисък храст, до 30 cm висок, с изправени или полегнали бледозелени клони. Листата редуцирани, люсповидни. Цветовете еднополови. Растението двудомно. Мъжките шишарчици с къси, женските с дълги дръжчици. Прашниците около 8 на брой. Женските шишарчици изправени, с по 2 цвята, обвити с 2-4 влагалища, разцепени на две. Тръбичката на семепъпката изправена. Семената обхванати от червена месеста обвивка. Цъфти май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Лечебно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Ephedra distachya L.
Обикновена ефедра

Семейство Ефедрови (Ephedraceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Franco Caldararo, Italy

Epimedium pubigerum (DC.) Morren & Decne

Епимедиум **Семейство Киселтрънови (Berberidaceae)**

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

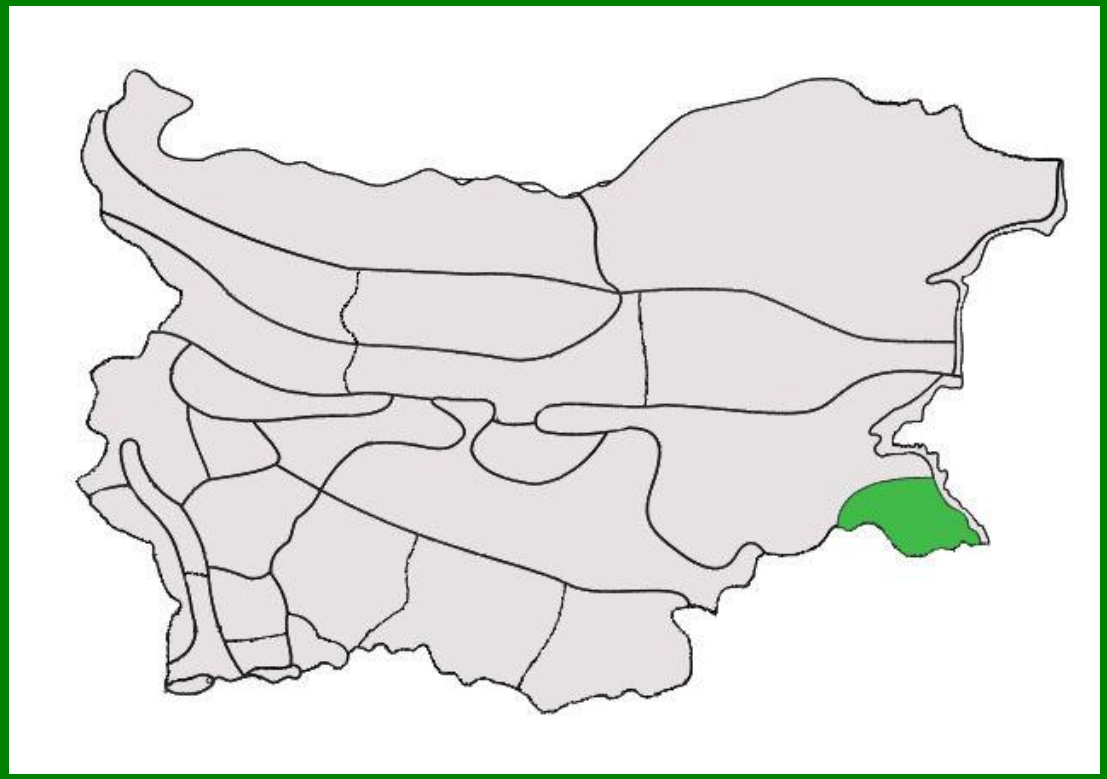

Epimedium pubigerum (DC.) Morren & Decne
Епимедиум Семейство Киселтрънови (Berberidaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: В буковите и смесените гори широколистни гори в Странджа, до 300 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренището късо, хоризонтално разклонено, задебелено, възлесто. Стъблата многобройни, 15-50 cm високи, жлебовидни, с жлезисти власинки. Приосновните листа два, презимуващи, стъбловият лист само един, не по-висок от съцветието. Всички листа 2-3 пъти триделни, листчетата яйцевидни, в основата сърцевидни, по ръба бодливо напилени. Дръжките на листата и листчетата с жлезисти власинки. Съцветието рехава, слабо разклонена метлица. Околоцветните листчета 8, яйцевидно продълговати, външните отначало бледочервеникави, по-късно бледорозови; вътрешните жълтеникави, по-едри. Плодът суха, разпукваща се на две кутийка. Семената месести. Цъфти април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Epimedium pubigerum (DC.) Morren & Decne

Епимедиум **Семейство Киселтрънови (Berberidaceae)**

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Jerzy Opioła, Denmark

Eranthis bulgaricus (Stef.) Stef.
Български ерантис

Семейство Лютикови (Ranunculaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

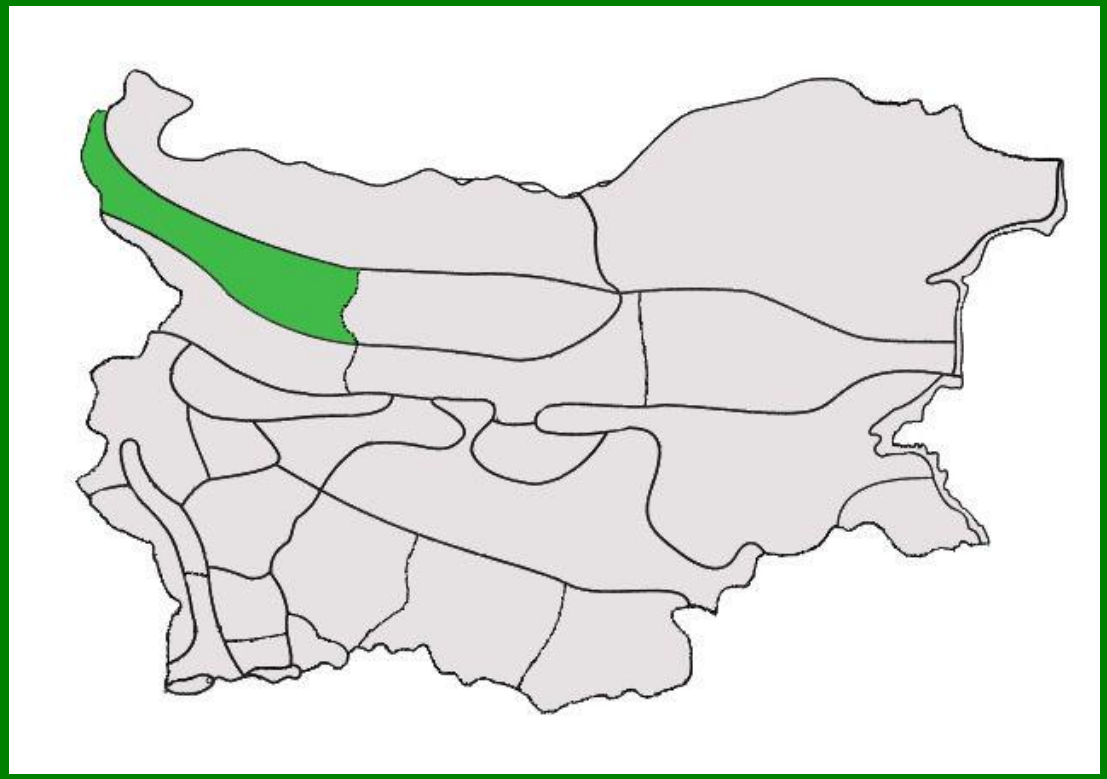

Eranthis bulgaricus (Stef.) Stef. Семейство Лютикови (Ranunculaceae)
Български ерантис

МЕСТООБИТАНИЯ: В храсталаците и по поляните на възвишението Връшка чука (Кулско), на 400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренището 1,5-3 cm дълго, грудковидно задебелено, хоризонтално, наклонено или отвесно, към долния край вретеновидно изтънено. Стъблата 7-13 cm високи, изправени, голи, неразклонени. Стъбловите листа 3, до 2 cm дълги, събрани в розетка в основата на цвета, приседнали, голи, дълбоко дланевидно нарязани. Цветовете единични, върхно разположени. Чашелистчетата 10-13 mm дълги, жълти, рано опадващи. Тичинките многобройни. Плодникът от 4 (6) свободни плодолисти. Мехунките 4 (6), многосеменни, на горния край завършващи с дълго носче, на върха кукесто извито. Цъфти февруари-март.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Български ендемит.

ГАЛЕРИЯ

Erica arborea L.
Пирен

Семейство Пиренови (Ericaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

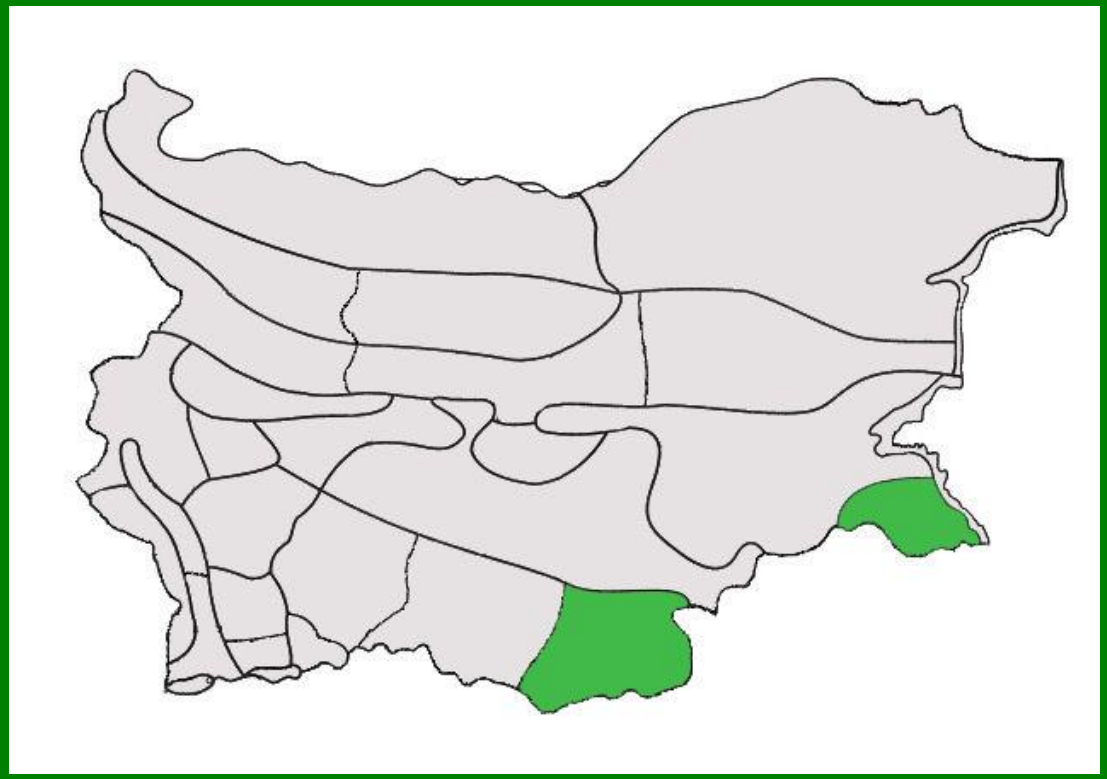

Erica arborea L. Семейство Пиренови (Ericaceae)
Пирен

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи припечни и каменисти склонове, от 100 до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст или малко дърво, 0,5-2 (7) m високо. Стъблата с гладка кафява кора. Клонките сивокафяви, гъсто четинесто влакнести. Листата (3) 4-6 mm дълги, тясно линейни, слабо стеснени към върха, тъпи, със силно подвити четинести ръбове. Цветовете събрани в 2-10-цветни сенници, разположени по върховете на цветоносни клонки в къси гроздовидни съцветия. Чашката 4-делна, с яйцевидни дялове, свободни почти до основата. Венчето 3-4 mm дълго, бяло, камбанковидно. Цъфти май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, дъбилно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Erica arborea L.
Пирен

Семейство Пиренови (Ericaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Enrico Romani, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Enrico Romani, Italy

Erythronium dens-canis L.
Самодивско цвете

Семейство Кремови (Liliaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

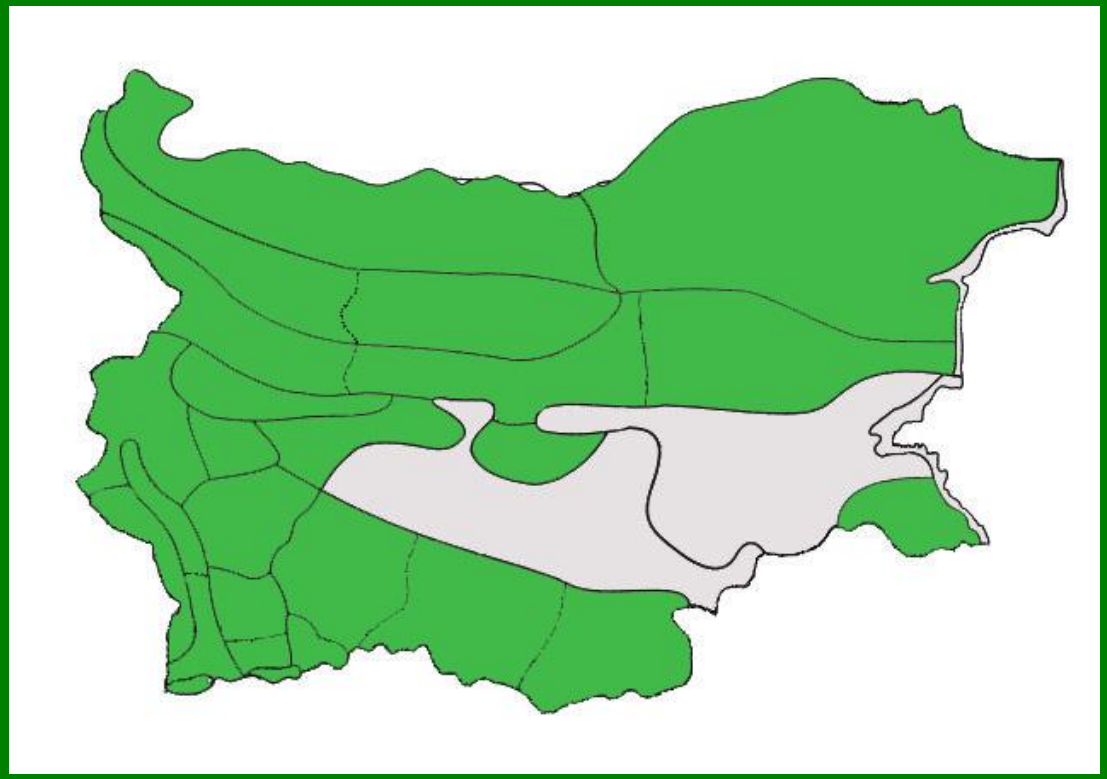

Erythronium dens-canis L. Семейство Кремови (Liliaceae)
Самодивско цвете

МЕСТООБИТАНИЯ: В широколистни гори и храсталаци, по-ряко в смесени и широколистни гори, върху силикатен и варовит терен, от 500 до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Луковицата удължена, бяла, с тънка светлокафява обвивка. Стъблото високо 10-20 cm. Листата 2, приосновни, яйцевидно елипсовидни до удължено ланцетни, с влагалище, което обхваща стъблото, най-често с кафявочервени петна с мозаичен изглед. Цветовете обикновено единични, наведени надолу. Околоцветникът звънчевиден, с 6 ланцетни листчета, до 4,5 cm дълги, розови или светлолилави. Кутийката обратно яйцевидна. Цъфти февруари-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Erythronium dens-canis L.
Самодивско цвете

Семейство Кремови (Liliaceae)

ГАЛЕРИЯ

Fagus orientalis Lipsky
Източен бук

Семейство Букови (Fagaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

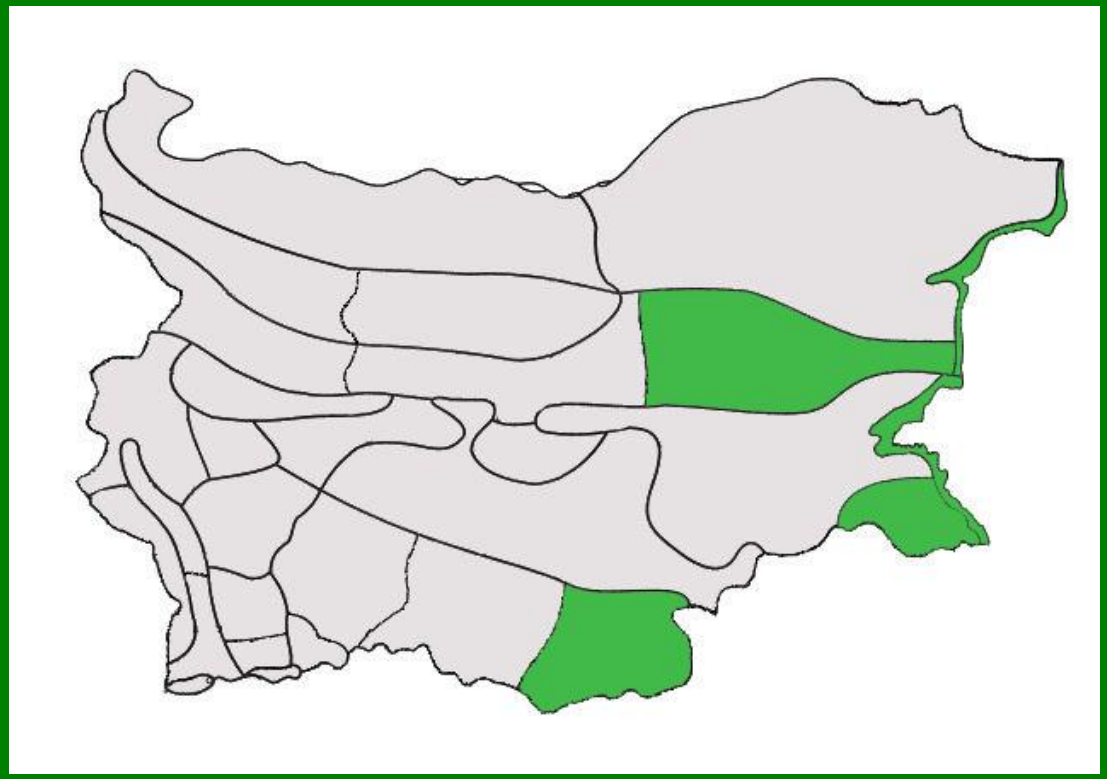

Fagus orientalis Lipsky
Източен бук

Семейство Букови (Fagaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: Образува чисти и смесени гори, от морското равнище до 800 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, високо до 30 m. Кората сива и гладка. Едногодишните клонки възкестеняви, влакнести увиснали, по-късно оголяват и се повдигат. Листната петура обратно яйцевидноелиптична или елиптична, обикновено най-широка малко над средата, 5-16 cm дълга и 2,5-9 cm широка, с 8-14 (15) двойки странични жилки; отгоре тъмнозелена и лъскава, най-често гола, по жилките влакнеста; отдолу по жилките влакнеста. Околоцветникът на мъжките цветове 3,5 mm дълъг. Тичинките 12. Купулата около 1,2-3 cm, рядко до 3,5 cm дълга, отвън гъсто покрита с израстъци. Плодът 1,5-2 cm дълъг, остроръбест. Цъфти май. Плодоноси септември-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Fagus orientalis Lipsky
Източен бук

Семейство Букови (Fagaceae)

ГАЛЕРИЯ

Fraxinus excelsior L.
Планински ясен

Семейство Маслинови (Oleaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

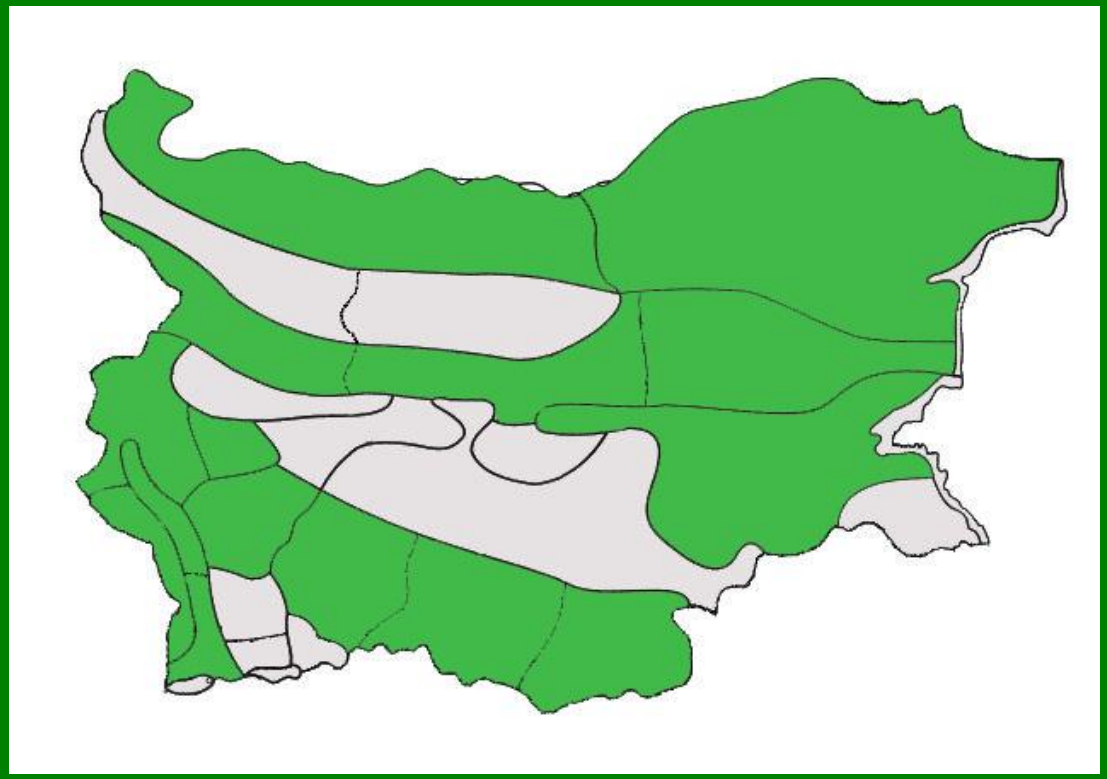

Fraxinus excelsior L. Семейство Маслинови (Oleaceae)

Планински ясен

МЕСТООБИТАНИЯ: В широколистните гори, главно в предпланините и планините, до 1500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 40 m високо, със сива или кафявосива гладка кора. Пъпките черни. Листата нечифтоперести, до 40 cm дълги, съставени от 9-13 приседнали листчета. Цветовете събрани по много в метличести съцветия, които се развиват преди разлистването от страничните пъпки в пазвите на миналогодишните листа. Цветовете двуполови, мъжки или женски. Крилатките продълговато елипсовидни или ланцетни, 3,5-4,5 cm дълги. Орехчето плоско, набраздено. Цъфти април-май. Плодоноси август-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, горскостопанско, декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно, фуражно, хранително.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Дървесината се използва в корабостроенето, мебелното производство, изработването на ски.

Fraxinus excelsior L.
Планински ясен

Семейство Маслинови (Oleaceae)

ГАЛЕРИЯ

Fraxinus ornus L.
Мъждрян

Семейство Маслинови (Oleaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

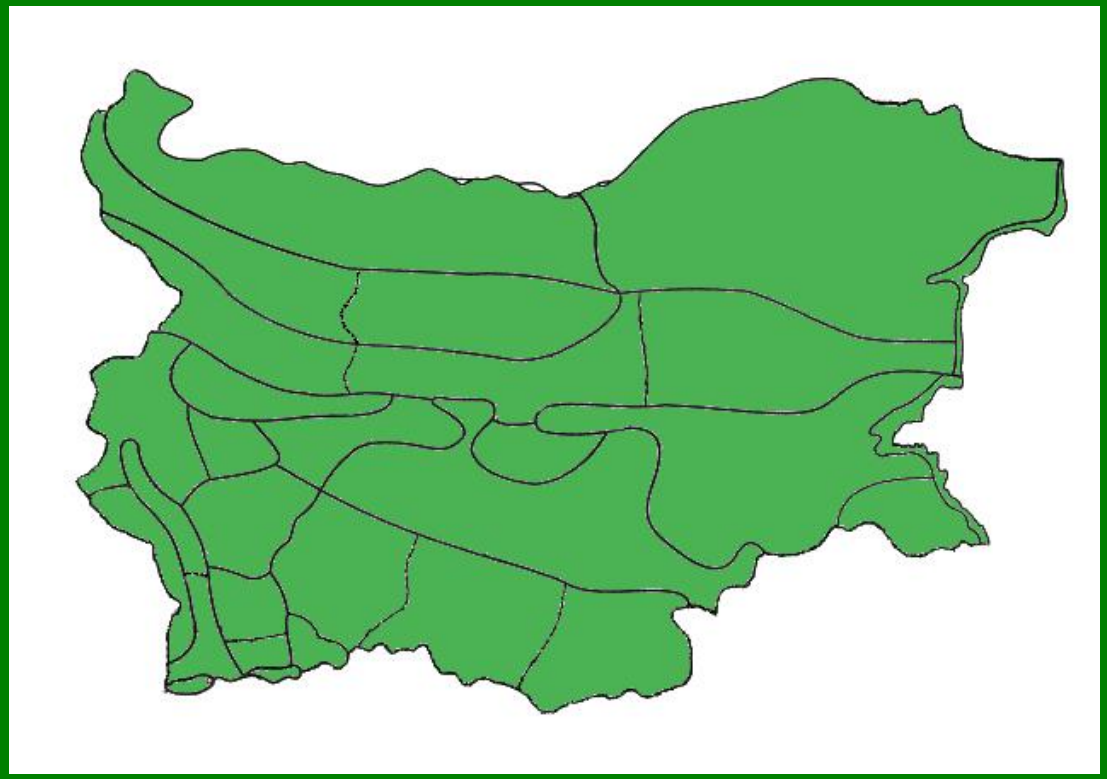

Fraxinus ornus L. Семейство Маслинови (Oleaceae)
Мъждрян

МЕСТООБИТАНИЯ: В храсталаци и по сухи каменисти места в предпланинския и планинския пояс, от морското равнище до 1500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 20 m високо, с жълтеникавокафява гладка кора. Пъпките светлокафяви или сиви, ситно влакнести. Листата 15-20 cm дълги, нечифтоперести, със 7-9 листчета, на къси дръжчици или почти приседнали. Цветовете най-често двуполови. Съцветията метличести, с множество ароматни цветове и се появяват по клонките след разлистването. Венчето кремавобяло, 5-6 cm дълго. Крилатките ланцетни или продълговати, 2-3 cm дълги. Орехчето изпъкнало. Цъфти април-май. Плодоноси юли-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, горскостопанско, декоративно, лечебно, медоносно, противоерозионно, фуражно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Fraxinus ornus L.
Мъждрян

Семейство Маслинови (Oleaceae)

ГАЛЕРИЯ

Galium procurrens Ehrend.
Низбягващо еньовче

Семейство Брошови (Rubiaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

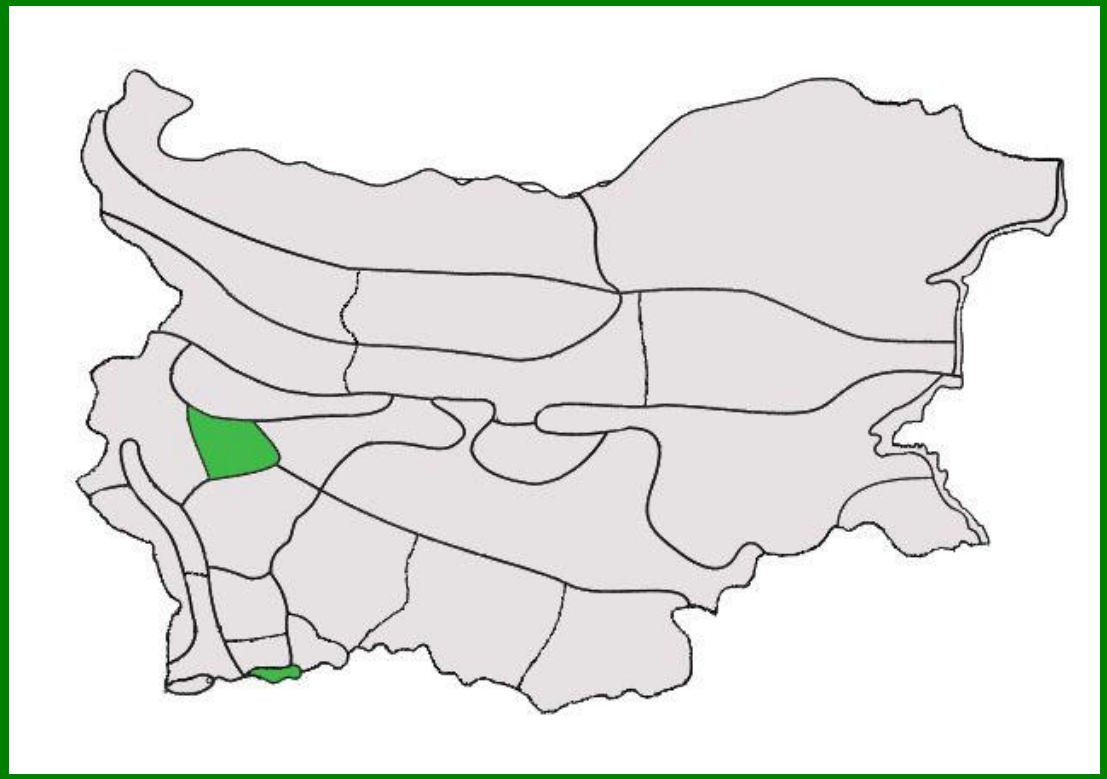

Galium procurrens Ehrend. Семейство Брошови (Rubiaceae)
Низбягващо еньовче

МЕСТООБИТАНИЯ: По каменисти, сенчести места, из храсталаци и по края на букови гори, на умерено влажна сравнително богата на хумус почва, на карбонатна скална основа, от 650 до 1400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с дълго коренище. Стъблата 50−100 cm високи, изправени. Листата нежни, в прешлени по 6−12, продълговато до широко обратно ланцетни, отдолу синкавозелени. Съцветието метличесто, рехаво. Цветовете без прицветници. Венчето бяло, 3,5-4,5 mm в диаметър. Плодовете тъмнокафяви орехчета с восъчен налеп. Цъфти юли-август. Плодоноси септември-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

ГАЛЕРИЯ

Galium rhodopeum Velen.
Родопско еньовче

Семейство Брошови (Rubiaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

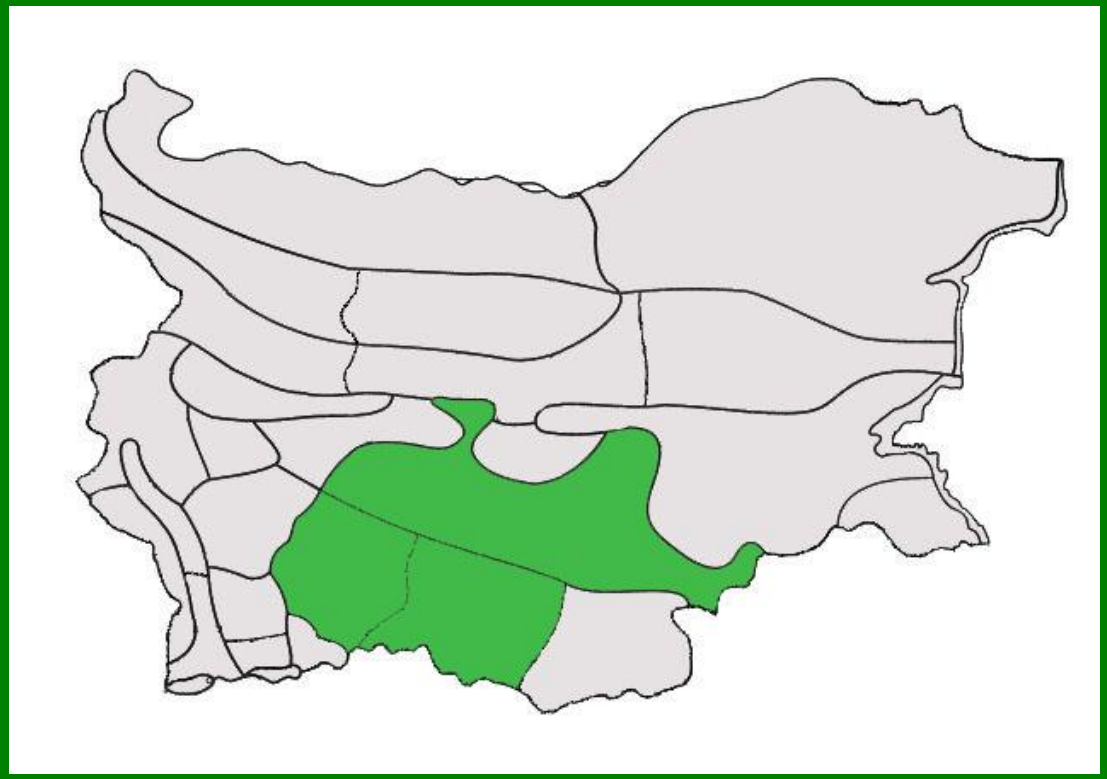

Galium rhodopeum Velen. Семейство Брошови (Rubiaceae)
Родопско еньовче

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи варовити каменисти склонове, предимно на южни изложения върху хумусно-карбонатни, ерозирани и неразвити почви, от пояса на ксеротермните дъбови гори до буковия пояс, от 300 до 1450 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многодишно тревисто растение с дълго коренище. Стъблата 7–35 cm високи, в основата с многобройни стерилни клонки, образуващи рехави чимове. Листата тяснолинейни до игловидни, късо осилесто заострени, разположени в прешлени по 6. Съцветието метличесто, рехаво. Цветовете бледожълтеникави, венчето 3,5-4 (-4.5) mm в диаметър. Плодът сух, съставен от 2 бъбрековидни орехчета. Цъфти май-юни. Плодоноси юли-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция, в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

Galium rhodopeum Velen.
Родопско еньовче

Семейство Брошови (Rubiaceae)

ГАЛЕРИЯ

Gentiana frigida Haenke
Скална тинтява

Семейство Тинтявови (Gentianaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

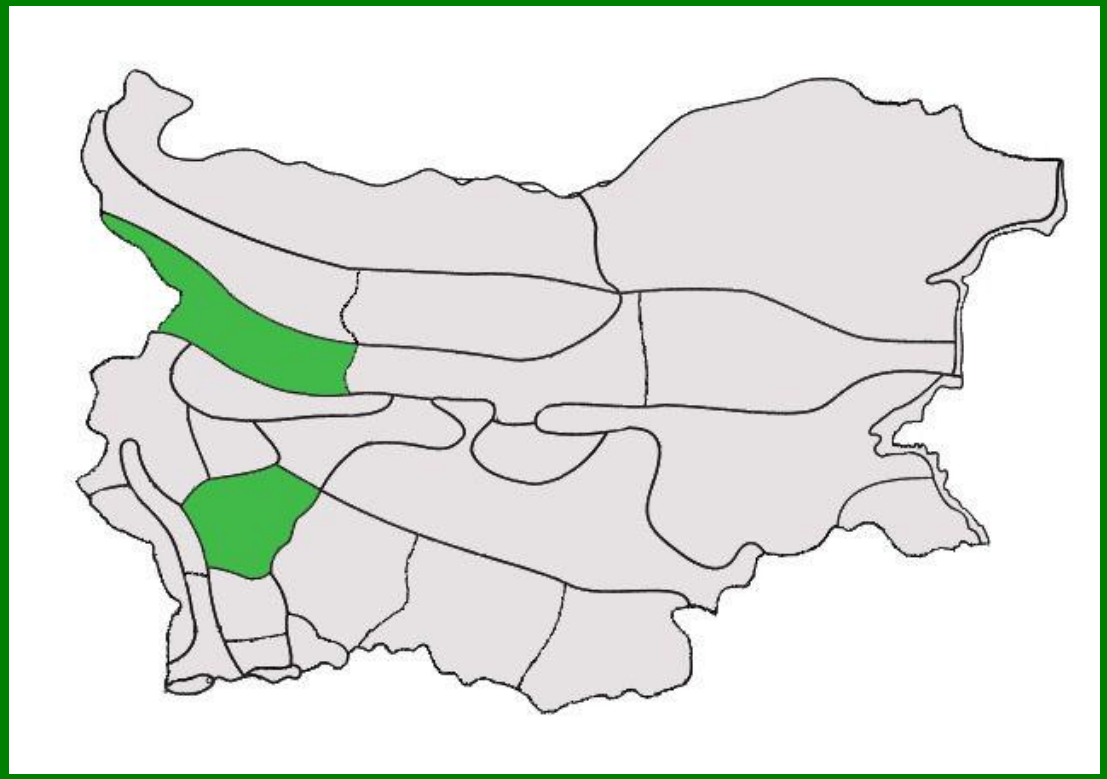

Gentiana frigida Haenke
Скална тинтява

Семейство Тинтявови (Gentianaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: По открити силикатни скалисти и тревисти места в алпийската зона, по северни и северозападни склонове, на плитка планинско-ливадна почва, от 2000 до 2900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с късо коренище. Стъблата високи 1–7 cm, в основата обвити от влагалищата на старите листа. Листата линейно ланцетни, заострени, приседнали или на съвсем къси дръжки. Цветовете бледожълти, със сини точки и чертички, събрани по 2–3 във връхно съцветие. Плодът суха, елипсовидно ланцетна кутийка. Цъфти юли-август. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Gentiana frigida Haenke
Скална тинтява

Семейство Тинтявови (Gentianaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: alchetron.com

Gentiana lutea L.
Жълта тинтява

Семейство Тинтявови (Gentianaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

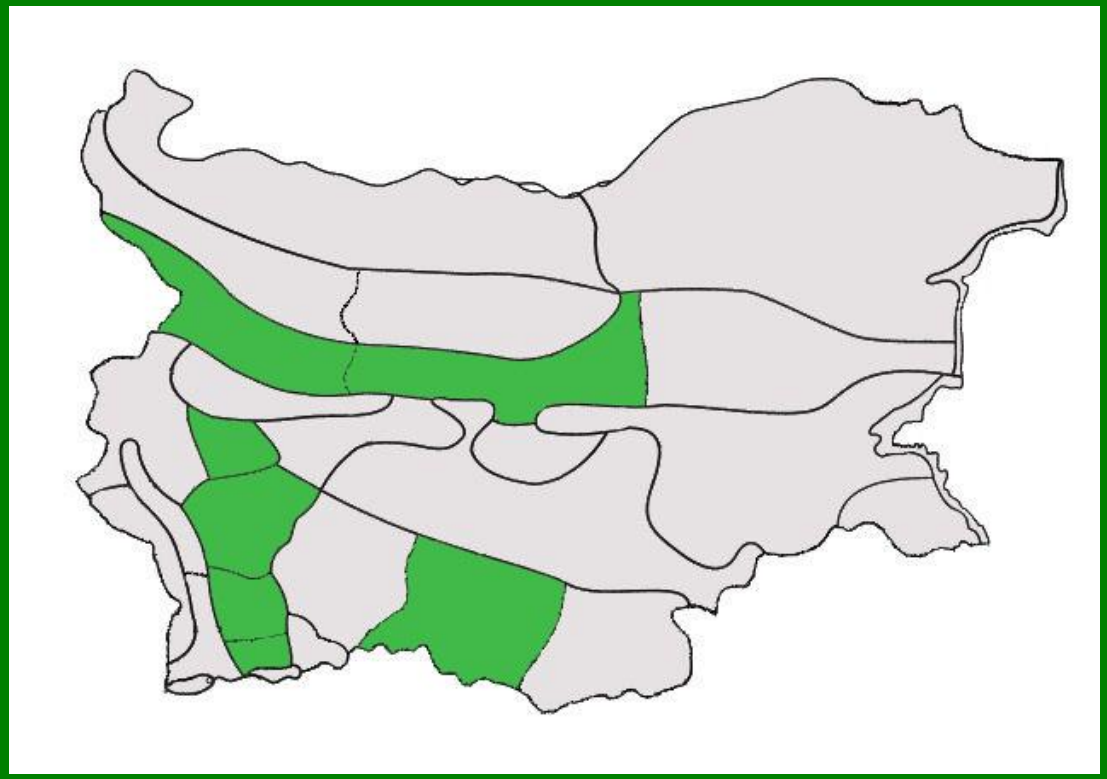

Gentiana lutea L. Семейство Тинтявови (Gentianaceae)

Жълта тинтява

МЕСТООБИТАНИЯ: По каменисти склонове или горски поляни, разположени близо до горната граница на гората, от 1200 до 2900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с дебело, вертикално коренище и стерилни издънки. Стъблата високи 50–80 cm, единични или по няколко, неразклонени, в основата обвити от влагалищата на приосновните листа. Приосновните листа 12–20 cm дълги, 5–10 cm широки, с 4–5 жилки, стъбловите по-малки, с 3 жилки. Цветовете по много, прешленесто разположени в пазвите на горните двойки листа или върхни. Венчето 16–25 mm дълго, жълто, без петна, 5–7-делно. Кутийката 10–12 mm дълга, продълговато ланцетна. Цъфти юни-юли. Плодоноси юли-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение V на Директива 92/43/ЕЕС, в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Gentiana lutea L.
Жълта тинтява

Семейство Тинтявови (Gentianaceae)

Снимка: Franco Caldararo, Italy

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Graziano Propetto, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Goodyera repens (L.) R. Br.
Пълзяща гудиера

Семейство Салепови (Orchidaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

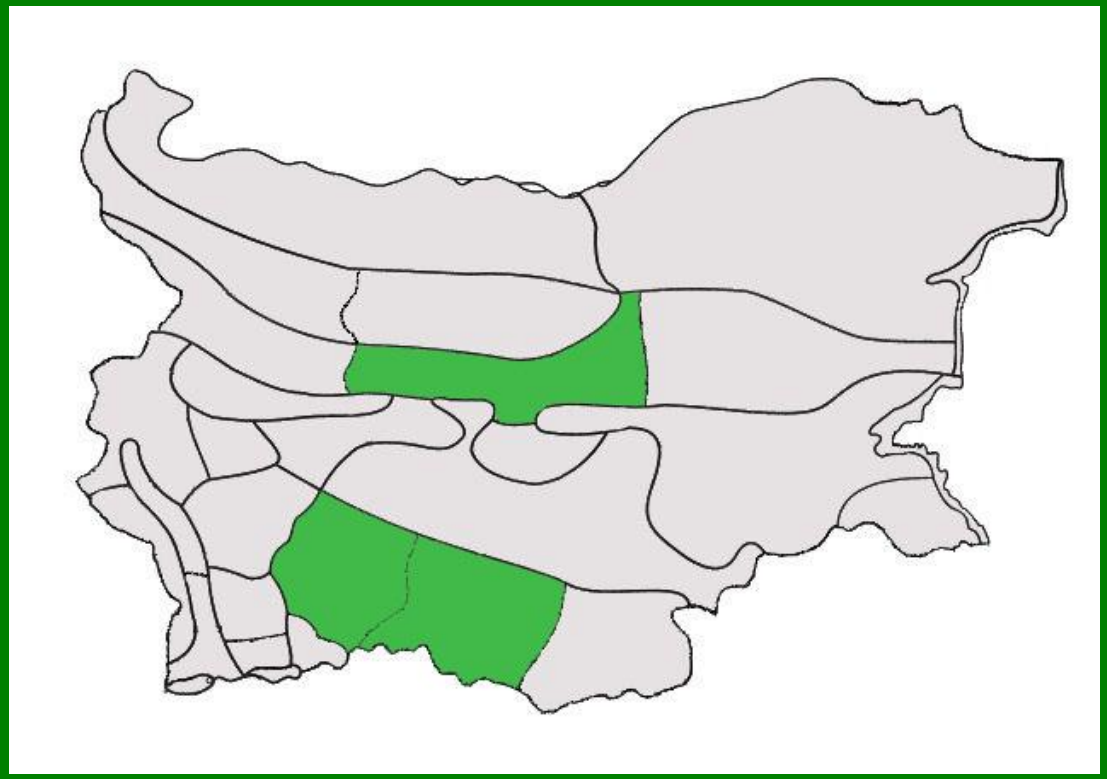

Goodyera repens (L.) R. Br. Семейство Салепови (Orchidaceae)
Пълзяща гудиера

МЕСТООБИТАНИЯ: В борови и елови гори, смесени иглолистни, понякога и иглолистно-широколистни гори, като обикновено първият етаж е от възрастни, столетни дървета, предпочита полусенчести места с рохкави, по-често алкални, почви и изобилие на мъхове, от 900 до 1500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с повърхностно разположени столони. Цветоносните стъбла 10–20 (30) cm високи, с приосновна розетка от 3–7 листа. Листата сърцевидни, с широка дръжка и ясна мрежа от светли жилки, 1,5–7 cm дълги, 0,5–2 cm широки. Съцветието с 5–15 цвята, спирално разположени. Цветовете бели, ароматни. Околоцветните листчета 3–5 mm дълги, от външната страна влакнести. Цъфти юни-юли. Плодоноси август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Конвенция CITES, в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Goodyera repens (L.) R. Br.
Пълзяща гудиера

Семейство Салепови (Orchidaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Patricia Ferrari, Italy

Gypsophila tekirae Stef.
Текирска мишорка

Семейство Карамфилови (Caryophyllaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

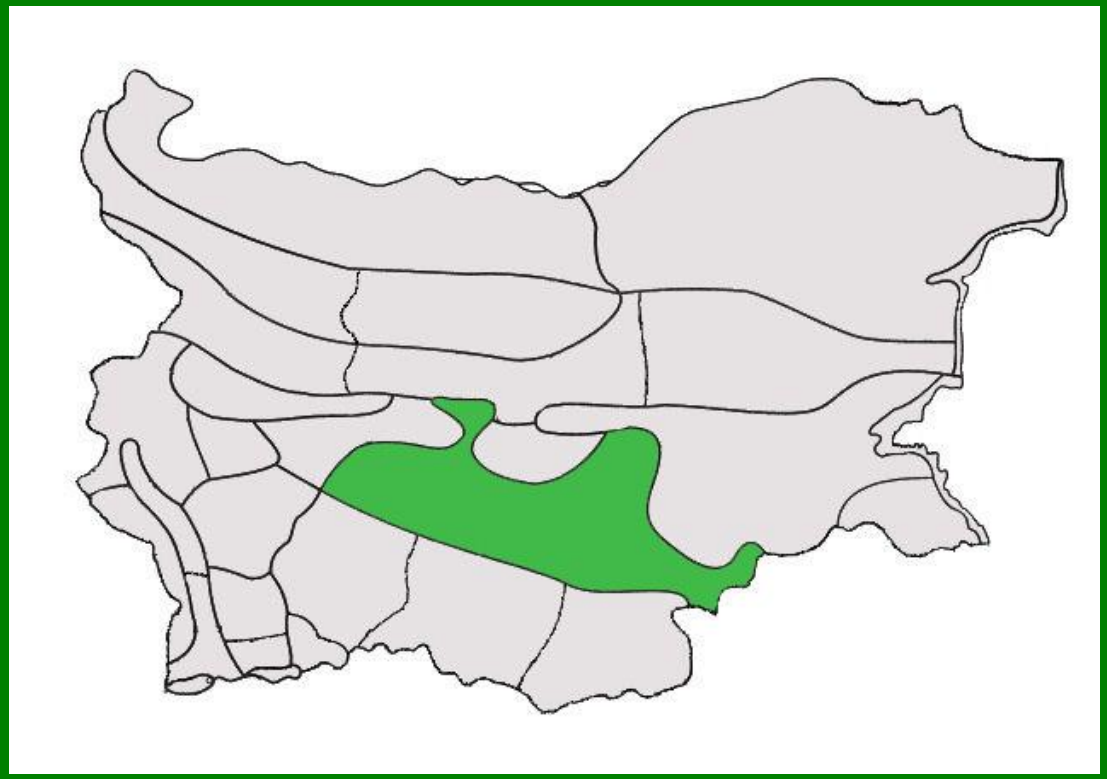

Gypsophila tekirae Stef. Семейство Карамфилови (Caryophyllaceae)
Текирска мишорка

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи варовити места, в тревисти съобщества, в затревени участъци сред лозови масиви, от 180 до 350 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Стъблото високо до 50–60 cm, сивозелено, голо. Листата овално яйцевидни, дълги до 9 cm, широки 2,7 cm, полуобхващащи стъблото, с 3–5 жилки, голи. Цветовете многобройни, събрани в метличесто съцветие. Венчелистчетата бели, почти толкова дълги, колкото чашелистчетата. Плодът кутийка, равна по дължина на чашката. Семената многобройни, бъбрековидно закръглени. Цъфти юни. Плодоноси октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Български ендемит.

Gypsophila tekirae Stef.
Текирска мишорка

Семейство Карамфилови (Caryophyllaceae)

ГАЛЕРИЯ

Haberlea rhodopensis Friv.
Родопски силивряк

Семейство Геснериеви (Gesneriaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

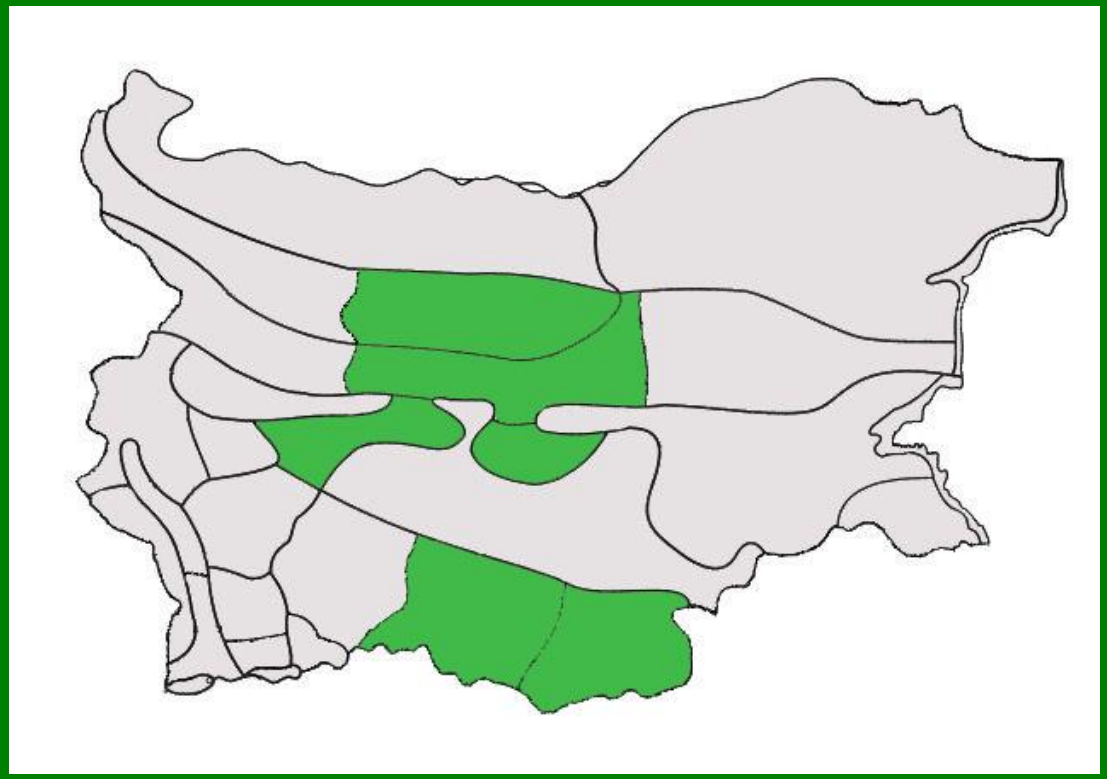

Haberlea rhodopensis Friv. Семейство Геснериеви (Gesneriaceae)
Родопски силивряк

МЕСТООБИТАНИЯ: По скалисти места, най-често в скални пукнатити, предимно в дъбовия и буковия пояс, от 200 до 2000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренището вретено-видно. Листата събрани в плътна розетка, 3-8 cm дълги, обратно яйцевидни; едро, кръгло назъбени, отгоре тъмнозелени, отдолу влакнести, светло-зелени. Цветоносните стъбла многобройни, 6-15 cm високи; на върха с 1-5 цвята. Венчето 15-35 mm дълго, бледо сивкавовиолетово, отвътре влакнесто. Кутийката обратно конична, двугнездна. Цъфти май-юли. Плодоноси юли-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит. Изкоренено и изсушено растението запазва жизнеността си до 31 месеца.

Haberlea rhodopensis Friv.
Родопски силивряк

Семейство Геснериеви (Gesneriaceae)

ГАЛЕРИЯ

Hedera helix L.
Бръшлян

Семейство Бръшлянови (Araliaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

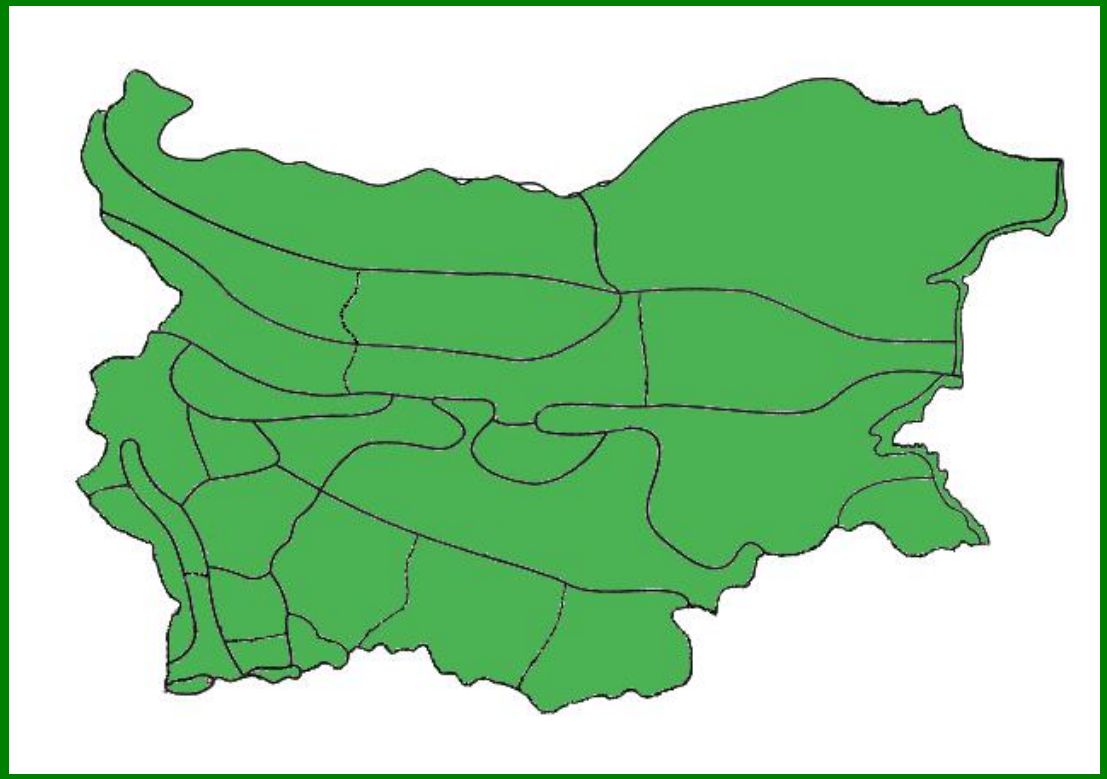

Hedera helix L. Семейство Бръшлянови (Araliaceae)
Бръшлян

МЕСТООБИТАНИЯ: В мезофилни широколистни и смесени гори, по рядко върху скали, от морското равнище до 1800 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст или лиана с дълго до 20 m стъбло. Стъблата образуват прикрепителни корени, с които се залавят за опора и пълзят или се увиват върху нея. Листата последователни, кожести, прости, длановидни или яйцевидни (под съцветията). Цветовете жълтозелени, събрани в съцветие сенник. Плодът тъмновиолетова до черна ягода. Семената тристенни. Цъфти август-септември. Плодовете узряват през следващата пролет и остават върху растението в продължение на една година.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: При нараняването на стъблата се отделя смола, която се втвърдява на въздуха. Тя се използва под формата на спиртен разтвор като лак в маслената живопис.

Hedera helix L.
Бръшлян

Семейство Бръшлянови (Araliaceae)

ГАЛЕРИЯ

Herminium monorchis (L.) R.Br.
Едногрудков херминиум

Семейство Салепови (Orchidaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

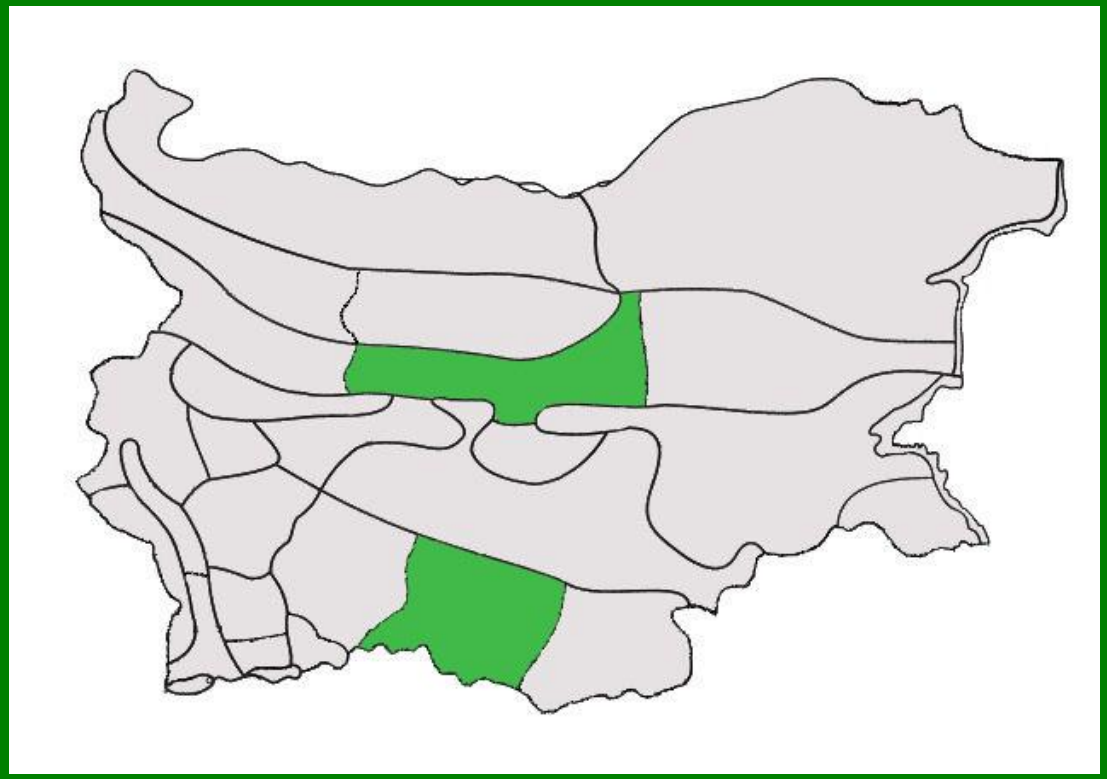

Herminium monorchis (L.) R.Br. Семейство Салепови (Orchidaceae)
Едногрудков херминиум

МЕСТООБИТАНИЯ: По мезофилни и хигро-мезофилни планински ливади, край извори, по-често на алкални почви, от 800 до 1400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с една закръглена грудка. Стъблата 10–25 cm високи, с 2 (3) приосновни ланцетни листа. Съцветията тясно цилиндрични. Цветовете жълтозелени, с аромат на мед. Чашелистчетата 2,5–3 mm дълги, 1–1,5 mm широки. Венчелистчетата 3,2–3,9 mm дълги, насочени напред, устната триделна. Цъфти юни-юли. Плодоноси юли-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Конвенция CITES, в Червена книга на Република България в категория “Регионално изчезнал” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Herminium monorchis (L.) R.Br.
Едногрудков херминиум

Семейство Салепови (Orchidaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Giuseppe Trombettii, Italy

Hippuris vulgaris L.
Обикновен хипурис

Семейство Живовлекови (Plantaginaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

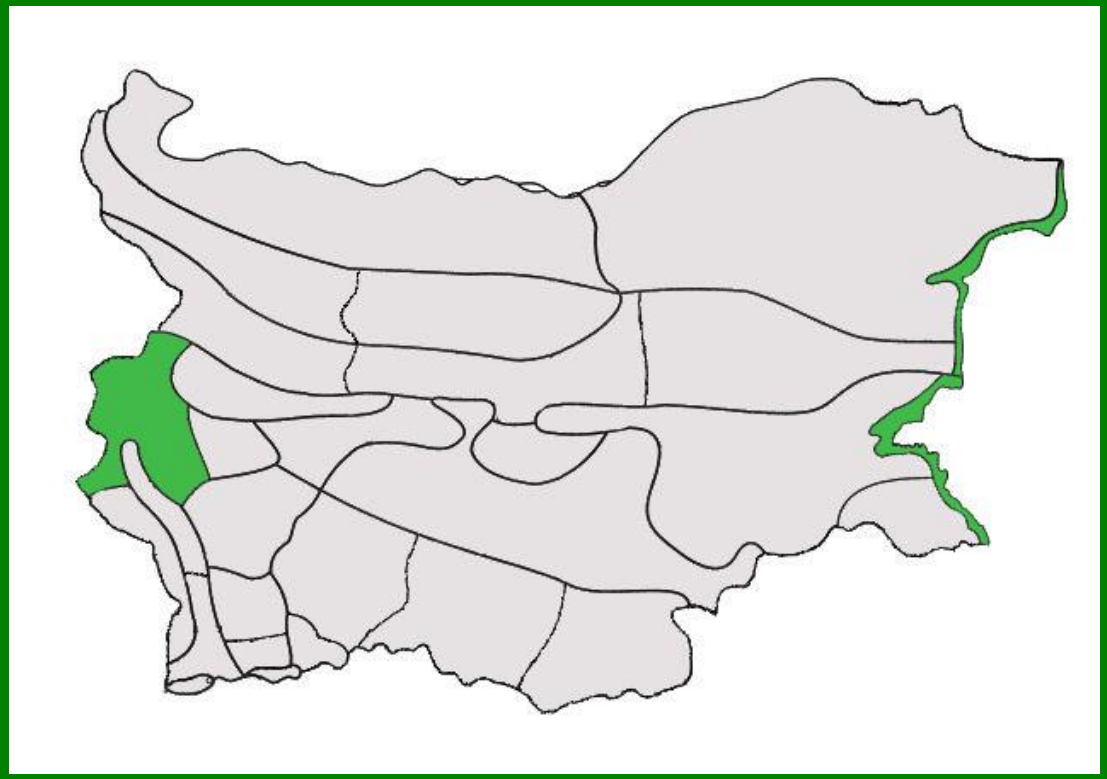

Hippuris vulgaris L. Семейство Живовлекови (Plantaginaceae)
Обикновен хипурис

МЕСТООБИТАНИЯ: Образува почти чисти обраствания на малки площи в заблатени места със застояли и бавнотечащи води, малки водоеми (разливи) и блата в низините и равнините, до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с пълзящо коренище, от което се развиват изправени, облистени стъбла, дълги (4) 30–60 (150) cm. Листата по 6–12 в прешлени, 0,5–3,5 (10) cm дълги, 0,1–0,3 cm широки, цели, заострени, голи; потопените листа линейно-ланцетни, меки, светлозелени; листата над водата къси, линейни, тъмнозелени. Цветовете единични, в пазвите на листата, предимно двуполови. Плодът орехче, кафяв, 2,5–3 mm дълъг, яйцевиден, гладък, тъп на върха. Цъфти май-юли. Плодоноси юли-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Hippuris vulgaris L.
Обикновен хипурис

Семейство Живовлекови (Plantaginaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Gianluca Nicolella, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Hottonia palustris L.
Блатна перушина

Семейство Игликови (Primulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

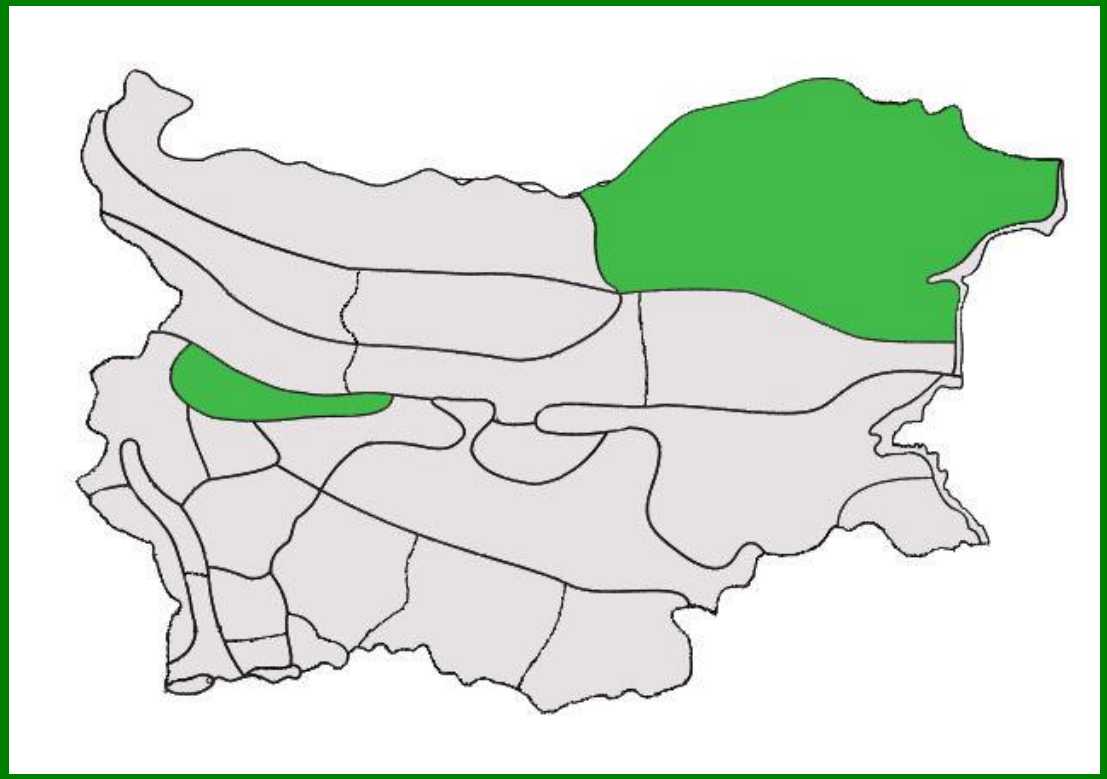

Hottonia palustris L. Семейство Игликови (Primulaceae)
Блатна перушина

МЕСТООБИТАНИЯ: В бавно течащи, плитки сладки води и блата, на 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто плаващо растение с нишковидни неприкрепени корени. Стъблото 20-40 cm високо, изправено, червеникаво, жлезисто. Листата подводни и плаващи, перестонаделени, отгоре голи, отдолу разредено жлезисти. Цветните дръжки жлезисто влакнести, при прецъфтяване удължаващи се незначително. Чашката с 5 заострени жлезисто влакнести дяла. Цветовете многобройни, събрани в последователни прешлени, виолетови. Плодът многостенна, грубо мрежеста кутийка. Цъфти май-юни. Плодоноси юни-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Регионално изчезнал” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Hottonia palustris L.
Блатна перушина

Семейство Игликови (Primulaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Patricia Ferrari, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Sandro Maggia, Italy

Снимка: Sandro Maggia, Italy

Снимка: Sandro Maggia, Italy

Hydrocharis morsus-ranae L.
Жабешка водянка

Семейство Водянкови (Hydrocharitaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

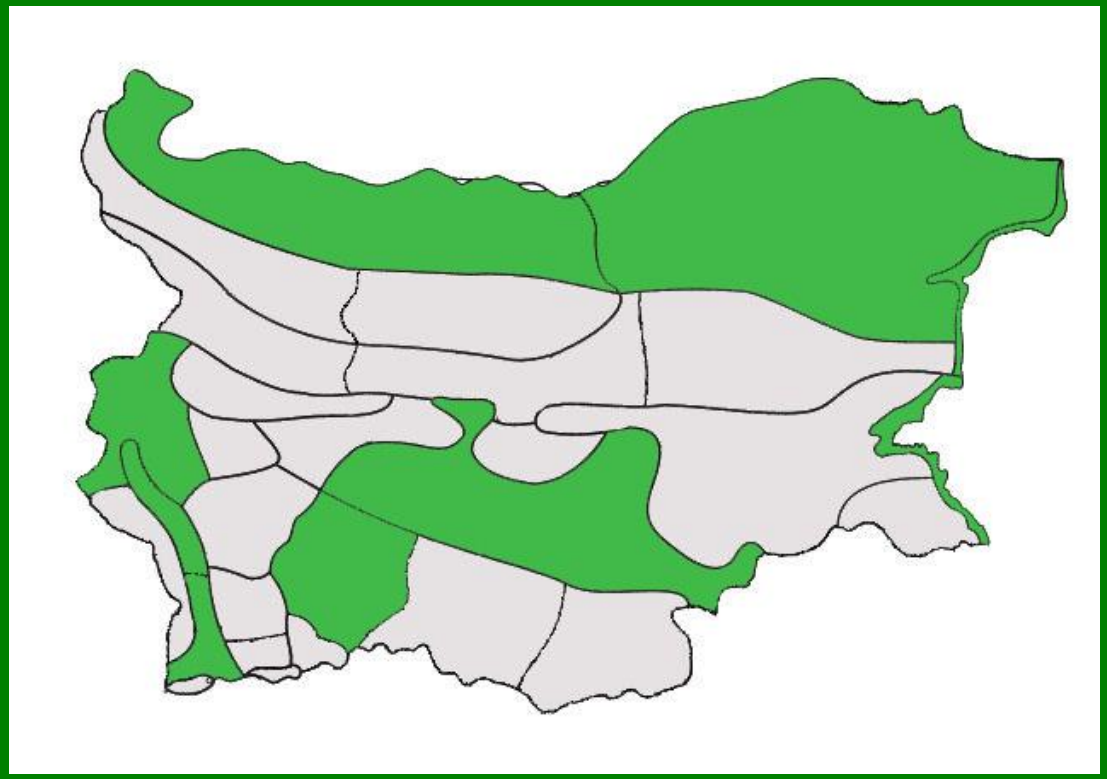

Hydrocharis morsus-ranae L. Семейство Водянкови (Hydrocharitaceae)
Жабешка водянка

МЕСТООБИТАНИЯ: В застояли и бавнотечащи води и блата, от морското равнище до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение, 15-30 cm високо. Летните издънки с листа, а есенните на върха с добре защитени, презимуващи пъпки. Листната петура освен средна жилка има и по 2 странични дъговидни жилки. Мъжките съцветия най-често съставени от 3 цвята. Мъжките цветове с 3-листна чашка и 3-листно венче, до 1,5 cm дълго. Венчето бяло, в основата жълто. Женските цветове по-малки, с по 6 стълбчета, всяко с раздвоено близалце. Плодът овален, 1 cm в диаметър. Цъфти май-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Hydrocharis morsus-ranae L.
Жабешка водянка

Семейство Водянкови (Hydrocharitaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Patricia Ferrari, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Pierfranco Arrigoni, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Hypericum androsaemum L.
Багрилна звъника

Семейство Звъникови (Hypericaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

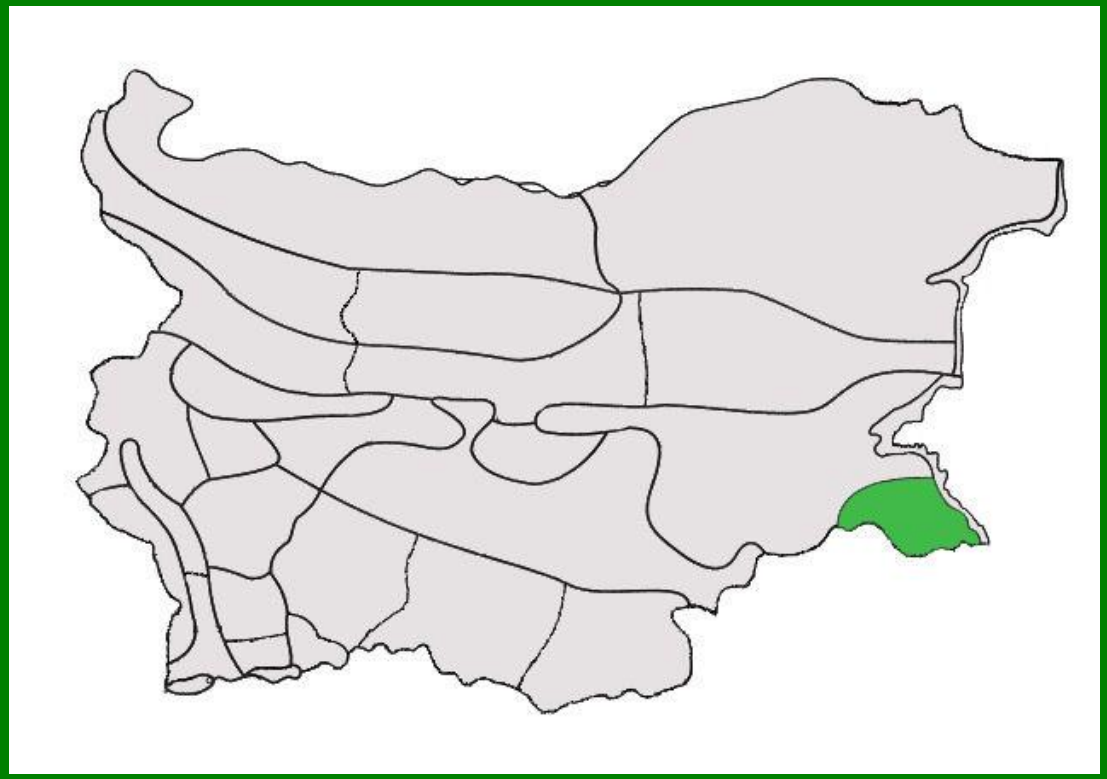

Hypericum androsaemum L. Семейство Звъникови (Hypericaceae)
Багрилна звъника

МЕСТООБИТАНИЯ: В гори, храсталаци, влажни и сенчести долове, от морското равнище до 100 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно листопадно храстче. Стъблата високи 30–100 cm, изправени, зеленокафяви до чернокафяви, разклонени, кръгли, с 2 надлъжни ръба. Листата приседнали, широко яйцевидни до елиптично-яйцевидни, 3-9 cm дълги. Съцветията късо гроздовидни. Цветовете 1–5 (15) на брой, 15–30 mm в диаметър. Чашелистчетата целокрайни, нееднакви по размер, с редки интрамаргинални жлези, при плода подвити към дръжката. Венчелистчетата жълти, обратно яйцевидни, асиметрични, целокрайни, с едно прищипване, без жлези. Плодовете яйцевидни до сферични ягоди, по време на узряването преминават от зелени през червени до черни на цвят. Цъфти май-август. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, декоративно, лечебно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Hypericum androsaemum L.
Багрилна звъника

Семейство Звъникови (Hypericaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Aldo De Bastiani, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Aldo De Bastiani, Italy

Hypericum calycinum L.
Чашковидна звъника

Семейство Звъникови (Hypericaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

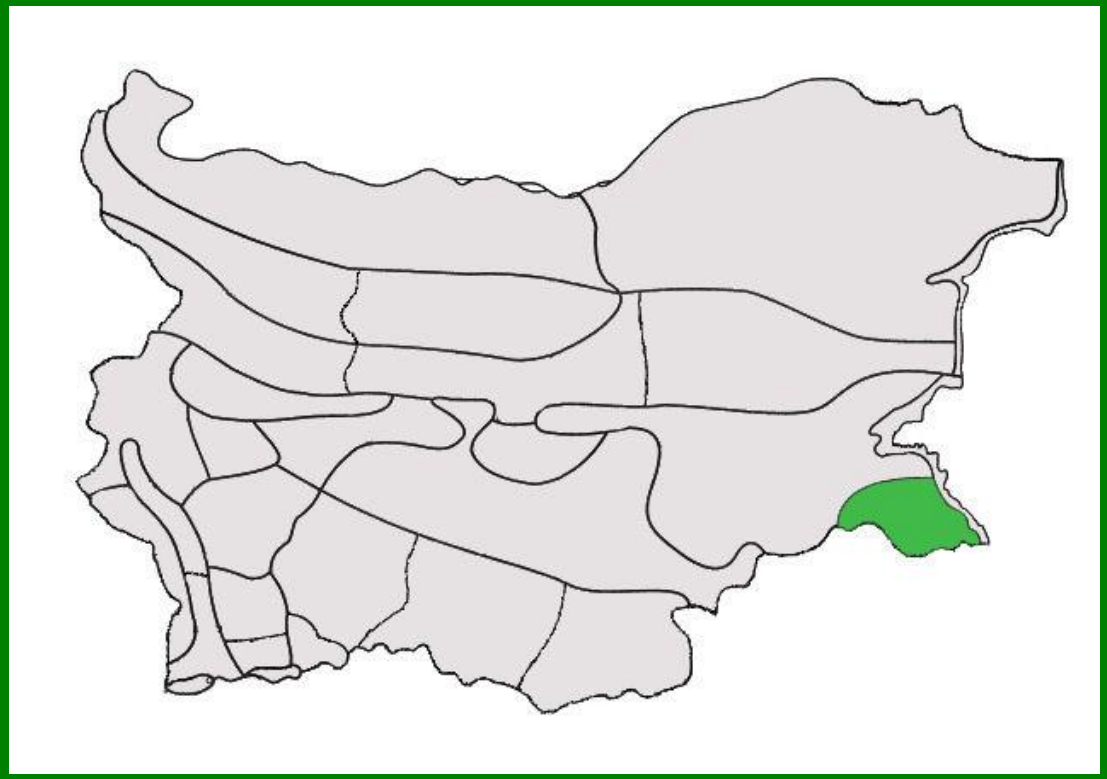

Hypericum calycinum L. Семейство Звъникови (Hypericaceae)
Чашковидна звъника

МЕСТООБИТАНИЯ: В сенчести долове, разсветлени гори и речни брегове върху добре дренирани почви с различна киселинност, до 100 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно вечнозелено храстче с пълзящи, разклоняващи се и вкоренняващи се столони. Стъблата 20–60 cm високи, изправени, неразклонени, с 4 надлъжни ръба, зеленокафяви до червенокафяви. Листата приседнали, тясно яйцевидни до удължено елиптични, дълги 3–10 cm, кожести, вечнозелени (долните опадащи). Съцветията най-често с 1 (3) цвят. Цветовете 50–95 mm в диаметър, изправени. Чашелистчетата целокрайни, нееднакви по размер, при плода разперени. Венчелистчетата яркожълти, обратнояйцевидни, асиметрични, целокрайни с едно странично прищипване, без жлези. Плодът кутийка, яйцевидна до яйцевидно конична, кафява, увиснала. Цъфти юни-август. Плодоноси август-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Hypericum calycinum L.
Чашковидна звъника

Семейство Звъникови (Hypericaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Marinella Miglio-Abruzzoi, Italy

Снимка: Aldo De Bastiani, Italy

Снимка: Aldo De Bastiani, Italy

Hypericum setiferum Stef.
Четинеста звъника

Семейство Звъникови (Hypericaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

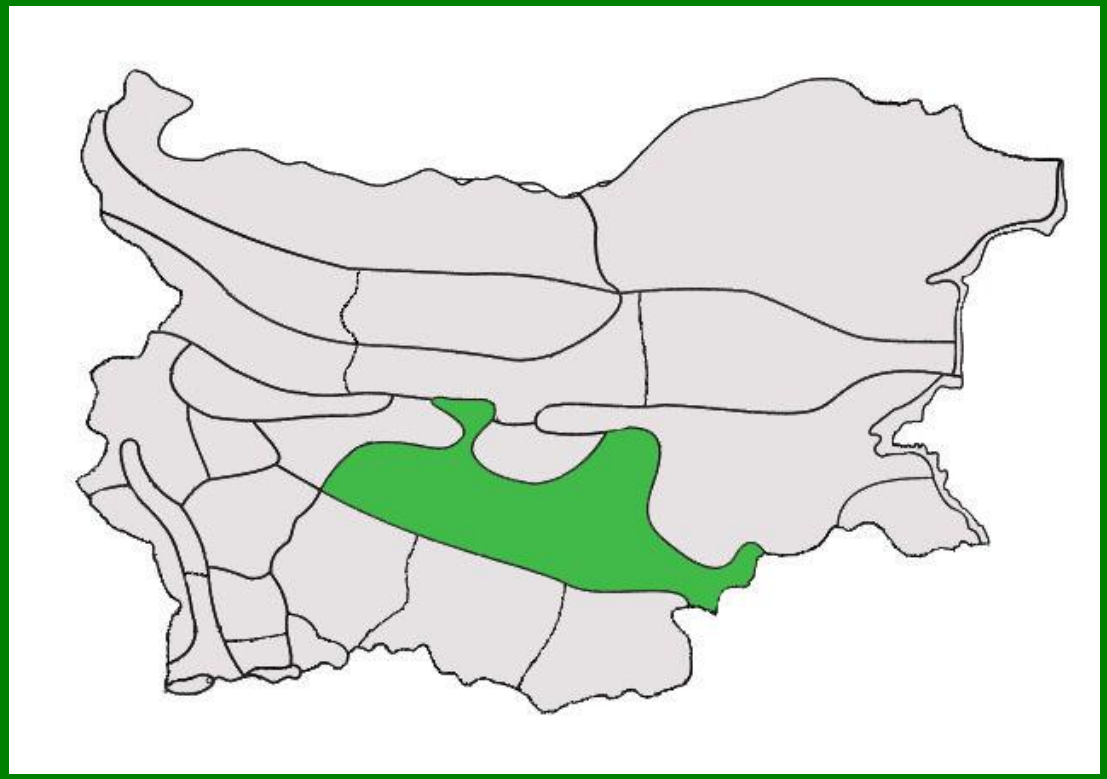

Hypericum setiferum Stef. Семейство Звъникови (Hypericaceae)
Четинеста звъника

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи тревисти каменливи и храсталачни места, на силикатни почви, в границите на ксеротермния дъбов пояс, до 900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с едно или няколко стъбла, високо до 30-40 cm. Листата от долната страна по жилките късо четинести, със сърцевидна основа, стъблообхващащи. Цветовете събрани в рехави метличести съцветия, жълти, дълги 10–15 mm. Плодът конична кутийка, по повърхността с яйцевидно удължени жлезисти мехурчета. Семената надлъжно набръчкани. Цъфти май-юни. Плодоноси юни-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Изчезнал” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Български ендемит.

ГАЛЕРИЯ

Ilex aquifolium L.
Бодливолистен джел

Семейство Джелови (Aquifoliaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

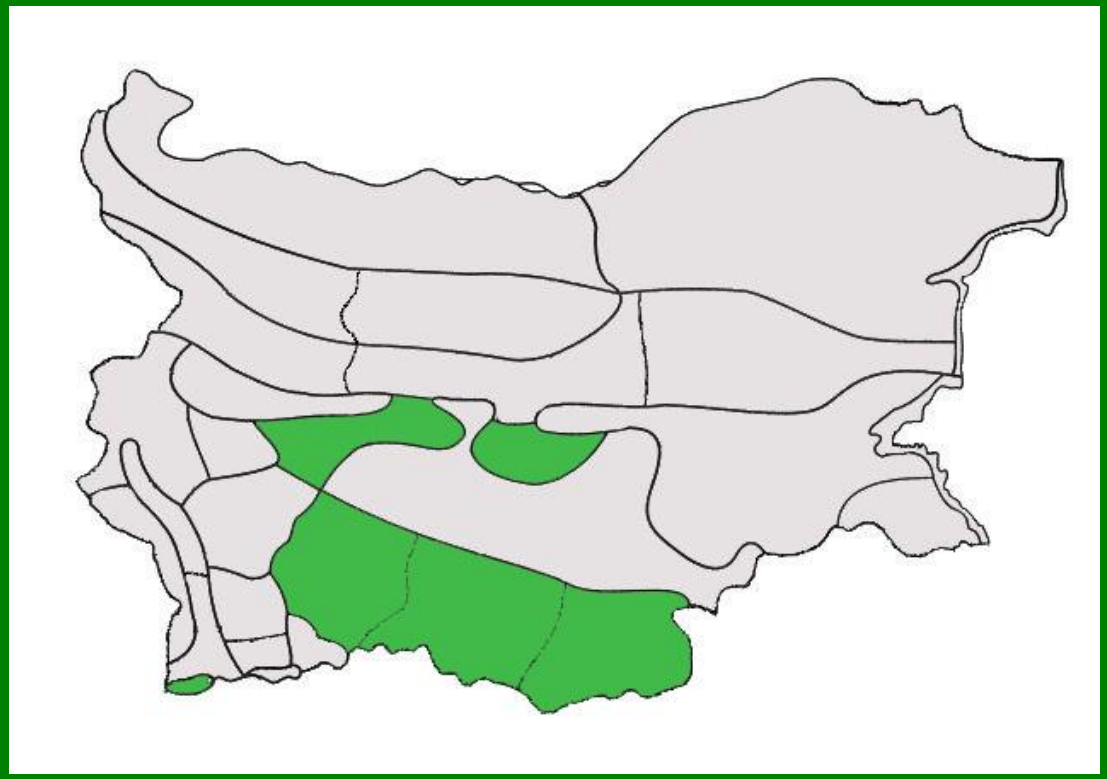

Ilex aquifolium L. Семейство Джелови (Aquifoliaceae)
Бодливолистен джел

МЕСТООБИТАНИЯ: Във влажни и сенчести букови и смесени гори, от 400 до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелен храст или ниско дърво, до 10 m високо. Листата широки 2–10 cm, яйцевидни, обратно яйцевидни или елиптични, кожести, бодливо назъбени, с 2–9 остри, триъгълни, 5–11 mm дълги зъба или целокрайни, отгоре тъмнозелени, лъскави, отдолу светлозелени, матови, голи. Дръжките на листата с плитки и широки бразди. Съцветията съставени от 2–4 цвята, разположени на миналогодишните клонки в пазвите на листата. Цветовете еднополови, двудомни растения. Чашелистчетата 4, рядко 5. Венчелистчетата 4–5, голи, бели. Мъжките съцветия с 3 цвята, женските с един, рядко с 2–3 цвята. Плодът с месеста червена обвивка, сферичен, яйцевиден или елиптичен. Цъфти април-май. Плодоноси август-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В Западна Европа клонките се използват за декорация по време на Рождествените празници.

Ilex aquifolium L.
Бодливолистен джел

Семейство Джелови (Aquifoliaceae)

ГАЛЕРИЯ

Ilex colchica Pojark.
Колхидски джел

Семейство Джелови (Aquifoliaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

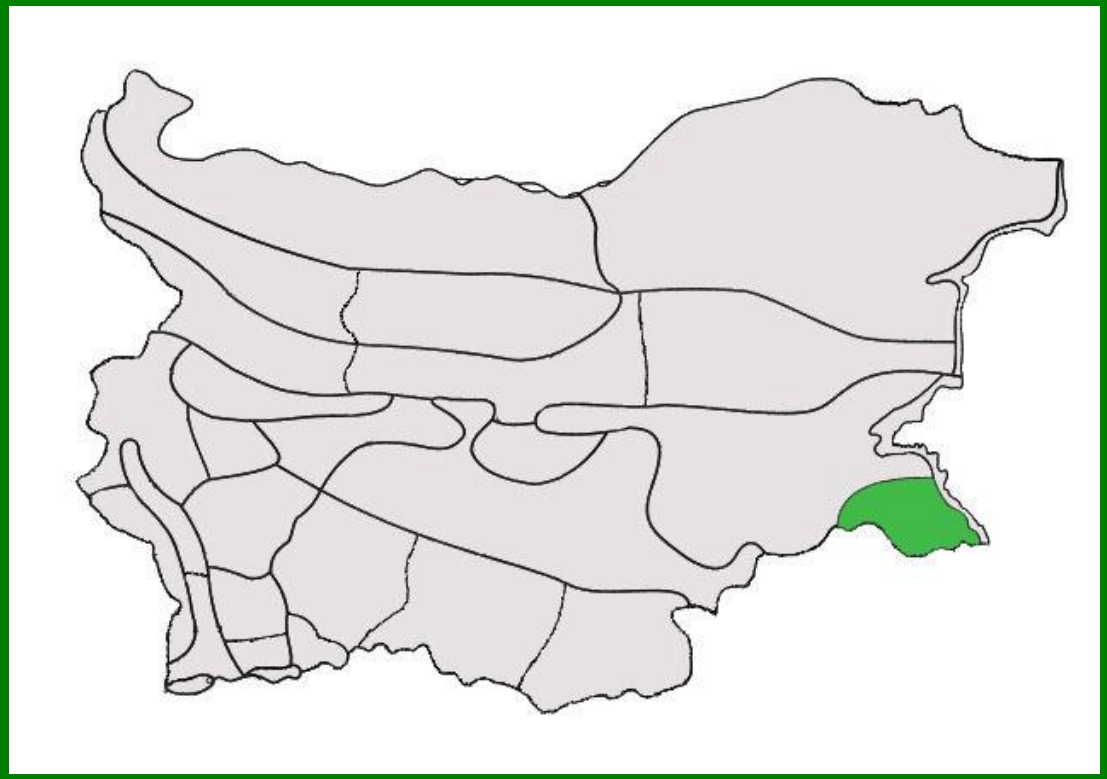

Ilex colchica Pojark. Семейство Джелови (Aquifoliaceae)
Колхидски джел

МЕСТООБИТАНИЯ: Във вечнозеления подлес на влажни и сенчести гори от източен бук, от 200 до 400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелен храст, висок 1–3 m. Листата широки 2–6 cm, обратно яйцевидни или елиптични, кожести, бодливо назъбени, с 2–9 остри, триъгълни, дълги 3–7 mm, насочени към върха зъбци, отгоре тъмнозелени, лъскави, отдолу светлозелени, матови, голи, при изсъхване почерняват. Дръжките на листата с плитки и тесни бразди. Съцветията съставени от 2–4 цвята, разположени по миналогодишните клонки в пазвите на листата. Цветовете еднополови. Растението двудомно. Чашелистчетата 4, рядко 5. Венчелистчетата 4–5, голи, бели. Мъжките съцветия с 3 цвята, женските с един, рядко с 2–3 цвята. Плодът с месеста червена обвивка, сферичен, яйцевиден или елиптичен. Цъфти април-май. Плодоноси август-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, декоративно, дъбилно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Ilex colchica Pojark.
Колхидски джел

Семейство Джелови (Aquifoliaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Spas Uzunovl, Bulgaria

Isopyrum thalictroides L.
Кокошка

Семейство Лютикови (Ranunculaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

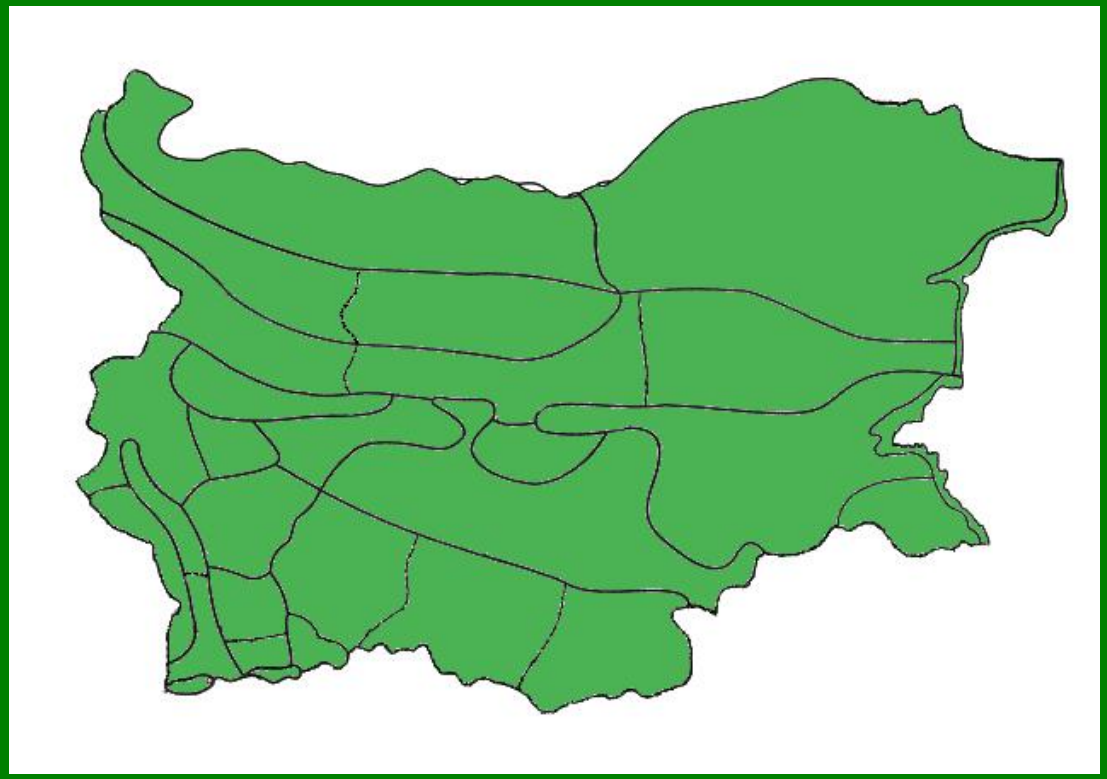

Isopyrum thalictroides L. Семейство Лютикови (Ranunculaceae)
Кокошка

МЕСТООБИТАНИЯ: В сенчести широколистни гори, от морското равнище до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с пълзящо коренище. Стъблата изправени, 13-30 cm високи, голи или долната част влакнести, до съцветието безлистни и неразклонени. Приосновните листа 1-2, 10-20 mm дълги и почти толкова широки или липсват, най-често двукратно тризделни с дълги дръжки. Стъбловите листа 3-6, събрани в областта на съцветието. Дръжките им по-къси или петурите почти приседнали. Цветовете на тънки, дълги дръжки, разположени поединично в пазвите на стъбловите листа. Околоцветните листчета 5-6, 8-10 mm дълги, бели, с гъста мрежа от тънки жилки. Тичинките многобройни. Плодчетата многосеменни, широко яйцевидни, на горния край с късо завито навътре носче. Цъфти февруари-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Isopyrum thalictroides L.
Кокошка

Семейство Лютикови (Ranunculaceae)

ГАЛЕРИЯ

Jasminum fruticans L.
Храстовиден смин

Семейство Маслинови (Oleaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

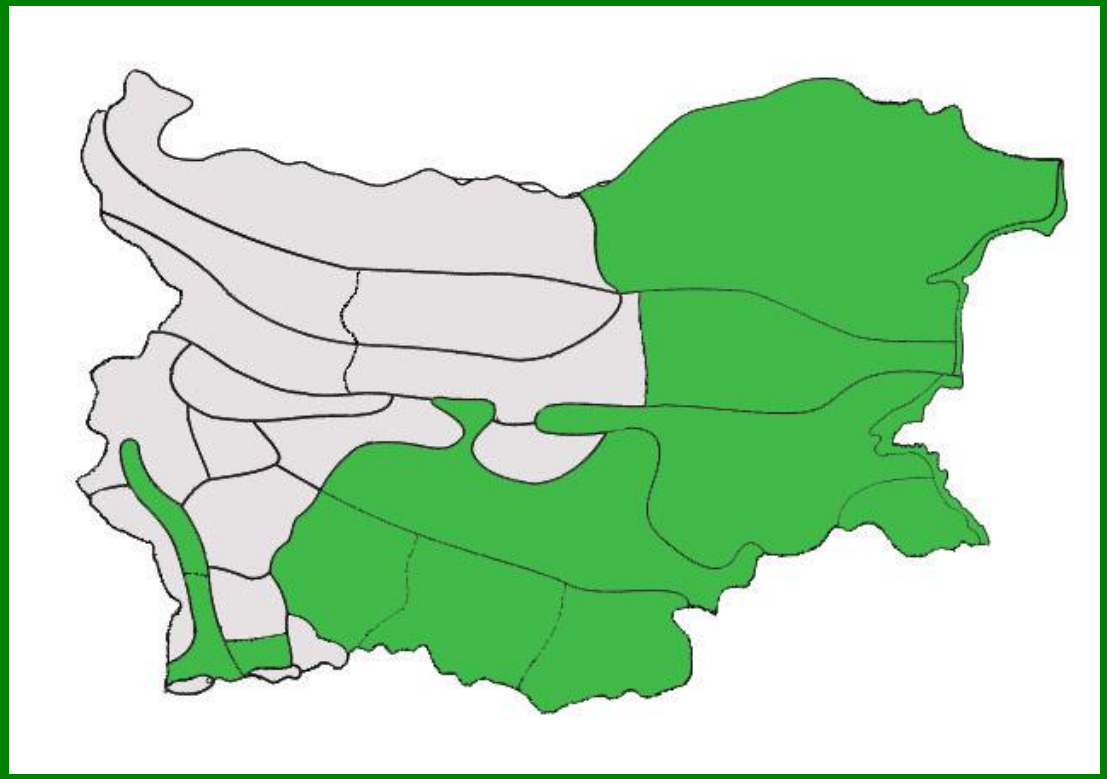

Jasminum fruticans L. Семейство Маслинови (Oleaceae)
Храстовиден смин

МЕСТООБИТАНИЯ: В храсталаци, по каменисти места и скални терени, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Изправен храст, 1-1,5 (3) m висок, с тънки, ръбести, голи, зелени клонки. Листата последователни, полукожести, тройни. Средното листче обикновено по-едро от страничните. Цветовете събрани по 2-5 в полусенничета по върховете на страничните клонки. Венчето яркожълто, 5-делно, с тясна цилиндрична тръбица, 2 пъти по-дълга от чашката, до 2 cm в диаметър. Плодът сферична ягода, 3-6 cm в диаметър, черна, блестяща. Цъфти април-юли. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, декоративно, подправно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Jasminum fruticans L.
Храстовиден смин

Семейство Маслинови (Oleaceae)

ГАЛЕРИЯ

Juglans regia L.
Обикновен орех

Семейство Орехови (Juglandaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

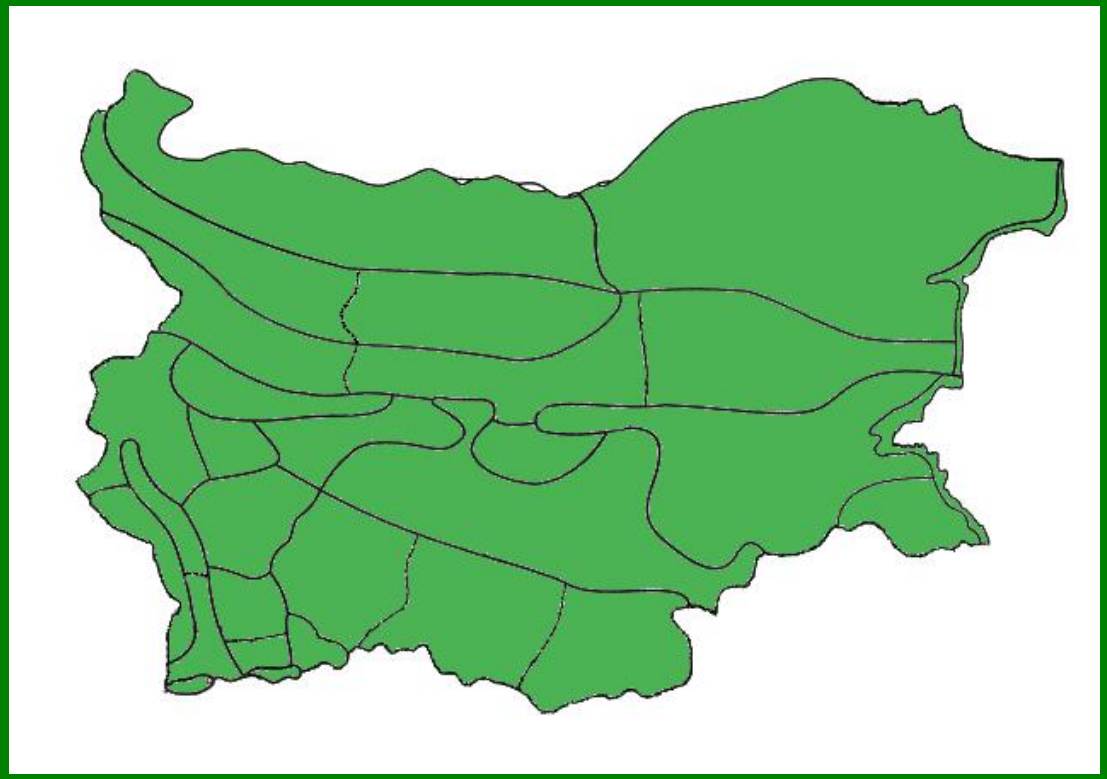

Juglans regia L. Семейство Орехови (Juglandaceae)
Обикновен орех

МЕСТООБИТАНИЯ: По чакълести, каменисти, влажни и топли места, в гори и покрай реки, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 30 m високо, със силно разклонена корона. Листата 20-60 cm дълги, с 3-5 (11) двойки листчета, 5-15 cm дълги и 2,5-8 cm широки, отгоре голи, отдолу само по ъглите на жилките влакнести. Мъжките реси 8-12 cm дълги и до 1 cm дебели, единични, цилиндрични, многоцветни. Женските цветове от 1 до 5, приседнали. Плодът сферичен до яйцевиден орех, 1-5 cm в диаметър. Цъфти април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, горскостопанско, култивирано, лечебно, медоносно, овощно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Дървото живее до 400 години и може да плододава до 300-годишна възраст.

Juglans regia L.
Обикновен орех

Семейство Орехови (Juglandaceae)

ГАЛЕРИЯ

Juniperus communis L.
Обикновена хвойна

Семейство Кипарисови (Cupressaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

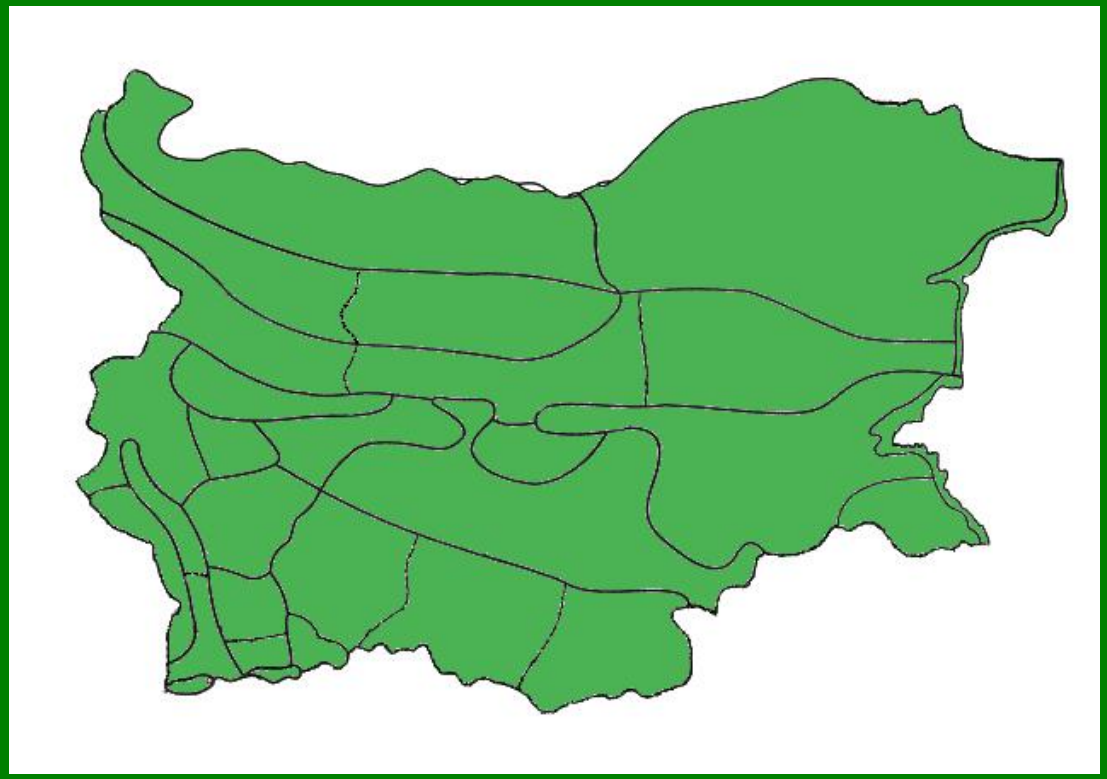

Juniperus communis L. Семейство Кипарисови (Cupressaceae)
Обикновена хвойна

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи каменисти склонове, в храсталаци и гори, от 200 до 1700 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст и само при благоприятни условия дърво, 8-12 m високо, с неправилна, по-рядко конична корона. Кората сивокафява. Листата 10-15 mm дълги, 0,7-1 mm широки, отгоре плитко жлебовидни, с белезникава линия, отдолу блестящо зелени, на върха с острие. Галбулите кълбести, почти приседнали, синкавочерни, често с налеп, 5-9 mm в диаметър, най-често с по 3 дългнести сивокафяви семена. Цъфти май-юни. Семената узряват през есета на следващата година.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, дъбилно, лечебно, отровно, техническо.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Дървесината е една от най-подходящите за опушване на месо.

Juniperus communis L.
Обикновена хвойна

Семейство Кипарисови (Cupressaceae)

ГАЛЕРИЯ

Juniperus excelsa M.Bieb.
Дървовидна хвойна

Семейство Кипарисови (Cupressaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

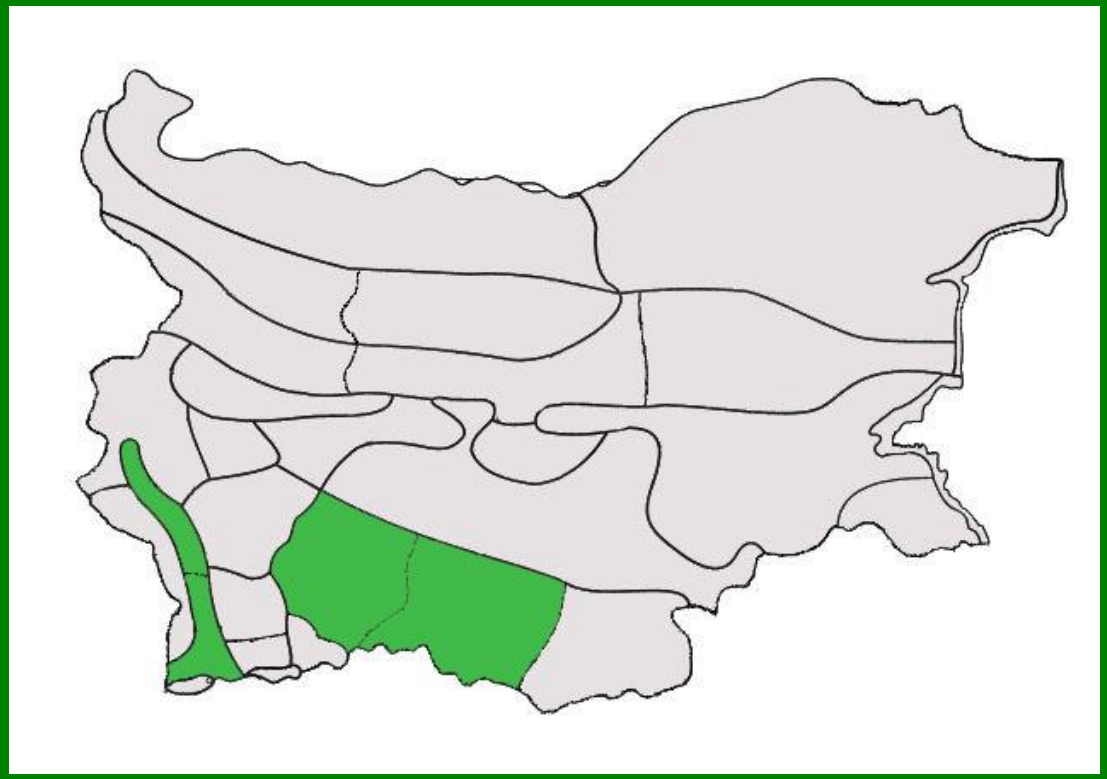

Juniperus excelsa M.Bieb. Семейство Кипарисови (Cupressaceae)
Дървовидна хвойна

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи склонове, до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелено дърво, 10-15 m високо. Кората сивокафява. Клонките най-често дъгообразно извити нагоре. Листата триъгълни или ланцетни, заострени, прилегнали към клонките или разперени в различна степен. Растението еднодомно. Галбулите около 1 cm в диаметър, тъмносини, със светъл налеп. Семената 3-7 на брой, длъгнести, неправилно тристенни, светлокестеняви. Цъфти март-април. Семената узряват през лятото на следващата година.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Juniperus excelsa M.Bieb.
Дървовидна хвойна

Семейство Кипарисови (Cupressaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: George Chernilevsky, Ukraine

Снимка: Andrew Butko, Ukraine

Снимка: Nick Savchenko, Ukraine

Снимка: Georgi Kunev, Bulgaria

Снимка: Georgi Kunev, Bulgaria

Juniperus oxycedrus L.
Червена хвойна

Семейство Кипарисови (Cupressaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

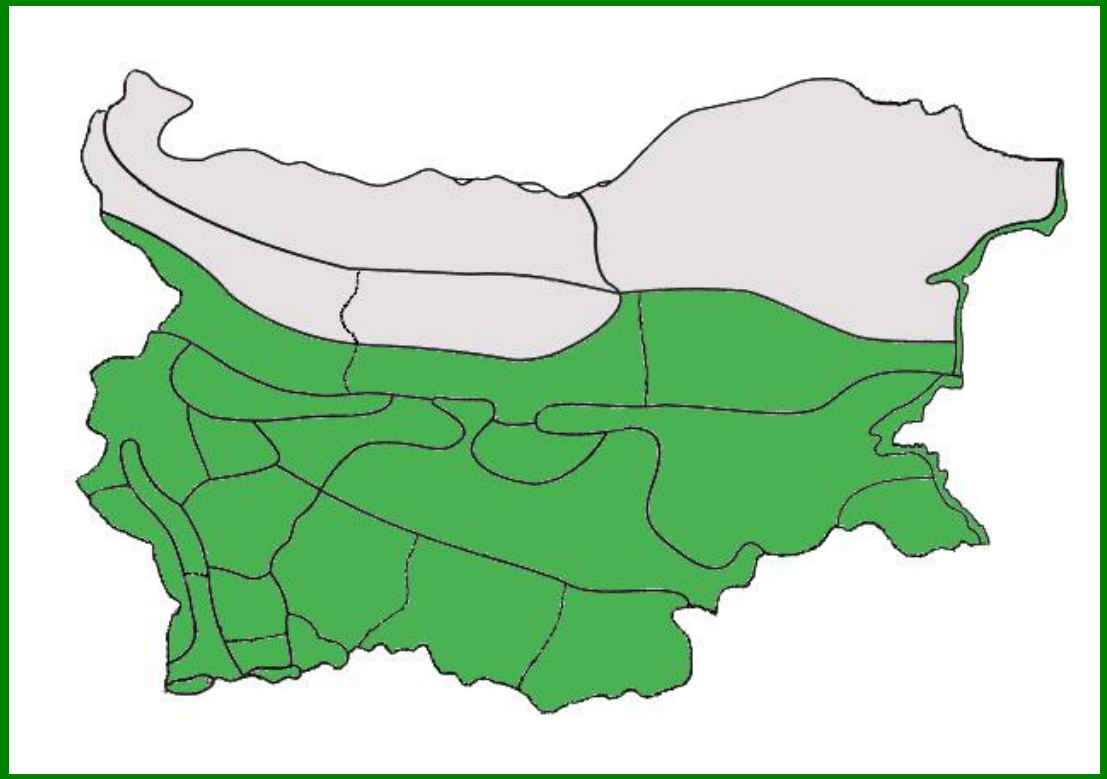

Juniperus oxycedrus L. Семейство Кипарисови (Cupressaceae)
Червена хвойна

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи склонове, в смесени иглолистни храсталаци, от морското равнище до 1100 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелен храст или дърво, до 10 m високо, с разперена корона. Кората сивокафява. Листата 20 mm дълги, 1,3-2 mm широки, разперени, островърхи и силно бодливи, отгоре слабо жлебовидни, с 2 бели линии, отдолу лъскаво зелени. Растението двудомно. Галбулите почти приседнали, 6-10 mm в диаметър, лъскави, червеникавокафяви, обикновено без налеп. Семената 2-3, неясно тристенни. Цъфти ноември-април. Семената узряват август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Juniperus oxycedrus L.
Червена хвойна

Семейство Кипарисови (Cupressaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Vito Buono-Bari, Italy

Снимка: Daniela Longo, Italy

Juniperus sabina L.
Казашка хвойна

Семейство Кипарисови (Cupressaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

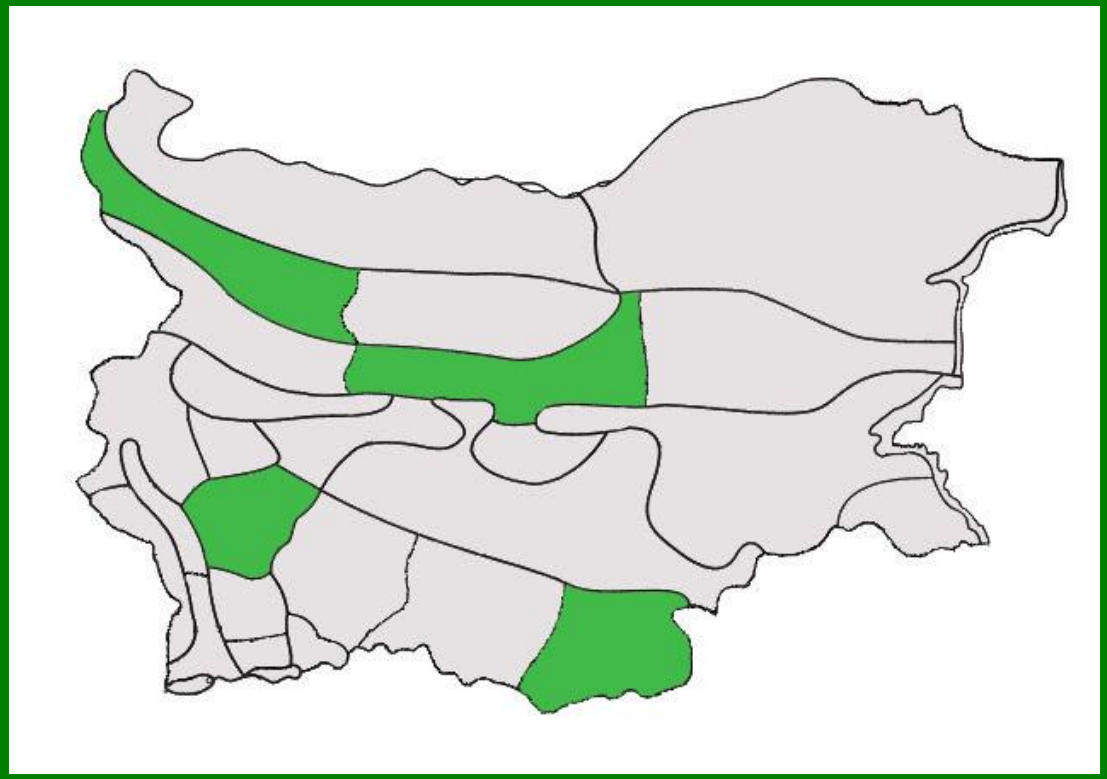

Juniperus sabina L. Семейство Кипарисови (Cupressaceae)
Казашка хвойна

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи планински склонове, от 1000 до 2500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелен храст, от 0,6 до 0,8 m висок, с червеникавосива кора, полегнали клони и остра специфична миризма. Листата на младите растения и клонки игловидни, низбягващи, отгоре жлебовидни, с двойна белезникава устична линия. Останалите листа люсповидни, с ланцетна, ромбична или овална форма, на гърба с изпъкнал ръб и овална смолиста жлеза. Еднодомно или двудомно растение. Галбулите увиснали, кълбести, 5–7 mm в диаметър, с (1) 2–6 семена. Семената овални, с външен ръб. Цъфти април-май. Плодоноси през пролетта на следващата година.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Juniperus sabina L.
Казашка хвойна

Семейство Кипарисови (Cupressaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Lathraea rhodopaea Dingler
Родопска горска майка

Семейство Живеничеви (Scrophulariaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

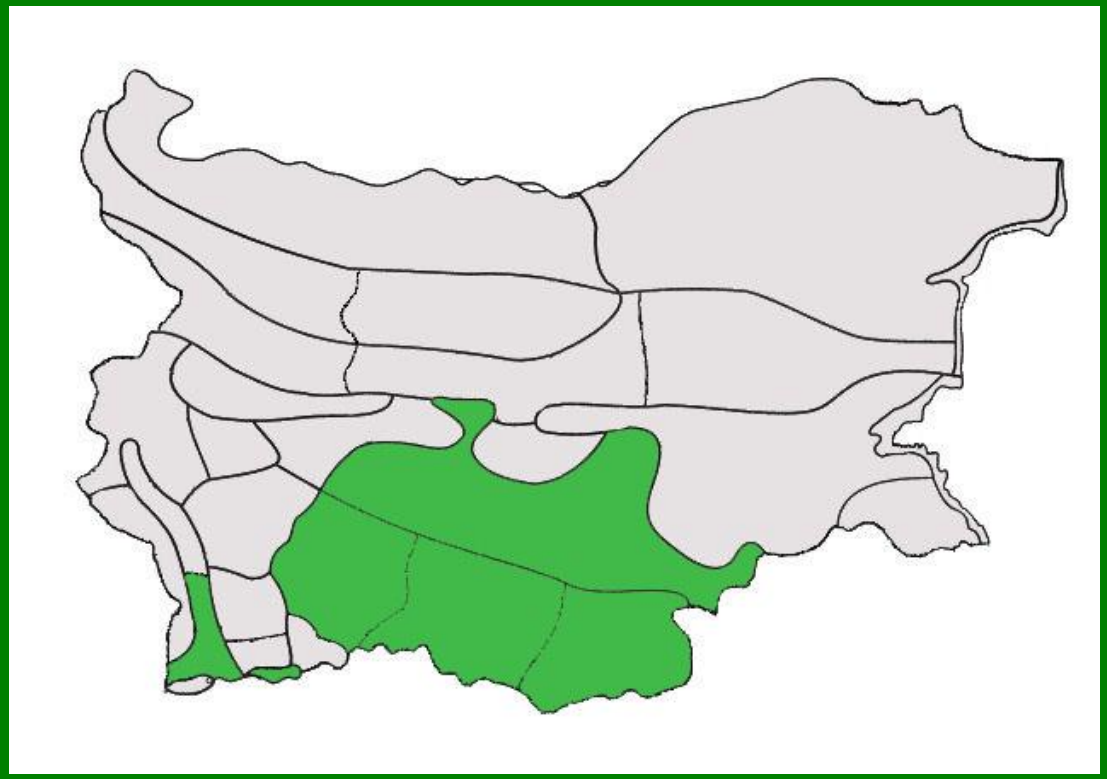

Lathraea rhodopaea Dingler Семейство Живеничеви (Scrophulariaceae)
Родопска горска майка

МЕСТООБИТАНИЯ: Във влажни сенчести гори и храсталаци в низини и планини. Паразитира по видовете леска, бук, елша, смърч и др., от 200 до 1650 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренището розово-червено, плътно покрито с месести люсповидни листа. Стъблото 20-50 cm високо, белезникаво или розовочервено, слабо облистено. Листата люсповидни, месести. Цветовете събрани в плътен многостранен грозд. Чашката звънчевидна, жълтенисава, двуустна. Венчето тръбесто фуниевидно или тръбесто звънчевидно, бледорозово. Кутийката широко яйцевидна, 6-10 mm дълга. Цъфти март-април. Плодоноси май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

Lathraea rhodopaea Dingler
Родопска горска майка

Семейство Живеничеви (Scrophulariaceae)

ГАЛЕРИЯ

Lathyrus aureus (Steven) D.Brândză
Златисто секирче

Семейство Бобови (Fabaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

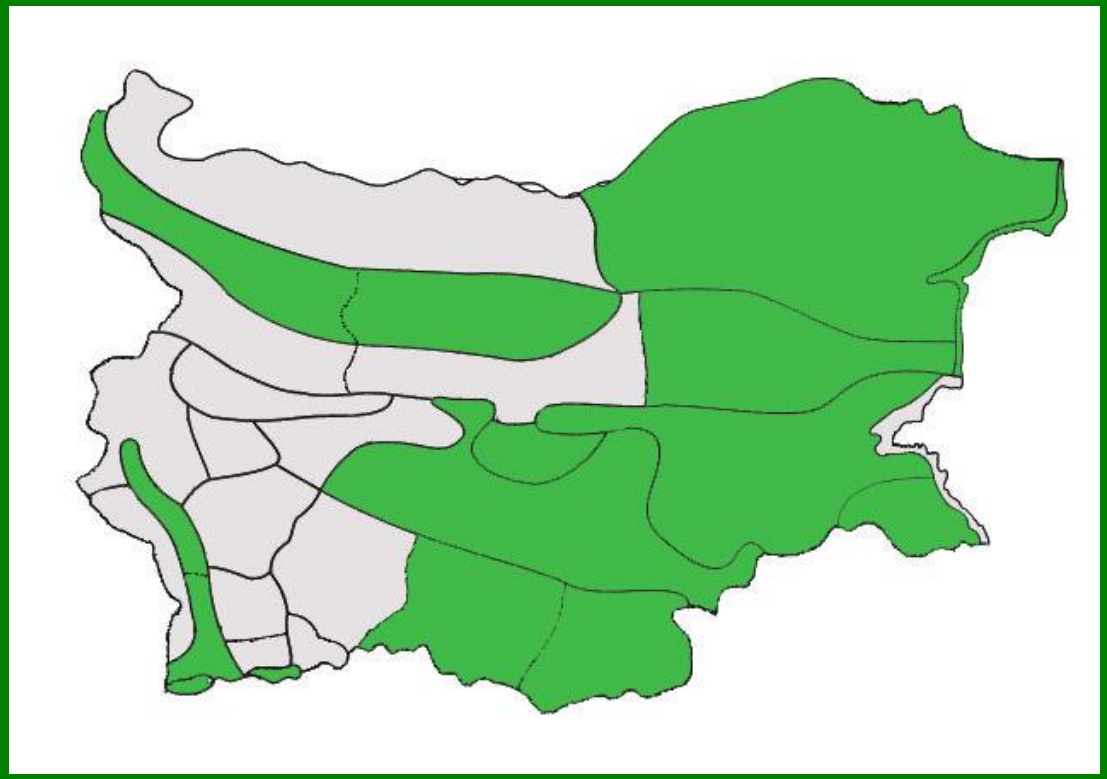

Lathyrus aureus (Steven) D.Brândză Семейство Бобови (Fabaceae)
Златисто секирче

МЕСТООБИТАНИЯ: В сенчести букови и смесени широколистни гори в низините и предпланините, до 600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Стъблата единични, (40) 50-60 (80) cm високи, изправени, разклонени, четириръбести. Прилистниците 10-15 mm дълги, по-широки от стъблото, много по-къси от листната дръжка, ланцетни, полустреловидни. Листата с 3-4 двойки листчета, от долната страна с кафяви жлези. Цветовете увиснали, 4-9, 15-18 mm дълги. Венчето кафеникаво или оранжевозлатисто. Бобът 6-7 cm дълъг, кафяв или черен, линеен, в младо състояние жлезисто влакнест, в зряло гол, гладък. Цъфти май-август. Плодоноси юли-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Lathyrus aureus (Steven) D.Brândză
Златисто секирче

Семейство Бобови (Fabaceae)

Снимка: Franz Xaver, Germany

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Kurt Stueber, Germany

Снимки: Franz Xaver, Germany

Laurocerasus officinalis Roem.
Лечебна лавровишна

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

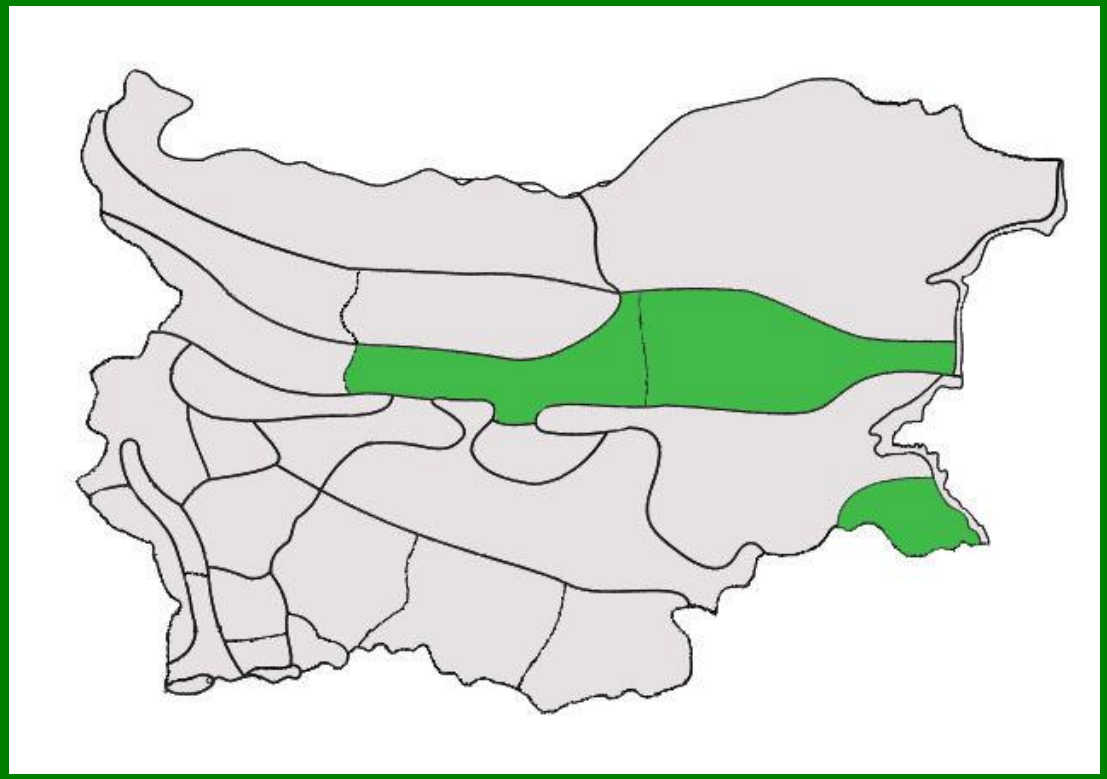

Laurocerasus officinalis Roem. Семейство Розоцветни (Rosaceae)
Лечебна лавровишна

МЕСТООБИТАНИЯ: В сенчести гори и влажни планински долове, от 200 до 1400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст или дърво, 1-3 (8) m високо, с грапава тъмносива ребриста кора. Листата последователни, продълговато елиптични, продълговато яйцевидни до тясно ланцетни, 5-20 cm дълги и до 8 широки, целокрайни или с редки зъбчета, твърдо кожести, вечнозелени, отгоре тъмнозелени, лъскави. Цветовете около 8 mm в диаметър, в гъсти, изправени, гроздовидни съцветия, дълги 5-13 cm. Венчелистчетата бели, около 3 mm дълги. Тичинките стърчащи над околоцветника. Плодовете закръглено яйцевидни, 8-10 mm в диаметър, със сочен черен мезокарп, лъскави. Цъфти април-май. Плодоноси юли-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В миналото кората и листата са използвани за дъбене на кожи.

Laurocerasus officinalis Roem.
Лечебна лавровишна

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

ГАЛЕРИЯ

Leersia oryzoides (L.) Sw.
Оризов троскот

Семейство Житни (Poaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

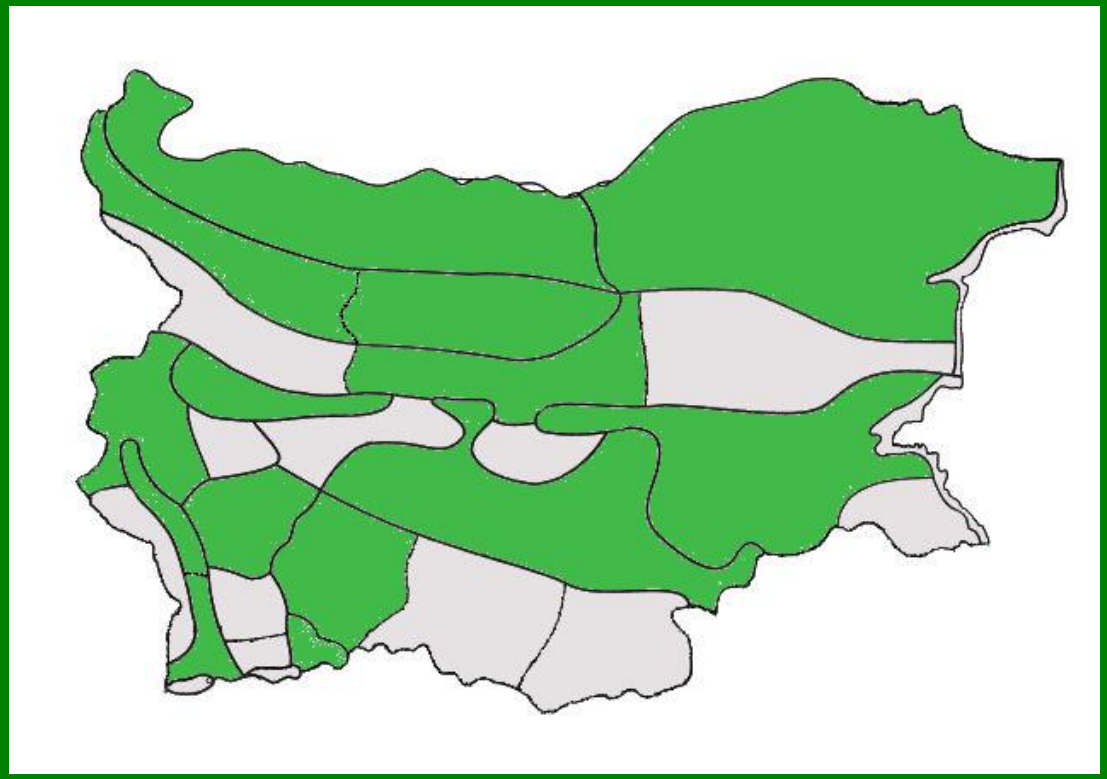

Leersia oryzoides (L.) Sw. Семейство Житни (Poaceae)
Оризов троскот

МЕСТООБИТАНИЯ: Край реки, по заблатени и мочурливи места, до 1100 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с пълзящи коренища. Стъблата 60-100 cm високи, в основата разклонени. Листата плоски, до 10 mm широки, с четинест ръб и четинесто влагалище. Метлицата рехава, пирамидална. Клонките вълновидно извити. Плевиците елиптични, 4-5 mm дълги, бели със зелени жилки, по жилките с четинки. Цветовете двуполови, тичинките 3. Плодът в основата си удължен, включен свободно в плевиците. Цъфти юли-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Leersia oryzoides (L.) Sw.
Оризов троскот

Семейство Житни (Poaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Giorgio Faggi, Italy

Снимка: Marco Banzato, Italy

Снимка: Marco Banzato, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Marco Banzato, Italy

Limodorum abortivum (L.) Sw.
Недоразвит лимодорум

Семейство Салепови (Orchidaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

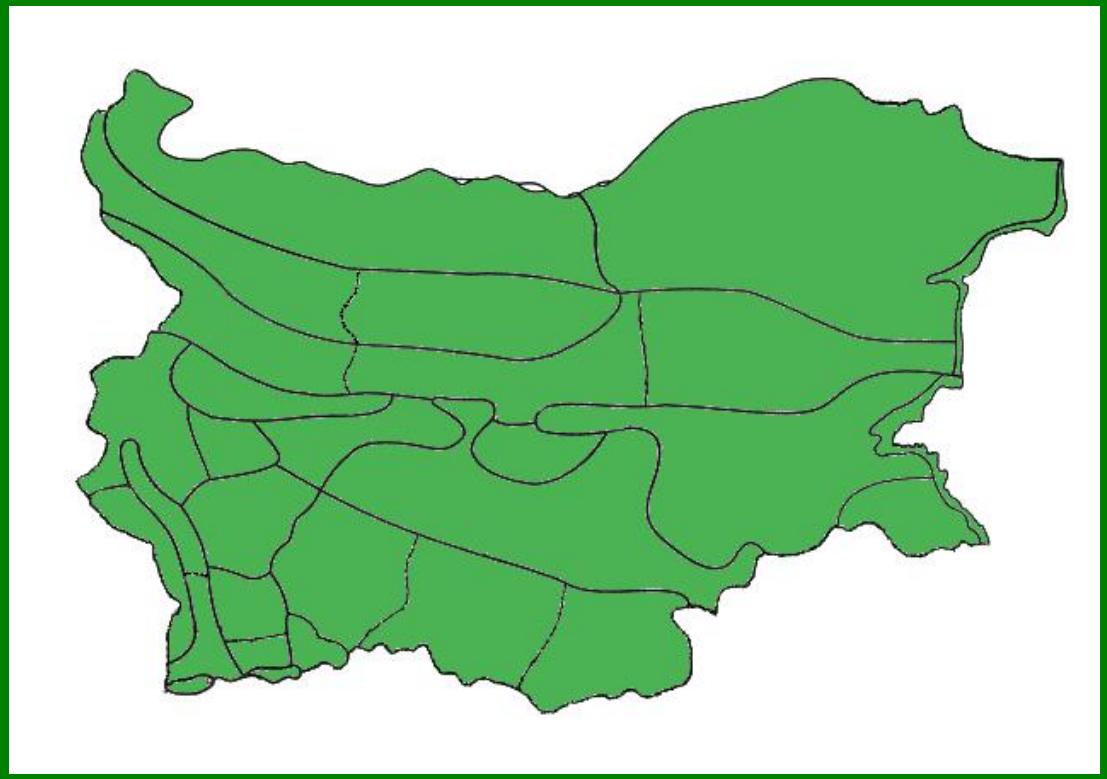

Limodorum abortivum (L.) Sw. Семейство Салепови (Orchidaceae)
Недоразвит лимодорум

МЕСТООБИТАНИЯ: В широколистни гори, храсталаци, поляни, от морското равнище до 900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение, до 80 cm високо. Стъблото месесто, виолетово обагрено. Листата във вид на къси заострени влагалища. Съцветието дълго, рядко. Прицветниците ланцетни, виолетови. Цветовете едри, изправени. Околоцветните листчета ланцетни, бледолилави, със зеленикави ивици по средата си, към върха си ярковиолетови, вътрешните изцяло виолетови. Нокътят на устната белезникав, петурата ярковиолетова, по средата си с бледо полумесечно петно. Шпората виолетова, насочена надолу. Яйчникът неизвит спирално. Цъфти май-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Конвенция CITES и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Limodorum abortivum (L.) Sw.
Недоразвит лимодорум

Семейство Салепови (Orchidaceae)

Снимка: Andrea Moro, Italy

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Carlo Cibei, Italy

Lonicera etrusca Santi
Етруски нокът

Семейство Бъзови (Caprifoliaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

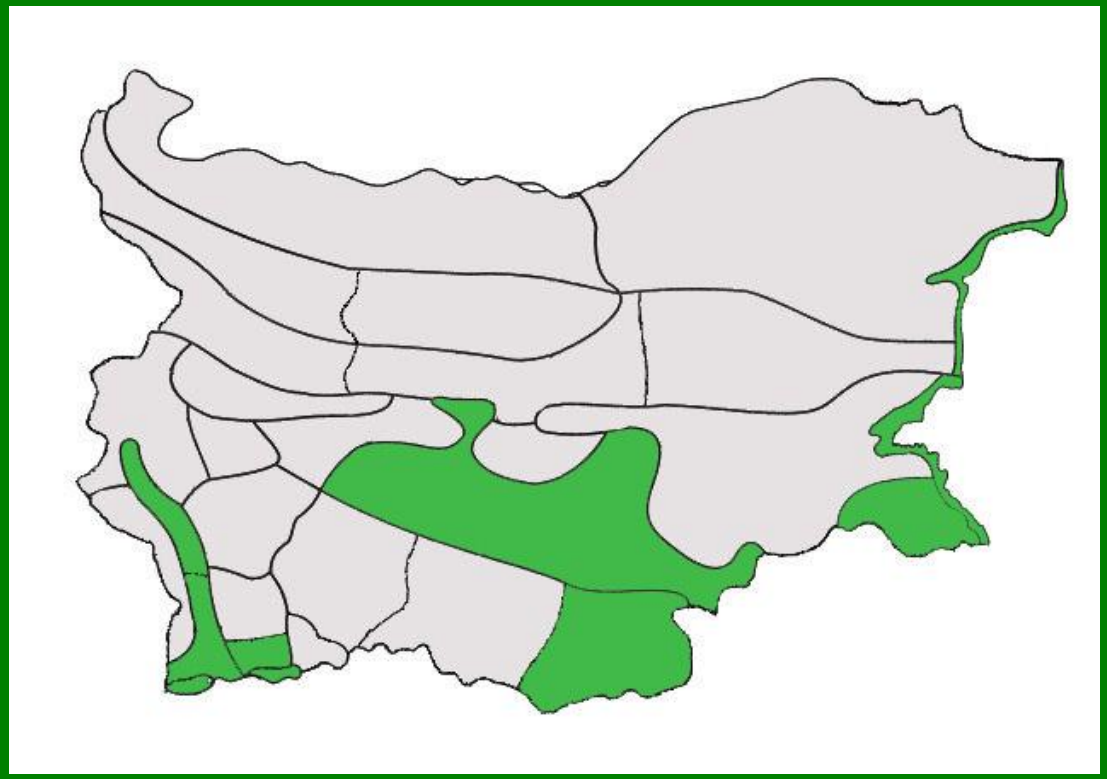

Lonicera etrusca Santi
Етруски нокът

Семейство Бъзови (Caprifoliaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: В гори и храсталаци в равнини, предпланини и планини, от морското равнище до 700 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст, стъблата 1-5 m високи, увивни. Листата 3-8 cm дълги; върхните приседнали и сраснали в основата си в пронизана от стъблото петурка. Цветовете в главести, единични, върхни съцветия или в 2-3 силно сближени прешлени с до 6 цвята в края на клонките. Венчето 30-50 mm дълго, жълтеникавобелезникаво, често преливащо в червено, двуустно; с 20-30 mm дълга, права тръбица. Плодът около 6 mm в диаметър, елипсовидно сферичен, червен. Цъфти юни-юли. Плодоноси юли-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Lonicera etrusca Santi
Етруски нокът

Семейство Бъзови (Caprifoliaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: David Dickenson, France

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Lycopus europaeus L.
Европейска катушка

Семейство Устноцветни (Lamiaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

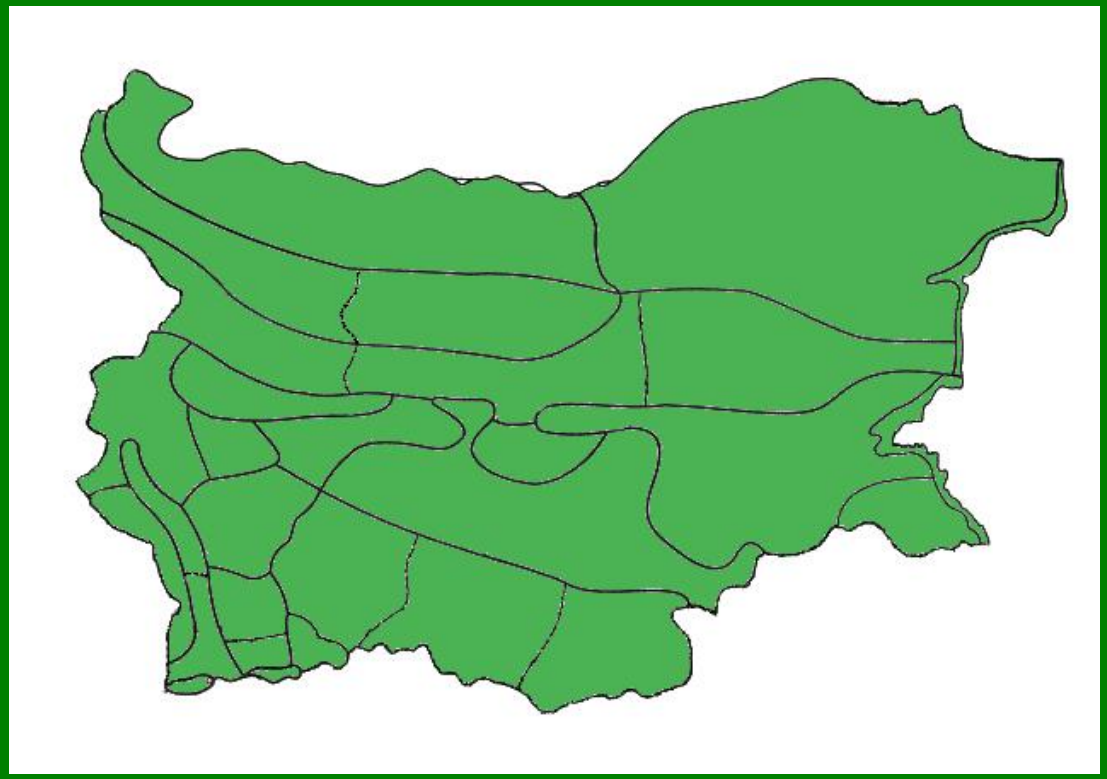

Lycopus europaeus L. Семейство Устноцветни (Lamiaceae)
Европейска катушка

МЕСТООБИТАНИЯ: По влажни места край потоци, реки и блата, на влажни и засолени почви, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Стъблото 20-80 cm високо, изправено или приповдигащо се, разклонено, голо или влакнесто. Листата срещуположни, 1-8,5 cm дълги, 0,5-4,5 cm широки, приседнали или на къси дръжки, елиптични, тясно елиптични или ланцетни, назъбени, голи или влакнести. Цветовете бледожълти до охреножълти, събрани в лъжливи прешлени. Плодът пресечено пирамидално, сплеснато орехче. Цъфти юли-август. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, дъбилно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Lycopus europaeus L.
Европейска катушка

Семейство Устноцветни (Lamiaceae)

ГАЛЕРИЯ

Mespilus germanica L.
Мушмула

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

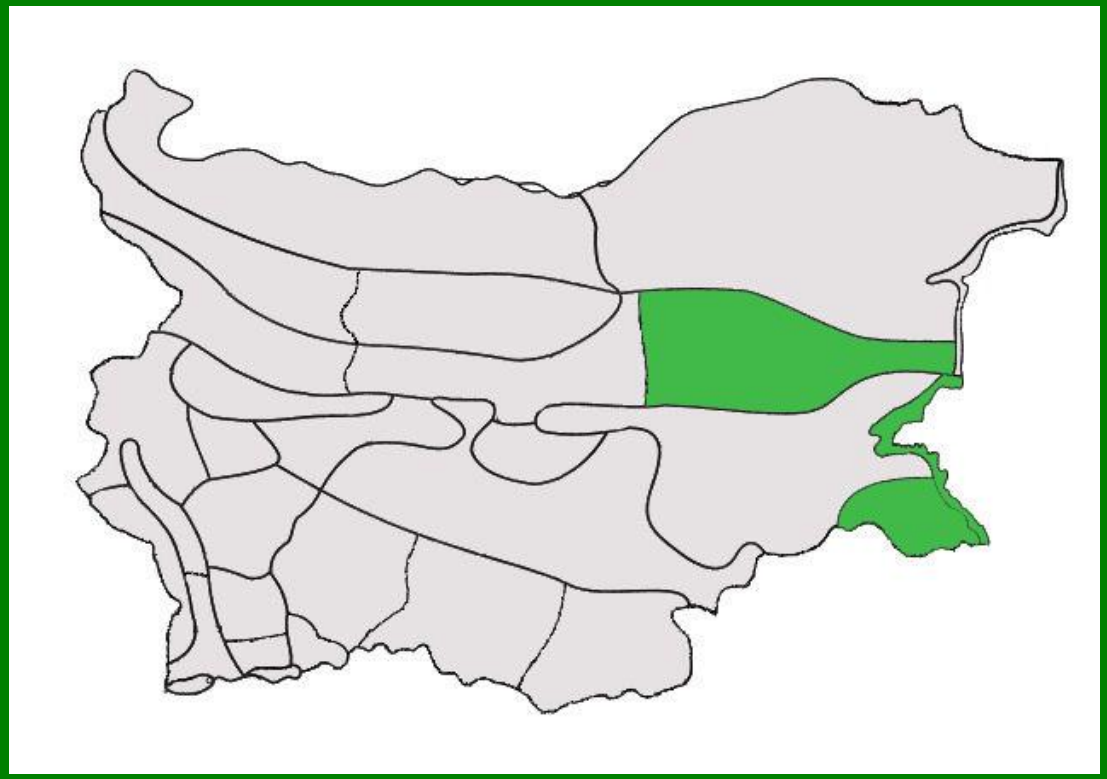

Mespilus germanica L. Семейство Розоцветни (Rosaceae)
Мушмула

МЕСТООБИТАНИЯ: В редки и разсветлени смесени широколистни (предимно дъбови) гори, по-рядко в храсталаци, от 100 до 400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво или храст, до 3 m високо, със сивокафява кора. Младите клонки червенокафяви, старите сиви, с редки, прави или леко извити тръни. Листата последователни, 4-12 cm дълги и 1,5-5 cm широки, ланцетни. Цветовете единични, на върха на къси клонки, сравнително едри, почти приседнали. Чашелистчетата 5, ланцетно шиловидни, по-дълги от венчелистчетата, запазващи се при плода. Венчелистчетата 5, бели, 1,2-2 cm дълги. Тичинките 30-40, с червени прашници. Плодовете варират по форма, 1,5-3 cm в диаметър, на върха с широк диск, обкръжен от запазените чашелистчета. Цъфти май-юни. Плодоноси октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Лечебно, овощно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В миналото от корените и листата е получавана жълта и кафява боя за платове. По Черноморското крайбрежие с листата се боядисва вълна в масленозелен цвят.

Mespilus germanica L.
Мушмула

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Aldo De Bastiani, Italy

Снимка: Gianluca Nicolella, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Aldo De Bastiani, Italy

Micromeria cristata (Hampe) Griseb.
Гребенеста микромерия

Семейство Устноцветни (Lamiaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

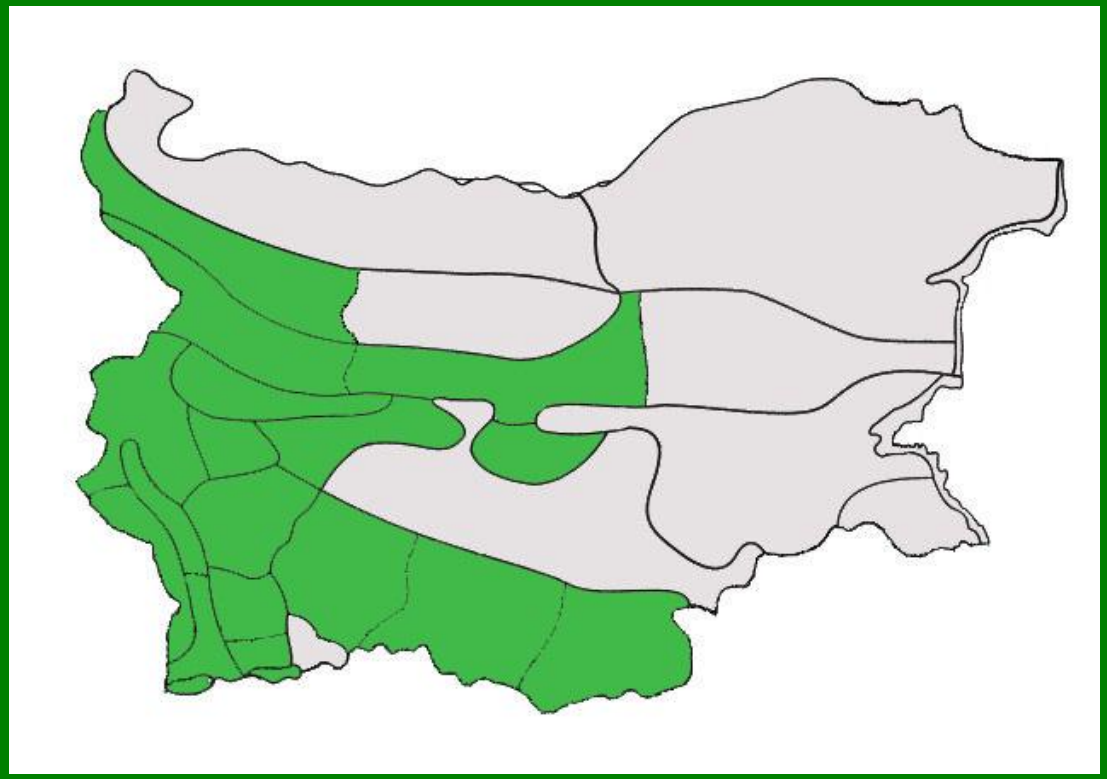

Micromeria cristata (Hampe) Griseb. Семейство Устноцветни (Lamiaceae)
Гребенеста микромерия

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи каменливи места, в скални пукнатини, най-често на варовита скална основа, от 200 до 1500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с добре развит корен. Стъблата високи до 20 cm, тънки, многобройни. Листата срещуположни, 5-7 (-10) mm дълги, (0,5-) 1-1,5 (-3) mm широки, долните продълговати или елиптични, останалите линейно ланцетни. Цветовете единични или събрани по 2-4 в полусенник, групирани в прешлени по 2-10, образуващи тясно, почти линейно гроздовидно съцветие. Венчето 4-6 mm дълго, пурпурно. Плодът продълговато, кафяво орехче. Цъфти юни-август. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

ГАЛЕРИЯ

Oenanthe aquatica (L.) Poir.
Същински воден морач

Семейство Сенникоцветни (Apiaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

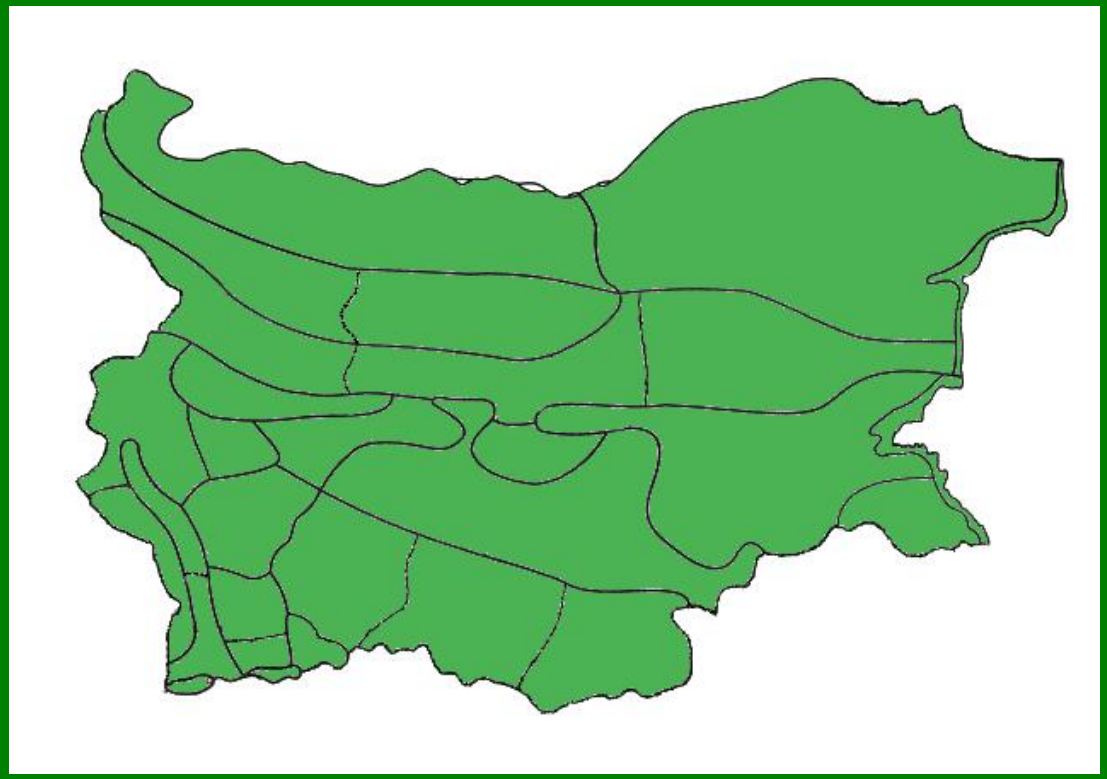

Oenanthe aquatica (L.) Poir. Семейство Сенникоцветни (Apiaceae)
Същински воден морач

МЕСТООБИТАНИЯ: В мочурища и заблатени места, от морското равнище до около 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Стъблото 30-110 cm високо, без подути възли, кухо, с дебели стени, разклонено в горната част, ясно наребрено, в основата с виолетов оттенък, нагоре зелено. Надводните листа 4-12 cm дълги, триъгълни или широко елипсовидни, двойно-тройно пересто наделени, голи; подводните листа нишковидни. Съцветието сложен сенник, без обвивни листчета. Главните лъчи 5-20, неравни, 0,5-2,5 cm дълги, при плодовете удължаващи се двойно. Сенниците с 10-40 цвята; прицветниците 8-12, 2,5-4 mm дълги. Цветовете 2,5-5 mm в диаметър, несиметрични. Венчелистчетата бели или с жълтеникав отенък. Плодовете 3,5-4,5 mm дълги, ръбести, голи, каналите 6-8 по външната повърхност. Цъфти юни-юли. Плодоноси юли-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Лечебно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Oenanthe aquatica (L.) Poir.
Същински воден морач

Семейство Сенникоцветни (Apiaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Giorgio Faggi, Italy

Снимка: Enrico Romani, Italy

Снимка: Enrico Romani, Italy

Ostrya carpinifolia Scop.
Воден габър

Семейство Брезови (Betulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

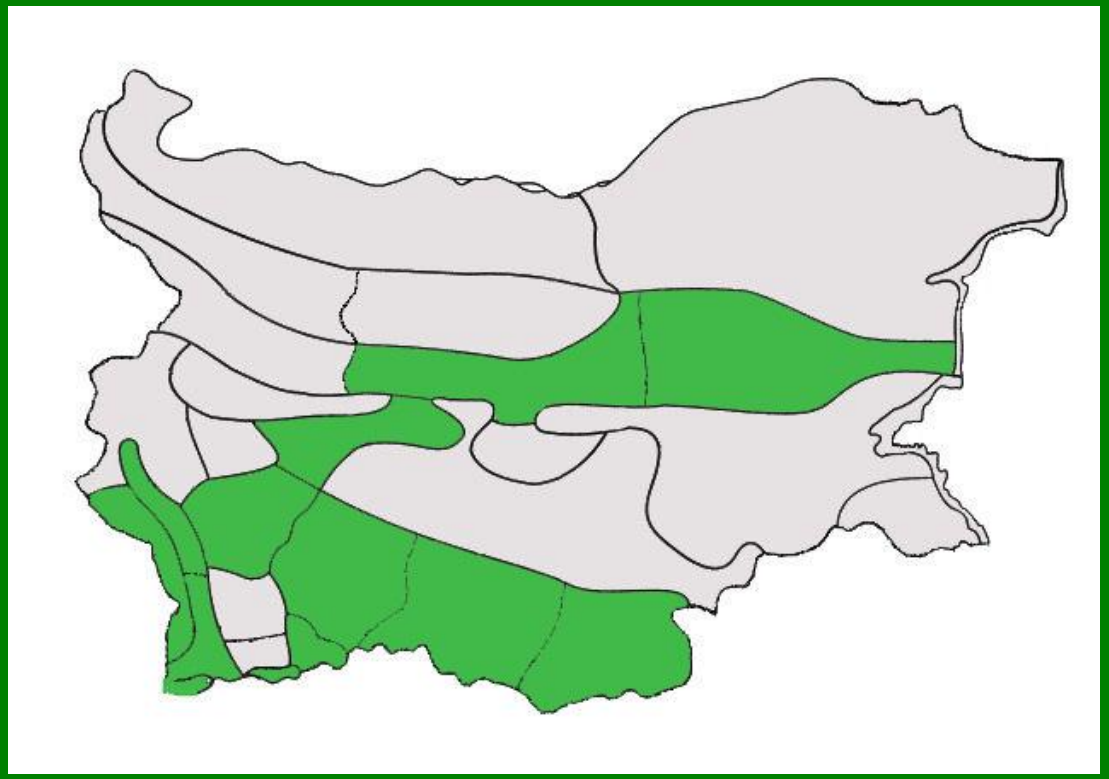

Ostrya carpinifolia Scop. Семейство Брезови (Betulaceae)
Воден габър

МЕСТООБИТАНИЯ: В гори и храстови местообитания, от морското равнище до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, по-рядко храст, високо до 20 m. Короната почти конусовидна. Кората отначало гладка, светлосива, по-късно с надлъжни ивици и напречно напукана. Младите клонки влакнести. Листата разположени последователно. Листните петури яйцевидно продълговати до ланцетни, заострени. Цветовете еднополови. Растението еднодомно. Мъжките цветове без околоцветник, по един в пазвите на кафявочерни покривни люспи, без прицветници, събрани в презимуващи реси до 12 cm дълги, в групи по 2-4, със зеленикави, на върха червеникаво обагрени покривни люспи. Женските цветове по 2 в пазвите на опадливи ланцетни покривни люспи, всеки цвят в продълговато заострена плодна люспа със сламеножълт цвят. Плодът яйцевидно, светлокафяво орехче. Цъфти април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, дъбилно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Ostrya carpinifolia Scop.
Воден габър

Семейство Брезови (Betulaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Franco Rossi, Italy

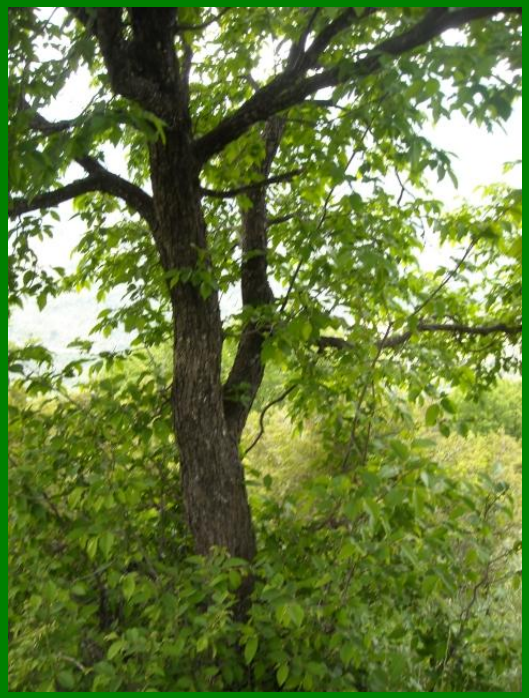

Снимка: Andrea Moro, Italy

Paeonia mascula (L.) Mill.
Розов божур

Семейство Божурови (Paeoniaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

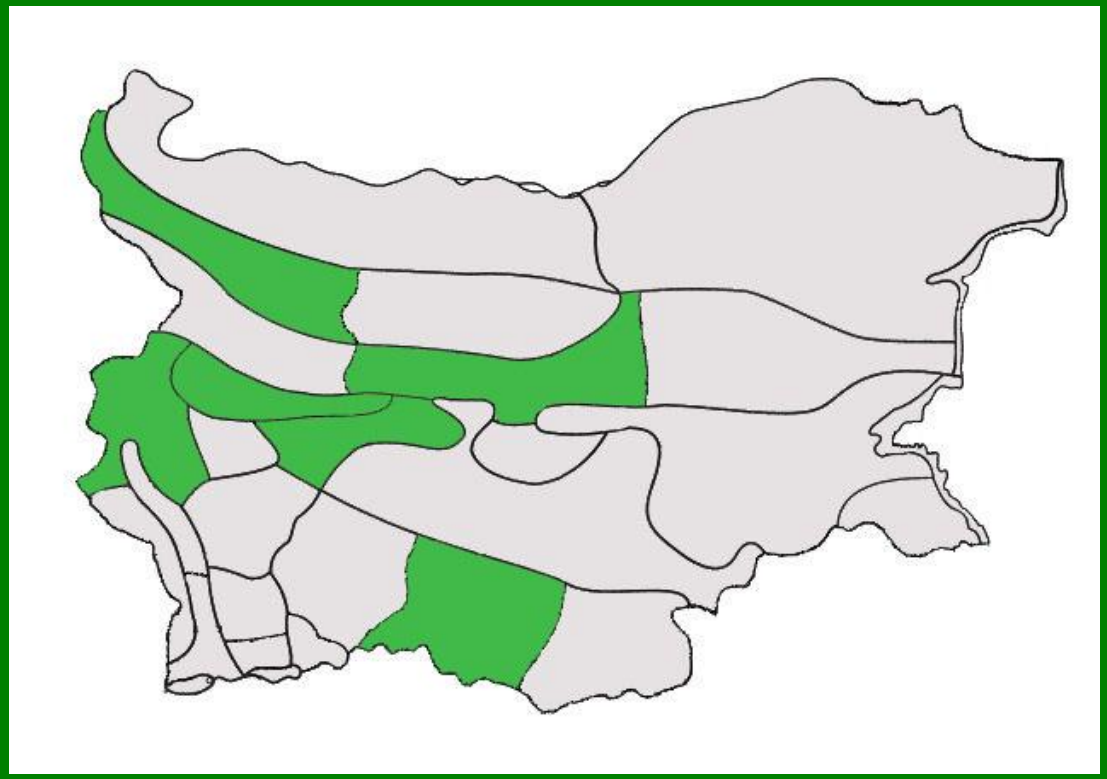

Paeonia mascula (L.) Mill. Семейство Божурови (Paeoniaceae)
Розов божур

МЕСТООБИТАНИЯ: В храсталаци и редки разсветлени гори, по-рядко по открити места и почти само на варовит терен, до 1500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренището добре развито. Стъблата 30-60 (70) cm високи, надлъжно набраздени, голи, неразклонени, облистени, на върха с 1 цвят. Листата последователни, двойно триделни, дяловете 3-12 cm дълги и 2-11 cm широки, широко до тясно яйцевидни. Чашелистчетата 5, запазващи се при плода. Венчелистчетата 5-10, 4-5 (6) cm дълги, широко яйцевидни, пурпурни или розовочервени, рядко белезникави или жълтеникави. Плодолистите 5, в младо състояние гъсто покрити с власинки. Мехунките извити навън и почти хоризонтално разперени. Семената до 8 mm в диаметър, кръгли, гладки, лъскави. Цъфти април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Paeonia mascula (L.) Mill.
Розов божур

Семейство Божурови (Paeoniaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Beppe Di Gregorio, Italy

Снимка: Beppe Di Gregorio, Italy

Снимка: Guiseppe Taneburgo, Italy

Paliurus spina-christi Mill.
Драка

Семейство Зърникови (Rhamnaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

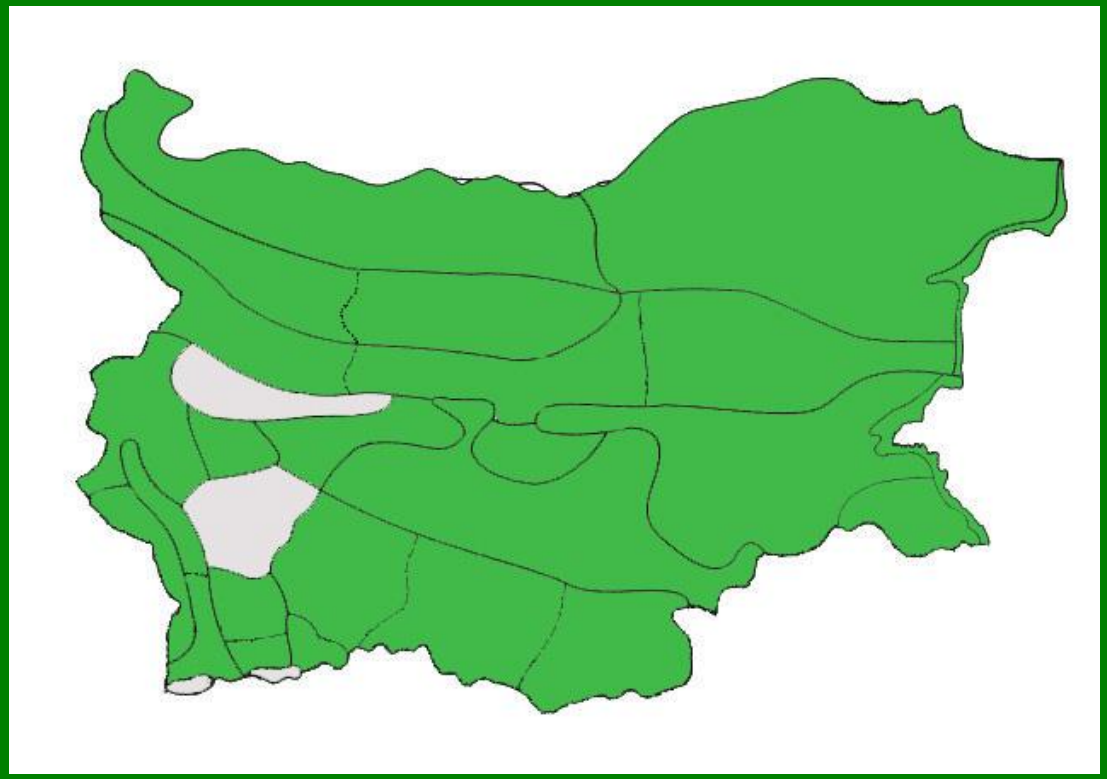

Paliurus spina-christi Mill. Семейство Зърникови (Rhamnaceae)
Драка

МЕСТООБИТАНИЯ: По варовити скалисти и каменисти склонове, сипеи, по-рядко по морски дюни и в разредени ксерофилни дъбови гори, от морското равнище до 600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст с високи 2-3 m стъбла, възходящи, изправени или полегнали, в основата силно разклонени, гъсти, бодливи. Кората сива или червенокафява. Младите клонки кафяви, влакнести до възголи. Листата последователни, 2-4 cm дълги, 1,3-3 cm широки, косо яйцевидни, елиптични до закръглени, назъбени, напилени или целокрайни. Цветовете жълтозелени, събрани в дихазии. Плодът сух, неразпуклив, полусферичен костилков с хоризонтално, дисковидно, ципесто крило. Семената чернокафяви, гладки, лъскави. Цъфти май-септември. Плодоноси юни-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В миналото неузрелите плодове са използвани за боядисване на вълна и коприна в жълторозов или жълтокафяв цвят.

Paliurus spina-christi Mill.
Драка

Семейство Зърникови (Rhamnaceae)

ГАЛЕРИЯ

Pancratium maritimum L.
Пясъчна лилия

Семейство Кокичеви (Amaryllidaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

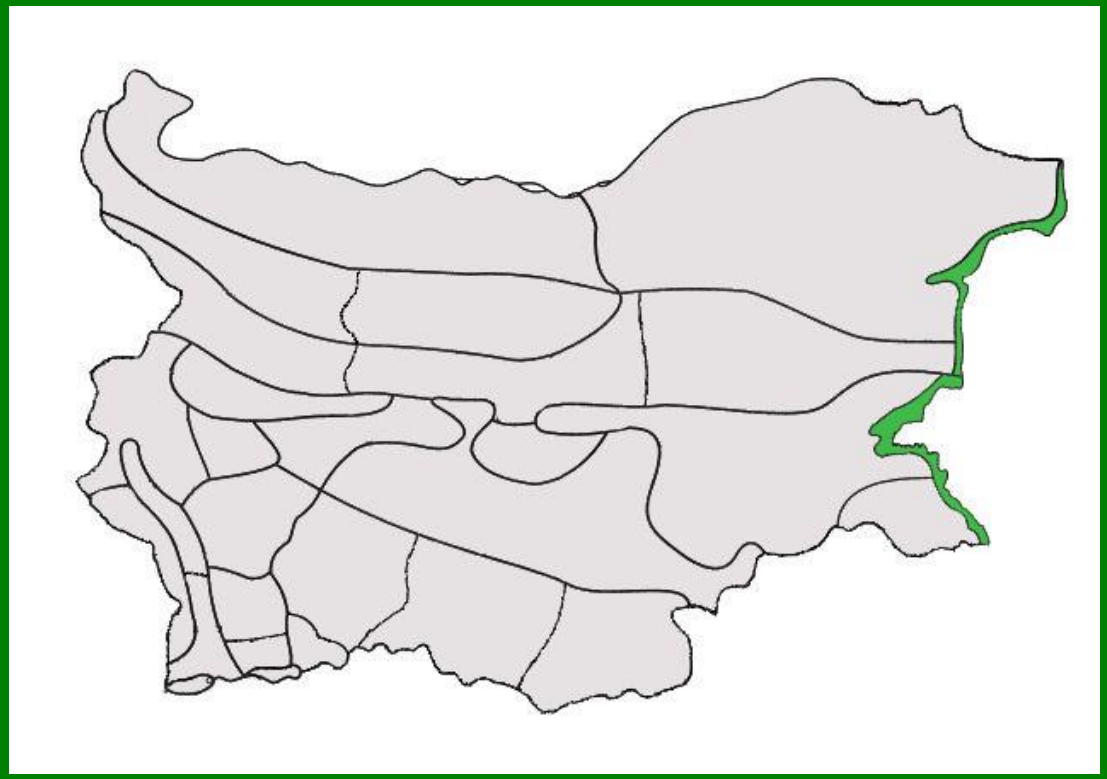

Pancratium maritimum L. Семейство Кокичеви (Amaryllidaceae)
Пясъчна лилия

МЕСТООБИТАНИЯ: По крайбрежни пясъци и дюни по Черноморското крайбрежие, на нивото на морското равнище..

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно, луковично тревисто растение. Стъблото високо до 40–60 cm. Листата до 50 cm дълги и 25 mm широки, линейни, плоски, развиващи се при основата на стъблото. Съцветието от 5–10 цвята. Цветовете до 16 cm дълги, бели, с аромат. Плодовете над 2 cm в диаметър, сферични. Семената кръгли до неправилно многоъгълни, черни. Цъфти юли-август. Плодоноси септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Pancratium maritimum L.
Пясъчна лилия

Семейство Кокичеви (Amaryllidaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Franco Caldararo, Italy

Снимка: Franco Caldararo, Italy

Periploca graeca L.
Гръцки гърбач

Семейство Тойнови (Apocynaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

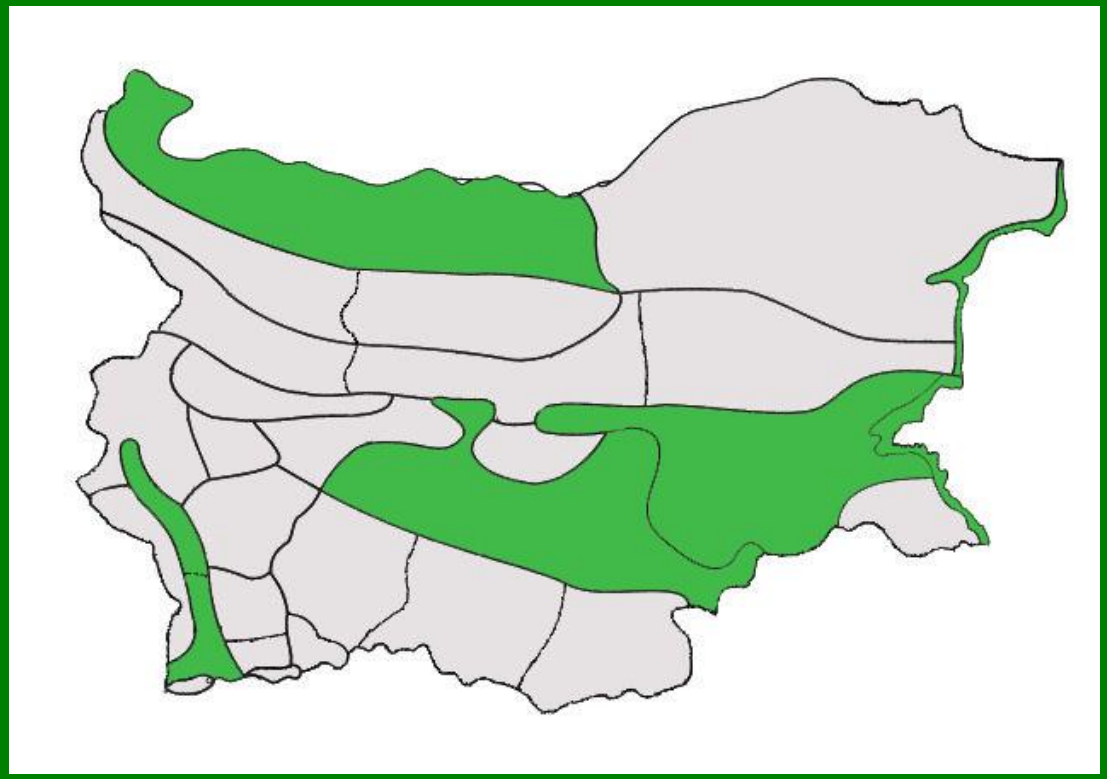

Periploca graeca L. Семейство Тойнови (Apocynaceae)
Гръцки гърбач

МЕСТООБИТАНИЯ: В крайречни и крайбрежни гори и храсталаци, от морското равнище до 300 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Увивен храст. Стъблата дълги 5-12 m. Кората брадавичеста, червенокавокафява, кафява или сивокафява. Леторастите зелени, по-късно жълтеникавокафяви. Листата елипсовидни до яйцевидно елипсовидни или възкръгли. Съцветията върхни или странични полусенници с (2) 5-15 цвята. Венчетата тъмно пурпурнокафяви, в основата и по ръба с бели ресни. Нишковидните части на коронката виолетови, прави или подвити към близалцето. Прашниците влакнести. Листовките цилиндрични. Семената многобройни, тъмнокафяви, с хвърчилка. Цъфти май-юни (юли). Плодоноси октомври-ноември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Periploca graeca L.
Гръцки гърбач

Семейство Тойнови (Apocynaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Pancrazio Campagna, Italy

Снимка: Pancrazio Campagna, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Pancrazio Campagna, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Phillyrea latifolia L.
Широколистна грипа

Семейство Маслинови (Oleaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

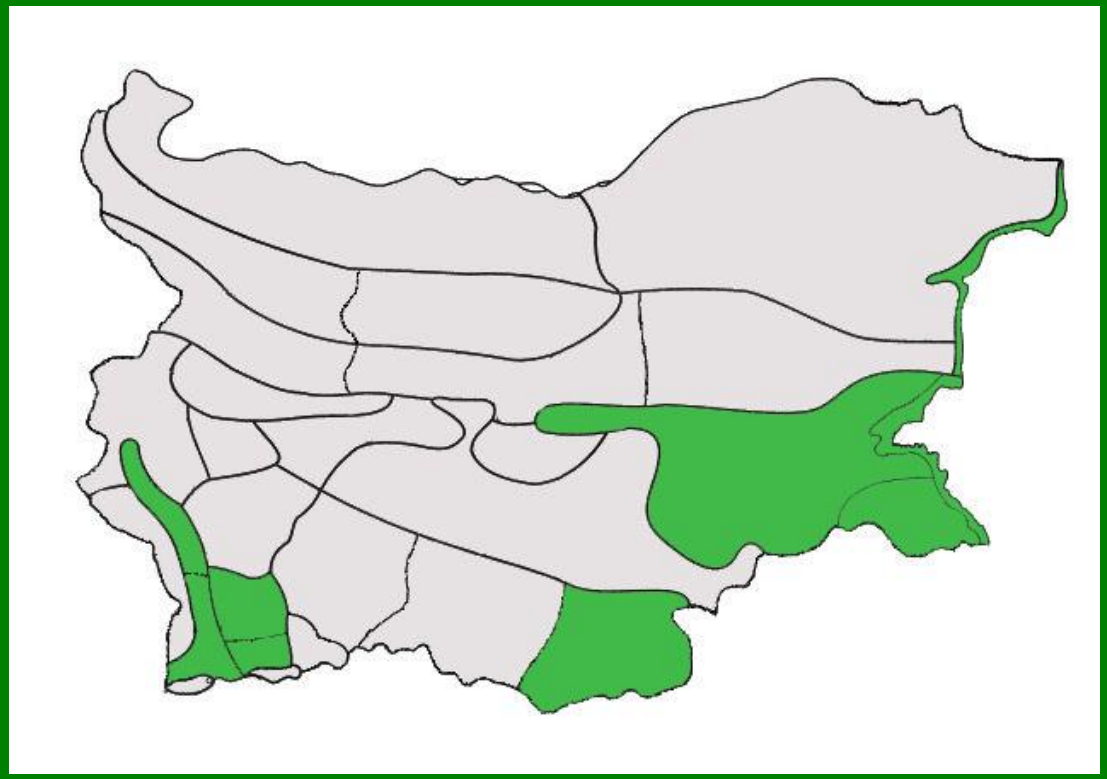

Phillyrea latifolia L. Семейство Маслинови (Oleaceae)
Широколистна грипа

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи припечни и скалисти места в низините и долния планински пояс, от морското равнище до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст или ниско дърво до 6 m високо. Младите клонки и дръжките на листата ситно влакнести. Листата срещуположни, разнообразни по форма, 2-7 cm дълги, в основата закръглени до почти сърцевидни, отгоре тъмнозелени, лъскави, отдолу жълтеникавозелени, голи. Цветовете с къса, дебела дръжка, събрани по няколко в къси гроздовидни съцветия. Венчето бяло. Плодът костилков, кълбест, до 4 mm в диаметър. Цъфти април-май. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, дъбилно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Местообитанията с доминиране на широколистна грипа у нас формират най-северната граница на псевдомаквисите, доминирани от вечнозелени видове. Те са важни за съществуването на популации на средиземноморски видове от флората и фауната и на консервационно значимият вид гъба *Urnula craterium*.

Phillyrea latifolia L.
Широколистна грипа

Семейство Маслинови (Oleaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Andrea Moro, Italy

Picea abies (L.) Karst.
Обикновен смърч

Семейство Борови (Pinaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

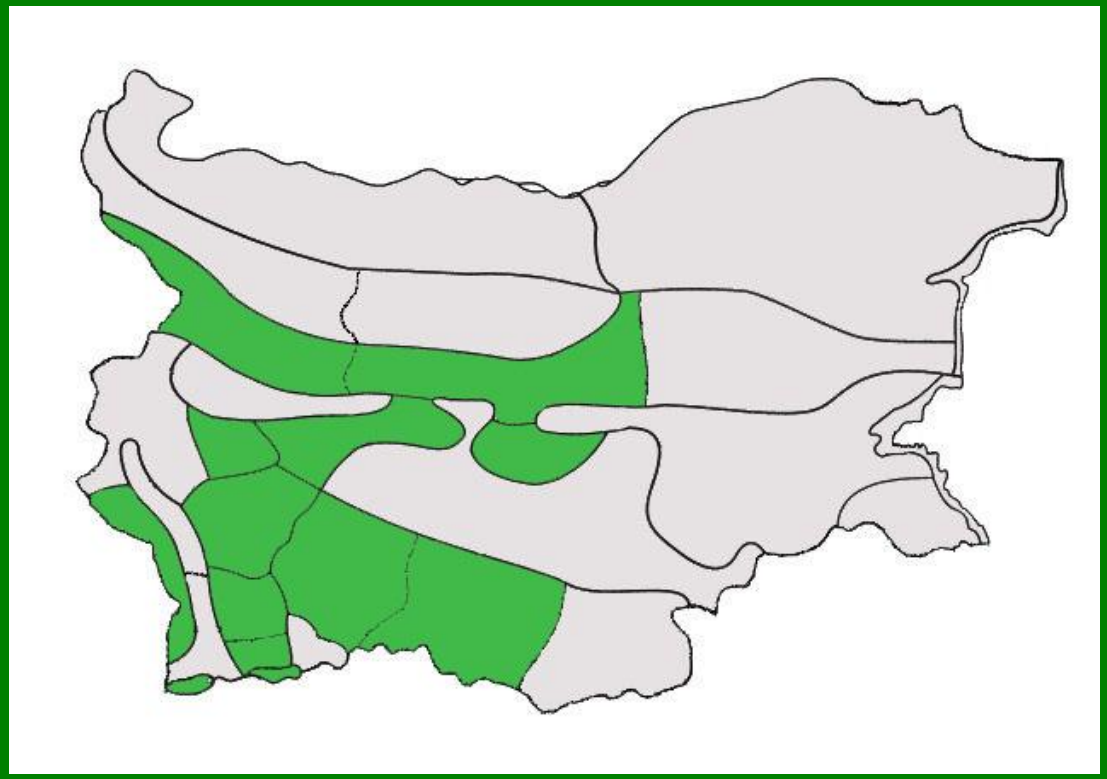

Picea abies (L.) Karst. Семейство Борови (Pinaceae)
Обикновен смърч

МЕСТООБИТАНИЯ: Образува чисти или смесени с бук гори, с предпочитано северно изложение, от 1400 до 2200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелено дърво, до 50 m високо и над 1 m в диаметър. Короната конусовидна, с хоризонтално разположени или увиснали клони. Листата 10-24 mm дълги, 1-1,5 mm широки, лъскави, тъмнозелени. Мъжките шишарки първоначално кръгли и червени, впоследствие се удължават. Зрелите женски шишарки 10-15 cm дълги, 3-4 cm широки, отначало зелени или виолетови, впоследствие светлокафяви, лъскави. Семето яйцевидно, сивокафяво, 4-5 mm дълго, с 12-15 mm дълго крило. Цъфти май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, декоративно, дъбилно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Продължителността на живота достига до 1200 години.

Picea abies (L.) Karst.
Обикновен смърч

Семейство Борови (Pinaceae)

ГАЛЕРИЯ

Pinus brutia Ten.
Калабрийски бор

Семейство Борови (Pinaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

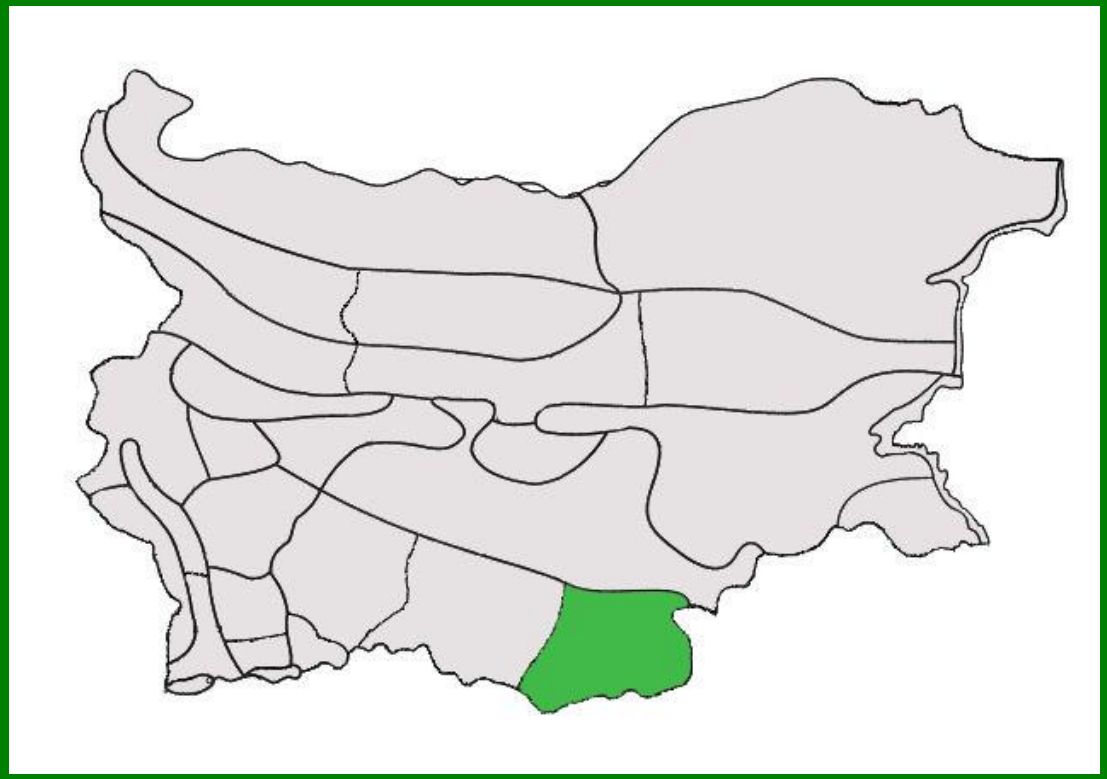

Pinus brutia Ten. Семейство Борови (Pinaceae)
Калабрийски бор

МЕСТООБИТАНИЯ: В ксеротермни местообитания, на 300 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелено дърво, до 20 m високо, короната закръглена, клоните разперени, кората на ствола и на клоните сребристосива, с възрастта преминава в червеникавокафява, дълбоко напукана. Младите клонки голи, червеникави или зеленикавосиви. Пъпките не са смолисти. Листата игловидни, 80–120 mm дълги, 1–1,5 mm широки, разположени в групи по две, дебели, твърди, тъмнозелени. Женските шишарки 5–11 cm дълги, 4 cm широки, кафяви, слабо блестящи, апофизата извита, дръжката много къса (шишарката приседнала). Семената около 8 mm дълги, крилцето около 20 mm дълго. Цъфти март-април. Плодоноси октомври-ноември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Известни са две находища в страната само с няколко индивида.

Pinus brutia Ten.
Калабрийски бор

Семейство Борови (Pinaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Andrea Moro, Italy

Pinus heldreichii Christ.
Черна мура

Семейство Борови (Pinaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

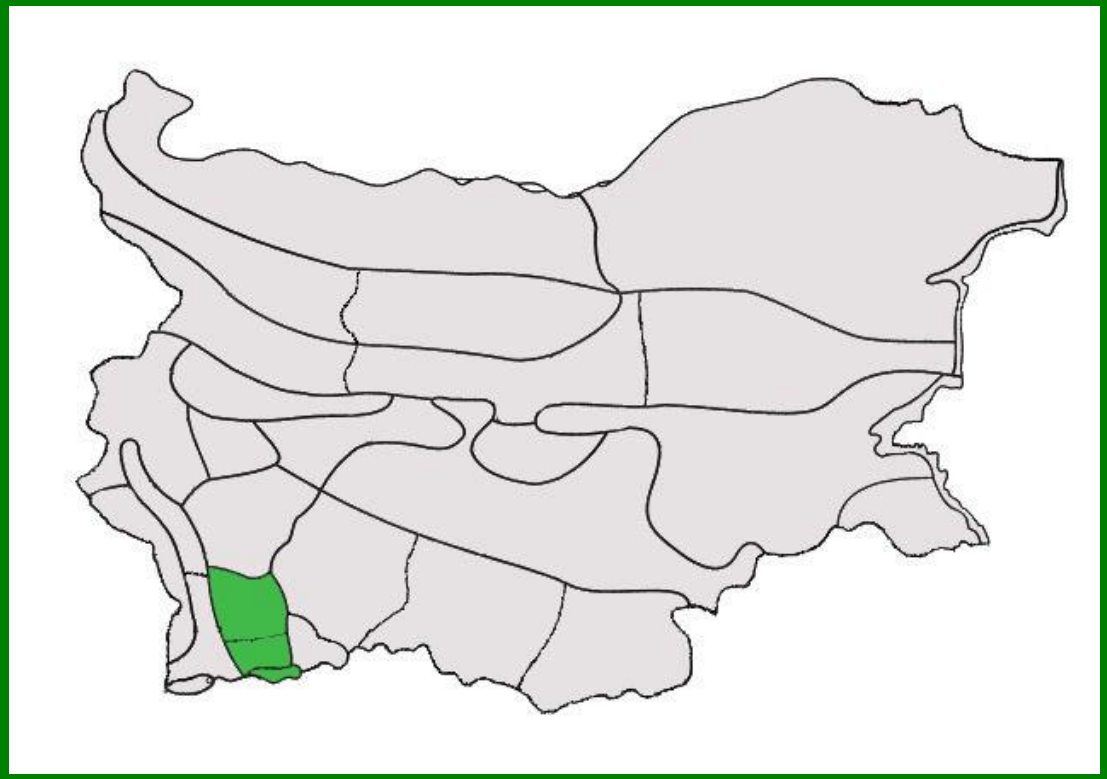

Pinus heldreichii Christ. Семейство Борови (Pinaceae)
Черна мура

МЕСТООБИТАНИЯ: По варовити терени в Пирин и Славянка, от 1400 до 2400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелено дърво, високо до 30 m, с тясно конична корона. Листата прави, остри, сивозелени, 6-11 mm дълги, 1-1,5 mm широки. Шишарките разположени по 2-3, яйцевидни, 7-8 cm дълги, 2,5 cm широки, с плоско до слабо изпъкнало щитче, младите виолетови, впоследствие сивокафяви. Люспите едноцветни. Апофизата възсива, набръчкана, пъпчето с късо шипче. Семето 6-7 mm дълго, с 20-30 mm дълго крилце. Цъфти юни-юли. Семената узряват в края на следващата година.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Pinus heldreichii Christ.
Черна мура

Семейство Борови (Pinaceae)

ГАЛЕРИЯ

Pinus nigra J.F.Arnold
Черен бор

Семейство Борови (Pinaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

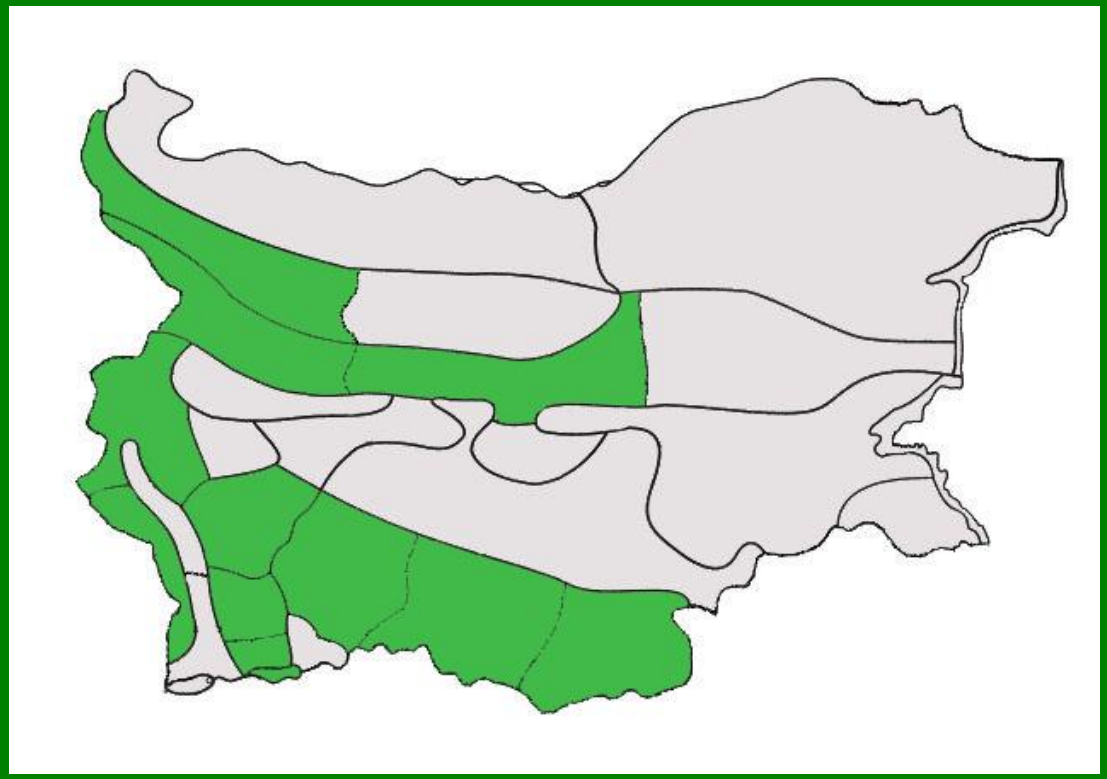

Pinus nigra J.F.Arnold
Черен бор

Семейство Борови (Pinaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: В предпланините и в долния планински пояс, най-вече по варовити терени, до 1600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелено дърво, до 30 m високо, с издигащи се клони. Кората тъмносива. Листата твърди, бодливи, 8-14 cm дълги, 1,5-2 mm широки. Женските шишарки почти приседнали, събрани по 2-4, яйцевидни или длъгнесто овални, 5-7,5 cm дълги, 2-3,5 cm широки, лъскави, сивокафяви. Люспите отвътре чернокафяви, пъпчето изпъкнало, с късо остро връхче. Семето 4-6 mm дълго, с надлъжно очертано крилце. Цъфти април-май. Семената узряват в края на следващата година.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, декоративно, смолодаващо.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Pinus nigra J.F.Arnold
Черен бор

Семейство Борови (Pinaceae)

ГАЛЕРИЯ

Pinus peuce Griseb.
Бяла мура

Семейство Борови (Pinaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

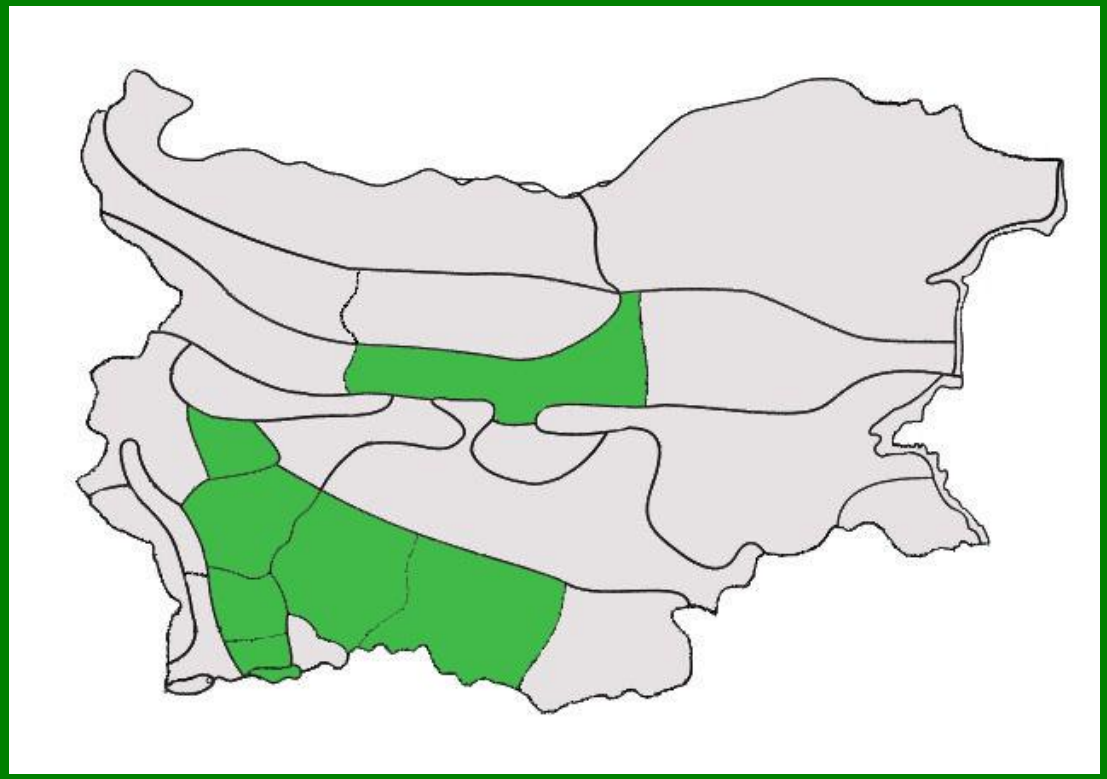

Pinus peuce Griseb. Семейство Борови (Pinaceae)

Бяла мура

МЕСТООБИТАНИЯ: Предпочита силикатни терени, от 1200 до 2200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелено дърво, високо до 40 m. Кората гладка, сивокафява. Листата 7-10 cm дълги, 0,75 cm широки, сивозелени. Женските шишарки изправени, цилиндрични, с къси дръжки, 8-13 cm дълги, светлокафяви. Щитчетата на шишарковите люспи жълтеникави, изпъкнали, с късо пъпче. Семената заедно с крилцето около 15 mm дълги. Цъфти юни-юли. Семената узряват в края на следващата година.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

Pinus peuce Griseb.
Бяла мура

Семейство Борови (Pinaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Pinus sylvestris L.
Бял бор

Семейство Борови (Pinaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

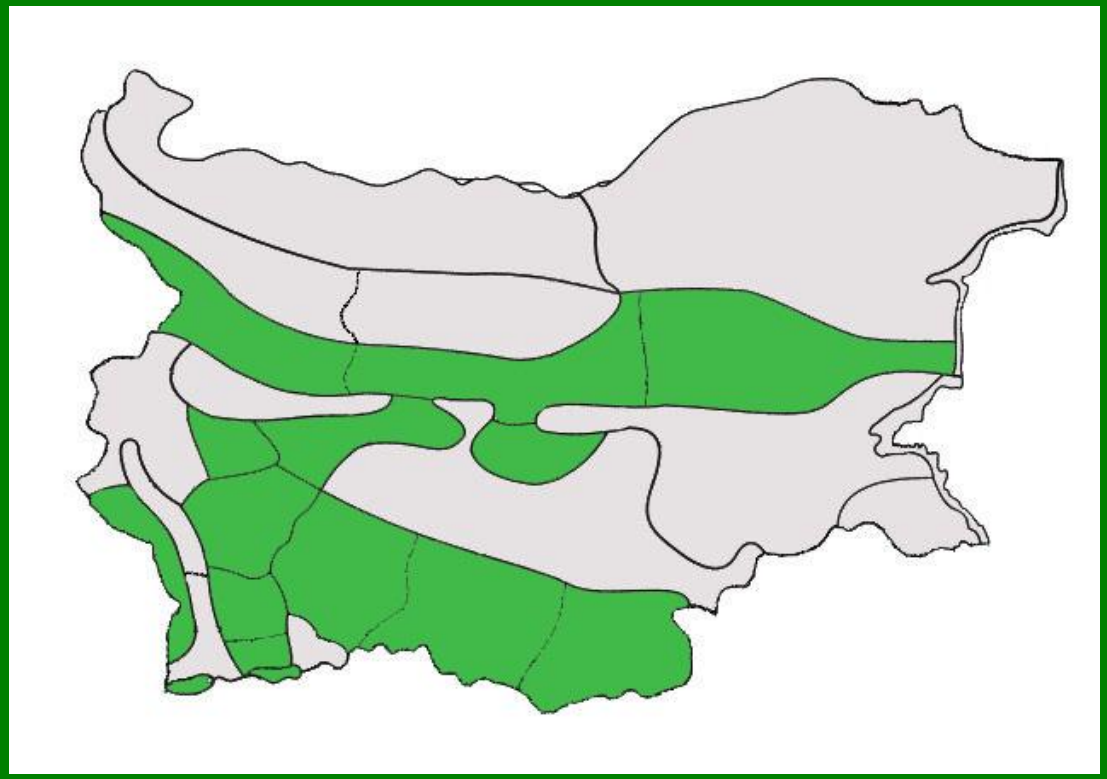

Pinus sylvestris L. Семейство Борови (Pinaceae)
Бял бор

МЕСТООБИТАНИЯ: Образува чисти или смесени иглолистни гори с предпочитано южно изложение, от 1000 до 2200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелено дърво, до 40 m високо. Кората на възрастните дървета червенокафява. Листата сивозелени, 4-7 cm дълги, 2 mm широки, с назъбени ръбове, с белезникави устични линии по плоската страна. Женските шишарки по 1-3, със завити надолу дръжки, сиви, матови, длъгнесто яйцевидни, 2,5-7 cm дълги, 2-5 cm широки. Щитчетата им почти ромбични, с напречен ръб. Пъпчето им повече или по-малко изпъкнало, лъскаво, светлокафяво. Семето с три пъти по-дълго от него крилце. Цъфти юни-юли. Семената узряват в края на следващата година.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, декоративно, дъбилно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Продължителността на живота достига до 600 години.

Pinus sylvestris L.
Бял бор

Семейство Борови (Pinaceae)

ГАЛЕРИЯ

Pistacia terebinthus L.
Кукуч

Семейство Смрадликови (Anacardiaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

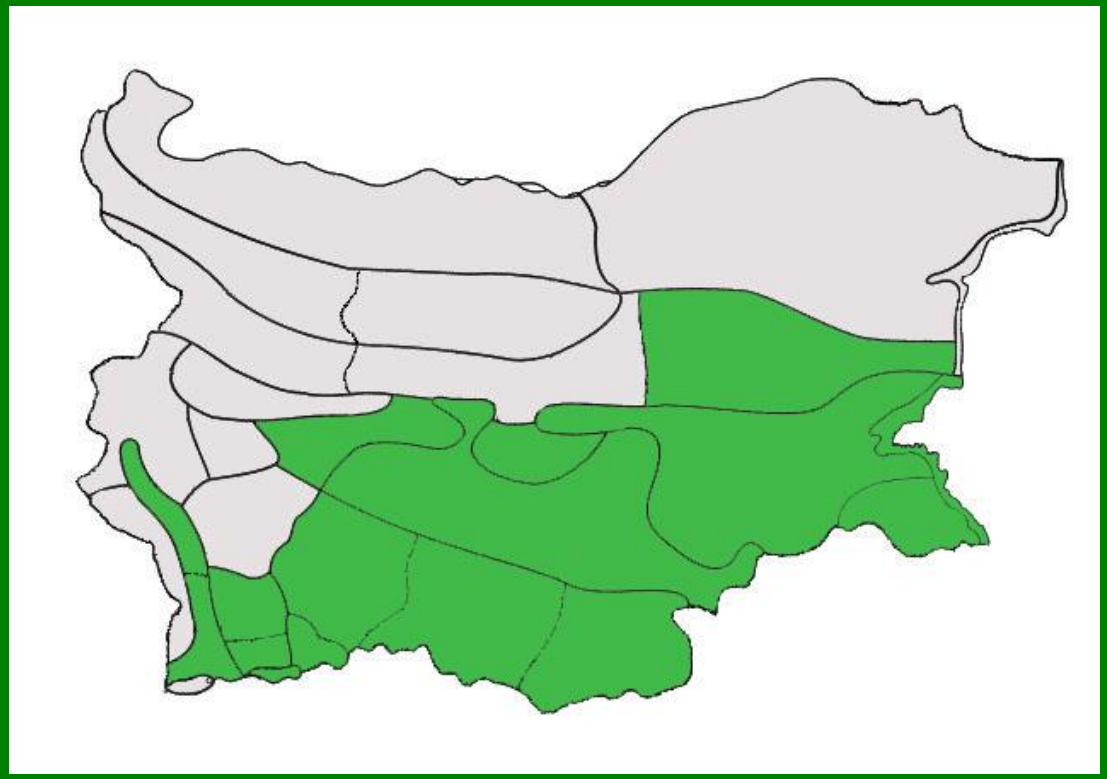

Pistacia terebinthus L. Семейство Смрадликови (Anacardiaceae)
Кукуч

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи каменисти склонове, от морското равнище до 400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво или храст, високо 3-6 m. Кореновата система дълбока и широка. Младите клонки маслиненозелени, ароматни; старите с тъмнокафява напукана кора. Листата нечифтоперести; лисчетата 5-13, 2,5-5,5 cm дълги, 1-2,5 cm широки, яйцевидно продълговати или ланцетни, отгоре тъмнозелени, отдолу светлозелени. Цветовете еднополови, светлозелени. Двудомно растение. Съцветията странични метлици. Плодът костилков, яйцевиден или сферичен, първоначално червен, по-късно тъмнокафяв. Цъфти май-юли. Плодоноси септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, дъбилно, подправно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Pistacia terebinthus L.
Кукуч

Семейство Смрадликови (Anacardiaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Vito Buonno-Bari, Italy

Снимка: Vito Buonno-Bari, Italy

Снимка: Vito Buonno-Bari, Italy

Снимка: Vito Buonno-Bari, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Platanus orientalis L.
Източен чинар

Семейство Чинарови (Platanaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

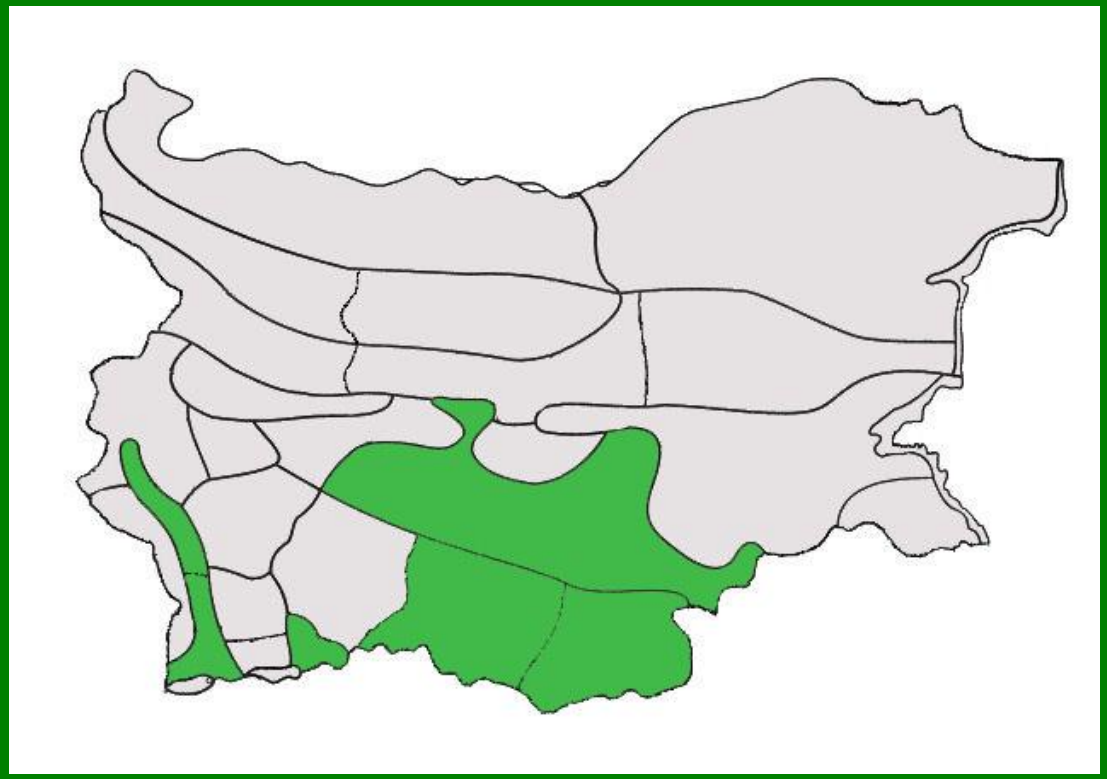

Platanus orientalis L. Семейство Чинарови (Platanaceae)
Източен чинар

МЕСТООБИТАНИЯ: По каменливи и песъчливи местообитания, край реките, до 600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 40 m високо, с мощна, неправилно развита корона. Кората на младите клонки тъмносива, на старите сивозелена или сивоканелена, отделяща се във вид на неправилни плочки. Листата последователни, прости; петурата длановидно врязана по-дълбоко от средата, обикновено 5-делна, рядко 3- или 7-делна; дяловете едро назъбени. Цветовете еднополови, събрани в съцветие главичка. Растението еднодомно. Женските главички по 3-6 (7) на обща дръжка. Орехчето обратно яйцевидно. Цъфти май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, декоративно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Продължителността на живота достига до 2000 години.

Platanus orientalis L.
Източен чинар

Семейство Чинарови (Platanaceae)

ГАЛЕРИЯ

Populus alba L.
Бяла топола

Семейство Върбови (Salicaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

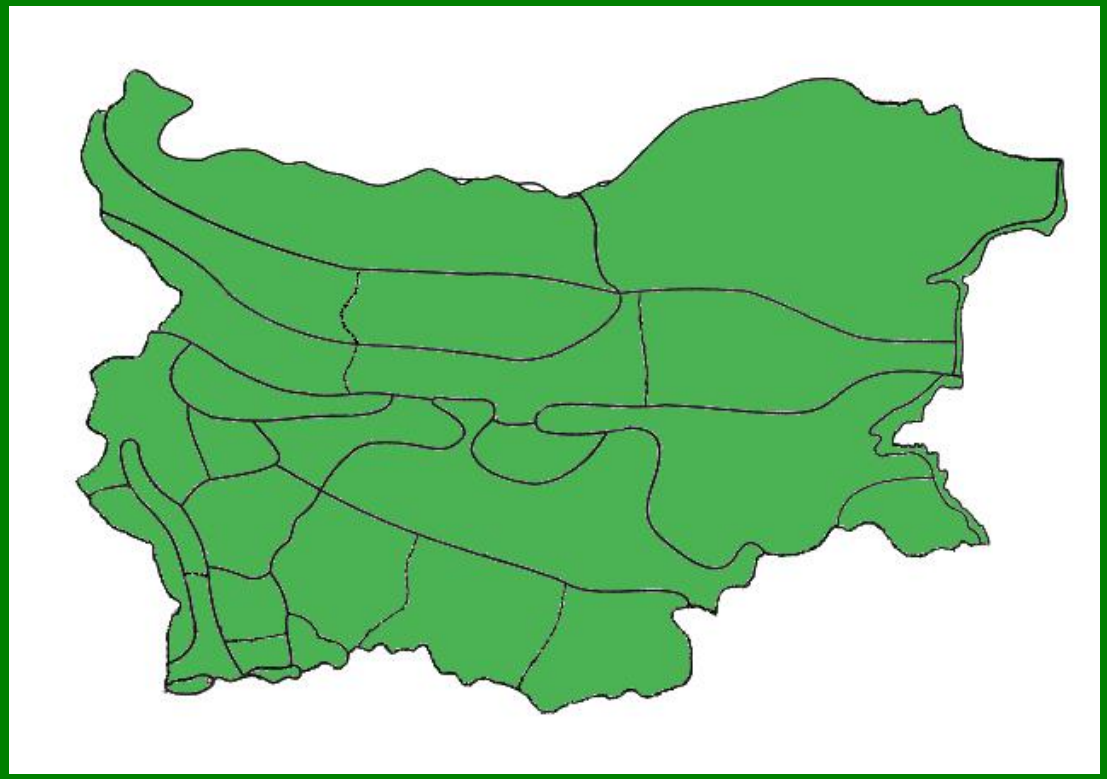

Populus alba L. Семейство Върбови (Salicaceae)
Бяла топола

МЕСТООБИТАНИЯ: По влажни песъчливи места край реки, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, 18-35 m високо, със силно разклонена широка, рядко пирамидална корона. Младите клонки кръгли, сивозелени, покрити с паяжинеста плъст. Листата на дългите клонки дълбоко дланесто 3-5-делни, грубо назъбени, младите от двете страни гъсто покрити с бели власинки, старите само отдолу. Листата на късите клонки закръглени, едро назъбени, понякога слабо 3-5-делни, отдолу трайно влакнести. Мъжките реси 3-7 cm дълги, женските 10-12 cm дълги, цилиндрични, увиснали, без листчета в основата; развиват се едновременно с листата. Семената продълговато крушовидни, в основата набраздени, с хвърчилка. Цъфти март-април.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Витаминозно, горскостопанско, дъбилно, лечебно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Populus alba L.
Бяла топола

Семейство Върбови (Salicaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Populus canescens (Aiton) Sm.
Сива топола

Семейство Върбови (Salicaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

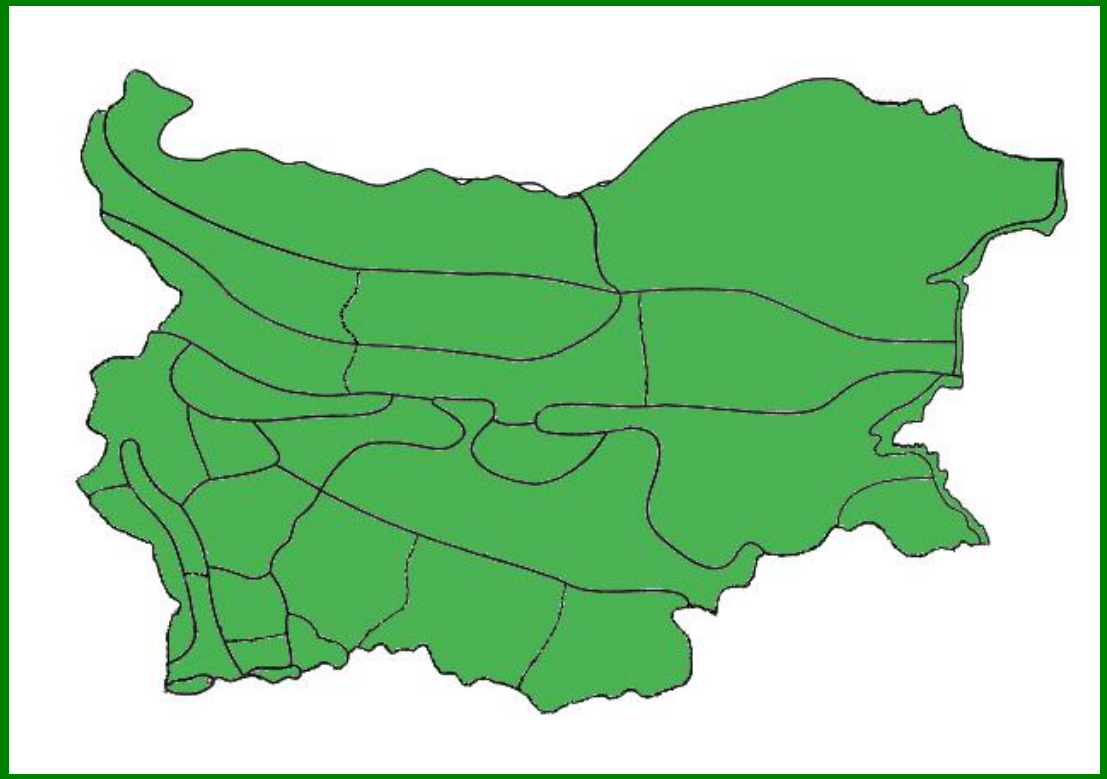

Populus canescens (Aiton) Sm. Семейство Върбови (Salicaceae)
Сива топола

МЕСТООБИТАНИЯ: Край реките, участва в състава на смесени, върбово-тополови крайречни горски съобщества, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 30 m високо, с широка корона. Младите клонки кръгли, сиви, паяжинесто влакнести. Листата на дългите клонки триъгълно яйцевидни, със сърцевидна основа, назъбени по ръба, отдолу гъсто памучно влакнести. Листата на късите клонки кожести, закръглени или яйцевидни, по ръба назъбени, младите слабо памучно влакнести, старите голи. Ресите цилиндрични, увиснали, развиват се едновременно с листата. Цъфти март-април. Плодоноси май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, декоративно, дъбилно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Populus canescens (Aiton) Sm.
Сива топола

Семейство Върбови (Salicaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Diane Earl, UK

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: I. de Kort, Nederland

Снимка: Andrea Moro, Italy

Populus nigra L.
Черна топола

Семейство Върбови (Salicaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

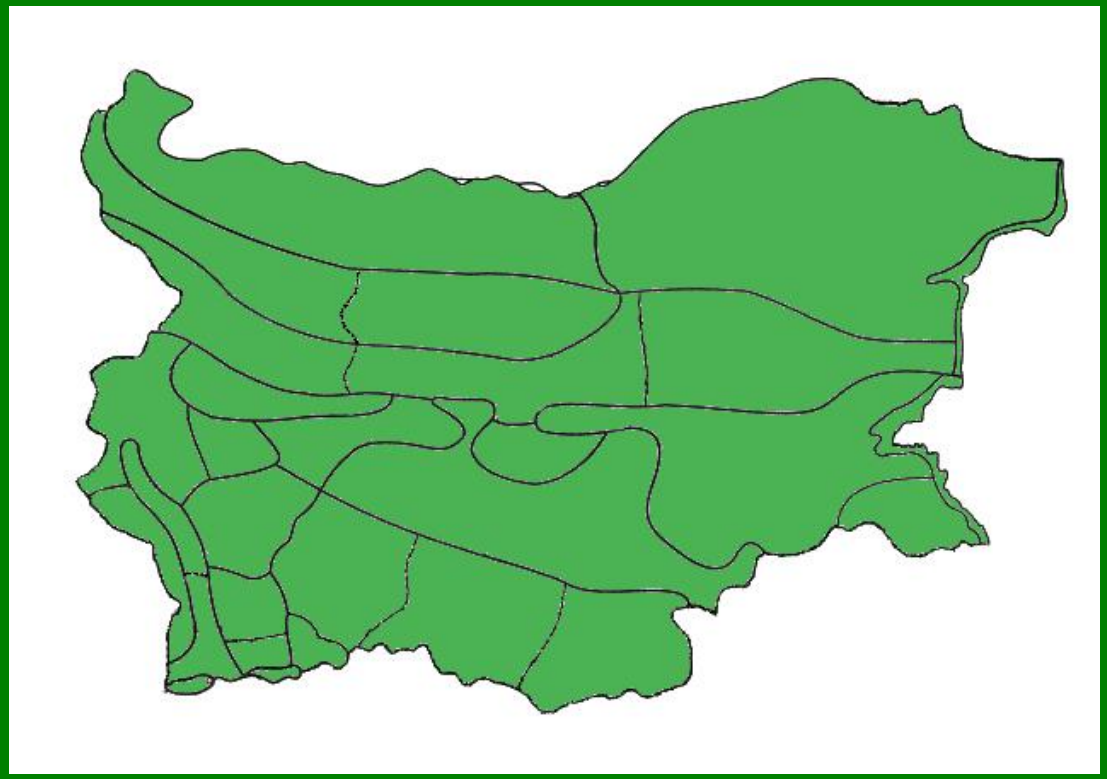

Populus nigra L. Семейство Върбови (Salicaceae)
Черна топола

МЕСТООБИТАНИЯ: По влажни места край реките, от морското равнище до 700 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Двудомно дърво, високо до 30 m, с широка рядка корона. Младите клонки цилиндрични, отначало жълтеникави, после сиви, голи, лъскави. Листата на дългите клонки ромбично продълговати или триъгълно яйцевидни, ситно закръглено назъбени, по края с полупрозрачен хрущялен ръб, без реснички и без жлези в основата, 5-7 cm дълги. Листата на късите клонки почти триъгълни. Мъжките реси до 9 cm, женските до 12 cm дълги, развиват се преди листата. Семената светлокафяви, с хвърчилка от бели власинки. Цъфти февруари-април.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, багрилно, декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно, противоерозионно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Продължителността на живота достига до 500 години. Дървесината се използва в целулозно-хартиената промишленост, производството на палети, кибрит и клечки за зъби.

Populus nigra L.
Черна топола

Семейство Върбови (Salicaceae)

ГАЛЕРИЯ

Populus tremula L.
Трепетлика

Семейство Върбови (Salicaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

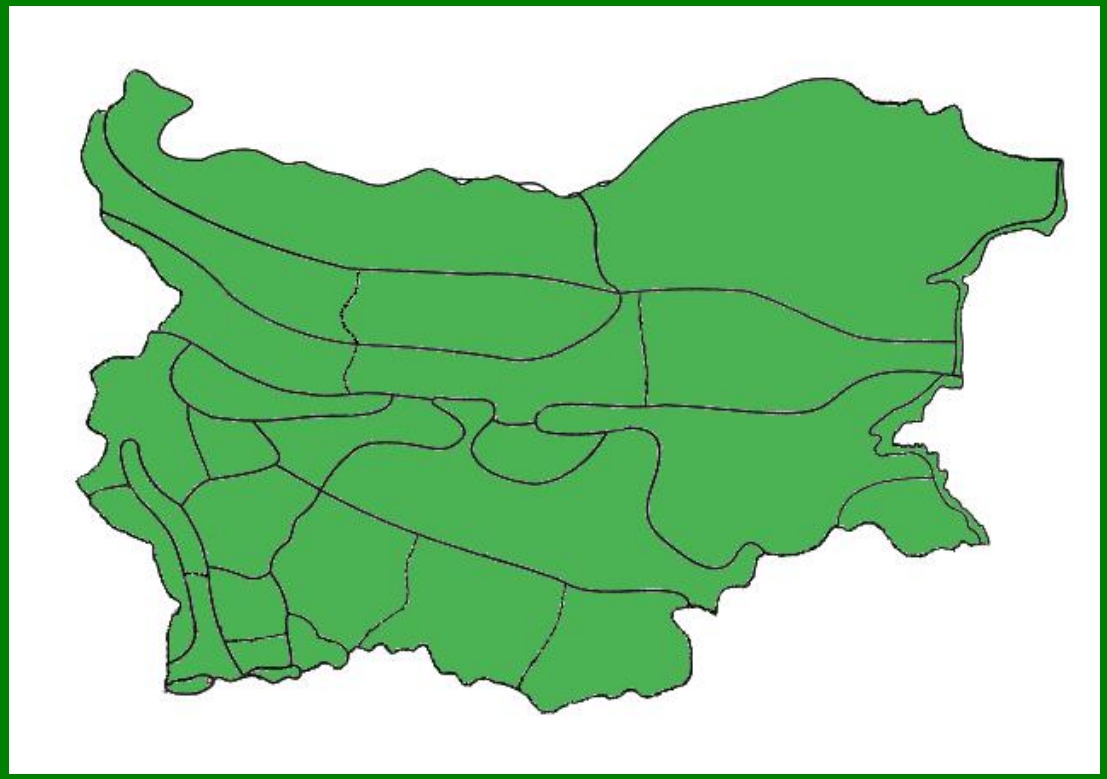

Populus tremula L. Семейство Върбови (Salicaceae)
Трепетлика

МЕСТООБИТАНИЯ: По влажни места край реки, пожарища и ветровали в планинските райони, от морското равнище до 1900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 25-30 m високо, със силно разклонена широка корона. Кората сивозеленикава, при младите стъбла гладка, при старите силно напукана. Листата на дългите клонки закръглени или триъгълно елиптични, неправилно тъпо назъбени, голи, 3-7 cm дълги и приблизително толкова широки. Ресите цилиндрични, увиснали, развиват се преди листата. Мъжките реси до 15 cm дълги, силно мъхнати, с дланевидно изрязани канелено-кафяви, по ръба мъхнати прицветници. Семената черни, с хвърчилка от бели власинки. Цъфти април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Витаминозно, горскостопанско, декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Дървесината се използва и днес за изработване на сърцевината на ските за пързаляне.

Populus tremula L.
Трепетлика

Семейство Върбови (Salicaceae)

ГАЛЕРИЯ

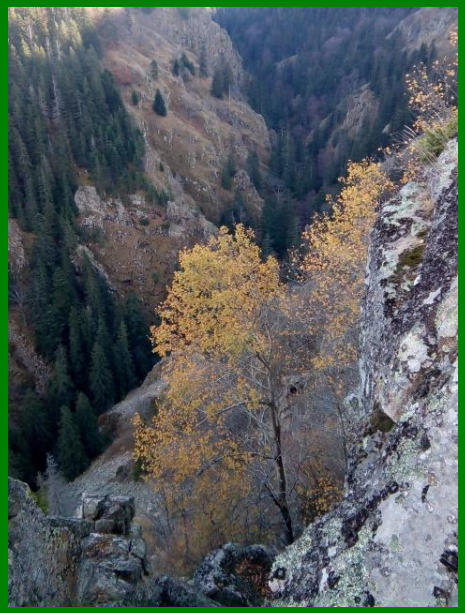

Potentilla palustris (L.) Scop.
Мочурен очиболец

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

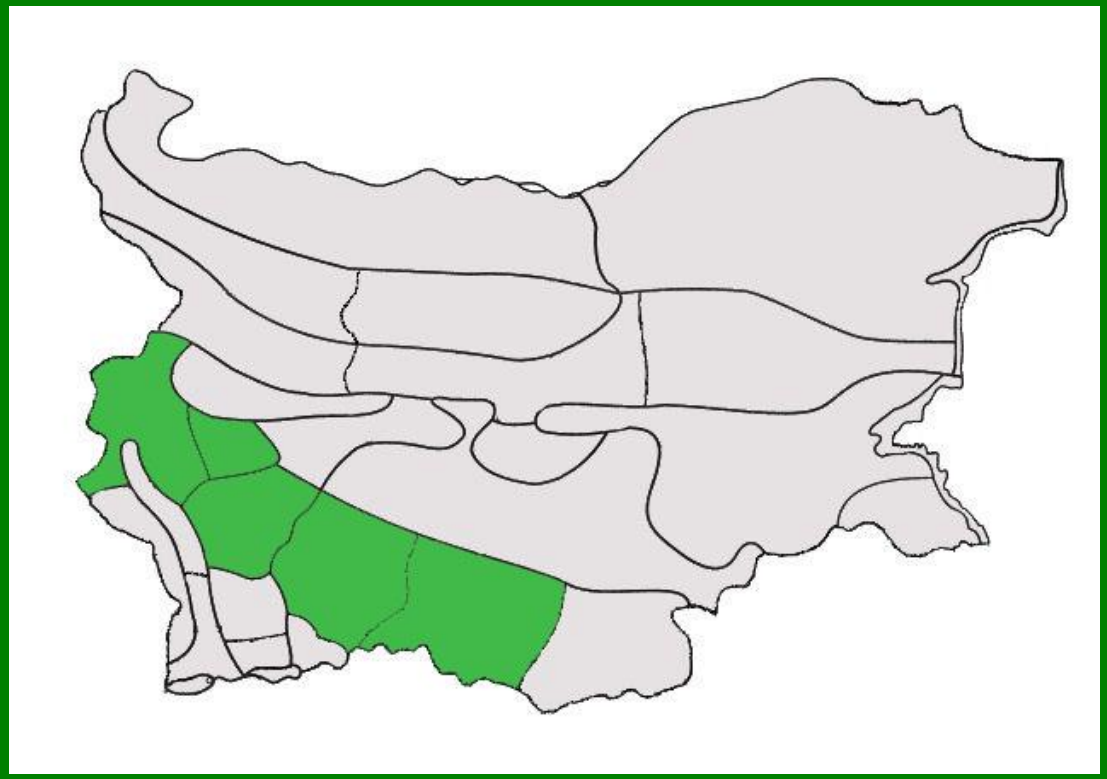

Potentilla palustris (L.) Scop. Семейство Розоцветни (Rosaceae)
Мочурен очиболец

МЕСТООБИТАНИЯ: По мочурливи места в планините, от 1400 до 1600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Полухраст с височина 30-80 cm. Цветоносните стъбла най-често приповдигащи се, в долната част голи, към върха с власинки и жлези. Листата нечифтоперести, с 5 листчета, приосновните с дълги дръжки, стъбловите с по-къси дръжки. Прилистниците на приосновните листа сраснали с листните дръжки, образуващи ципести влагалища; прилистниците на стъбловите листа тревисти, свободни. Цветовете 7-18 mm в диаметър. Чашелистчетата след прецъфтяване разрастващи се. Венчелистчетата 3-8 mm дълги, тъмнопурпурни, по края често зеленикави. Цветното легло конично, при плода разрастващо се, гъбчесто. Орехчетата с кукесто извито настрани връхче. Цъфти юни-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Potentilla palustris (L.) Scop.
Мочурен очиболец

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Gianni Dose, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Gianni Dose, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Primula vulgaris subsp. *rubra* (Sm.) Arcang.

Кавказка иглика

Семейство Игликови (Primulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

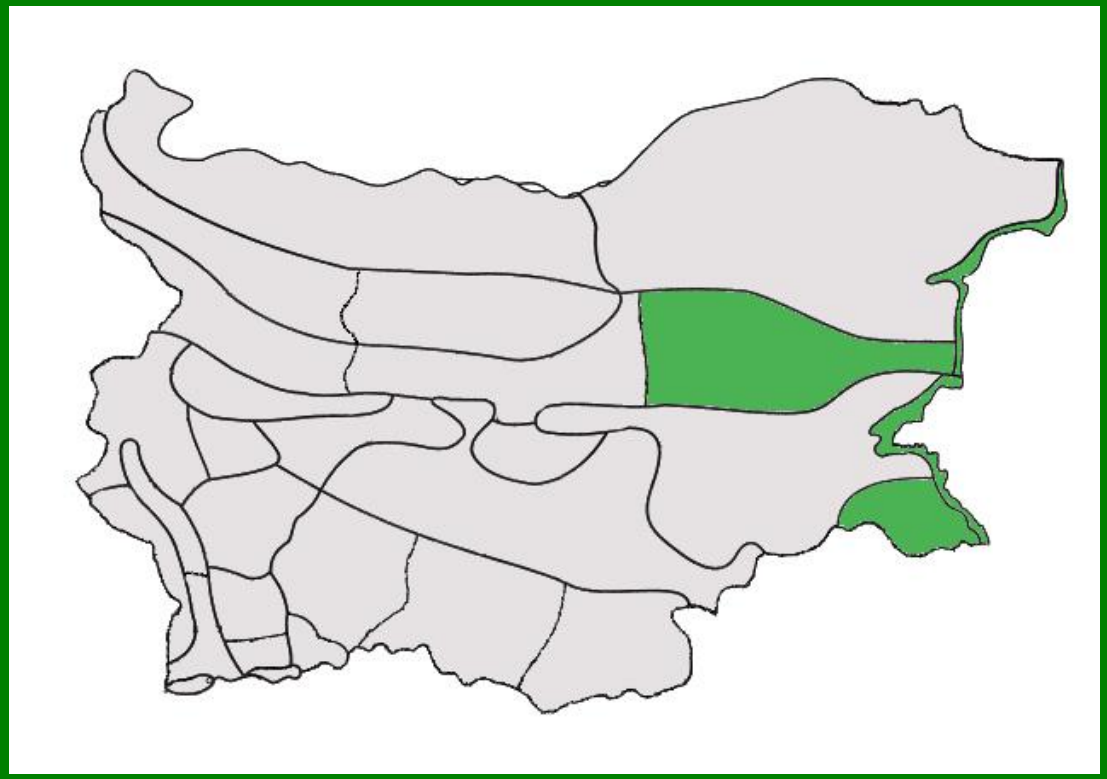

Primula vulgaris subsp. *rubra* (Sm.) Arcang.
Кавказка иглика

Семейство Игликови (Primulaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: По равнините и ниските планини, на умерено влажна и богата почва, от морското равнище до 900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренището късо, стъбло липсва. Листата 5-14 cm дълги, събрани в розетка, по ръба неравномерно плитко назъбени до вълновидно нагънати, отгоре голи, отдолу предимно по жилките просто и жлезисто влакнести. Цветовете 1-7 в съцветие; цветните дръжки 3-15 cm дълги, преди цъфтеж изправени, след цъфтеж разперени. Венчето 2-3 cm широко, дисковидно или широко звънесто, венечните дялове сърцевидни, изрязани до 1/5, розови до розововиолетови. Кутийката гола, оставаща включена в чашката. Цъфти февруари-април. Плодоноси април-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение IV на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Primula vulgaris subsp. *rubra* (Sm.) Arcang.

Кавказка иглика

Семейство Игликови (Primulaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Franco Giordana, Italy

Снимка: Karduelis

Снимка: Karduelis

Снимка: John Grimshaw, UK

Prunus fruticosa Pall.
Храстовидна вишна

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

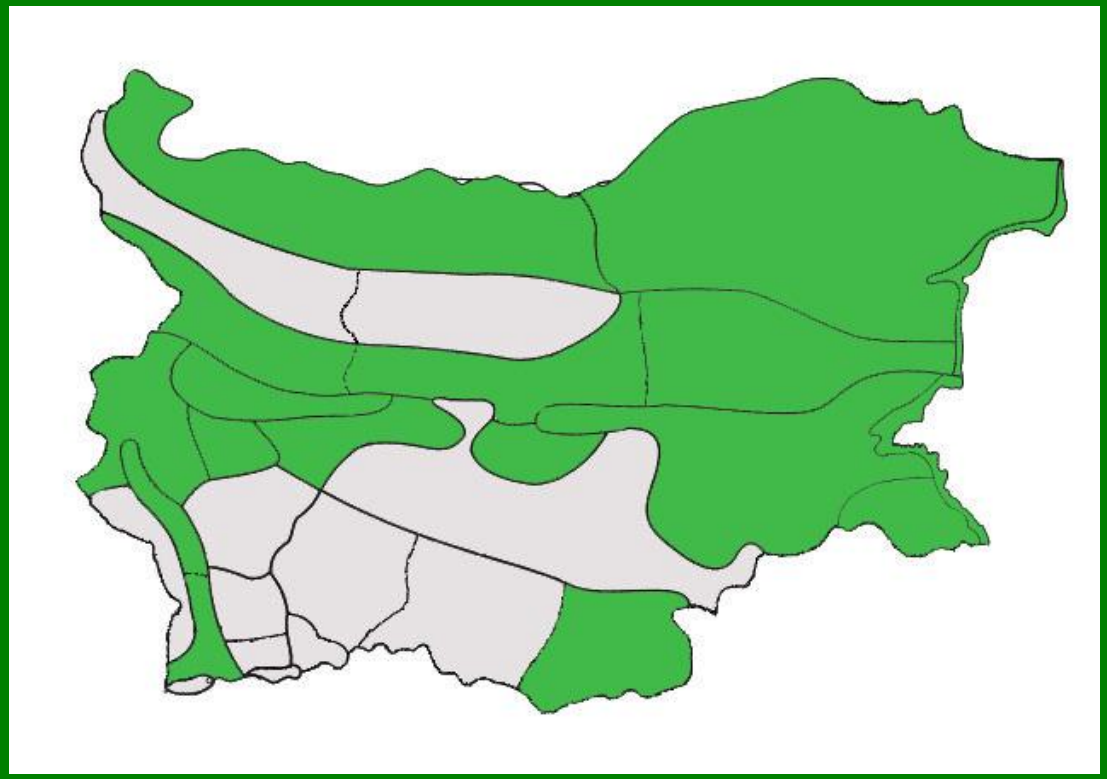

Prunus fruticosa Pall. Семейство Розоцветни (Rosaceae)
Храстовидна вишна

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи каменисти места, в храсталаци и гори, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст. Стъблата събрани по много, 0,3-2 (4) m високи. Листата по скъсените клонки 1,5-2,5 (3) cm дълги, обратно яйцевидни, по удължените клонки 4-5,5 cm дълги, елиптични до обратно ланцетни. Прилистниците линейни, жлезисто назъбени. Цветовете до 1,5 cm в диаметър, събрани в почти приседнали сенниковидни съцветия. Чашелистчетата обърнати назад, жлезисто назъбени. Венчелистчетата 5-7 mm дълги, бели. Плодовете сплескано кълбести до яйцевидни, 7-10 mm в диаметър, тъмночервени или кафяви. Цъфти април-май. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Prunus fruticosa Pall.
Храстовидна вишна

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Davide Tomasi, Italy

Снимка: Hermann Schachner, Germany

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Hermann Schachner, Germany

Pyracantha coccinea M.J.Roemer
Червена пираканта

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

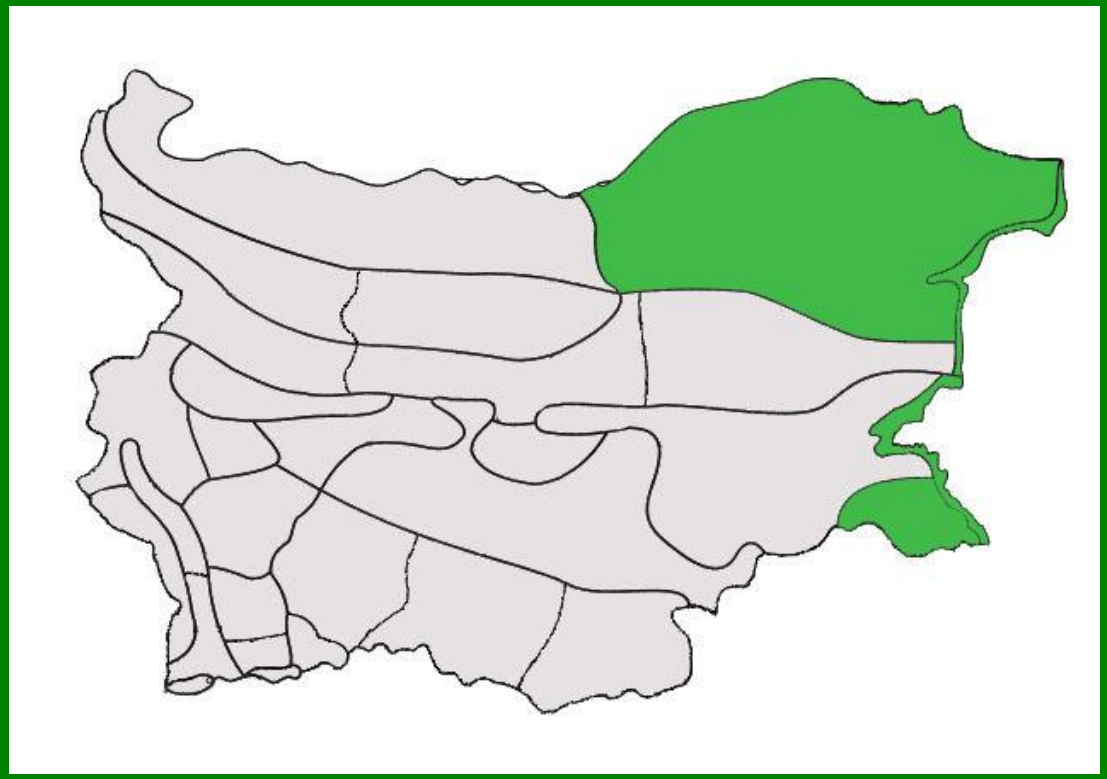

Pyracantha coccinea M.J.Roemer Семейство Розоцветни (Rosaceae)
Червена пираканта

МЕСТООБИТАНИЯ: В редки смесени гори и храсталаци и по сухи каменисти места, от морското равнище до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст с 1,5-2 m високи, разклонени стъбла. По старите клонки нарядко са разположени тръни, 1,5-2,5 cm дълги. Листата последователни, удължено елиптични или ланцетни, 1,5-5 cm дълги, почти кожести. Съцветията сложни щитовидни, многоцветни. Цветовете около 8 mm в диаметър. Венчелистчетата бели или жълтеникаворозови. Тичинките с червени прашници. Плодовете почти сферични, 5-7 mm в диаметър, светлочервени, оранжеви или жълтеникави. Цъфти май-юни. Плодоноси септември-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Pyracantha coccinea M.J.Roemer
Червена пираканта

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Vito Buono-Bari, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Quercus cerris L.
Цер

Семейство Букови (Fagaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

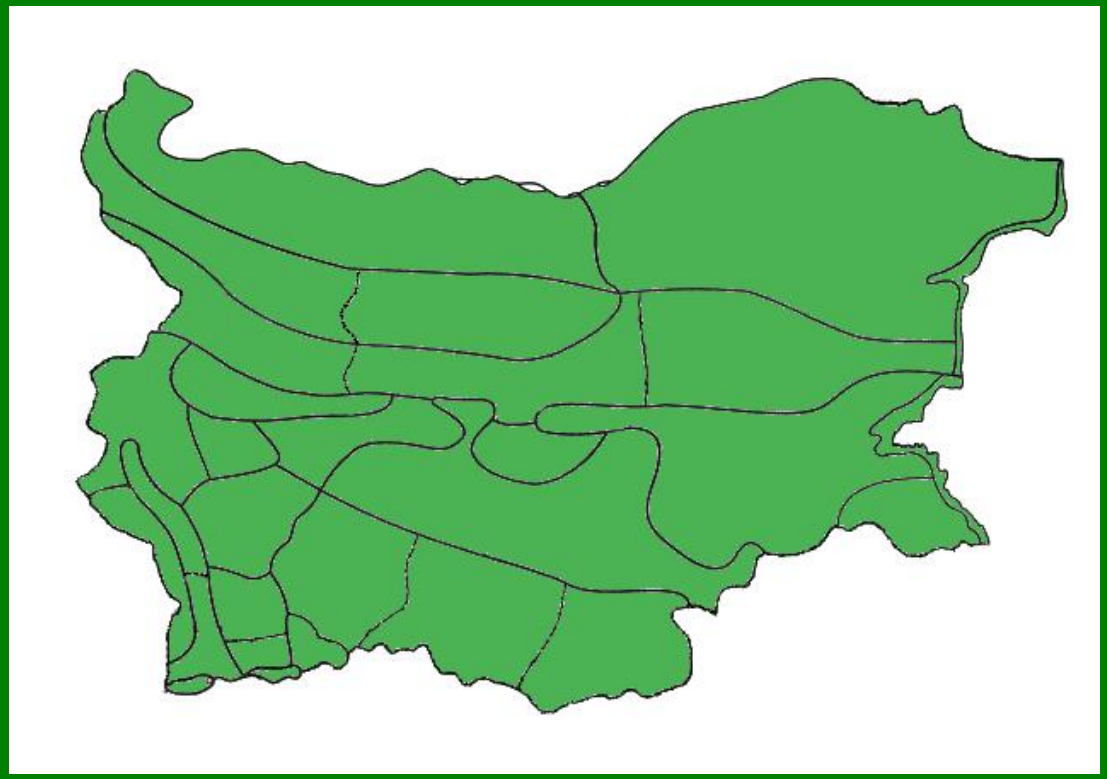

Quercus cerris L. Семейство Букови (Fagaceae)
Цер

МЕСТООБИТАНИЯ: Образува обширни гори самостоятелно или с други дървесни видове, най-често с *Quercus frainetto*, от морското равнище до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, високо до 35 m. Кората дълбоко напукана, отвътре и дълбоко в пукнатините червеникава. Младите клонки ръбести, овласени. Листата 5-14 cm дълги, вариращи по големина, форма и нарязване, дяловете най-често заострени, отгоре тъмнозелени и лъскави, отдолу светлозелени и гъсто овласени. Цветовете еднополови, събрани в реси. Растението еднодомно. Мъжките цветове с околоцветник от 5-6 дяла. Женските цветове събрани по 1-8, стълбчетата 4. Жълъдите разположени поединично или до 4 заедно върху безлистната част на клоните, приседнали. Купулата покрита с шиловидни, разперени люспи. Цъфти май-юни. Плодовете узряват през втората година.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Quercus cerris L.
Цер

Семейство Букови (Fagaceae)

ГАЛЕРИЯ

Quercus coccifera L.
Пърнар

Семейство Букови (Fagaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

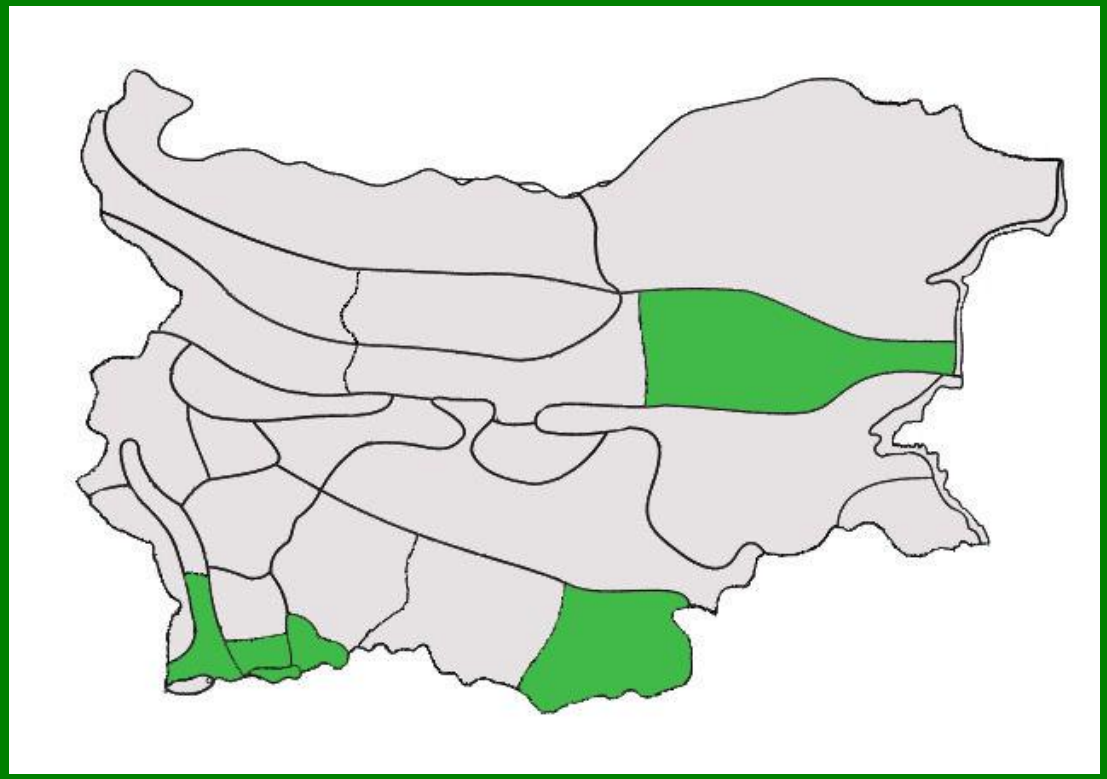

Quercus coccifera L. Семейство Букови (Fagaceae)
Пърнар

МЕСТООБИТАНИЯ: По каменисти и скалисти места, до 350 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелен храст с височина 0,5-5 m, по-рядко дърво. Едногодишните клонки кафеникави, гъсто напластени или с разредени, опадливи, звездовидни власинки. Пъпките яйцевидни, тъпи. Прилистниците линейни, тъпи, бързоопадливи. Листата кожести, назъбени, на върха на зъбците с бодилчета, рядко петурата целокрайна, отгоре тъмнозелена, с разпръснати власинки, отдолу по-светла, пухеста, бързо оголяваща. Цветовете еднополови, събрани в реси. Растението еднодомно. Мъжките цветове с околоцветник от 4-5 (6) дяла. Женските цветове с 3, рядко 4-6 стълбчета, извити встрани. Плодът светлокафяв жълъд. Купулата полусферична или почти цилиндрична, отвътре наплъстена. Цъфти май. Плодоноси август-октомври на втората година.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Дъбилно, лечебно, противоерозионно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Quercus coccifera L.
Пърнар

Семейство Букови (Fagaceae)

ГАЛЕРИЯ

Quercus dalechampii Ten.
Обикновен горун

Семейство Букови (Fagaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

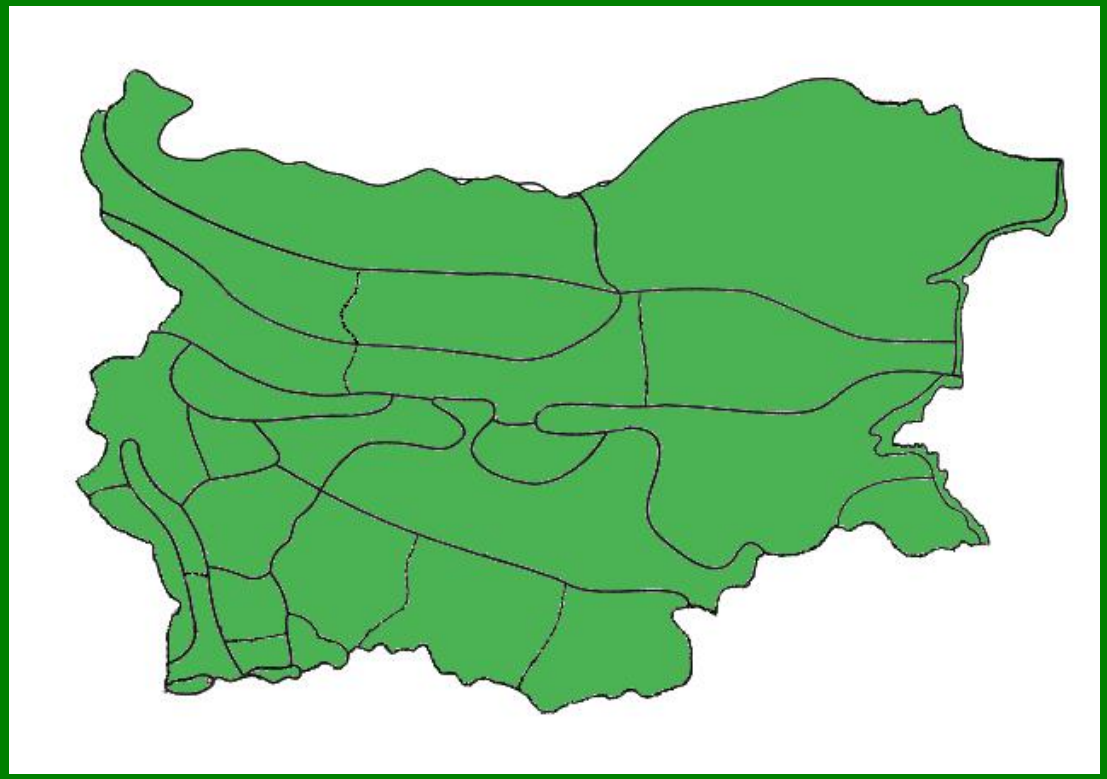

Quercus dalechampii Ten. Семейство Букови (Fagaceae)
Обикновен горун

МЕСТООБИТАНИЯ: В гори от морското равнище до 1500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, високо до 30 m. Младите клонки голи. Листата дълги 8-13 cm и около 5 cm широки, петурата продълговато ланцетна, яйцевидно ланцетна, яйцевидна, обратно яйцевидна, с 4-7 двойки дялове; отгоре тъмнозелена, слабо лъскава, отдолу пухеста; страничните жилки 5-9 двойки. Цветовете еднополови, събрани в реси. Растението еднодомно. Мъжките цветове с 6-делен околоцветник. Женските цветове събрани по 1-5, стълбчетата 3, свободни, извити. Плодът продълговато елиптичен или яйцевиден жълъд, 1-3 cm дълъг и до 1,8 cm в диаметър. Купулата полукълбеста, 8-15 mm висока и 10-20 mm в диаметър. Цъфти май. Плодоноси септември-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, дъбилно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Quercus dalechampii Ten.
Обикновен горун

Семейство Букови (Fagaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Vito Buono-Bari, Italy

Quercus hartwissiana Steven
Странджански дъб

Семейство Букови (Fagaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

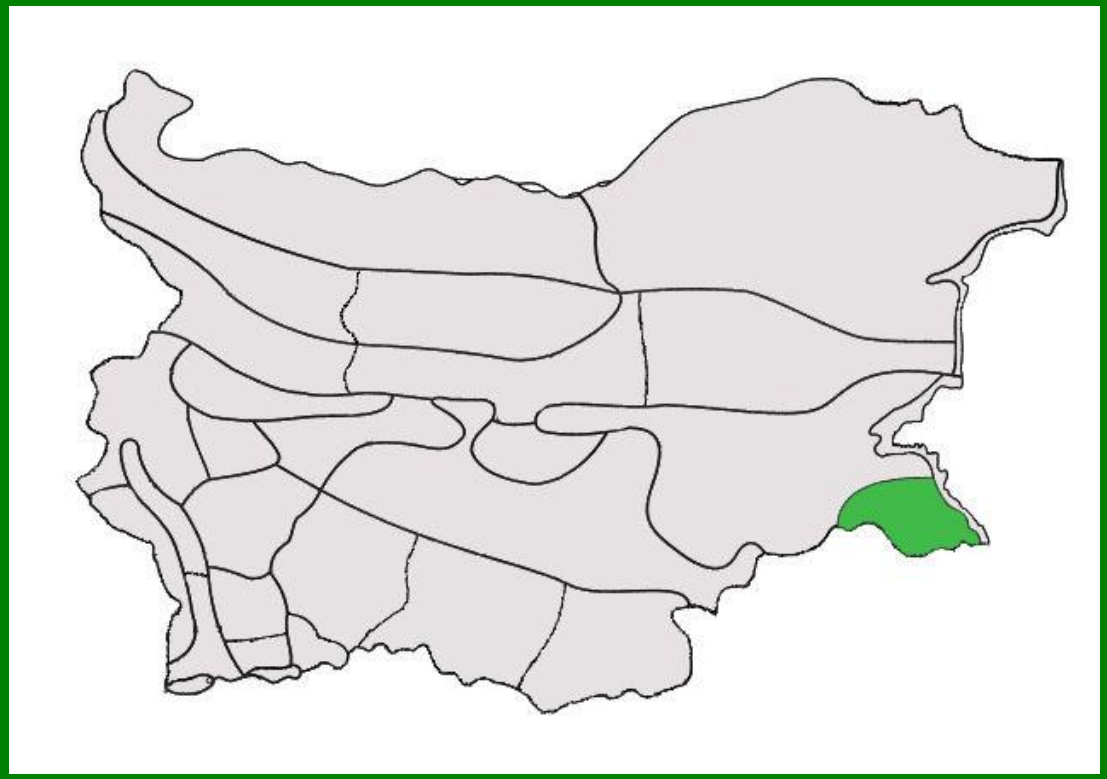

Quercus hartwissiana Steven Семейство Букови (Fagaceae)
Странджански дъб

МЕСТООБИТАНИЯ: Край реки на умерено влажни и влажни почви, от морското равнище до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво с височина до 15 m и широка корона. Листата 5-18 cm дълги, 4-18 cm широки, обратно яйцевидни, отгоре голи лъскави, тъмнозелени, отдолу с кичурести власинки в ъглите между жилките; листните дялове плитко изрязани до почти едро назъбени; страничните жилки 8-12 двойки. Листната дръжка дълга до 2 (4) cm. Цветовете еднополови, събрани в реси. Растението еднодомно. Мъжките цветове с околоцветник, разделен почти до основата на 5-7 дяла. Женските цветове по 1-6, близалцата 3 (4). Жълъдите 1-4 на обща дълга дръжка, 20-30 mm дълги, 12-11 mm в диаметър. Купулата полукълбеста, 8-15 mm висока и 8-25 mm в диаметър. Цъфти май. Плодоноси август-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение IIa на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Quercus hartwissiana Steven
Странджански дъб

Семейство Букови (Fagaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Franz Xaver, Germany

Снимка: Franz Xaver, Germany

Снимка: Radim J. Vašut, Czech Republic

Quercus pubescens Willd.
Космат дъб

Семейство Букови (Fagaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

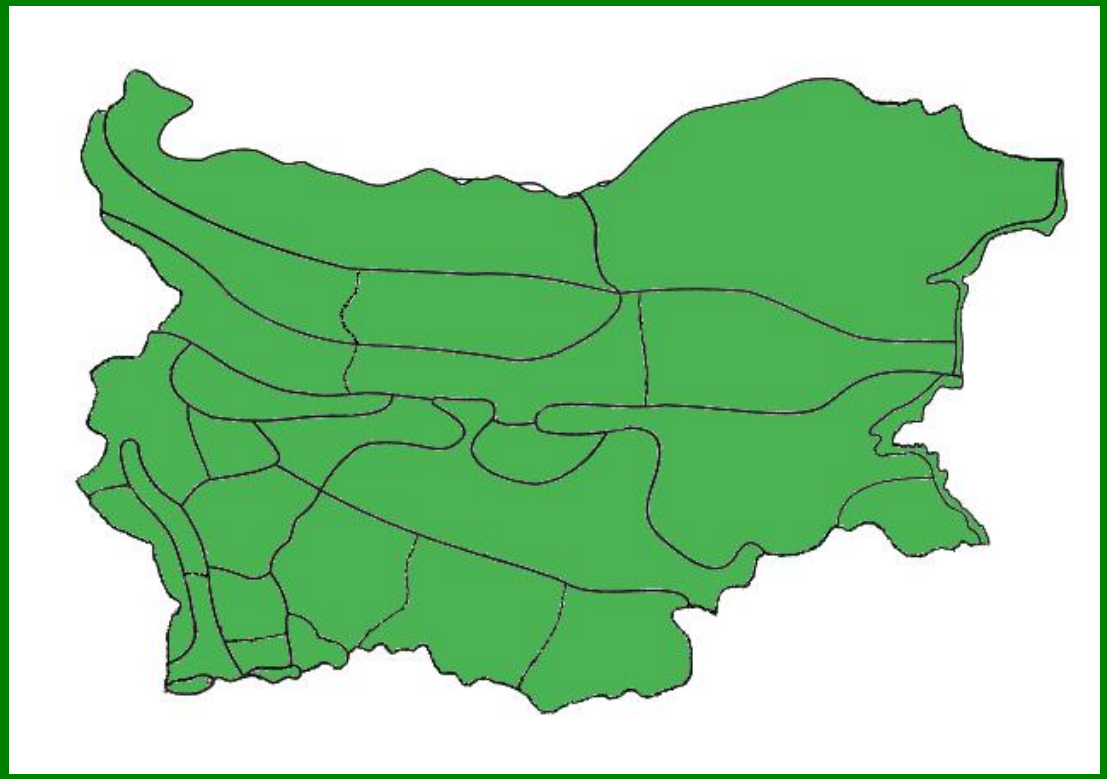

Quercus pubescens Willd. Семейство Букови (Fagaceae)
Космат дъб

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи каменисти склонове, от морското равнище до 1500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст или дърво, високо до 15 m. Едногодишните клонки с напластени власинки. Листата с 5 до 8 двойки странични жилки. Петурата дебела, твърда, 4-8 cm дълга, 3-6 cm широка, обратно яйцевидна, с 3-6 двойки дялове. Цветовете еднополови, събрани в реси. Растението еднодомно. Мъжките цветове с околоцветник от 5-8 дяла. Женските цветове с 3 стълбчета, свободни в основата, близалцата изрязани или широко яйцевидно сърцевидни. Жълъдите тясно яйцевидни, дълги 8-18 mm и 6-12 mm в диаметър. Купулата 8-12 mm висока и 6-12 mm в диаметър. Цъфти май. Плодоноси септември-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, дъбилно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Quercus pubescens Willd.
Космат дъб

Семейство Букови (Fagaceae)

ГАЛЕРИЯ

Quercus trojana Webb
Троянски дъб

Семейство Букови (Fagaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

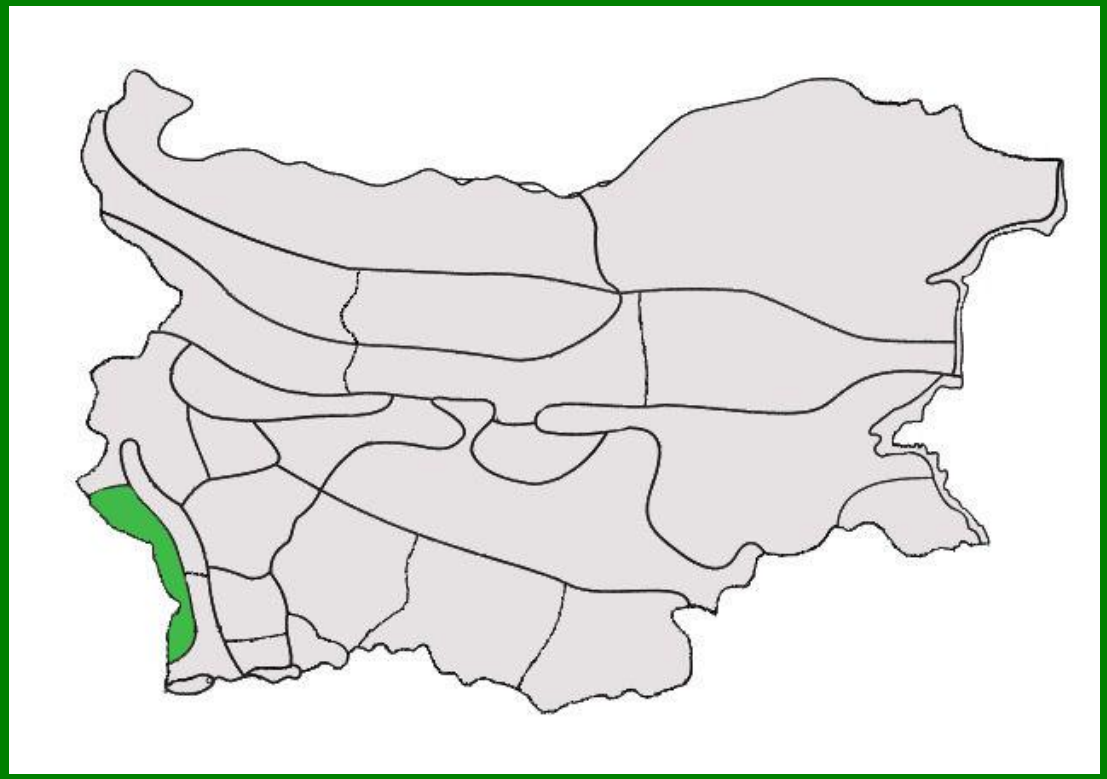

Quercus trojana Webb
Троянски дъб

Семейство Букови (Fagaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи места, от 900 до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Полувечнозелено или листопадно дърво, високо до 15 m. Младите клонки покрити с власинки. Листата разположени последователно, с дръжки. Листните петури продълговати, блестящи, слабо овласени от двете страни, 3-7 (10) cm дълги, вълновидно назъбени, с 8-14 двойки къси заострени или бодливи зъбчета. Цветовете еднополови, събрани в реси. Растението еднодомно. Плодът жълъд, узряващ на втората година. Купулата едра, обвивката с изправени, огънати и закривени линейно шиловидни люспи. Цъфти май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Quercus trojana Webb
Троянски дъб

Семейство Букови (Fagaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Vito Buono-Bari, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Vito Buono-Bari, Italy

Снимка: Vito Buono-Bari, Italy

Ramonda serbica Pančič
Сръбска рамонда

Семейство Геснериеви (Gesneriaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

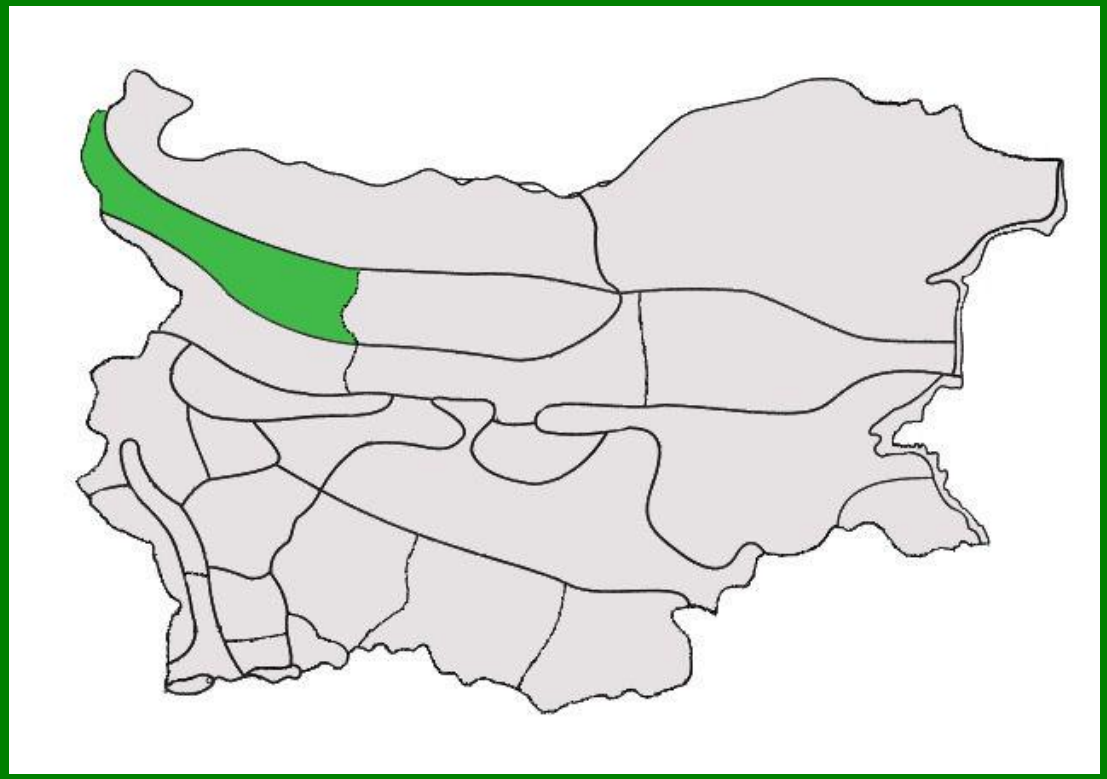

Ramonda serbica Pančič Семейство Геснериеви (Gesneriaceae)

Сръбска рамонда

МЕСТООБИТАНИЯ: Среща се по варовити скали край реки, в суходолия и на скални венци, обикновено на северно изложение, от 100 до 600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Цветоносните стъбла 6–10 cm високи. Листата в приосновна розетка, 4–7 cm дълги, 2–3 cm широки, ромбично обратно яйцевидни, полумесести, на върха закръглени, в основата клиновидно стеснени в дръжка, по ръба едро назъбени, отгоре рядко влакнести, отдолу гъсто ръждиво влакнести. Цветовете по 1-4. Чашката 3–6 mm дълга, обикновено 5-делна, рядко влакнеста. Венчето 2,5–3 cm в диаметър, 4–5-делно, гълъбовосинкаво, рядко белезникаво. Плодът двуделна кутийка. Цъфти април-май. Плодоноси май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция, в Приложение IV на Директива 92/43/EEC, в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит. Изкоренено и изсушено растението запазва жизнеността си до 18 месеца.

Ramonda serbica Pančič
Сръбска рамонда

Семейство Геснериеви (Gesneriaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Rudolf Weiss

Снимка: Jan Thomas Johansson

Снимка: Jan Thomas Johansson

Снимка: Jan Thomas Johansson

Ranunculus lingua L.
Езичесто лютиче

Семейство Лютикови (Ranunculaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

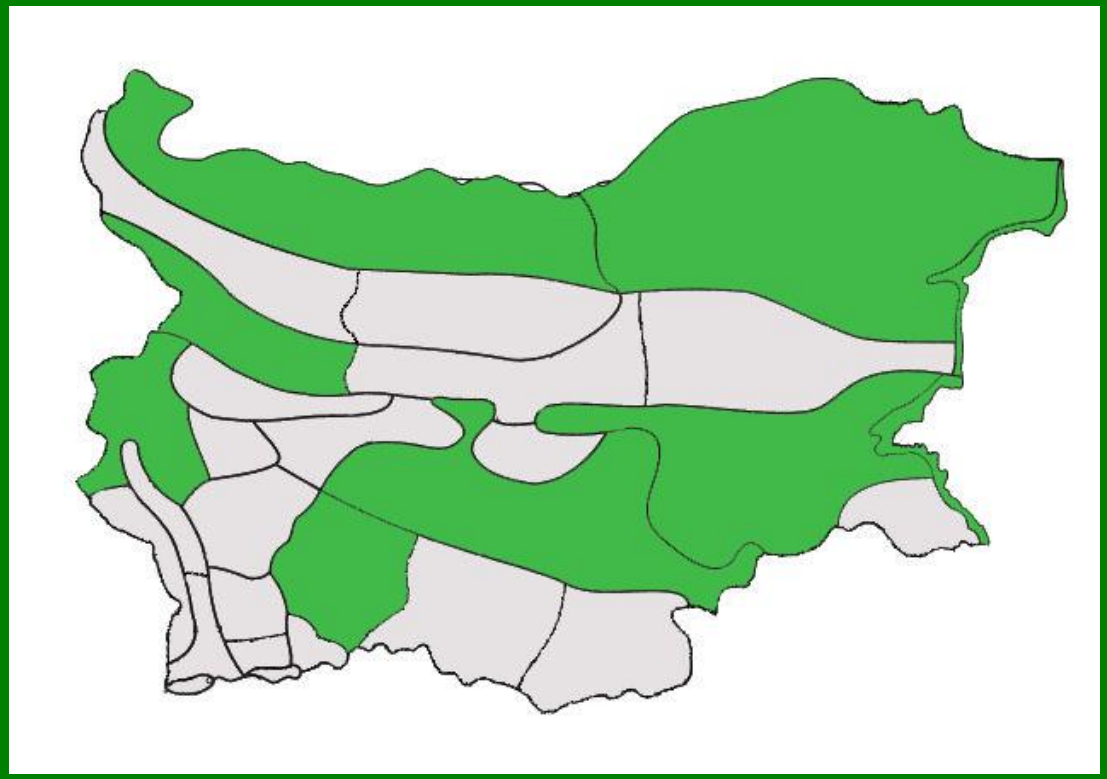

Ranunculus lingua L. Семейство Лютикови (Ranunculaceae)
Езичесто лютиче

МЕСТООБИТАНИЯ: По влажни и замочурени тревисти места и край блата, от морското равнище до 1500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренището дълго, корените прешленовидно разположени. Стъблата изправени, 50-120 cm високи, кухи, голи или с прилегнали власинки. Приосновните листа 10-20 cm дълги, яйцевидни, ланцетни, с къси дръжки, стъбловите приседнали, линейно ланцетни, целокрайни или с редки зъбчета. Цветните дръжки голи или влакнести. Цветовете 3-4 (5) cm в диаметър. Чашелистчетата 5, разперени в страни, голи или прилегнало влакнести. Венчелистчетата 5, два пъти по-дълги от чашката, бледожълти. Плодните легла кълбовидни, голи. Орехчетата 2,5 mm дълги, голи, гладки; носчето кукесто, малко по-късо от орехчето. Цъфти юни-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Лечебно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Ranunculus lingua L.
Езичесто лютиче

Семейство Лютикови (Ranunculaceae)

ГАЛЕРИЯ

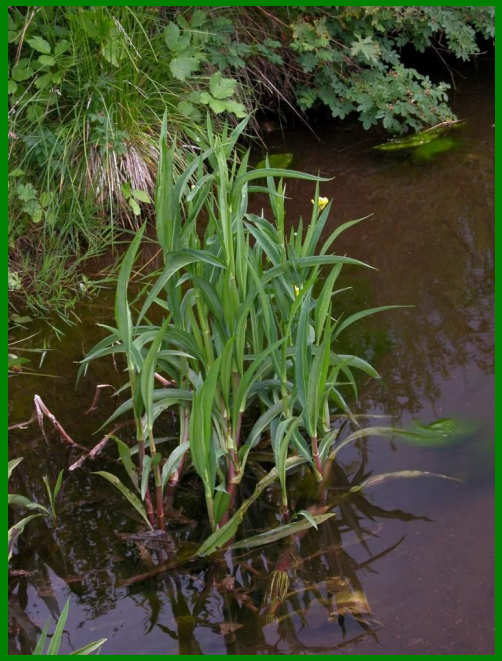

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Aldo De Bastiani, Italy

Снимка: Leo MIchels, Italy

Снимка: Aldo De Bastiani, Italy

Снимка: Aldo De Bastiani, Italy

Rhododendron ponticum L.
Понтийска зеленика

Семейство Пиренови (Ericaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

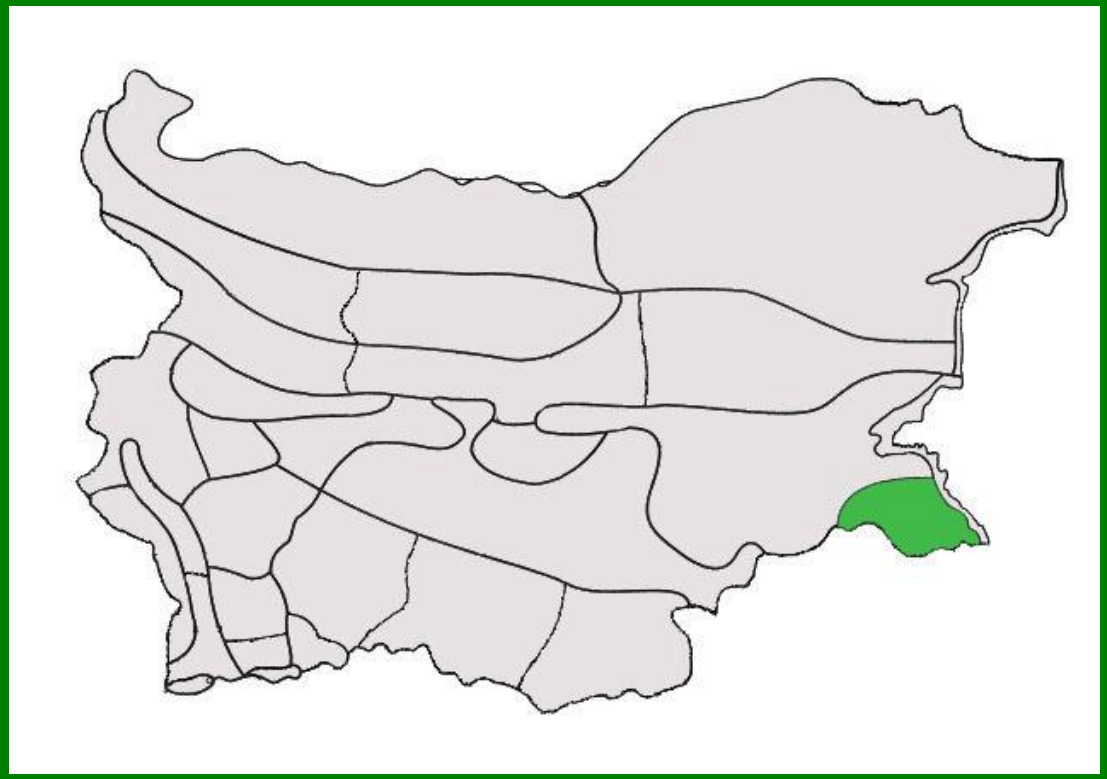

Rhododendron ponticum L. Семейство Пиренови (Ericaceae)

Понтийска зеленика

МЕСТООБИТАНИЯ: По сенчести места, най-често като подлес в горите от източен бук и източен горун, от 150 до 300 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Вечнозелени, високи 2-4 m храсти, с гладка сива или сивокафява кора. Листата последователни, 6-22 mm дълги и 2-5 mm широки, ланцетни до елипсовидни, кожести, голи, целокрайни, отгоре лъскави, зелени, отдолу бледозелени. Цветовете 3-5, във върхни гроздовидни съцветия. Венчето 40-60 mm в диаметър, фуниевидно, виолетоворозово. Кутийката 17-25 mm дълга. Цъфти май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, дъбилно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Rhododendron ponticum L.
Понтийска зеленика

Семейство Пиренови (Ericaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: David Dickenson, France

Снимка: David Dickenson, France

Rhus coriaria L.
Дъбилен шмак

Семейство Смрадликови (Anacardiaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

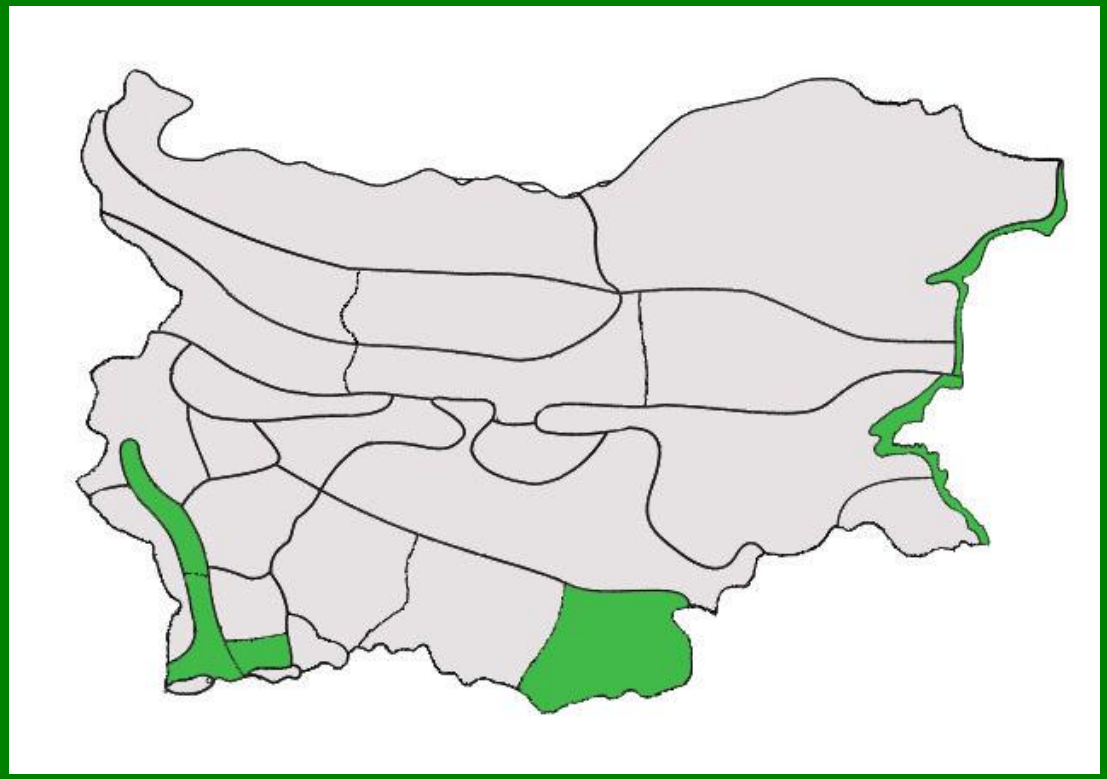

Rhus coriaria L. Семейство Смрадликови (Anacardiaceae)
Дъбилен шмак

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи и каменисти места, храсталаци, от морското равнище до 700 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст или ниско дърво, 1-4 m високо. Листата нечифтоперести, 15-20 cm дълги, с 9-21 листчета. Съцветията връхни метлици. Цветовете еднополови. Растенията най-често еднодомни. Плодът 4-6 mm в диаметър, гъсто жлезисто влакнест, червенокафяв. Цъфти юни-юли. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, етеричномаслено, декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно, отровно, подправно, противоерозионно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В миналото кората е използвана за получаване на жълта, листата – на черна, а плодовете – на червена боя.

Rhus coriaria L.
Дъбилен шмак

Семейство Смрадликови (Anacardiaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Beppe Di Gregorio, Italy

Снимка: Beppe Di Gregorio, Italy

Снимка: Franco Rossi, Italy

Снимка: Franco Rossi, Italy

Снимка: Franco Rossi, Italy

Rhynchocorys elephas (L.) Griseb. Семейство Воловодецови (Orobanchaceae)
Слоново хоботниче

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

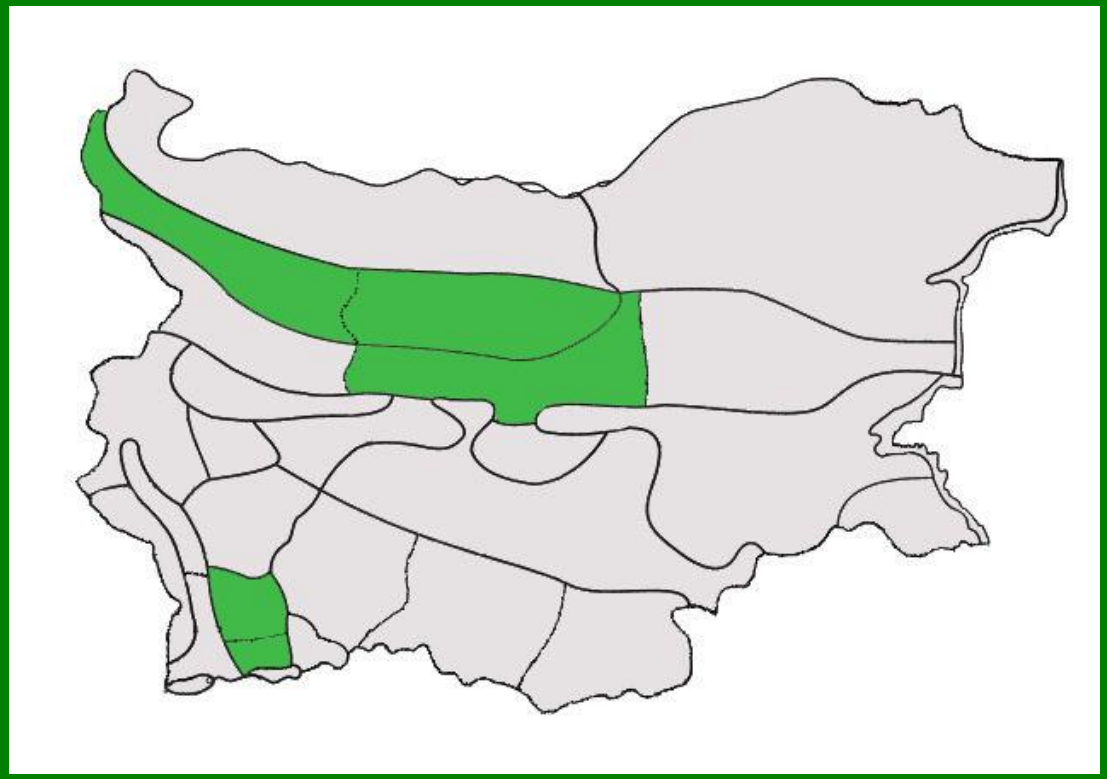

Rhynchocorys elephas (L.) Griseb. Семейство Воловодецови (Orobanchaceae)
Слоново хоботниче

МЕСТООБИТАНИЯ: Край потоци, по влажни горски поляни, в букови и иглолистни гори, от 1000 до 2000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренището дълго, тънко, пълзящо. Стъблата 18-45 (60) cm високи, с тънки заоблени ребра, гъсто разперено влакнести. Листата срещуположни, обратно яйцевидни, широко елиптични; петурите 1,8-6 cm дълги, едро закръглено назъбени. Съцветията гроздовидни, с малко цветове. Венчето жълто с две кафяви петна, тръбицата 4-7 mm дълга, права. Плодът кутийка, почти кръгла, до 6 mm в диаметър, просто влакнеста. Цъфти май-юли. Плодоноси юни-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Rhynchocorys elephas (L.) Griseb. Семейство Воловодецови (Orobanchaceae)
Слоново хоботниче

Снимка: Salvatore Cambria, Italy

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Zeynel Cebeci, Turkey

Снимки: Zeynel Cebeci, Turkey

Rumex acetosa L.
Киселец

Семейство Лападови (Polygonaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

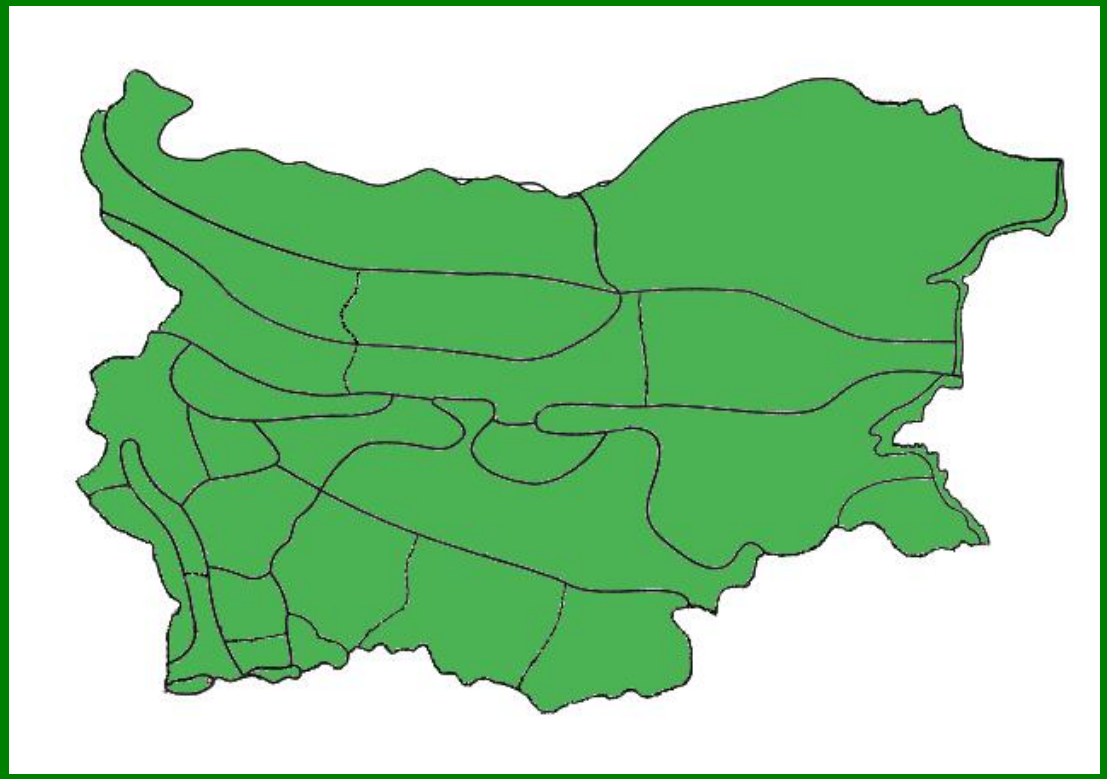

Rumex acetosa L. Семейство Лападови (Polygonaceae)
Киселец

МЕСТООБИТАНИЯ: По влажни ливади, от морското равнище до 2300 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с късо коренище. Стъблото високо 30-100 cm, набраздено. Приосновните и долните стъблови листа с дълги дръжки и стреловидни петури; по-горните стъблови листа постепенно стеснени в дръжки; най-горните приседнали. Съцветието връхно. Цветовете еднополови. Растението двудомно. Околоцветникът бледозелен, понякога с червеникав ръб. Плодът тристенно орехче, 1,8-2,2 mm дълго, тъмнокафяво, лъскаво, островърхо, в основата със светло петно. Цъфти май-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Дъбилно, лечебно, хранително.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В миналото стръковете са използвани за багрене на вълна в червен цвят.

Rumex acetosa L.
Киселец

Семейство Лападови (Polygonaceae)

ГАЛЕРИЯ

Ruscus aculeatus L.
Бодлив залист

Семейство Зайчесянкови (Asparagaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

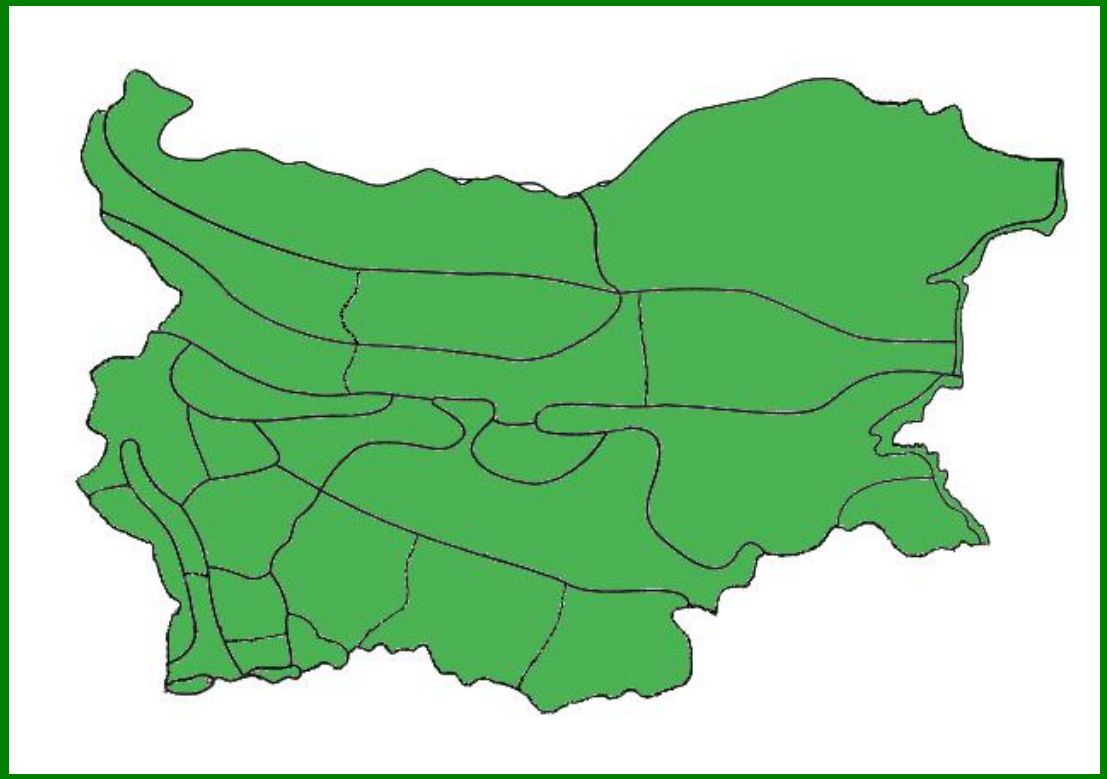

Ruscus aculeatus L. Семейство Зайчесянкови (Asparagaceae)
Бодлив залист

МЕСТООБИТАНИЯ: В храсталаци, нискостъблени и редки гори, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Полухраст с пълзящо коренище. Стъблото високо 30-60 cm, изправено, разклонено. Крайните клонки видоизменени в елиптично или тясно ланцетни, тъмнозелени, кожести филокладии. Листата люсповидни, ципести. Цветовете най-често върху горната страна на филокладиите, еднополови. Растението двудомно. Плодът червена ягода. Цъфти март-април.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение V на Директива 92/43/ЕЕС и в Приложение IV на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Ruscus aculeatus L.
Бодлив залист

Семейство Зайчесянкови (Asparagaceae)

ГАЛЕРИЯ

Ruscus hypoglossum L.
Подезичест залист

Семейство Зайчесянкови (Asparagaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

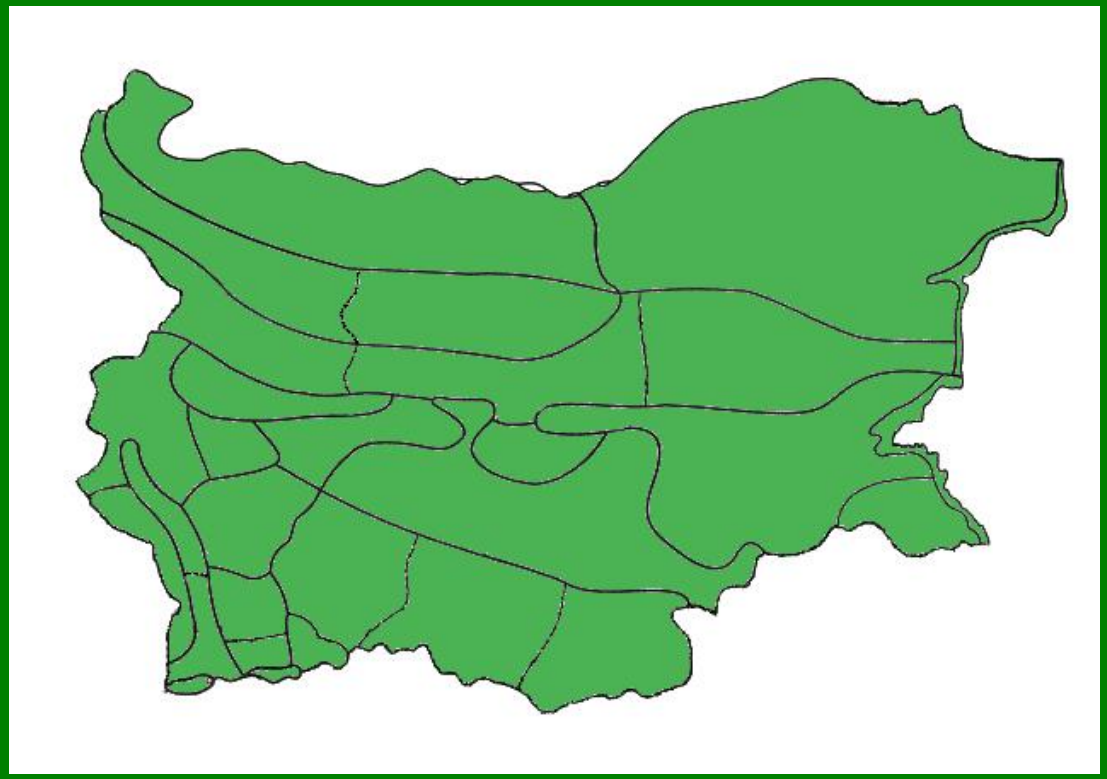

Ruscus hypoglossum L. Семейство Зайчесянкови (Asparagaceae)
Подезичест залист

МЕСТООБИТАНИЯ: В гори, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Полухраст с пълзящо коренище. Стъблото високо 20-40 cm, изправено, просто или слабо разклонено. Крайните клонки видоизменени в елиптични ланцетни, тъмнозелени, кожести филокладии. Листата люсповидни, ципести. Цветовете върху горната страна на филокладиите, еднополови. Растението двудомно. Плодът червена ягода. Цъфти април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение IV на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Ruscus hypoglossum L.
Подезичест залист

Семейство Зайчесянкови (Asparagaceae)

ГАЛЕРИЯ

Ruta graveolens L.
Лечебно седефче

Семейство Седефчеви (Rutaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

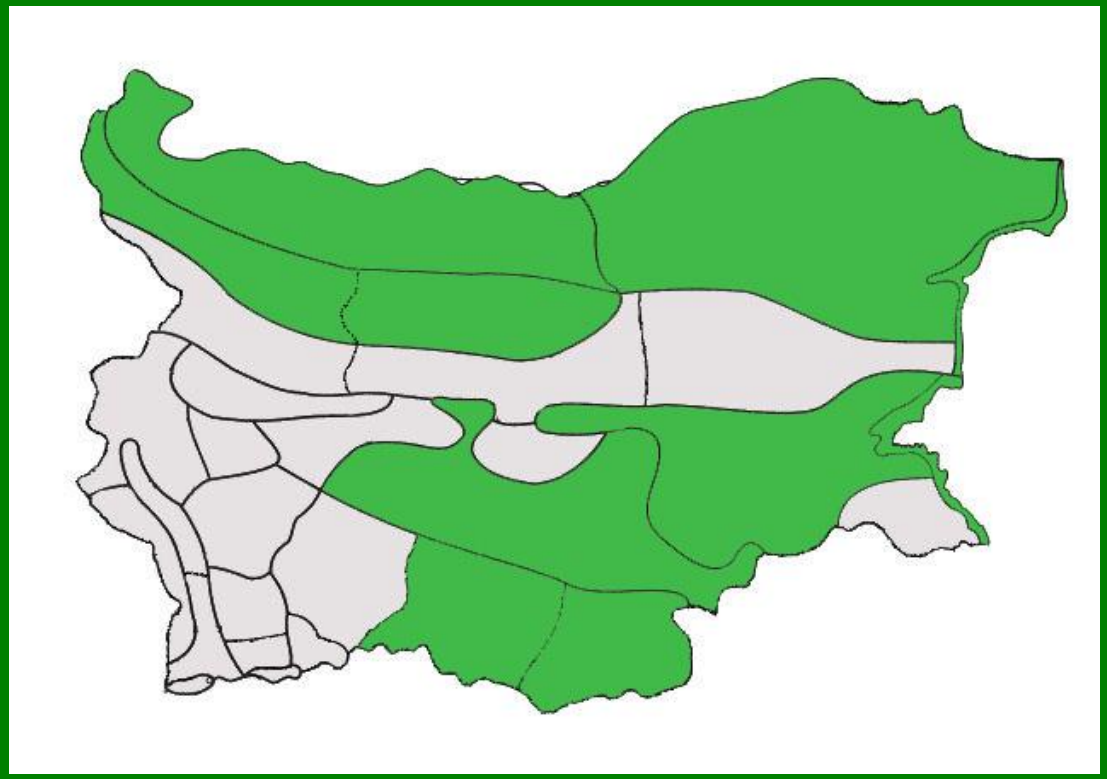

Ruta graveolens L. Семейство Седефчеви (Rutaceae)
Лечебно седефче

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи каменисти, скалисти и храсталачни места, върху варовик, от морското равнище до 400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Полухраст, висок 15–60 cm, с вдървенял корен, в свежо състояние със силна неприятна миризма. Стъблата прави, в основата вдървенели, голи. Долните и средните листа с дълги дръжки, горните приседнали, двойно до тройно пересто наделени, дяловете обратно яйцевидни до линейно ланцетни. Листата синкави или жълтозелени, покрити със сивкав восъчен слой, с тъмни точковидни етеричномаслени жлези. Цветовете във върхни рехави съцветия. Венчелистчетата 6–9 mm дълги, лъжичкоподобни, по ръба ресничести, жълти. Плодът кутийка. Цъфти май-август. Плодоноси юни-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Лечебно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Етеричното масло се използва в производството на коняк и в парфюмерията. Листата са послужили като модел за спатията в картите за игра. При допир може да причини увреждане на кожата.

Ruta graveolens L.
Лечебно седефче

Семейство Седефчеви (Rutaceae)

ГАЛЕРИЯ

Salix alba L.
Бяла върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

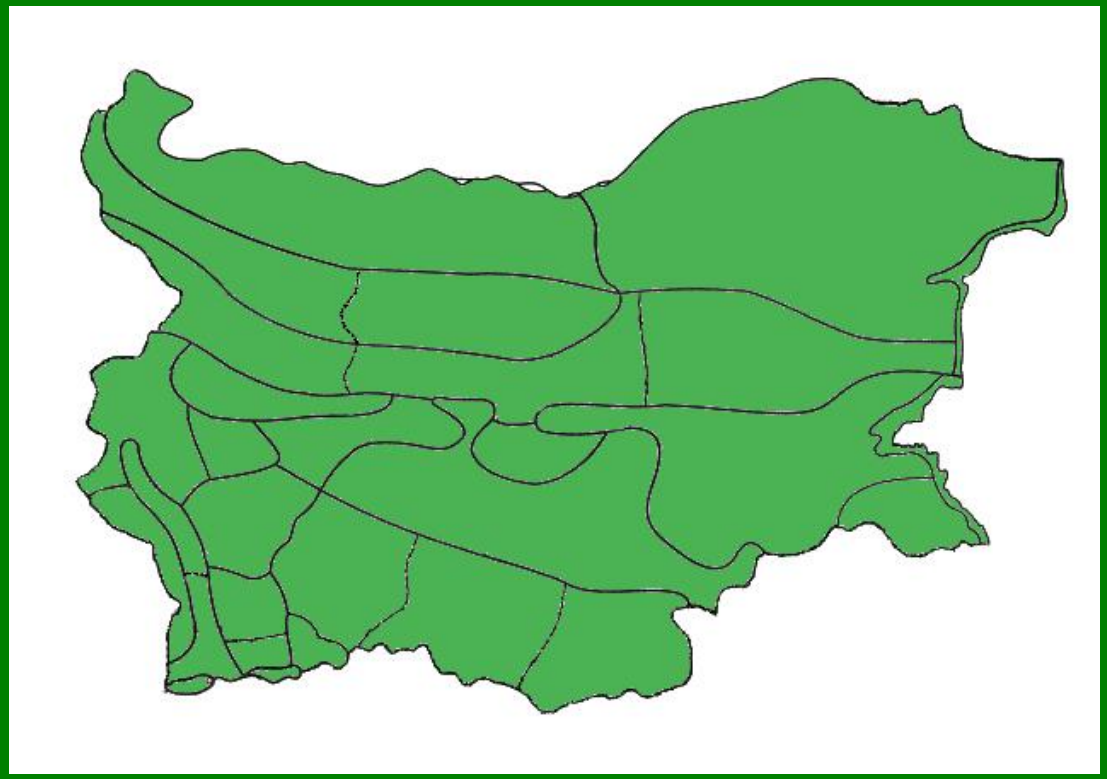

Salix alba L.
Бяла върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: Край реки и блата, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, 25-30 m високо, с широка корона, клоните чупливи и изправени. Младите връхни клонки покрити със сребристи власинки, по-късно опадващи. Листата последователни, 5-12 cm дълги, ланцетни, назъбени по ръба, покрити със сребристи власинки. Цветовете еднополови, събрани в реси. Растението двудомно. Ресите цилиндрични, развиват се заедно с листата. Мъжките реси до 7 cm дълги и до 1 cm широки. Тичинките 2, по-дълги от прицветниците. Женските реси до 5 cm дълги и 0,5 cm широки. Плодната кутийка разпукваща се на 2 дяла. Семената продълговато яйцевидни, кафеникави, гладки, с хвърчилка от бели власинки. Цъфти март-май. Плодоноси май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, горскостопанско, декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно, фуражно, хранително.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Растението е подходящо за противо-ерозионно и иригационно залесяване.

Salix alba L.
Бяла върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

ГАЛЕРИЯ

Salix caprea L.
Ива

Семейство Върбови (Salicaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

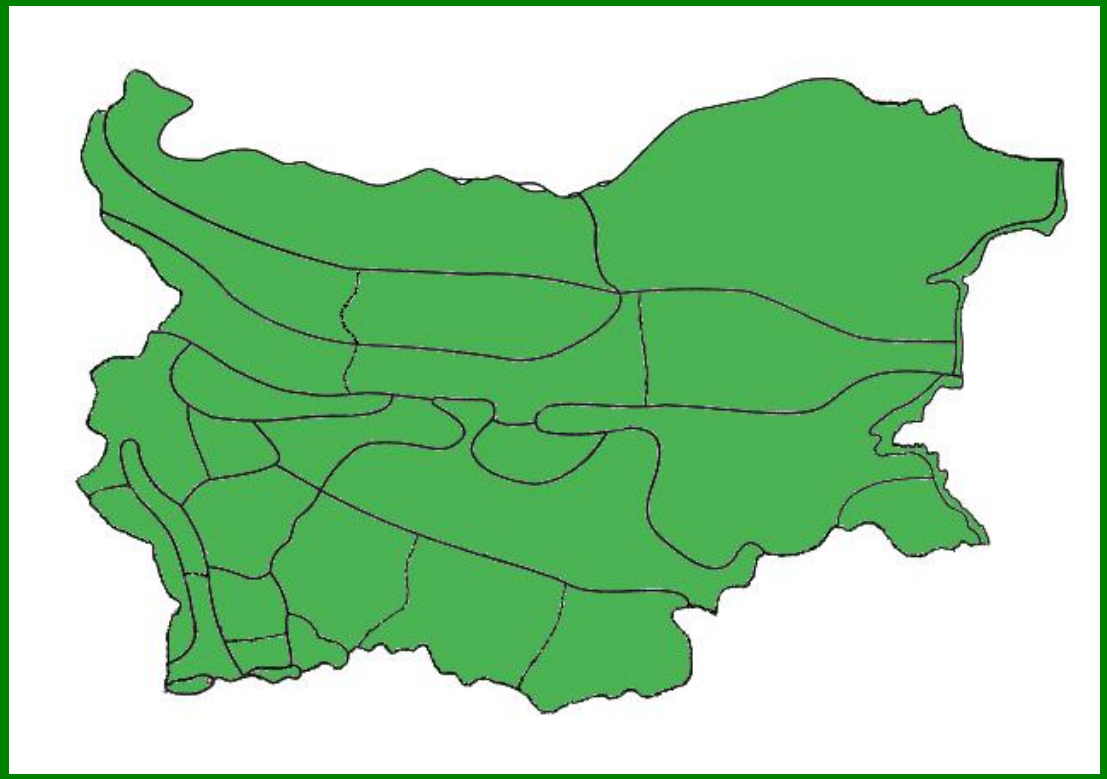

Salix caprea L. Семейство Върбови (Salicaceae)
Ива

МЕСТООБИТАНИЯ: Край реки, потоци и влажни места, от морското равнище до 2500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво или храст, високо до 10 m, силно разклонено. Листата 6-11 cm дълги и 3-5 cm широки, широко яйцевидни, яйцевидно продълговати или продълговато елиптични, най-широки в средата, с леко сърцевидна основа, целокрайни или неравномерно вълновидно назъбени, горната повърхност тъмнозелена, гола, долната повърхност синкавозелена или сива, гъсто влакнеста. Цветовете еднополови, събрани в реси. Растението двудомно. Ресите странично разположени, приседнали; развиват се много преди листата; мъжките до 3 cm дълги, женските до 10 cm. Плодната кутийка ресничеста, разпукваща се на 2 дяла. Семената с хвърчилка от дълги бели власинки в основата. Цъфти (март) април-май. Плодоноси май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение IV на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно, фуражно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Salix caprea L.
Ива

Семейство Върбови (Salicaceae)

ГАЛЕРИЯ

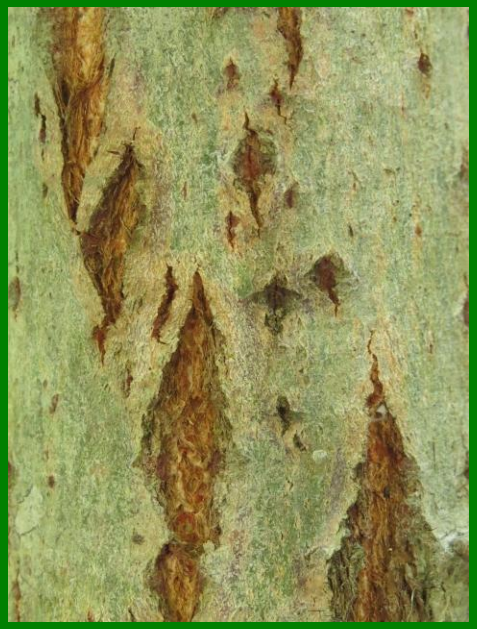

Salix cinerea L.
Сива върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

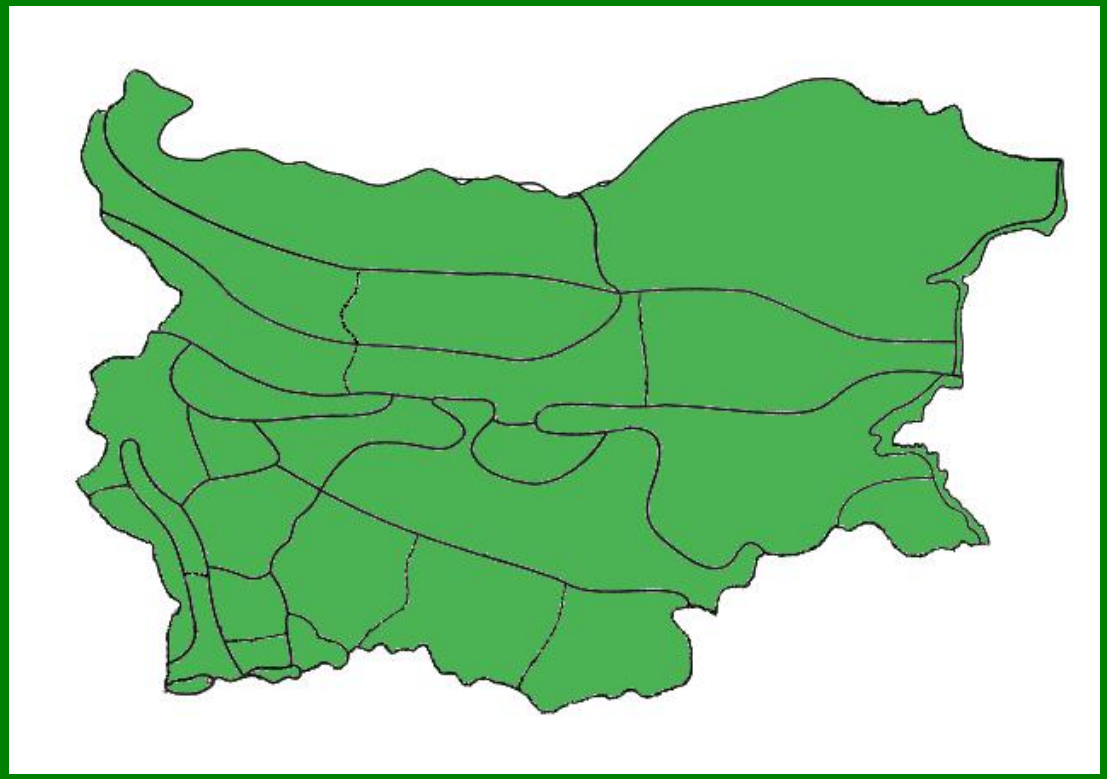

Salix cinerea L.
Сива върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: Край блата, по мочурливи места, от морското равнище до 1600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст, 4-6 m висок, силно разклонен. Листата 4-12 cm дълги и 2-5 cm широки, обратно яйцевидно ланцетни или ланцетни, най-широки в горната половина, с леко клиновидно стеснена основа, целокрайни или неравномерно вълновидни или грубо напилени, гъсто влакнести от двете страни. Цветовете еднополови, събрани в реси. Растението двудомно. Ресите странично разположени, приседнали; развиват се преди листата; мъжките до 5 cm дълги, женските до 6-9 cm дълги. Плодната кутийка наплъстена, влакнеста, разпукваща се на 2 дяла. Семената продълговати до цилиндрични, жълтеникави или жълтокафеникави, гладки, с хвърчилка от дълги власинки в основата. Цъфти (март) април-май. Плодоноси юни-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, декоративно, дъбилно, медоносно, противоерозионно, фуражно, хранително.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Salix cinerea L.
Сива върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Pierfranco Arrigoni-Valmadrera, Italy

Снимка: Pierfranco Arrigoni-Valmadrera, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Enrico Romani, Italy

Снимка: Franco Giordana, Italy

Salix fragilis L.
Крехка върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

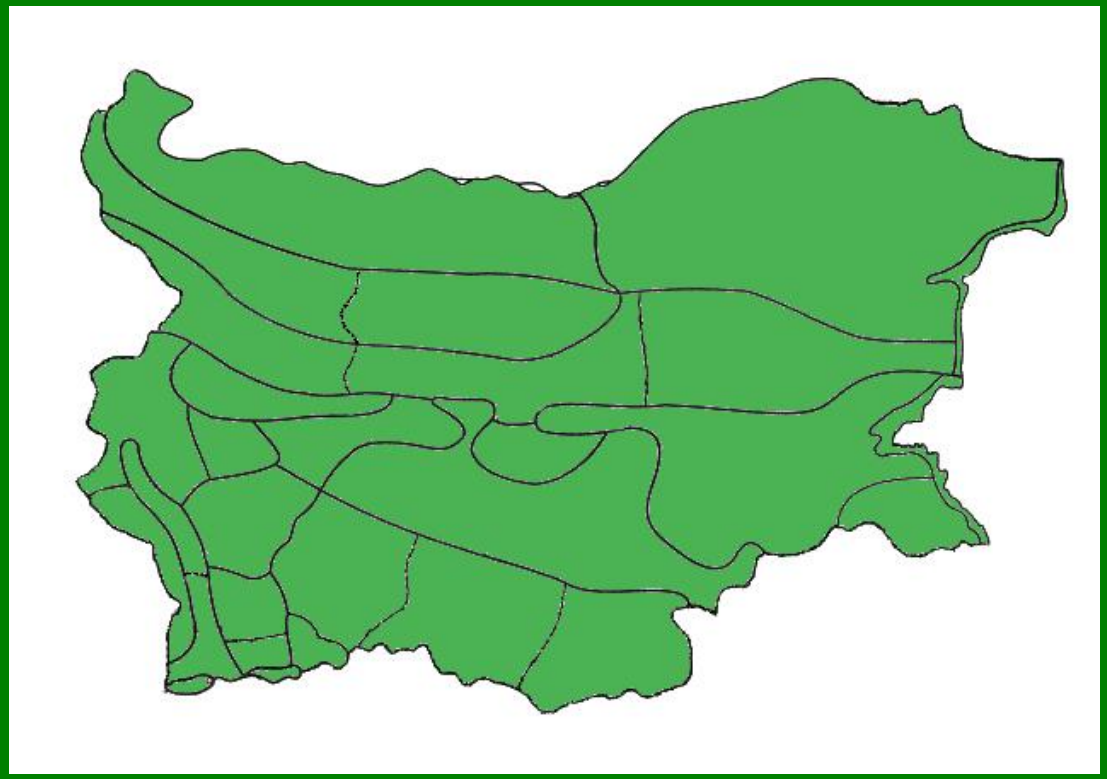

Salix fragilis L.
Крехка върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: Край реки и блата, от морското равнище до 1700 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 25 m високо, с широка корона. Листата 5-15 cm дълги и 2-4 cm широки, ланцетни, широко ланцетни, широко яйцевидно ланцетни или елиптични, най-широки под средата, с клиновидна основа, грубо жлезисто напилени, голи. Цветовете еднополови, събрани в реси. Растението двудомно. Ресите странични, разположени на дръжки до 3 cm дълги; развиват се преди листата; мъжките до 5 cm дълги, женските до 7 cm. Плодната кутийка гола, разпукваща се на 2 дяла. Семената продълговати, жълтеникави, с хвърчилка от бели власинки в основата. Цъфти март-май. Плодоноси май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, горскостопанско, декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно, противоерозионно, фуражно, хранително.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Salix fragilis L.
Крехка върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Leo Michels, Italy

Salix purpurea L.
Червена върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

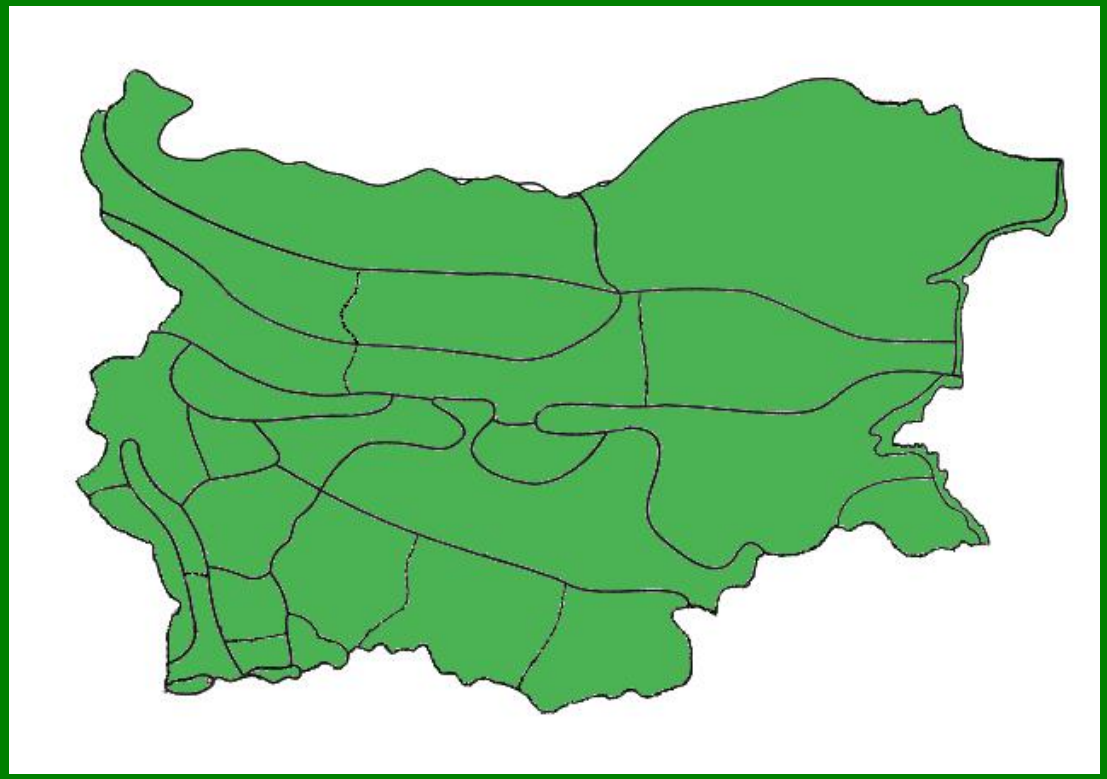

Salix purpurea L. Семейство Върбови (Salicaceae)
Червена върба

МЕСТООБИТАНИЯ: Край реки и потоци, от морското равнище до 1600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст, до 5-6 m висок. Клонките лъскави, в началото пурпурни, след това зеленикави или жълтосиви, голи. Листата често срещуположно разположени, 3-12 cm дълги и 1,5 cm широки, обратно ланцетни, обратно яйцевидно продълговати или широко линейно ланцетни, с клиновидно закръглена или полусърцевидна основа, в долната част целокрайни, в горната ситно до остро назъбени. Цветовете еднополови, събрани в реси. Растението двудомно. Ресите странични, разположени единично или срещуположно, цилиндрични, приседнали, развиващи се преди листата. Мъжките реси до 5 cm дълги, женските 2-3 cm дълги. Плодната кутийка дълго влакнеста, разпукваща се на 2 дяла. Семената продълговати, тъмнозелени, с хвърчилка от дълги, бели власинки. Цъфти (февруари) март-април. Плодоноси май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, дъбилно, лечебно, медоносно, противоерозионно, фуражно, хранително.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Младите клони се използват за направата на кошници.

Salix purpurea L.
Червена върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

ГАЛЕРИЯ

Salix silesiaca Willd.
Силезийска върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

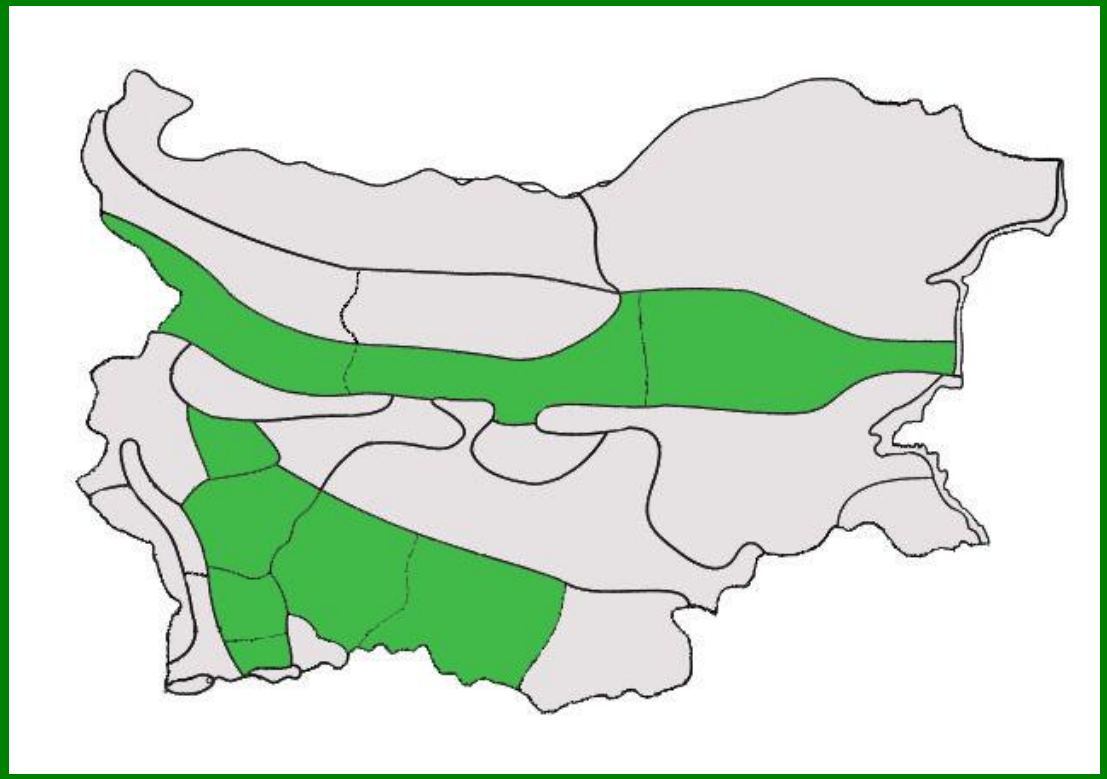

Salix silesiaca Willd.
Силезийска върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

МЕСТООБИТАНИЯ: Край планински рекички и потоци в буковия, иглолистния и субалпийския пояс, от 1200 до 2500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст или ниско дърво, високо 3-5 m. Листата до 14 cm дълги и 6 cm широки, обратно яйцевидни, яйцевидно ланцетни, продълговато ланцетни, ланцетни, най-широки в средата, с широка клиновидна основа, голи или с редки власинки по долната повърхност на жилките, целокрайни, назълени или напилени. Цветовете еднополови, събрани в реси. Растението двудомно. Ресите странични, почти приседнали, развиващи се преди листата или едновременно с тях. Мъжките реси 2-2,5 cm дълги, женските 3-5 cm дълги. Плодната кутийка гола, разпукваща се на 2 дяла. Семената продълговати, зелени, с хвърчлка от дълги бели власинки в основата. Цъфти април-юни. Плодоноси юни-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Медоносно, противоерозионно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Salix silesiaca Willd.
Силезийска върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Jerzy Opioła, Sweden

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Salix triandra L.
Тритичинкова върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

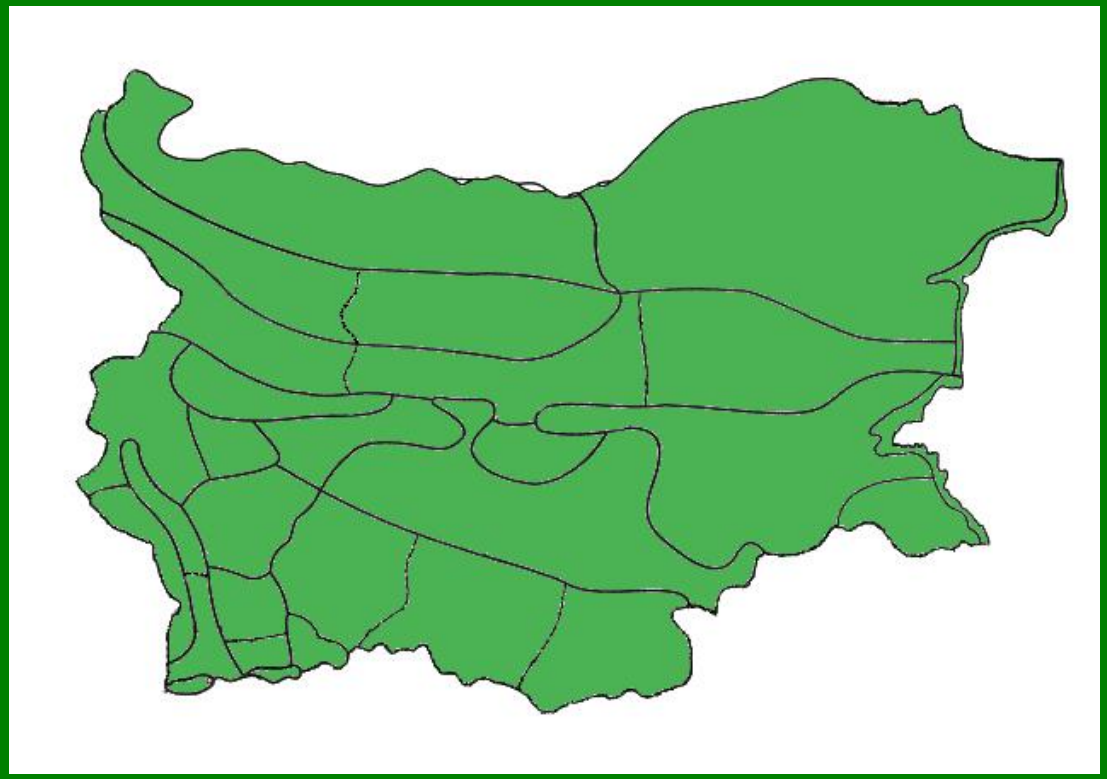

Salix triandra L. Семейство Върбови (Salicaceae)

Тритичинкова върба

МЕСТООБИТАНИЯ: Край реки и потоци, от морското равнище до 1600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 8-10 m високо. Листата 5-15 cm дълги и до 3 cm широки, от тясно ланцетни до яйцевидно елиптични, най-широки в средата, със закръглена или клиновидна основа, голи, жлезисто напилени. Цветовете еднополови, събрани в реси. Растението двудомно. Ресите странични, с дръжки, развиващи се малко преди листата или едновременно с тях. Мъжките реси до 8 cm дълги, женските до 6 cm дълги. Плодната кутийка гола, разпукваща се на 2 дяла. Семената продълговато яйцевидни до продълговато цилиндрични, жълтеникавозелени, с хвърчлка от дълги бели власинки в основата. Цъфти април-май. Плодоноси май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, дъбилно, лечебно, медоносно, противоерозионно, фуражно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Salix triandra L.
Тритичинкова върба

Семейство Върбови (Salicaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Daniele Carbini-Macerata, Italy

Снимка: Leo Michels, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Daniele Carbini-Macerata, Italy

Salvinia natans (L.) All.
Плаваща лейка

Семейство Лейкови (Salviniaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

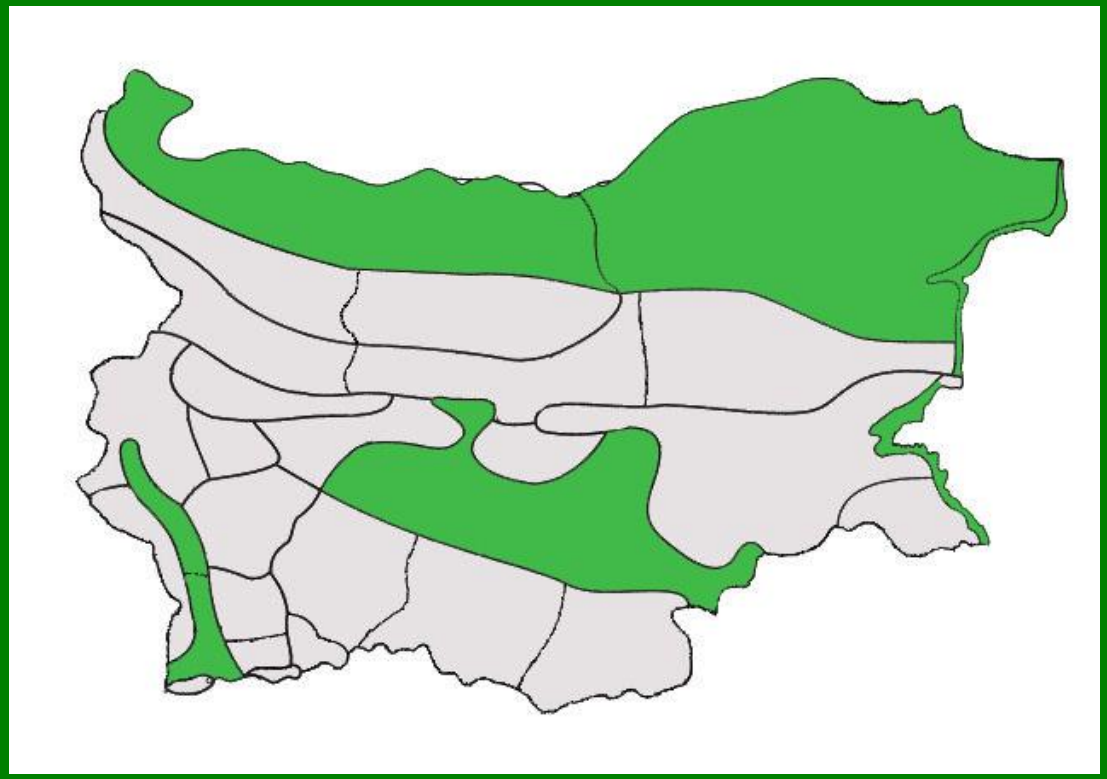

Salvinia natans (L.) All. Семейство Лейкови (Salviniaceae)
Плаваща лейка

МЕСТООБИТАНИЯ: В блата, застояли и бавнотечащи води, от морското равнище до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Едногодишно тревисто растение. Листата яйцевидни или овално елипсовидни, покрити отгоре с бели, а отдолу с кафяви трихоми. Спорокарпите по 4-8 в основата на видоизменения в кореноподобна част лист, покрити отвън с дълги трихоми. Спороноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Намира приложение в аквaристиката.

Salvinia natans (L.) All.
Плаваща лейка

Семейство Лейкови (Salviniaceae)

ГАЛЕРИЯ

Sambucus racemosa L.
Червен бъз

Семейство Бъзови (Caprifoliaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

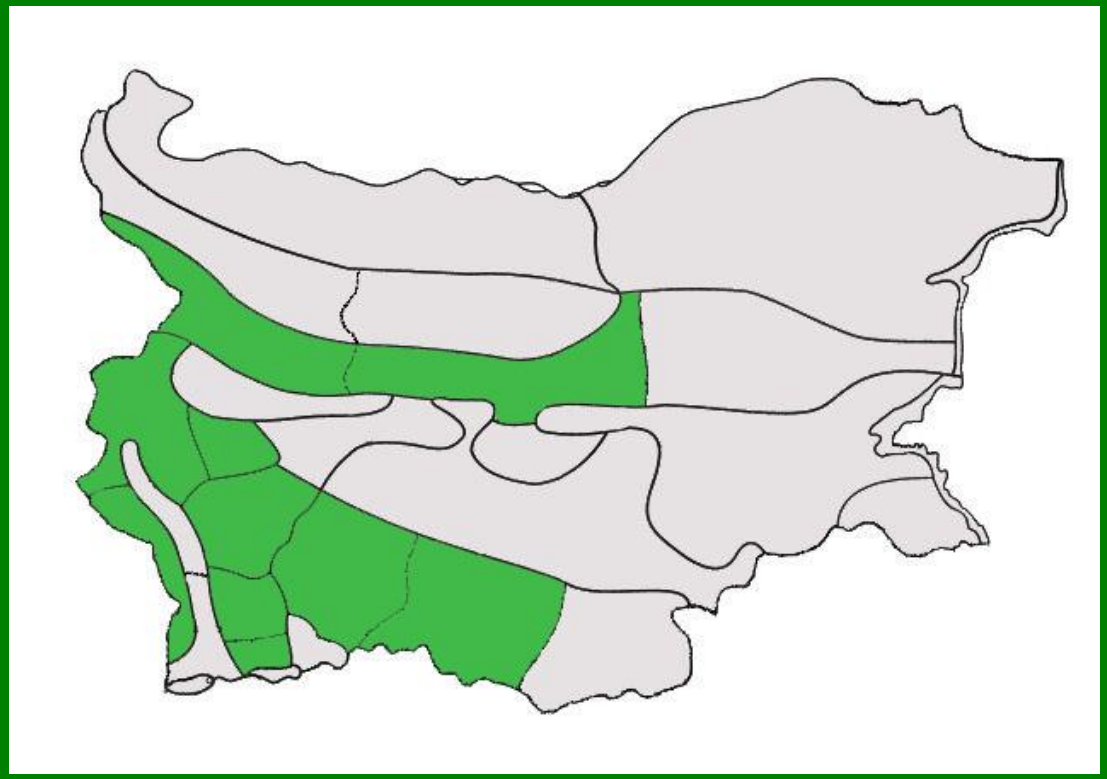

Sambucus racemosa L. Семейство Бъзови (Caprifoliaceae)
Червен бъз

МЕСТООБИТАНИЯ: В гористи и скалисти места в планините, до 1900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст 1,5-4 m висок, рядко ниско дърво. Клонките с червеникавобяла сърцевина, най-често дъговидно извити. Листата 10-25 cm дълги, нечифтоперести, с 3-7 листчета; от двете страни светлозелени, голи. Съцветието 2,6-6 cm в диаметър, връхна, гъста, яйцевидна метлица. Цветовете с дръжки, развиват се едновременно с листата. Венчето зеленикавожълто до сивобелезникаво, 4-5 mm в диаметър. Плодът месеста костилка, 4-5 mm дълга, закръглена, червена. Семената жълтеникавокафяви. Цъфти май-август. Плодоноси юли-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, декоративно, лечебно, маслодайно, медоносно, хранително.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Sambucus racemosa L.
Червен бъз

Семейство Бъзови (Caprifoliaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Giuliano Salvai, Italy

Снимка: David Dickenson, France

Снимка: David Dickenson, France

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: David Dickenson, France

Sanicula europaea L.
Европейска дебрянка

Семейство Сенникоцветни (Apiaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

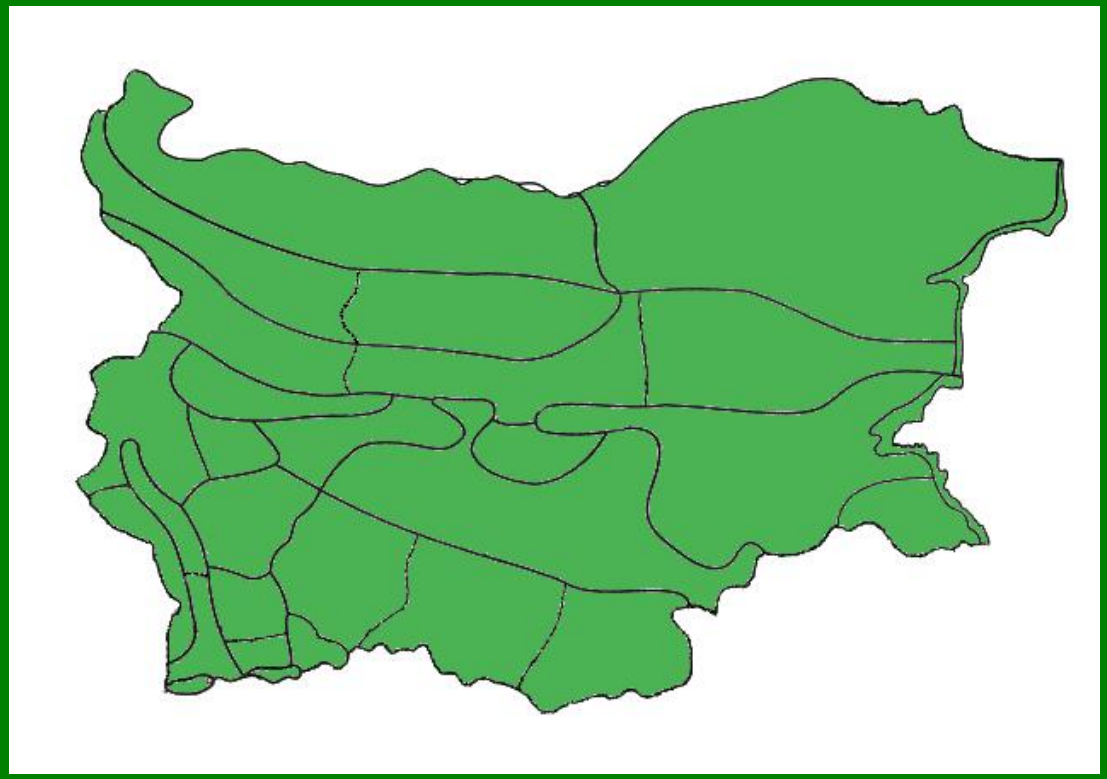

Sanicula europaea L. Семейство Сенникоцветни (Apiaceae)
Европейска дебрянка

МЕСТООБИТАНИЯ: В сенчести влажни места в горите, най-често в широколистни, особено букови гори, от морското равнище до 1900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренището почти вертикално или косо. Стъблото 20-40 (60) cm високо, голо, ръбесто, кухо, безлистно. Листата 3-6 (8) cm дълги, в очертание сърцевидно закръглени до бъбрековидни, голи, дълбоко длановидно разделени на 3-5 (7) дяла. Цветовете в сложни сенници. Обвивката на главните лъчи от 3-4 листчета. Сенниците 5-6 (8) mm в диаметър, многоцветни, с вътрешни двуполови и външни тичинкови цветове. Венчелистчетата бели, около 1,5 mm дълги. Плодовете 4-5 mm дълги, сферично яйцевидни, гъсто покрити с многобройни кукести шипчета; мерикарпиите от външната страна силно изпъкнали, от вътрешната плоски; каналите многобройни, едва забележими. Цъфти май-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Sanicula europaea L.
Европейска дебрянка

Семейство Сенникоцветни (Apiaceae)

ГАЛЕРИЯ

Scorzonera lanata M.Bieb.
Вълнест кокеш

Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

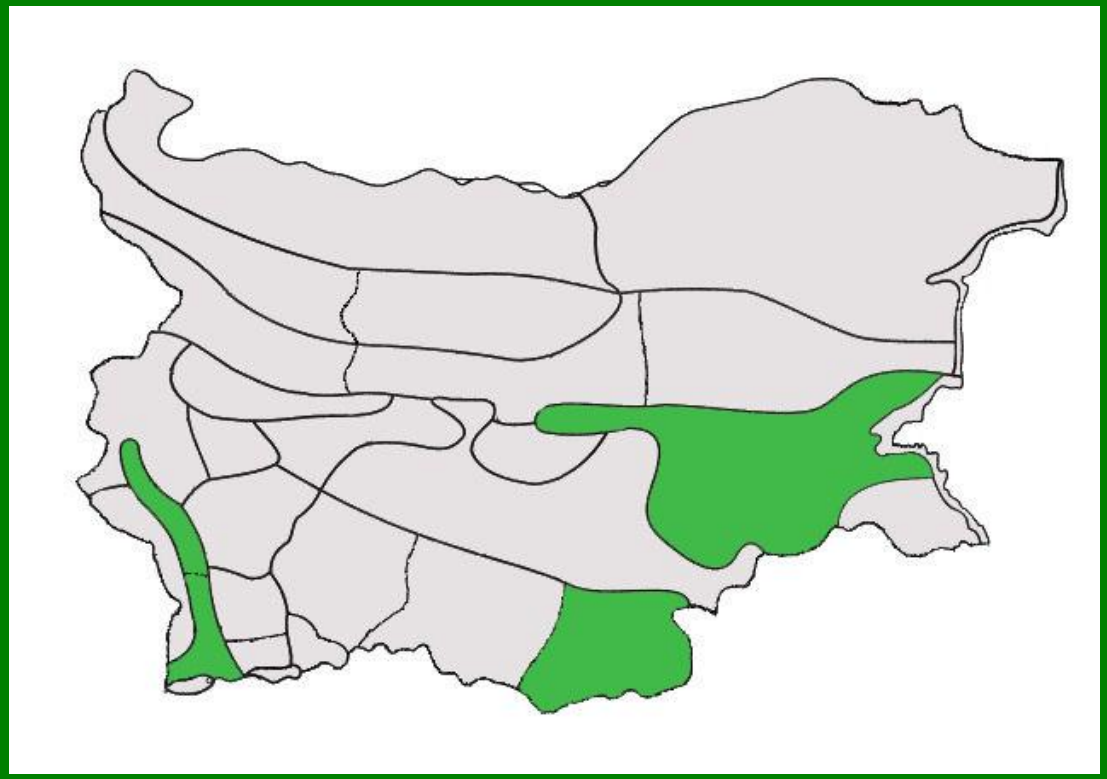

Scorzonera lanata M.Bieb. Семейство Сложноцветни (Asteraceae)
Вълнест кокеш

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи тревисти и скалисти места, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Коренът вертикален, в долния край със закръглена грудка. Стъблата 3-22 cm високи, единични или по няколко, прости или разклонени, приповдигащи се или изправени, копринесто влакнести, облистени само в долната част. Листата разположени последователно. Листните петури линейни или линейно ланцетни. Цветовете жълти, езичести. Съцветието кошничка; обвивните й листчета дълги почти колкото цветовете. Плодът плодосемка, покрита с меки власинки и с хвърчилка. Цъфти май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

ГАЛЕРИЯ

Serapias vomeracea (Burm.) Briq.
Палешников серапиас

Семейство Салепови (Orchidaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

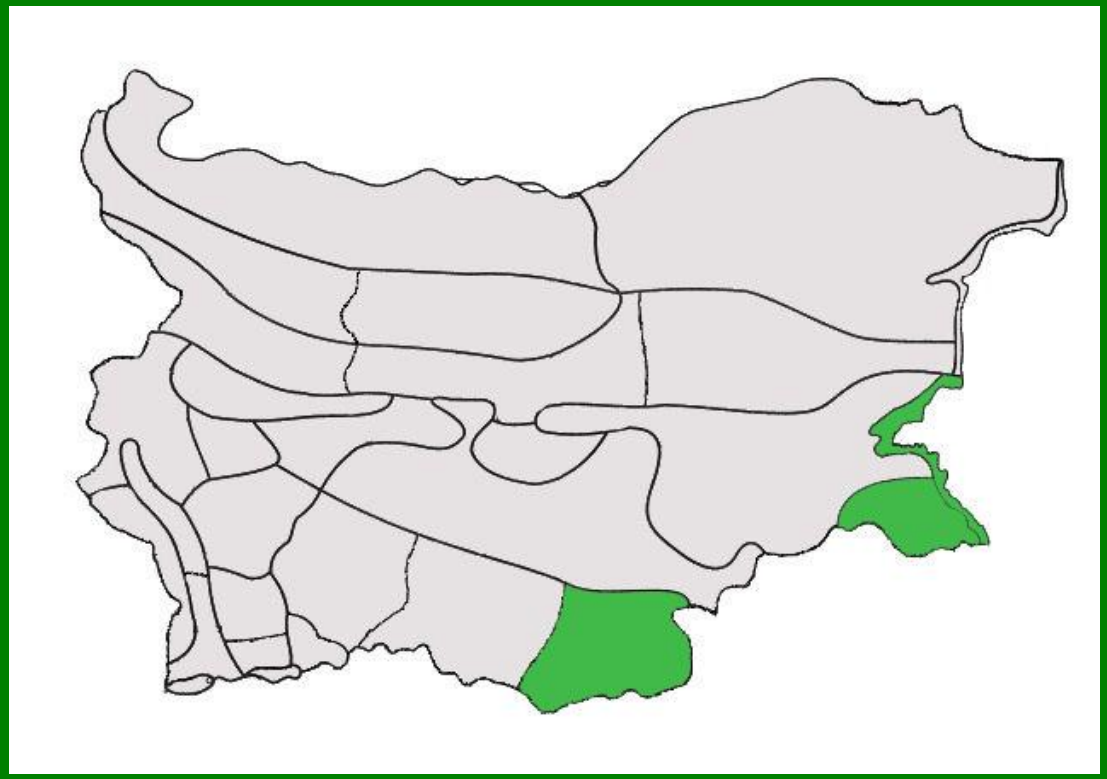

Serapias vomeracea (Burm.) Briq. Семейство Салепови (Orchidaceae)
Палешников серапиас

МЕСТООБИТАНИЯ: На слънчеви места по слабо използвани пасища, мезофилни ливади и сред храсталаци, от морското равнище до 400 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с 2 яйцевидни грудки. Стъблата 20–50 cm високи, с 4–7 ланцетни листа. Съцветията с 3–10 цвята. Чашелистчетата сивовиолетови, 21–30 mm дълги, 5–9 mm широки, заострени, събрани в шлем заедно с двете венчелистчета. Устната 3-делна, страничните дялове закръглени, извити нагоре, включени в шлема, средният дял ланцетен, заострен, в основата влакнест, червенокафяв. Цъфти май (юни). Плодоноси юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Конвенция CITES, в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Serapias vomeracea (Burm.) Briq.

Палешников серапиас

Семейство Салепови (Orchidaceae)

ГАЛЕРИЯ

Silene asterias Griseb.
Мочурно плюскавиче

Семейство Карамфилови (Caryophyllaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

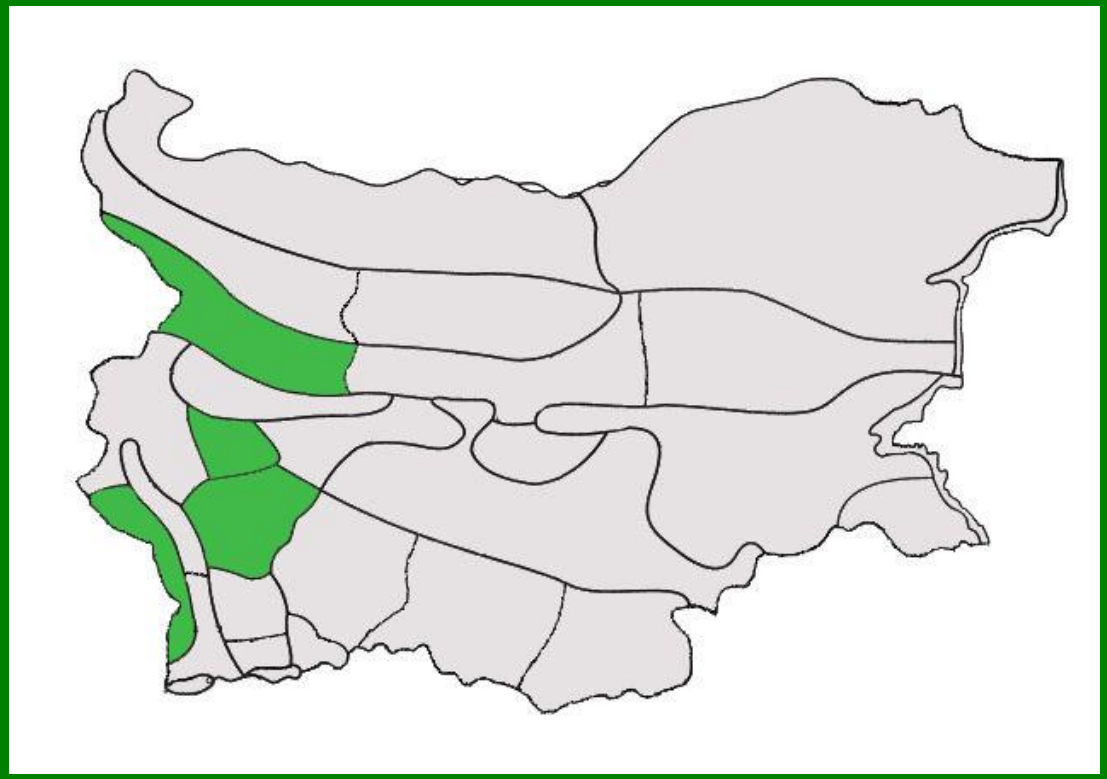

Silene asterias Griseb. Семейство Карамфилови (Caryophyllaceae)
Мочурно плюскавиче

МЕСТООБИТАНИЯ: По планински мочурливи ливади, тресавища и сфагнови торфища, от 1000 до 2900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение, 35-120 cm високо. Стъблото единично голо, гладко, в горната част жлезисто лепкаво, неразклонено. Листата целокрайни, голи; приосновните обратно ланцетно лопатовидни до обратно яйцевидно лопатовидни, стъбловите 4-7 двойки. Съцветието цимозно, със силно скъсени междувъзлия, образуващо многоцветна главичка. Прицветниците ципести, по-дълги от цветната дръжка. Цветовете двуполови, изправени. Чашката цилиндрично бухалковидна, с 10 неанастомозиращи, често неясни жилки, 12-14 mm дълга. Венчелистчетата червени. Стълбчетата 3. Плодната кутийка около 6 mm дълга, до 3,5 mm широка. Цъфти юни-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

ГАЛЕРИЯ

Silene lerchenfeldiana Baumg.
Лерхенфелдово плюскавиче

Семейство Карамфилови (Caryophyllaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

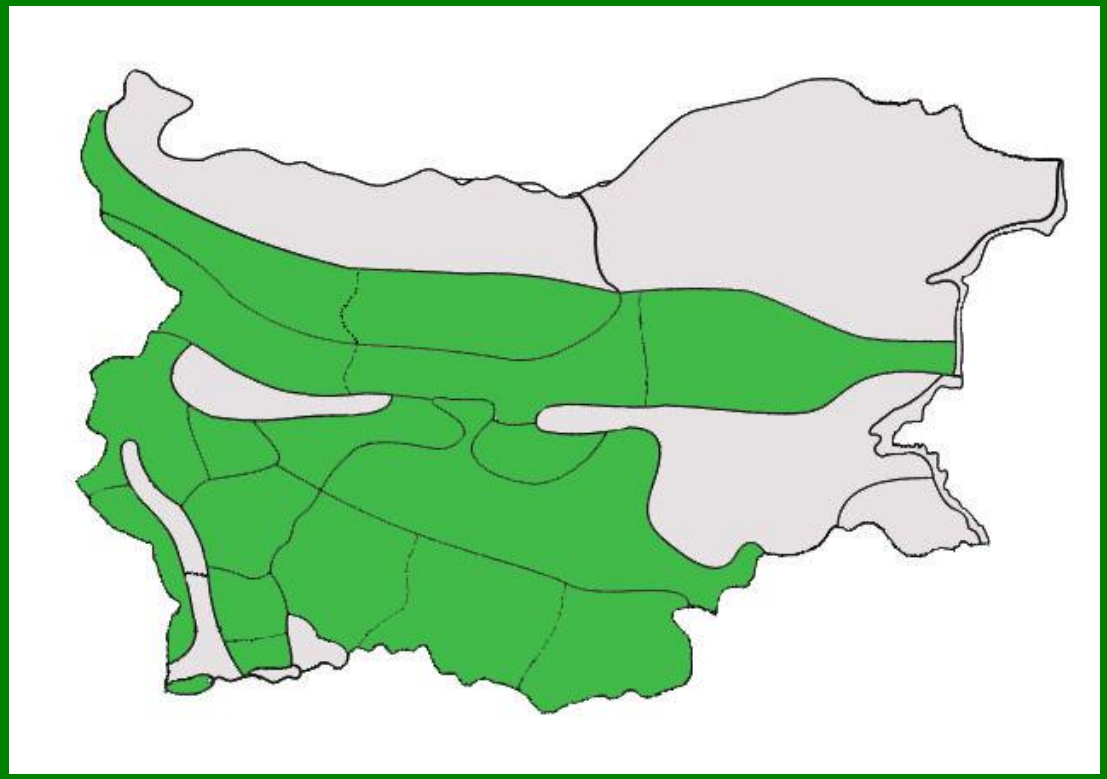

Silene lerchenfeldiana Baumg. Семейство Карамфилови (Caryophyllaceae)
Лерхенфелдово плюскавиче

МЕСТООБИТАНИЯ: В пукнатините на скали, от 200 до 2600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение със стерилни листни розетки и приповдигащи се стъбла, 5-60 cm високи. Листата ланцетни, заострени. Съцветието повече или по-малко правилен дихазий. Чашката 9-12 mm дълга, тясно бухалковидна, с 10 ясни и без или с няколко неясни странични жилки. Венчелистчетата продълговато линейни, леко врязани на върха, червеникави или пурпурни. Стълбчетата 3. Плодната кутийка гола, с равна на нея дръжка. Цъфти май-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Silene lerchenfeldiana Baumg.
Лерхенфелдово плюскавиче

Семейство Карамфилови (Caryophyllaceae)

ГАЛЕРИЯ

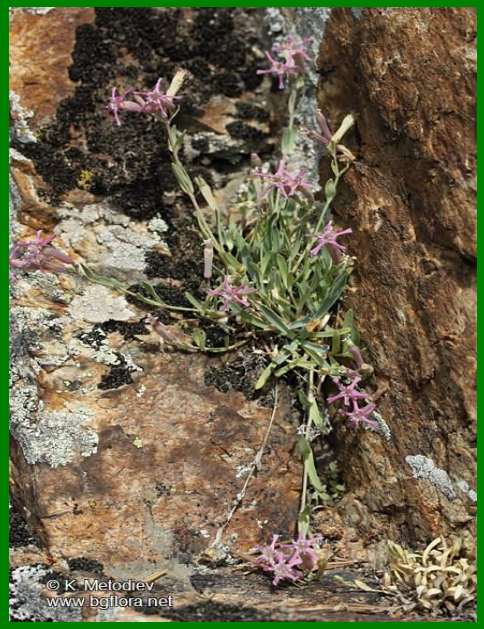

Silene waldsteinii Griseb.
Валдщайново плюскавиче

Семейство Карамфилови (Caryophyllaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

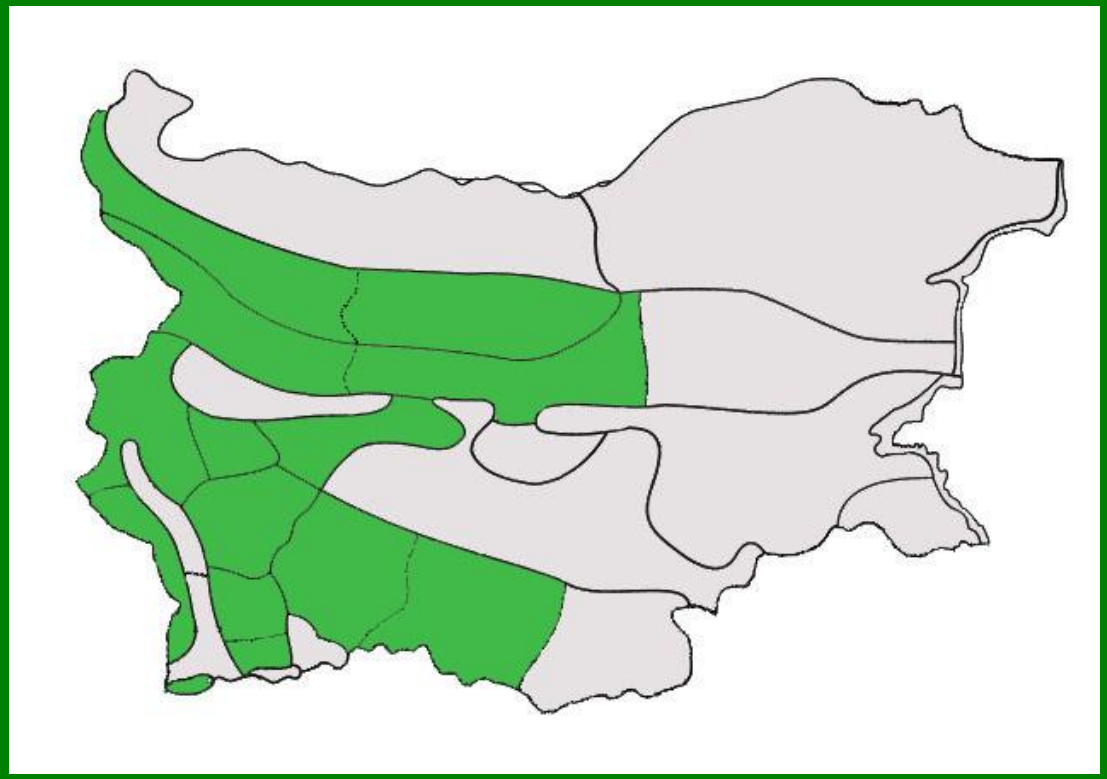

Silene waldsteinii Griseb. Семейство Карамфилови (Caryophyllaceae)
Валдщайново плюскавиче

МЕСТООБИТАНИЯ: По каменисти и тревисто-каменисти места, между 1300 и 2600 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение, високо 15-25 cm. Стъблата многобройни, голи, в горните междувъзлия жлезисто лепкави. Листата линейно нишковидни, голи; приосновните в розетка; стъбловите 4-6 двойки. Цветовете 1-4, разположени поединично по върховете на стъблото. Чашката ципеста, тръбесто звънчеста, 16-26 mm дълга, с 10 зелени, в горния край анастомозиращи жилки. Венчелистчетата жълтозелени до жълтокафяви. Плодната кутийка 8-10 mm дълга и 3-4 mm широка. Цъфти юли-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

ГАЛЕРИЯ

Smilax excelsa L.
Висока скрипка

Семейство Скрипкови (Smilacaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

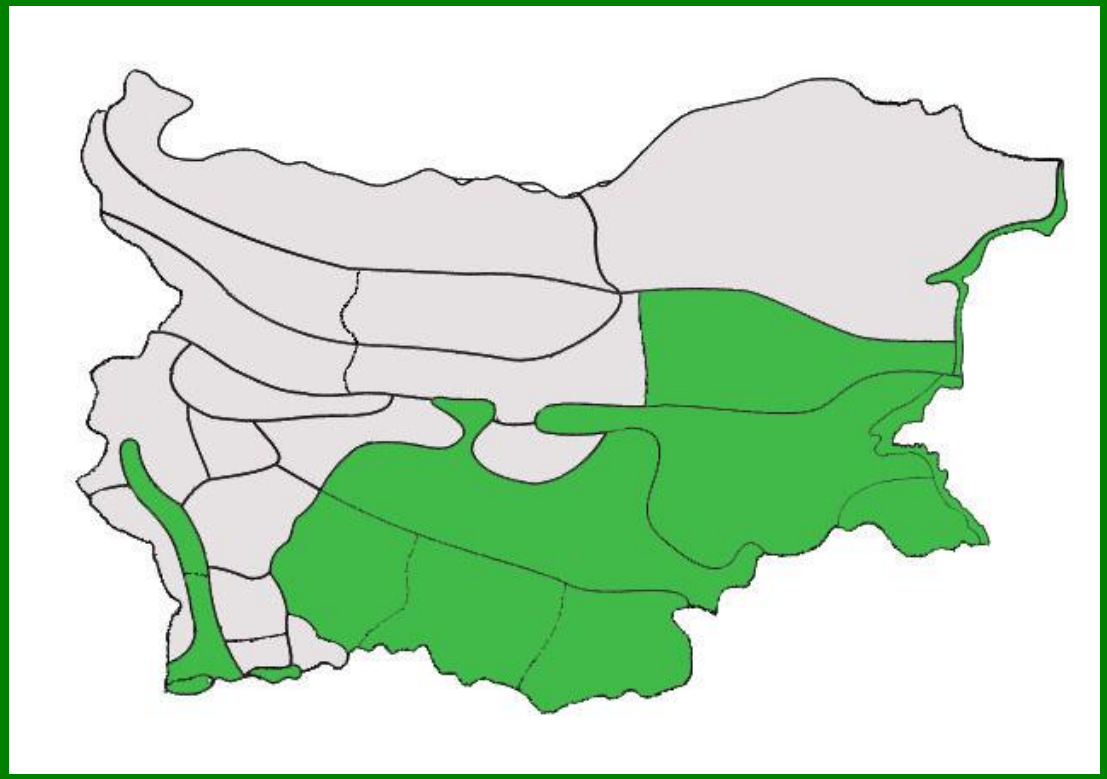

Smilax excelsa L. Семейство Скрипкови (Smilacaceae)
Висока скрипка

МЕСТООБИТАНИЯ: Във влажни гори и храсталаци, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст с дълго 2-30 m стъбло, катерливо, бодливо. Листата последователни, 6-8,5 cm дълги, 4-6 cm широки, сърцевидно яйцевидни или широко яйцевидни, кожести, лъскави. Мустачетата прикрепени в основата на листните дръжки. Цветовете еднополови. Растението двудомно. Мъжките цветове с околоцветник от 6 зеленикави листчета и 6 тичинки. Женските цветове с 6-листен околоцветник и 3 приседнали близалца. Плодът кълбеста червена ягода, до 1 cm в диаметър. Семената кълбесто елипсовидни, кафяви. Цъфти април-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Лечебно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Младите леторасли могат да се използват за храна като заместител на аспержите.

Smilax excelsa L.
Висока скрипка

Семейство Скрипкови (Smilacaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Димитър Найденов, България

Sorbus aria (L.) Crantz
Мукина

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

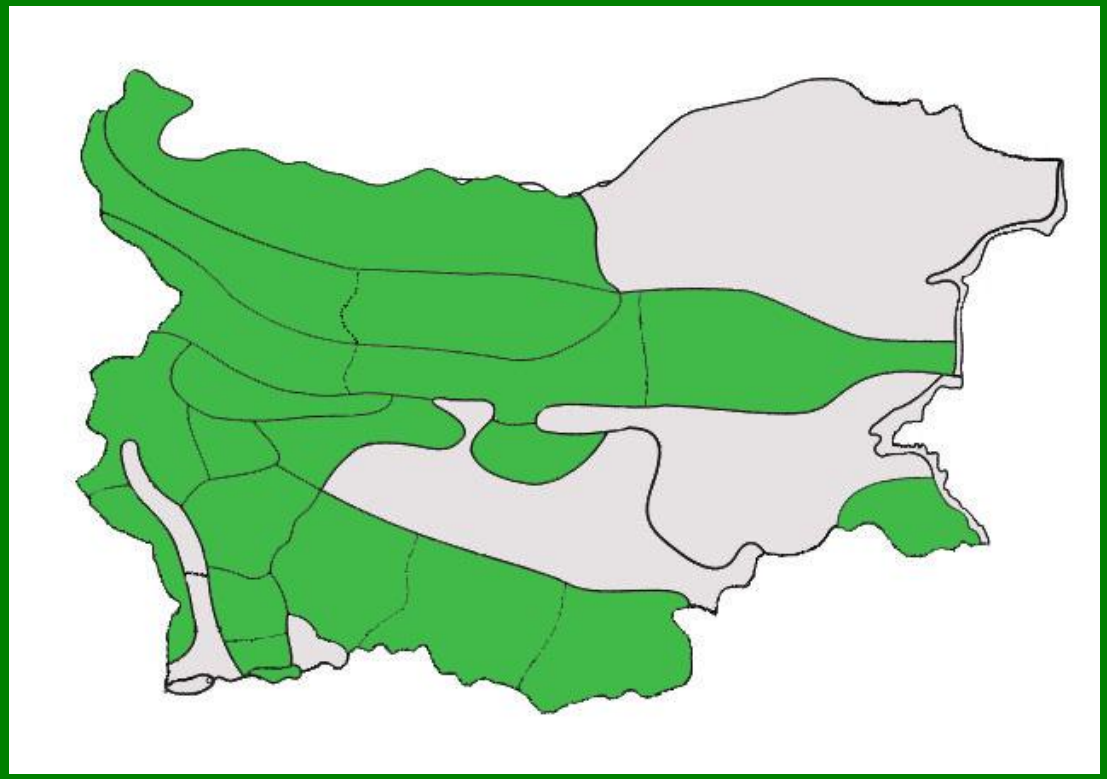

Sorbus aria (L.) Crantz Семейство Розоцветни (Rosaceae)
Мукина

МЕСТООБИТАНИЯ: В гори и храсталаци, от морското равнище до 1800 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст, 4-9 m висок или дърво до 15 m високо. Кората сивокафява или червеникавокафява, гладка. Листата 5-14 cm дълги и 8-9 cm широки, закръглено яйцевидни, шроко елиптични до полукръгли, по-широки под средата си, двойно назъбени или неясно наделени, с 10-14 странични жилки, отдолу бяло наплъстени. Съцветията метличесто сенниковидни, 5-8 cm в диаметър. Цветовете 10-15 mm в диаметър. Венчелистчетата бели, до 3 mm дълги. Стълбчетата 2 (3) сраснали в основата си. Плодовете кълбести или кълбесто яйцевидни, 8-15 mm в диаметър, обикновено по-дълги, отколкото широки, ярко червени или оранжеви. Цъфти май-юни. Плодоноси септември-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Медоносно, противоерозионно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Sorbus aria (L.) Crantz
Мукина

Семейство Розоцветни (Rosaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: David Dickenson, France

Снимка: David Dickenson, France

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Antonio Messina, Italy

Staphylea pinnata L.
Переста клокочка

Семейство Клокочкови (Staphyleaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

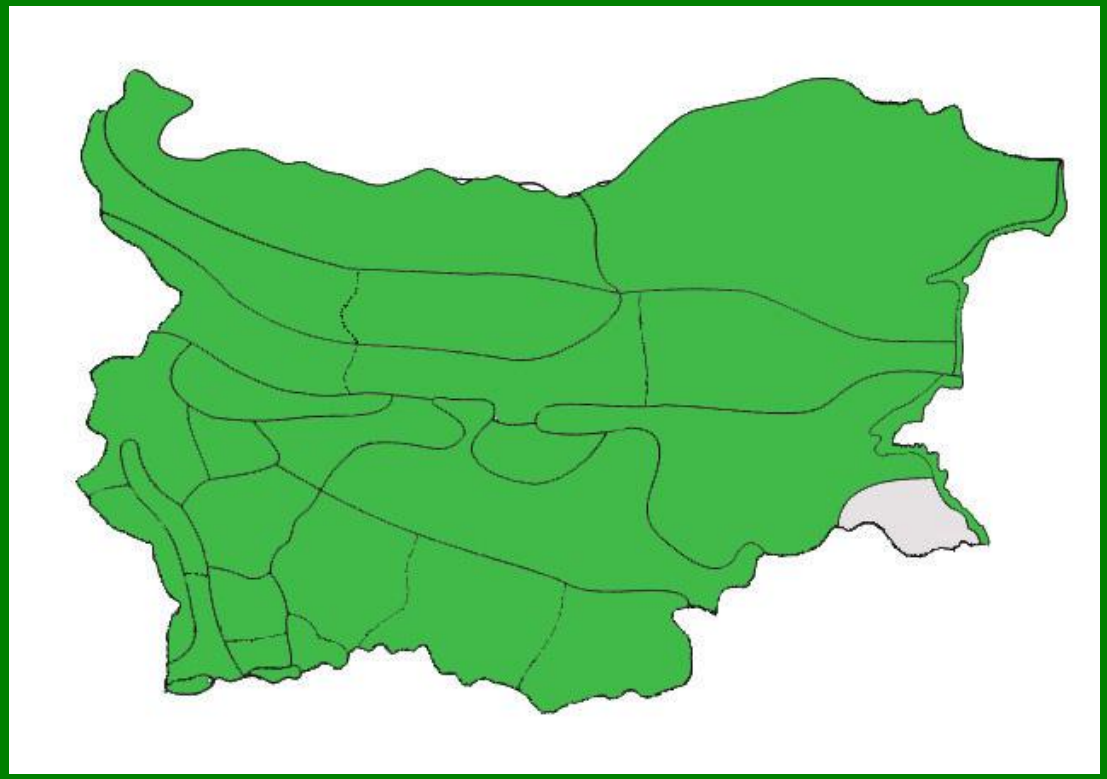

Staphylea pinnata L. Семейство Клокочкови (Staphyleaceae)
Переста клокочка

МЕСТООБИТАНИЯ: В гори и храсталаци, от 500 до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво или храст с високо 2-8 m стъбло. Кората тъмносива. Младите клонки тъмнозелени, голи. Листата срещуположни, нечифтоперести, с опадващи прилистници. Листните дялове яйцевидни или елиптични, напилени. Цветовете бели или бледорозови, събрани в метличесто съцветие. Плодът мехуресто подута, широко обратно яйцевидна кутийка. Семената неправилно сферични, гладки, тъмнокафяви. Цъфти юни. Плодоноси юли-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, декоративно, медоносно, хранително.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Staphylea pinnata L.
Переста клокочка

Семейство Клокочкови (Staphyleaceae)

ГАЛЕРИЯ

Stratiotes aloides L.
Алоевиден стратиотес

Семейство Водянкови (Hydrocharitaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

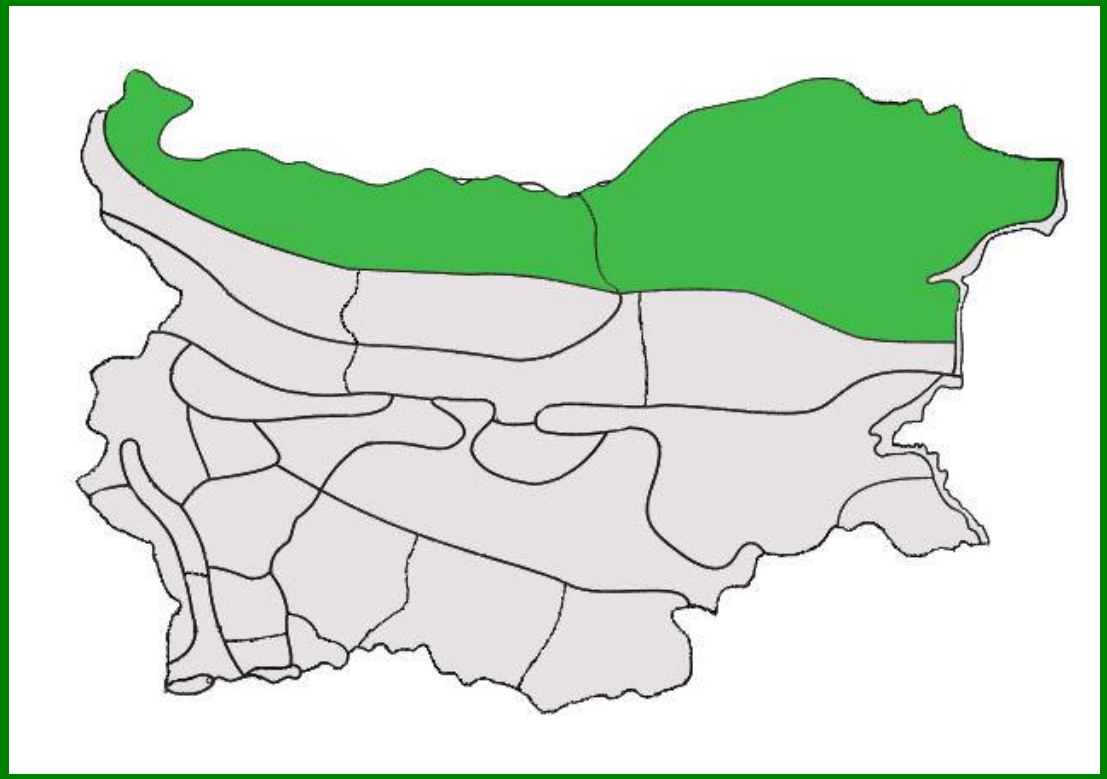

Stratiotes aloides L. Семейство Водянкови (Hydrocharitaceae)
Алоевиден стратиотес

МЕСТООБИТАНИЯ: В заблатени места със застояли и бавно течащи води, малки водоеми (разливи) и блата, на 100 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишни тревисти растения, потопени във водата, но плаващи на повърхността по време на цъфтеж. Стъблата къси, със столони. Листата приосновни, 50 cm дълги, 2 cm широки, линейно ланцетни, изтъняващи към върха, трионовидно назъбени, крехки. Цветовете бели, венчелистчетата 15–25 mm дълги, обратно яйцевидни, закръглени. Цъфти юли-август. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Stratiotes aloides L.
Алоевиден стратиотес

Семейство Водянкови (Hydrocharitaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Graziano Propetto, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Graziano Propetto, Italy

Снимка: Graziano Propetto, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Syringa vulgaris L.
Обикновен люляк

Семейство Маслинови (Oleaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

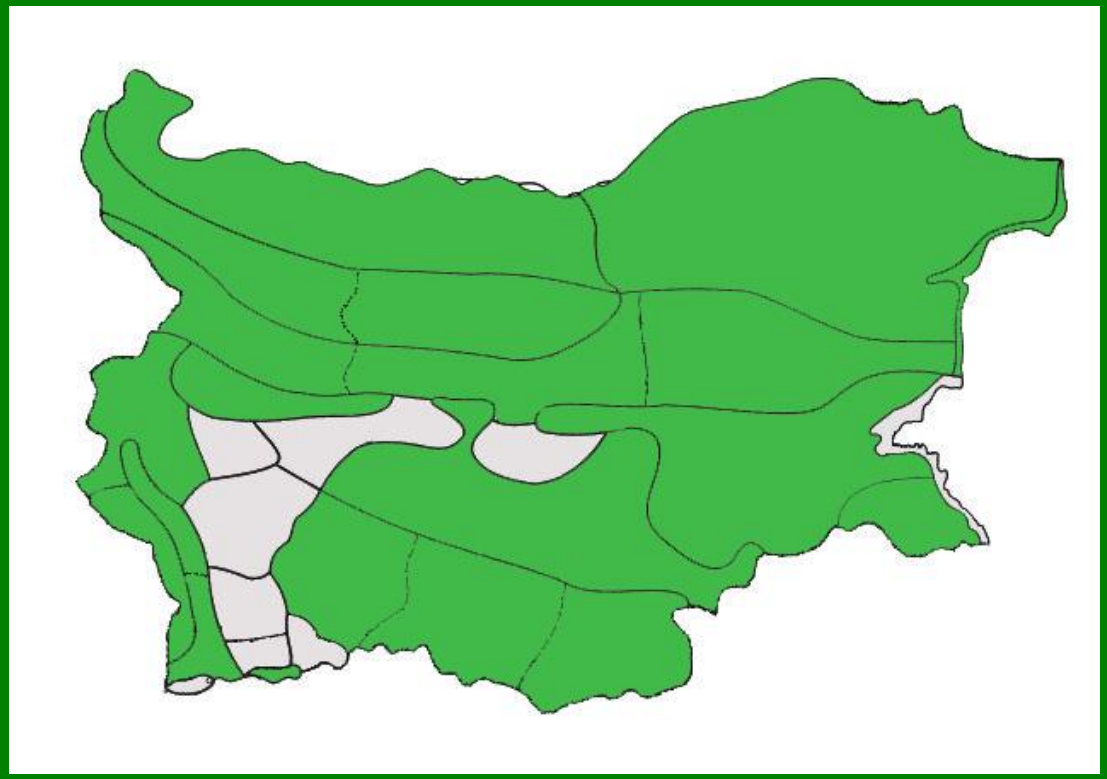

Syringa vulgaris L. Семейство Маслинови (Oleaceae)
Обикновен люляк

МЕСТООБИТАНИЯ: В храсталаци и по сухи и каменисти и скалисти места, главно върху варовик, от морското равнище до 1300 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст или ниско дърво, до 5 m високо, със сива гладка кора. Листата прости, 5-10 cm дълги, яйцевидни до широко яйцевидни, със сърцевидна основа, голи. Съцветията събрани във върхни пирамидални метличести съцветия. Венчето лилаво, с тясно цилиндрична тръбица. Плодната кутийка 8-15 mm дълга, двугнездна, заострена. Цъфти април-юни. Плодоноси септември-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, етеричномаслено, лечебно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Екстракт от цветовете се използва в парфюмерийната промишленост.

Syringa vulgaris L.
Обикновен люляк

Семейство Маслинови (Oleaceae)

ГАЛЕРИЯ

Tamus communis L.
Обикновен брей

Семейство Диоскорееви (Dioscoreaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

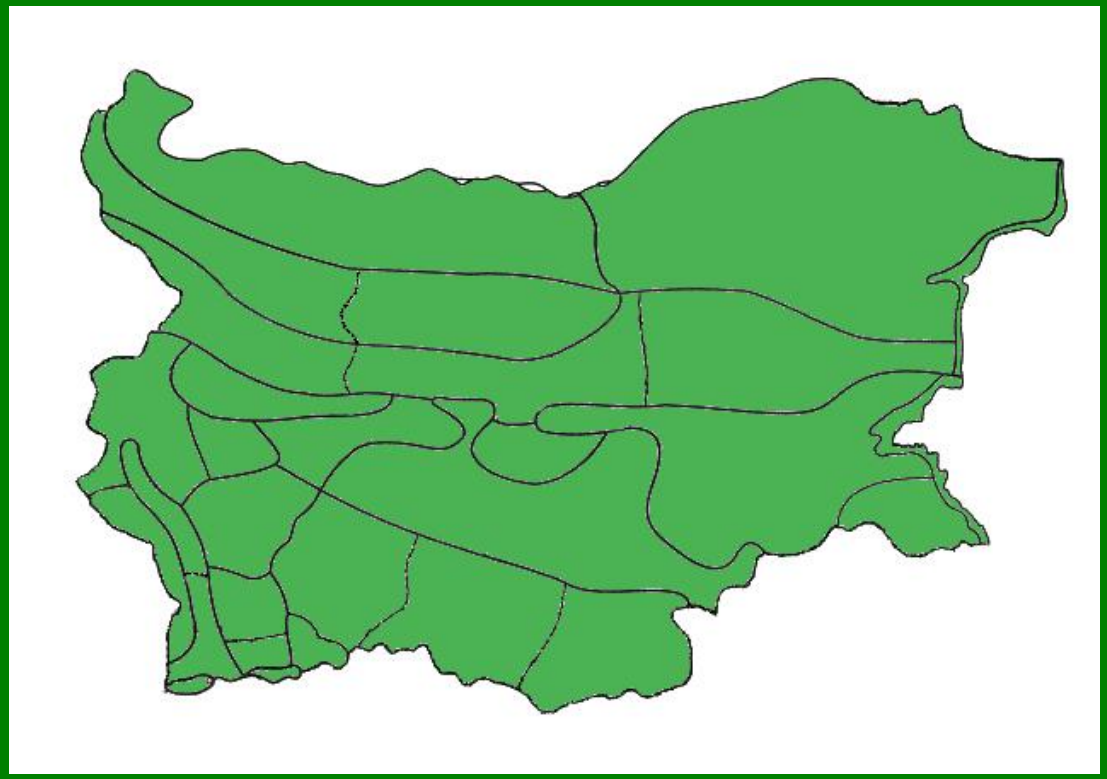

Tamus communis L. Семейство Диоскореви (Dioscoreaceae)
Обикновен брей

МЕСТООБИТАНИЯ: В светли гори и храсталаци, от морското равнище до 1200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с месеста подземна част. Стъблото дълго 1,5-3 (4) m, тънко, тревисто, увивно. Листата последователни, с дълбоко сърцевидна основа. Жилките от първи порядък дъговидни. Цветовете еднополови. Растението двудомно. Съцветията гроздовидни. Околоцветникът от 6 бяложълтеникави сраснали листчета; при мъжките цветове срастването почти до горе, при женските само в основата. Зрелият плод ягодовиден, с яркочервена месеста част. Цъфти май-юли.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Лечебно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В миналото растението е използвано за боядисване на вълнена прежда в червен цвят.

Tamus communis L.
Обикновен брей

Семейство Диоскорееви (Dioscoreaceae)

ГАЛЕРИЯ

Taraxacum bithynicum DC.
Битинско глухарче

Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

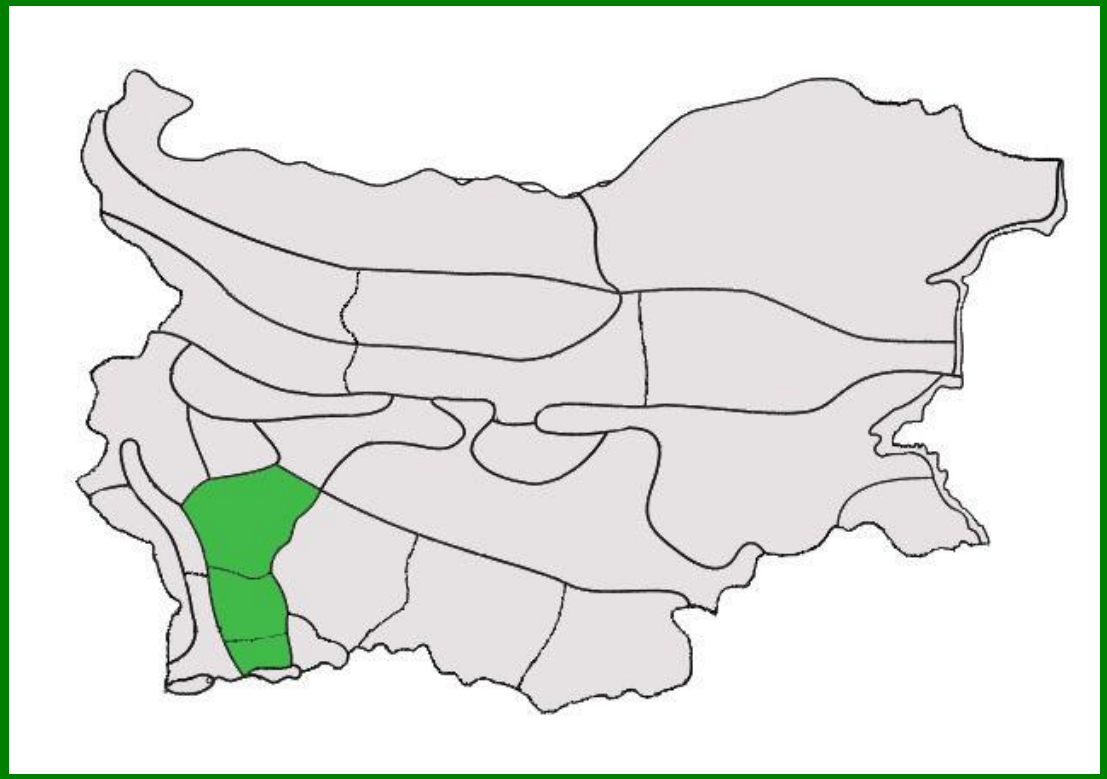

Taraxacum bithynicum DC. Семейство Сложноцветни (Asteraceae)
Битинско глухарче

МЕСТООБИТАНИЯ: По влажни планинско-ливадни почви, край планински езера и потоци, до топящи се снежни преспи в субалпийския пояс, от 2500 до 2900 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение. Стъблата високи 3–10 cm, тънки. Листата най-често плитко наделени, дяловете триъгълни. Кошничките 9–12 mm дълги, 7–10 mm широки; външните обвивни листчета прилегнали към вътрешните, полуяйцевидни, с ръб. Езичестите цветове жълти, червеникави от външната страна, къси. Тялото на плодосемката 3,5–4 mm дълго, човката 4–7 mm дълга, удебелена; хвърчилката бяла. Цъфти юни-юли. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен”.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Taraxacum bithynicum DC.
Битинско глухарче

Семейство Сложноцветни (Asteraceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Josette Argaud, France

Taxus baccata L.
Обикновен тис

Семейство Тисови (Taxaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

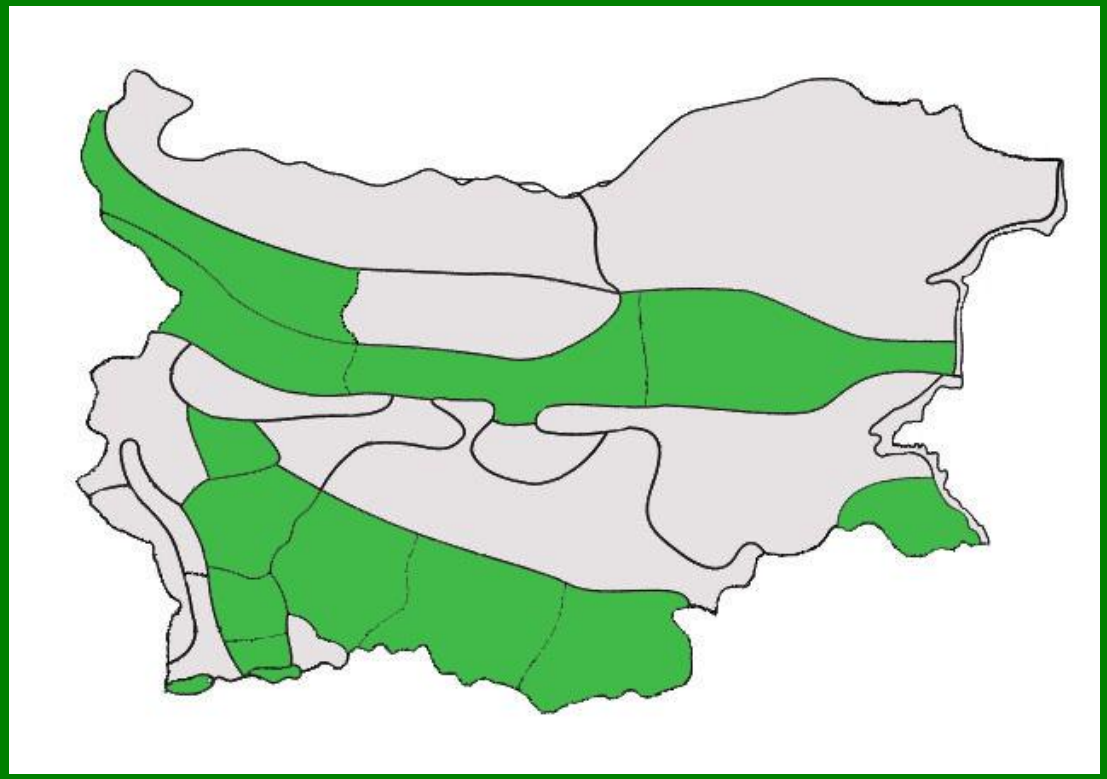

Taxus baccata L. Семейство Тисови (Taxaceae)

Обикновен тис

МЕСТООБИТАНИЯ: По сенчести, влажни места, покрай потоци, върху кафяви горски почви, в състава на широколистни и смесени гори, предимно със северно изложение, от 200 до 1700 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Двудомно дърво, високо до 20 m и до 1 m диаметър на стъблото. Листата вечнозелени, плоски, до 3,5 cm дълги и 2 mm широки, отгоре тъмнозелени, лъскави, отдолу бледозелени, матови, със слабо подвити надолу ръбове, без смолисти канали. Мъжките цветове съставени от малък брой тичинки, събрани в шишарки в пазвите на листата. Женските цветове с 6 люспести листчета и една семепъпка, единично разположена на върха на късите клонки. Семето много твърдо, овално, кафяво, обхванато от месеста чашковидна обвивка (арилус), яркомалиново оцветена, сладка на вкус. Цъфти април-май. Плодоноси юли-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно, лечебно, отровно, хранително (само арилусът).

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Продължителността на живота достига до 4000 години.

Taxus baccata L.
Обикновен тис

Семейство Тисови (Taxaceae)

ГАЛЕРИЯ

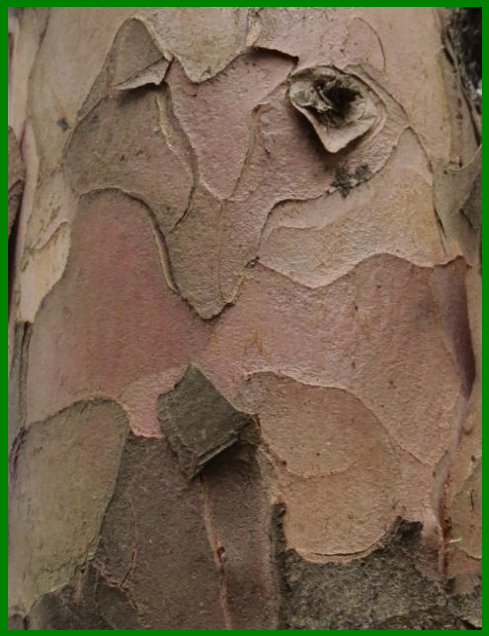

Trachelium rumelianum Hampe
Румелийски тръбоцвет

Семейство Камбанкови (Campanulaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

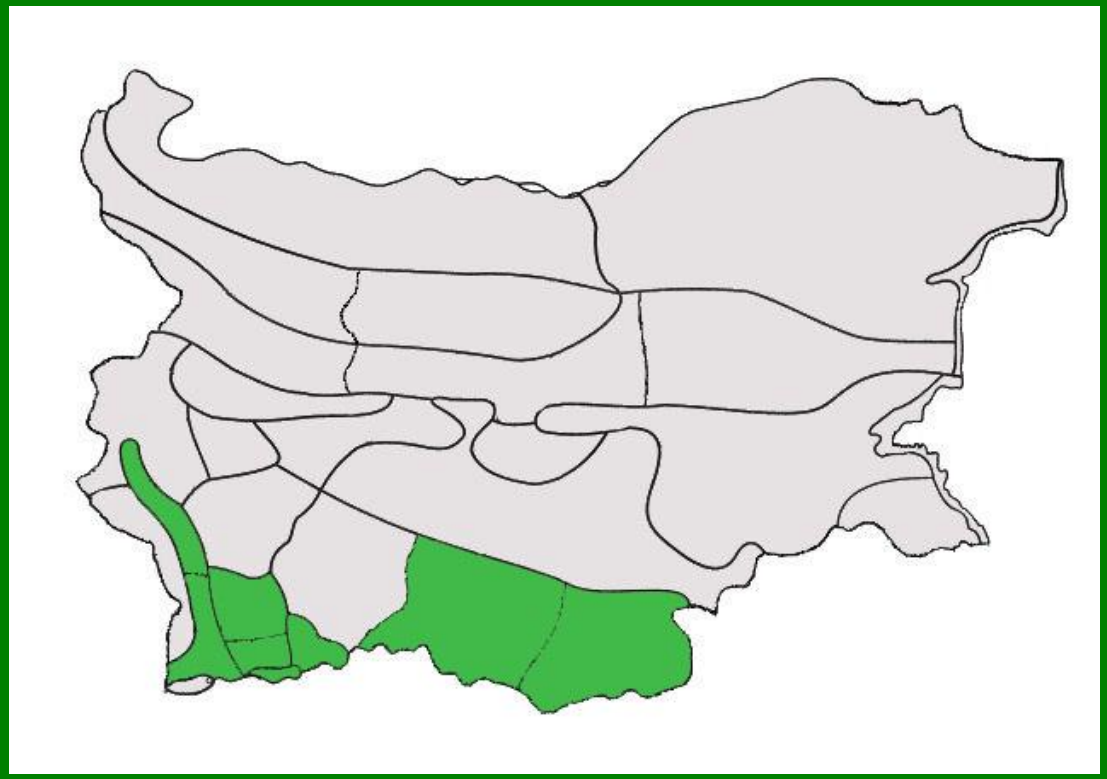

Trachelium rumelianum Hampe Семейство Камбанкови (Campanulaceae)
Румелийски тръбоцвет

МЕСТООБИТАНИЯ: По варовити скалисти места, често в скални пукнатини, от пояса на дъбовите гори до буковия пояс, от 250 до около 1500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с разклонено коренище. Цветоносните стъбла до 10-30 cm високи, многобройни, възходящи и изправени, образуващи гъсти туфи. Листата последователни, елиптични, остро напилени, почти приседнали. Съцветието връхно, късо щитовидно, кълбесто, с многобройни сини до синьолилави цветове. Плодът кълбесто яйцевидна кутийка, в основата с 2–3 пори. Семената многобройни. Цъфти юли-август. Плодоноси септември-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Уязвим” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Декоративно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

ГАЛЕРИЯ

Trachystemon orientalis (L.) D.Don Семейство Грапаволистни (Boraginaceae)

Източен лопох

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

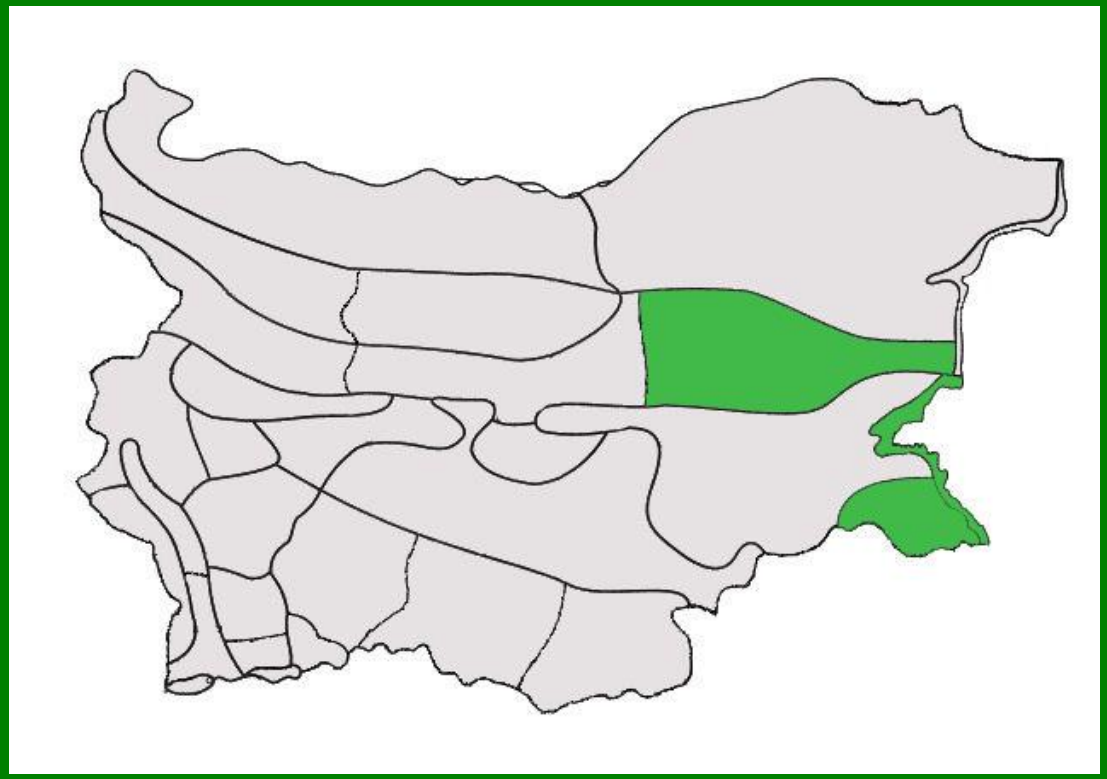

Trachystemon orientalis (L.) D.Don Семейство Грапаволистни (Boraginaceae)
Източен лопох

МЕСТООБИТАНИЯ: В храсталаци и гористи места, от морското равнище до 1000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с грудесто задебелено коренище. Стъблото 10-40 (60) cm високо, четинесто влакнесто, в горната част жлезисто. Приосновните листа 1-2 (3), след прецъфтяване нарастващи до 15-50 cm дължина, яйцевидни, в основата сърцевидни, на върха заострени, с грапава повърхност. Стъбловите листа 1-3 cm дълги, яйцевидни до ланцетни, заострени, приседнали. Цветовете 5-15, по време на цъфтеж увиснали, в рехави, жлезисто влакнести метличести съцветия. Венчето звънчевидно, синьовиолетово, стълбчето и тичинките стърчащи от цвета. Плодът сух, разпадлив на мрежовидно набръчкани орехчета, в основата със задебелен пръстен. Цъфти април-юли. Плодоноси юни-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Trachystemon orientalis (L.) D.Don Семейство Грапаволистни (Boraginaceae)
Източен лопох

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Wouter Hagens, Belgium

Trapa natans L.
Воден орех

Семейство Блатиеви (Lythraceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

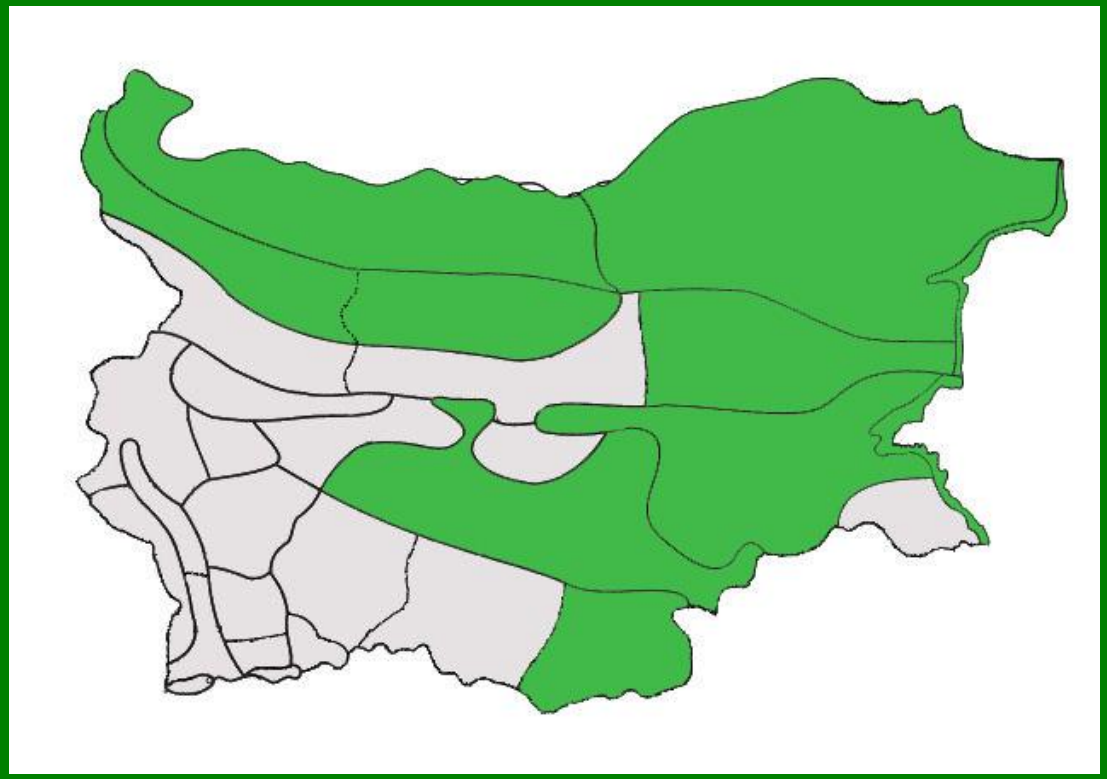

Trapa natans L. Семейство Блатиеви (Lythraceae)
Воден орех

МЕСТООБИТАНИЯ: В блата, разливи на реки със сладка и полусолена вода, отводнителни канали и рибовъдни стопанства, от морското равнище до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Едногодишно плаващо растение със слаборазвит главен и множество адвентивни корени. Листата подводни, перести или нишковиди и надводни – събрани в розетка, на листни дръжки, издути от въздухоносна тъкан, неправилно ромбовидни до заоблени. Цветовете на дръжки, излизащи от пазвите на листата. Венчето 4-делно, венчелистчетата бели или жълтеникавобели. Плодът едносеменна, рядко двусеменна костилка, с роговидни шиловидно източени израстъци и изгниващ под водата месест околоплодник. Цъфти юни-юли. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция, в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Trapa natans L.
Воден орех

Семейство Блатиеви (Lythraceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Marco Banzato, Italy

Снимка: Pierfranco Arrigoni-Valmadrera, Italy

Снимка: Daniela Longo, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Andrea Moro, Italy

Turgeniopsis foeniculacea (Fenzl) Boiss. Семейство Сенникоцветни (Apiaceae)
Тургениопсис

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

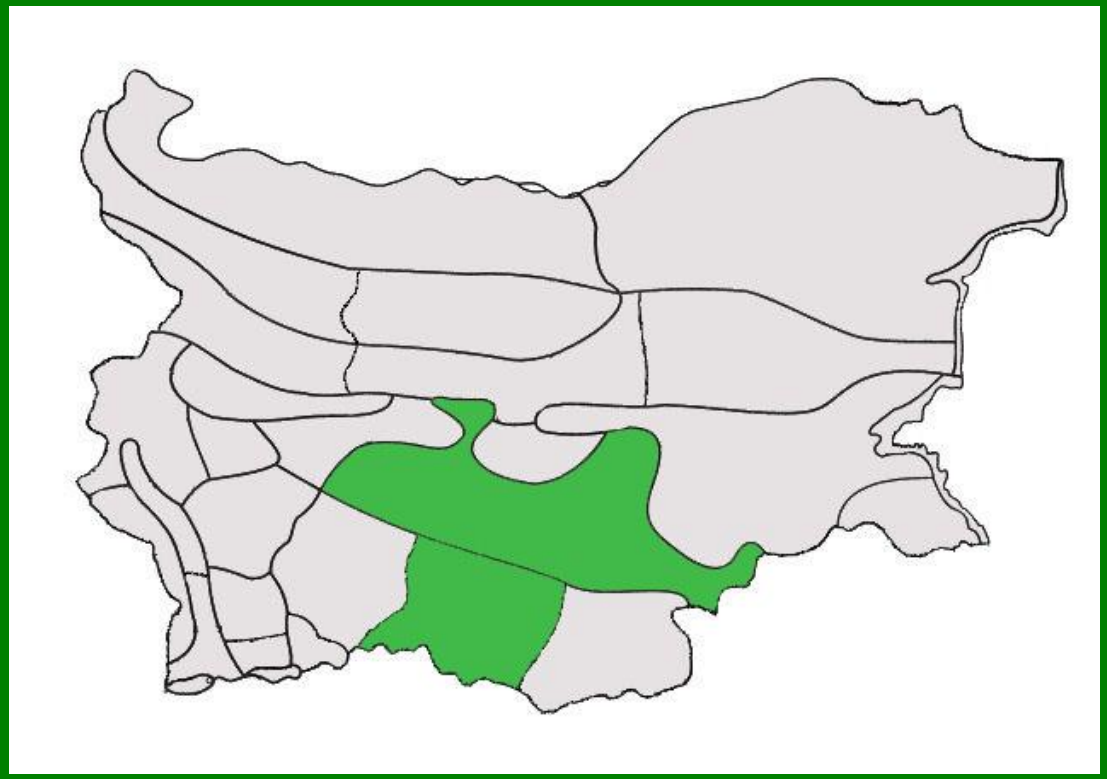

Turgeniopsis foeniculacea (Fenzl) Boiss. Семейство Сложноцветни (Apiaceae)
Тургениопсис

МЕСТООБИТАНИЯ: По каменливи тревисти и храсталачни места, сипеи с плитка хумусно-карбонатна почва, на варовит терен, в ксеротермния дъбов пояс, до 300 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Едногодишно тревисто растение, високо 20–40 cm. Листата 3–4 пъти пересто нарязани, с нишковидни дялове. Сложните сенници на дълги дръжки, главните лъчи 2–3, сенниците с 2–3 двуполови и няколко мъжки цвята в средата. Плодовете елипсовидни, с кукести бодли. Цъфти април-май. Плодоноси май-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Червена книга на Република България в категория “Критично застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

ГАЛЕРИЯ

Ulmus laevis Pall.
Бял бряст

Семейство Брястови (Ulmaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

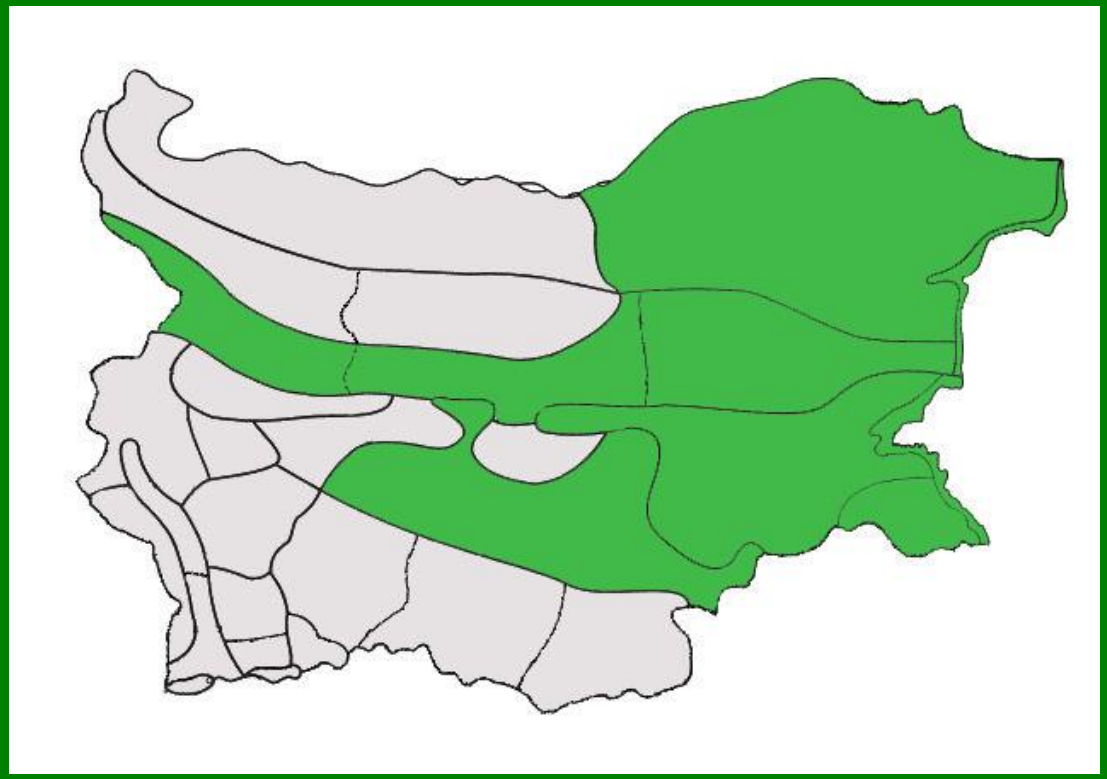

Ulmus laevis Pall. Семейство Брястови (Ulmaceae)
Бял бряст

МЕСТООБИТАНИЯ: Край реки и в мезофилни смесени гори, от морското равнище до 700 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 30 m високо. Листата последователни, 6-15 cm дълги и 3-9 cm широки, обратно яйцевидни, силно несиметрични, двойно напилени, с 12-19 двойки странични жилки, отгоре голи и грапави, отдолу с меки власинки в ъглите на страничните жилки. Цветовете двуполови, събрани в снопчета. Плодът орехче с крилатка. Орехчето в средата на крилатката. Крилатката елиптична, 10-12 mm дълга, ресничеста по ръба. Цъфти април-юни.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, дъбилно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Ulmus laevis Pall.
Бял бряст

Семейство Брястови (Ulmaceae)

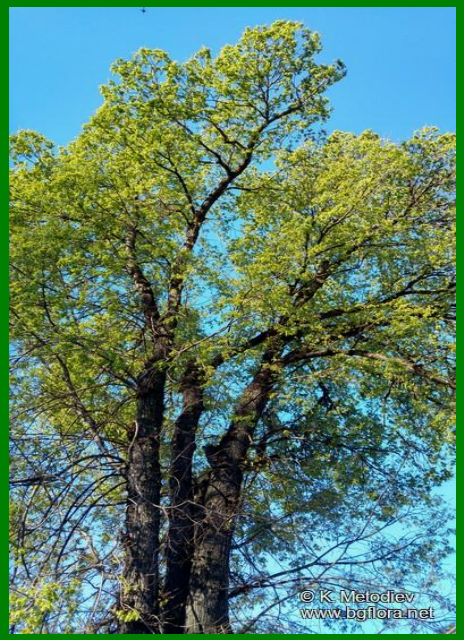

ГАЛЕРИЯ

Ulmus minor Mill.
Полски бряст

Семейство Брястови (Ulmaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

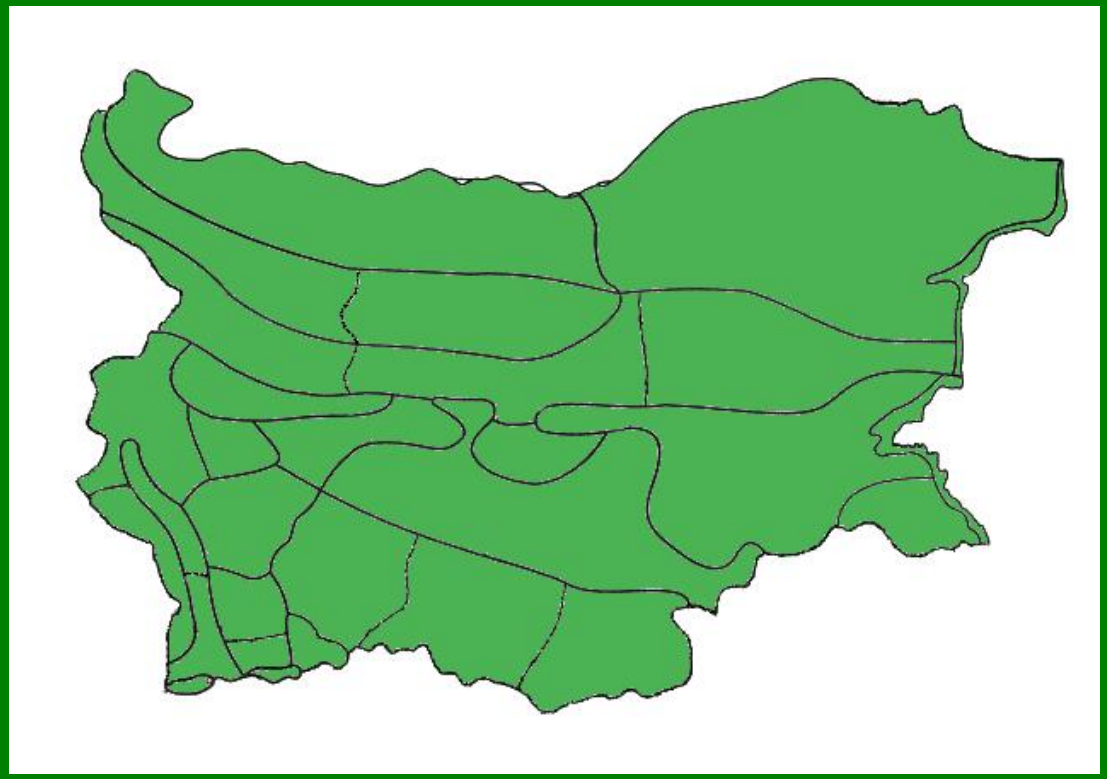

Ulmus minor Mill. Семейство Брястови (Ulmaceae)
Полски бряст

МЕСТООБИТАНИЯ: В широколистни гори, край реки, от морското равнище до 700 m н. в. (рядко до 1300 m н. в.).

МОРФОЛОГИЯ: Дърво, до 30 m високо. Листата последователни, 1-8 cm дълги, 1-4 cm широки, обратно яйцевидни, яйцевидни или обратно ланцетни, несиметрични, двойно или тройно напилени, със 7-12 двойки странични жилки, на върха винаги дихотомично разклонени; отгоре голи, гладки или грапави, отдолу малко или много окосмени. Цветовете двуполови, събрани в снопчета. Плодът орехче с крилатка. Орехчето близо до изреза на крилатката. Крилатката обратно яйцевидна, 7-17 mm дълга. Цъфти март-април.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Горскостопанско, дъбилно, лечебно, медоносно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Продължителността на живота достига до 500 години. В миналото дървесината е използвана в строителството, мебелното производство, самолетостроенето и корабостроенето.

Ulmus minor Mill.
Полски бряст

Семейство Брястови (Ulmaceae)

ГАЛЕРИЯ

Vaccinium arctostaphylos L.
Кавказка боровинка

Семейство Пиренови (Ericaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

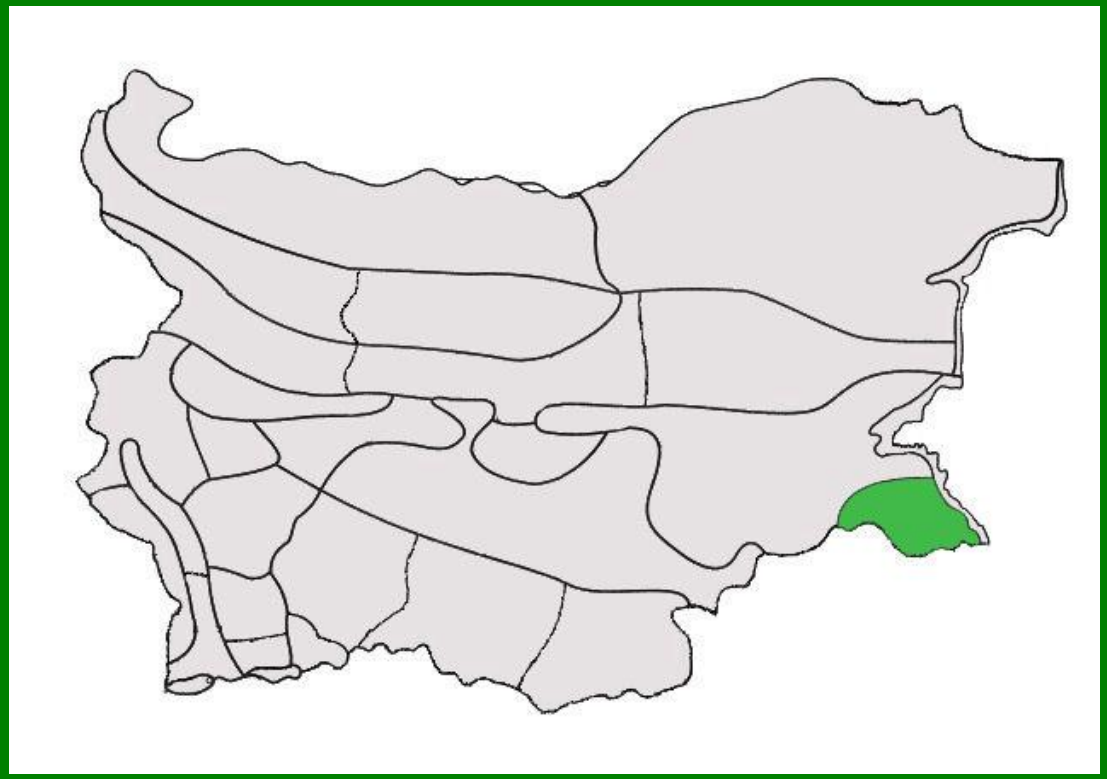

Vaccinium arctostaphylos L. Семейство Пиренови (Ericaceae)
Кавказка боровинка

МЕСТООБИТАНИЯ: В сенчести влажни места в гори от източен бук и източен горун, от 150 до 300 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храсти, до 3 m високи. Стъблата разклонени, изправени, с гладка кафява кора. Листата опадливи, 40-70 mm дълги, 18–30 mm широки, продълговато елипсовидни, ситно равномерно назъбени, отдолу с ясно мрежовидно жилкуване. Цветовете събрани по няколко в рехави удължени гроздовидни съцветия. Венчето камбанковидно, бледочервеникаво. Плодът черна сферична ягода. Семената многобройни, с размери 1,5–1,7 mm, бледо-оранжеви. Цъфти май-юни. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция, в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Витаминозно, лечебно, овощно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Vaccinium arctostaphylos L.
Кавказка боровинка

Семейство Пиренови (Ericaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Karduelis, Turkey

Vaccinium myrtillus L.
Черна боровинка

Семейство Пиренови (Ericaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

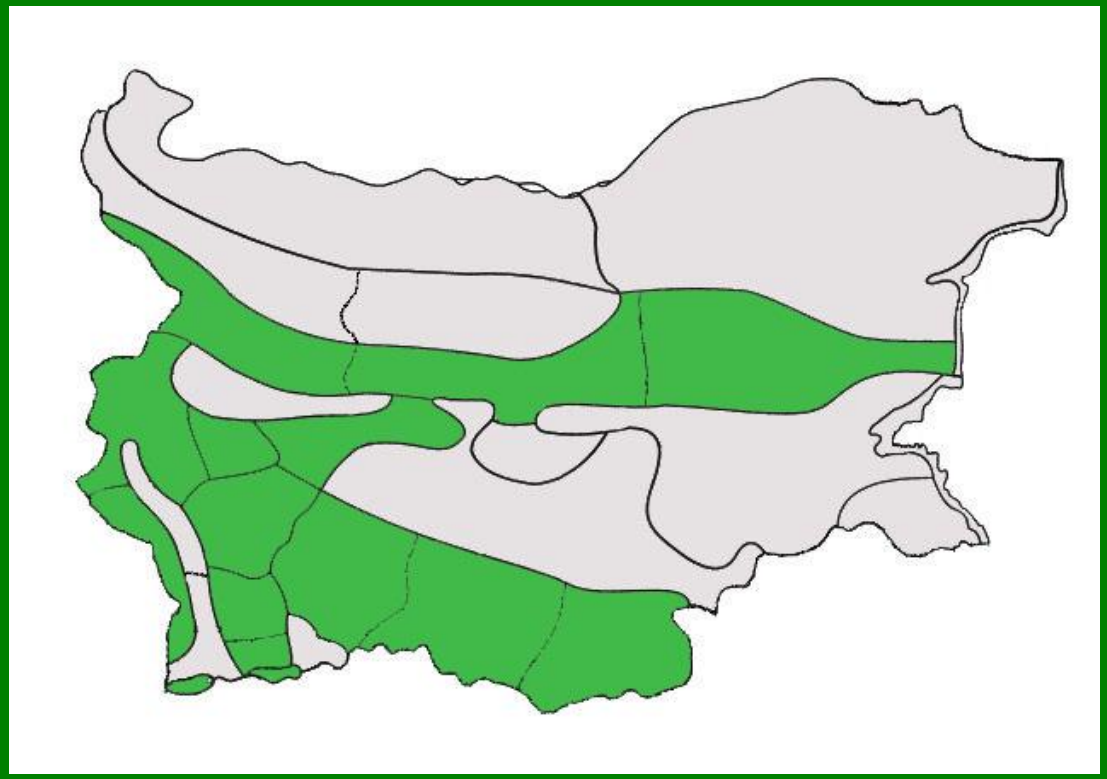

Vaccinium myrtillus L. Семейство Пиренови (Ericaceae)

Черна боровинка

МЕСТООБИТАНИЯ: В иглолистни, по-рядко широколистни гори във високопланинския пояс и по каменистите и скалисти поляни, от 1000 до 2200 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храстче, 10-40 cm високо. Стъблата разклонени, с ръбести, тяснокрилати клонки със зеленикавокафява кора. Листата опадливи, 10-28 mm дълги, широко яйцевидни, ситно напилени. Цветовете разположени поединично в пазвите на листата. Венчето 4,5-6 mm дълго, зеленикаво, кълбесто. Плодът 5-7 mm в диаметър, синкавочерна сочна ягода, с тъмночервена месеста част, със силно багрещ сок. Цъфти юни-юли. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Витаминозно, дъбилно, лечебно, овощно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: В миналото стъблата и листата са използвани за дъбене на кожи и боядисването им в жълт или кафяв цвят, а плодовете – за получаване на виолетова или червена боя за вълна, кожи, коприна и хартия.

Vaccinium myrtillus L.
Черна боровинка

Семейство Пиренови (Ericaceae)

ГАЛЕРИЯ

Vaccinium uliginosum L.
Синя боровинка

Семейство Пиренови (Ericaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

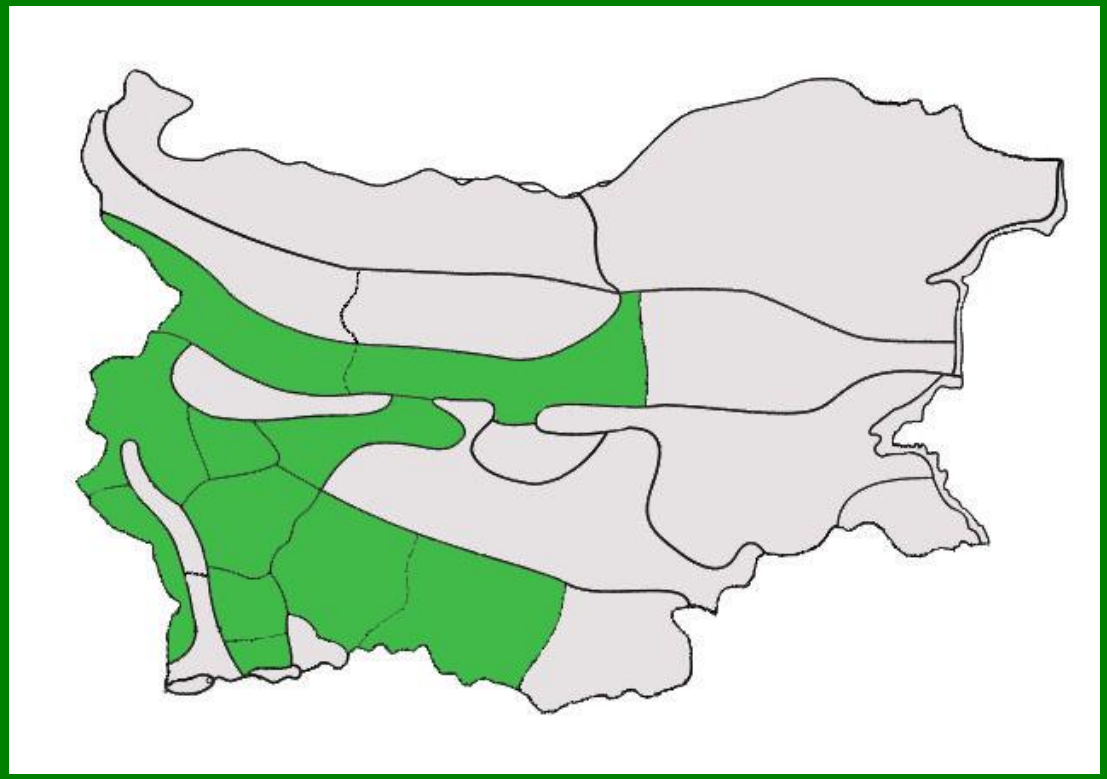

Vaccinium uliginosum L. Семейство Пиренови (Ericaceae)
Синя боровинка

МЕСТООБИТАНИЯ: По открити камениски, скалисти и тревисти места във високопланинския пояс, от 1700 до 2500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храстче, 10-50 (70) cm високо. Стъблата разклонени, изправени или възходящи, с кафява гладка кора. Листата опадливи, 6-20 mm дълги, тънко кожести, целокрайни, синкавозелени. Цветовете в групи по 1-3, 4-5-делни. Венчето 4-5 mm дълго, конично, издуто, бледорозово. Плодът 4-6 mm в диаметър, синкава от восъчен налеп сочна ягода със зеленикава месеста част. Цъфти юли-август. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Витаминозно, дъбилно, лечебно, овощно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Vaccinium uliginosum L.
Синя боровинка

Семейство Пиренови (Ericaceae)

ГАЛЕРИЯ

Снимка: Andrea Moro, Italy

Снимка: Pierfranco Arrigoni-Valmadrera, Italy

Veronica turrilliana Stoj. & Stef.
Търилово великденче

Семейство Живеничеви (Scrophulariaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

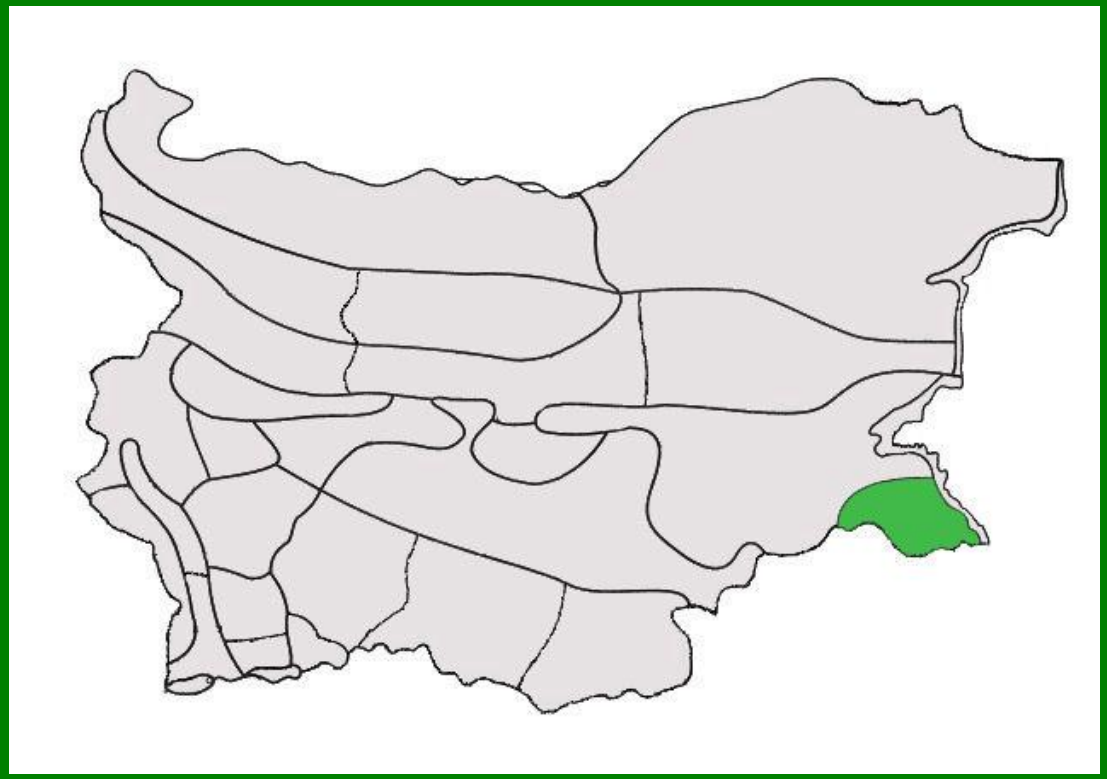

Veronica turrilliana Stoj. & Stef. Семейство Живеничеви (Scrophulariaceae)
Търилово великденче

МЕСТООБИТАНИЯ: По сухи варовити скали и скални пукнатини, до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Многогодишно тревисто растение с вертикално коренище. Стъблата изправени, високи 8–35 cm, разклонени, просто влакнести. Листата последователни, кожести, яйцевидни, елиптични до ланцетни, на къса дръжка или приседнали, с малки жлези. Цветовете събрани в рехави гроздовидни съцветия. Венчелистчетата лилавосини, със светложълт пръстен в средата. Прицветниците целокрайни, ланцетни, голи. Плодът овална, слабо двойно изпъкнала кутийка. Цъфти април-май. Плодоноси юни-август.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Включен в Приложение I на Бернската конвенция, в Червена книга на Република България в категория “Застрашен” и в Приложение III на Закона за биологичното разнообразие.

ПОЛЗВАНЕ: Няма.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Балкански ендемит.

Veronica turrilliana Stoj. & Stef.

Семейство Живеничеви (Scrophulariaceae)

Търилово великденче

ГАЛЕРИЯ

Снимки: Spas Uzunovl, Bulgaria

Viburnum lantana L.
Черна калина

Семейство Бъзови (Caprifoliaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

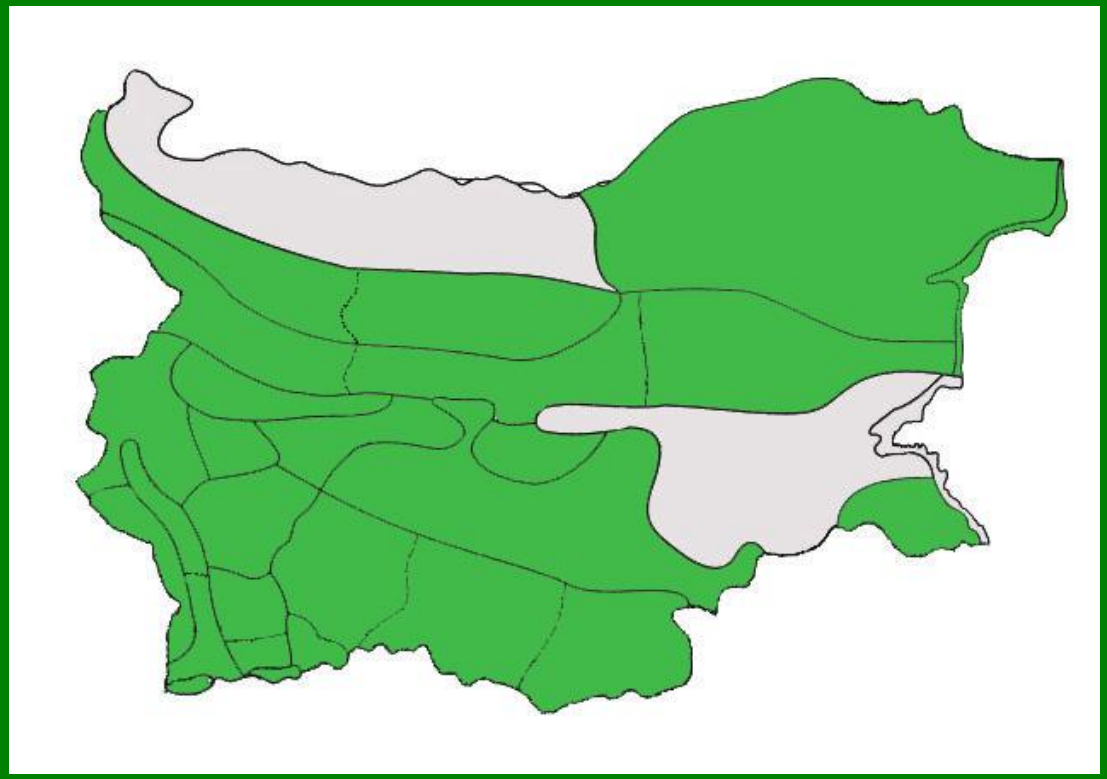

Viburnum lantana L. Семейство Бъзови (Caprifoliaceae)

Черна калина

МЕСТООБИТАНИЯ: В гори и храсталаци в равнини, предпланини и планини, от морското равнище до 1500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст с височина 2-5 m. Клонките цилиндрични, покрити плътно със звездовидни власинки; пъпките голи. Листата 4-14 cm дълги, 3,5-9 cm широки, овални, елиптични; плътни, набръчкани; отгоре тъмнозелени, отдолу сиви, с плътни звездовидни власинки. Съцветията щитовидни, 4,5-10 cm в диаметър, връхни, многоцветни. Венчето 6-8 mm в диаметър, кремаво, белезникаво. Плодът в зряло състояние черен, сплескано яйцевиден. Цъфти април-юни. Плодоноси август-септември.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Багрилно, горскостопанско, декоративно, медоносно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Viburnum lantana L.
Черна калина

Семейство Бъзови (Caprifoliaceae)

ГАЛЕРИЯ

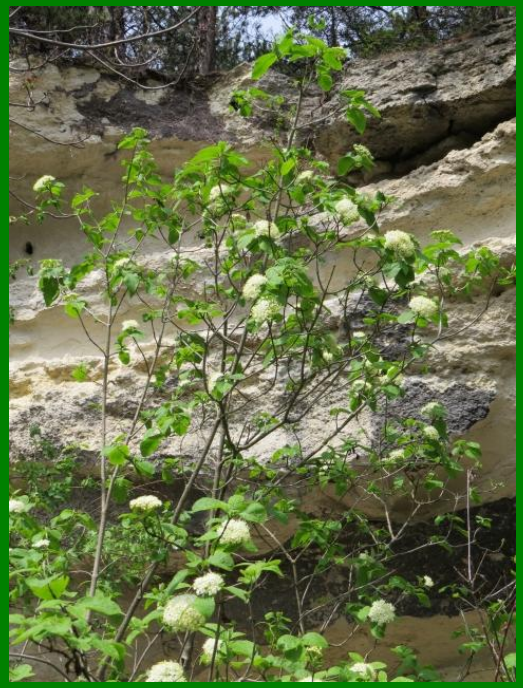

Viscum album L.
Бял имел

Семейство Имелови (Loranthaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

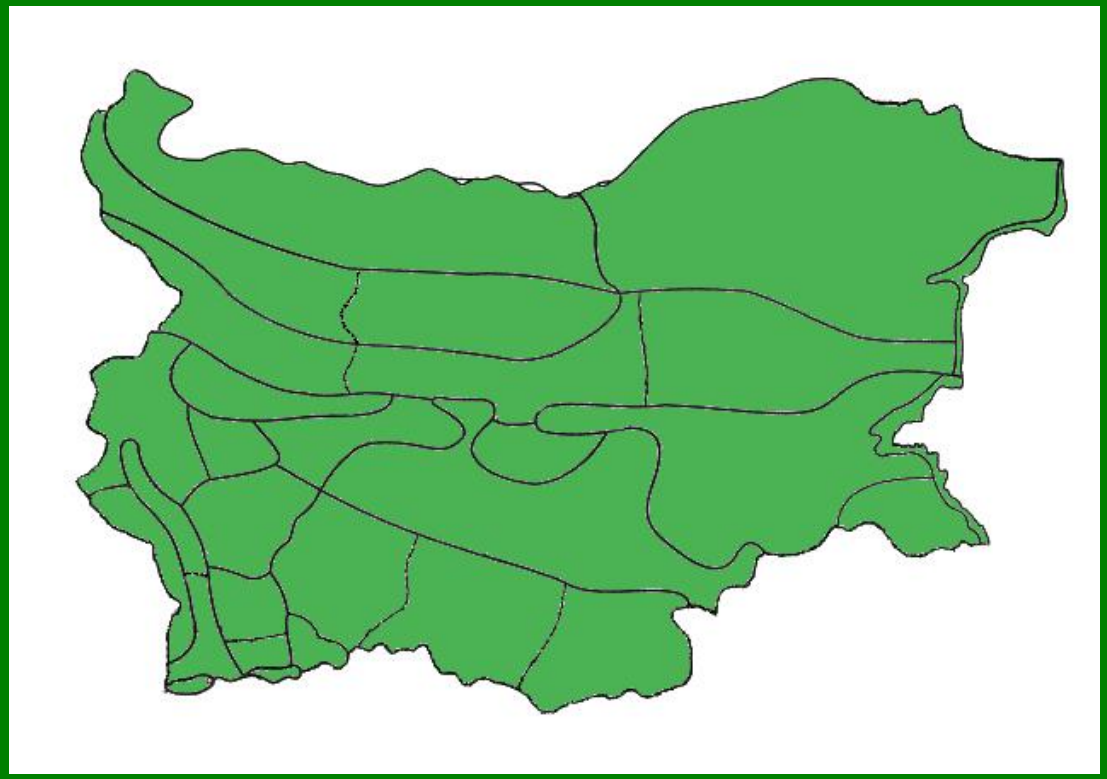

Viscum album L. Семейство Имелови (Loranthaceae)
Бял имел

МЕСТООБИТАНИЯ: Полупаразит върху различни покритосеменни, главно от сем. Розоцветни, и някои голосеменни растения, от морското равнище до 2000 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Двудомен вечнозелен храст, полупаразит върху различни видове дървета. Стъблото силно вилужно разклонено и образува корона с диаметър до 100 cm. Листата срещуположни, кожести, жълтозелени, приседнали, продълговати, целокрайни. Цветовете жълтозелени, еднополови, почти приседнали, разположени в сбити групички по 5-7 в пазвите на листата. Плодовете кълбовидни, 6-10 mm в диаметър, бели, рядко жълтеникави, с лепкава сочна част. Семената черни. Цъфти февруари-май.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Лечебно, отровно.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Плодовете се използват за приготвяне на незасъхващи лепила за улавяне на насекоми.

Viscum album L.
Бял имел

Семейство Имелови (Loranthaceae)

ГАЛЕРИЯ

Vitis sylvestris C.C.Gmel.
Горска лоза

Семейство Лозови (Vitaceae)

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В ЕВРОПА

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

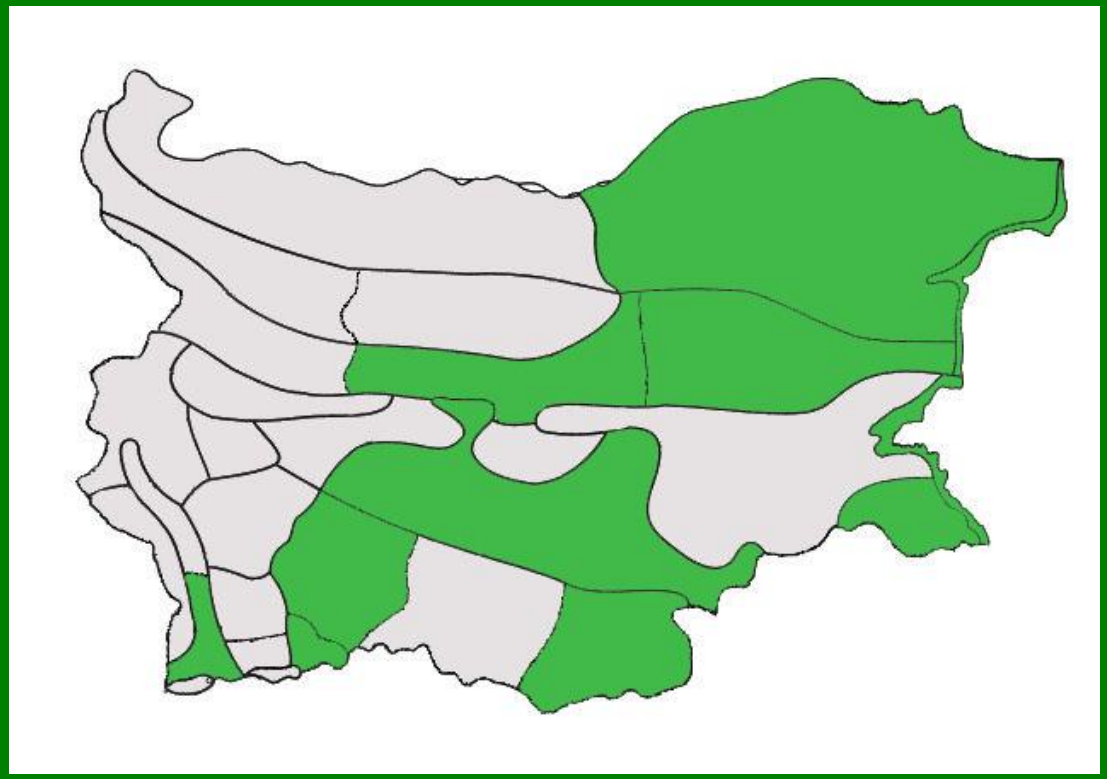

Vitis sylvestris C.C.Gmel. Семейство Лозови (Vitaceae)
Горска лоза

МЕСТООБИТАНИЯ: Край реки, от морското равнище до 500 m н. в.

МОРФОЛОГИЯ: Храст с дълго 2-30 m стъбло, катерливо, силно разклонено. Кората черна, надлъжно напукана. Младите клонки червеникавокафяви до кафявожълтеникави, влакнести или голи. Мустачките неразклонени, рядко на върха раздвоени. Листата последователни, 5-15 cm дълги, 5-10 cm широки, закръглени, длановидни, отдолу влакнести. Листните дялове назъбени. Цветовете двуполови, функционално женски или смесени, рядко само мъжки, зеленикави, събрани в гроздовидно или метличесто съцветие. Плодът кръгла или яйцевидна, тъмносиня ягода. Семената крушовидни или яйцевидни. Цъфти май-юни. Плодоноси август-октомври.

ПРИРОДОЗАЩИТЕН СТАТУТ: Няма.

ПОЛЗВАНЕ: Лечебно, хранително.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: Няма.

Vitis sylvestris C.C.Gmel.
Горска лоза

Семейство Лозови (Vitaceae)

ГАЛЕРИЯ

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА БЪЛГАРСКИТЕ ИМЕНА

Блатна перушина 264
Блехнум класовиден 90
Божур розов 339
Бор бял 369
Бор калабрийски 357
Бор черен 363
Боровинка кавказка 534
Боровинка синя 540
Боровинка черна 537
Ботурче пролетно 183
Бреза бяла 87
Брей обикновен 507
Бръшлян 255
Бряст бял 528
Бряст полски 531
Бук източен 225
Бъз червен 471
Бясно дърво кошаниново 189
Бясно дърво лаврово 192
Бясно дърво обикновено 195
Бясно дърво странджанско 198
Варниче лимонолистно 81
Великденче тъpилово 543
Венерин косъм 36
Венерино пантофче 186
Вишна храстовидна 396
Воден габър 336
Воден морач същински 333
Воден орех 522
Водолюб сенников 93
Водянка жабешка 267
Върба бяла 447
Върба сива 453
Върба крехка 456

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА БЪЛГАРСКИТЕ ИМЕНА

Върба силезийска 462
Върба тритичинкова 465
Върба червена 459
Габър келяв 120
Габър обикновен 117
Глог черен 180
Глухарче битинско 510
Горва гръцка 114
Горва синкавозелена 111
Горска майка родопска 306
Горун обикновен 408
Грипа широколистна 351
Гудиера пълзяща 246
Гърбач гръцки 348
Дебрянка европейска 474
Джел бодливолистен 279
Джел колхидски 282
Див рожков 153
Драка 342
Дъб космат 414
Дъб странджански 411
Дъб троянски 417
Ела бяла 9
Ела Цар Борисова 12
Елша черна 45
Елша бяла 48
Еньовче низбягващо 234
Еньовче родопско 237
Епимедиум 213
Ерантис български 216
Етионема арабска 42
Ефедра обикновена 210
Жешля 18
Залист бодлив 438

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА БЪЛГАРСКИТЕ ИМЕНА

Залист подезичен 441
Звъника багрилна 270
Звъника чашковидна 273
Звъника четинеста 276
Зеленика понтийска 426
Ива 450
Иглика кавказка 393
Имел бял 549
Калдезия парнасиеволистна 96
Калина черна 546
Калуна обикновена 99
Камбанка вълнеста 102
Камбанка езичеста 105
Камбанка променливоцветна 108
Каменливче житнолистно 204
Каменливче сръбско 207
Катушка европейска 324
Кестен конски 39
Кестен обикновен 123
Кисел трън обикновен 84
Киселец 435
Клен полски 15
Клин айтоски 69
Клин тракийски 72
Клокочка переста 498
Кокеш вълнест 477
Кокошка 285
Командра изящна 168
Копитник европейски 63
Копривка гола 129
Копривка южна 126
Кукуч 372
Кумарка гола 54
Кумарка жлезиста 57

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА БЪЛГАРСКИТЕ ИМЕНА

Лавровишна лечебна 312
Лазаркиня пиринска 66
Лейка плаваща 468
Леска обикновена 171
Леска турска 174
Лимодорум недоразвит 318
Лоза горска 552
Лопох източен 519
Люляк обикновен 504
Лютиче езичесто 423
Маклен 24
Мекиш 33
Метличина вагеницова 144
Метличина оголяваща 135
Метличина тройножилчеста 141
Метличина тъмнопурпурна 132
Метличина янкиева 138
Мечо грозде 60
Микромерия гребенеста 330
Мишорка текирска 249
Мукина 495
Мура бяла 366
Мура черна 360
Мушмула 327
Мъждрян 231
Нахут цариградски 156
Нокът етруски 321
Орех обикновен 291
Оризов троскот 315
Очиболец мочурен 390
Пираканта червена 399
Пирен 219
Плюскавиче валдщайново 489
Плюскавиче лерхенфелдово 486

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА БЪЛГАРСКИТЕ ИМЕНА

Плюскавиче мочурно 483
Плюскач дървовиден 165
Повет обикновен 162
Подрумиче сребролистно 51
Пърнар 405
Пясъчна лилия 345
Рамонда сръбска 420
Роголистник потопен 150
Росен 201
Самодивско цвете 222
Сграбиче вилмотианово 78
Сграбиче мехуресточашково 75
Седефче лечебно 444
Секирче златисто 309
Серапиас палешников 480
Силивряк родопски 252
Скрипка висока 492
Смин храстовиден 288
Смрадлика 177
Смърч обикновен 354
Стратиотес алоевиден 501
Тамянка 159
Тинтява жълта 243
Тинтява скална 240
Тис обикновен 513
Топола бяла 378
Топола сива 381
Топола черна 384
Трепетлика 387
Тръбоцвет румелийски 516
Тургениопсис 525
Хвойна дървовидна 297
Хвойна казашка 303
Хвойна обикновена 294

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА БЪЛГАРСКИТЕ ИМЕНА

Хвойна червена	300
Херминиум едногрудков	258
Хипурис обикновен	261
Хоботниче слоново	432
Центрантус келереров	147
Цер	402
Чинар източен	375
Шестил	27
Шмак дъбилен	429
Явор	30
Явор хиркански	21
Ясен планински	228

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА ЛАТИНСКИТЕ ИМЕНА

Abies alba Mill. 9
Abies borisii-regis Mattf. 12
Acer campestre L. 15
Acer heldreichii Orph. ex Boiss. 18
Acer hyrcanum Fisch. & C.A.Mey 21
Acer monspessulanum L. 24
Acer platanoides L. 27
Acer pseudoplatanus L. 30
Acer tataricum L. 33
Adiantum capillus-veneris L. 36
Aesculus hippocastanum L. 39
Aethionema arabicum (L.) Andrz. ex DC. 42
Alnus glutinosa (L.) Gaertn. 45
Alnus incana (L.) Moench 48
Anthemis argyrophylla (Halácsy & Georgiev) Velen. 51
Arbutus andrachne L. 54
Arbutus unedo L. 57
Arctostaphylos uva-ursi (L.) Spreng. 60
Asarum europaeum L. 63
Asperula suberosa Sibth. & Sm. 66
Astracantha aitosensis (Ivan.) Podl. 69
Astracantha thracica(Griseb.)Podlech 72
Astragalus physocalyx Fisch. 75
Astragalus wilmottianus Stoj. 78
Asyneuma limonifolium (L.) Janch. 81
Berberis vulgaris L. 84
Betula pendula Roth 87
Blechnum spicant (L.) Sm. 90
Butomus umbellatus L. 93
Caldesia parnassifolia (L.) Parl. 96
Calluna vulgaris (L.) Hull 99
Campanula lanata Friv. 102
Campanula lingulata Waldst. & Kit. 105
Campanula versicolor Andrews 108
Cardamine glauca Spreng. ex DC. 111
Cardamine graeca L. 114
Carpinus betulus L. 117

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА ЛАТИНСКИТЕ ИМЕНА

Carpinus orientalis Mill. 120
Castanea sativa L. 123
Celtis australis L. 126
Celtis plachoniana K.I. Chr. 129
Centaurea calocephala Willd. 132
Centaurea calvescens Pančić 135
Centaurea jankae D.Brândză 138
Centaurea trinervia Steven ex Willd. 141
Centaurea wagenitziana Bancheva & Kit Tan 144
Centranthus kellereri (Stoj., Stef. & T. Georg.) Stoj. & Stef. 147
Ceratophyllum submersum L. 150
Cercis siliquastrum L. 153
Cicer montbretii Jaub. & Spach 156
Cistus salviifolius L. 159
Clematis vitalba L. 162
Colutea arborescens L. 165
Comandra elegans (Rochel ex Rchb.) Rchb.f. 168
Corylus avellana L. 171
Corylus colurna L. 174
Cotinus coggygria Scop. 177
Crataegus pentagyna Waldst. & Kit. 180
Cyclamen coum Mill. 183
Cypripedium calceolus L. 186
Daphne kosanini (Stoj.) Stoj. 189
Daphne laureola L. 192
Daphne mezereum L. 195
Daphne pontica L. 198
Dictamnus albus L. 201
Edraianthus graminifolius (L.) DC. 204
Edraianthus serbicus (A.Kern.) Petrovič 207
Ephedra distachya L. 210
Epimedium pubigerum (DC.) Morren & Decne 213
Eranthis bulgaricus (Stef.) Stef. 216
Erica arborea L. 219

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА ЛАТИНСКИТЕ ИМЕНА

Erythronium dens-canis L. 222
Fagus orientalis Lipsky 225
Fraxinus excelsior L. 228
Fraxinus ornus L. 231
Galium procurrens Ehrend. 234
Galium rhodopeum Velen. 237
Gentiana frigida Haenke 240
Gentiana lutea L. 243
Goodyera repens (L.) R.Br. 246
Gypsophila tekirae Stef. 249
Haberlea rhodopensis Friv. 252
Hedera helix L. 255
Herminium monorchis (L.) R.Br. 258
Hippuris vulgaris L. 261
Hottonia palustris L. 264
Hydrocharis morsus-ranae L. 267
Hypericum androsaemum L. 270
Hypericum calycinum L. 273
Hypericum setiferum Stef. 276
Ilex aquifolium L. 279
Ilex colchica Pojark. 282
Isopyrum thalictroides L. 285
Jasminum fruticans L. 288
Juglans regia L. 291
Juniperus communis L. 294
Juniperus excelsa M.Bieb. 297
Juniperus oxycedrus L. 300
Juniperus sabina L. 303
Lathraea rhodopaea Dingler 306
Lathyrus aureus (Steven) D.Brândză 309
Laurocerasus officinalis Roem. 312
Leersia oryzoides (L.) Sw. 315
Limodorum abortivum (L.) Sw. 318
Lonicera etrusca Santi 321
Lycopus europaeus L. 324
Mespilus germanica L. 327
Micromeria cristata (Hampe) Griseb. 330
Oenanthe aquatica (L.) Poir. 333

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА ЛАТИНСКИТЕ ИМЕНА

Ostrya carpinifolia Scop. 336
Paeonia mascula (L.) Mill. 339
Paliurus spina-christi Mill. 342
Pancratium maritimum L. 345
Periploca graeca L. 348
Phillyrea latifolia L. 351
Picea abies (L.) Karst. 354
Pinus brutia Ten. 357
Pinus heldreichii Christ. 360
Pinus nigra J.F.Arnold 363
Pinus peuce Griseb. 366
Pinus sylvestris L. 369
Pistacia terebinthus L. 372
Platanus orientalis L. 375
Populus alba L. 378
Populus canescens (Aiton) Sm. 381
Populus nigra L. 384
Populus tremula L. 387
Potentilla palustris (L.) Scop. 390
Primula vulgaris subsp. *rubra* (Sm.) Arcang. 393
Prunus fruticosa Pall. 396
Pyracantha coccinea M.J.Roemer 399
Quercus cerris L. 402
Quercus coccifera L. 405
Quercus dalechampii Ten. 408
Quercus hartwissiana Steven 411
Quercus pubescens Willd. 414
Quercus trojana Webb 417
Ramonda serbica Pančič 420
Ranunculus lingua L. 423
Rhododendron ponticum L. 426
Rhus coriaria L. 429
Rhynchocorys elephas (L.) Griseb. 432
Rumex acetosa L. 435
Ruscus aculeatus L. 438
Ruscus hypoglossum L. 441
Ruta graveolens L. 444

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА ЛАТИНСКИТЕ ИМЕНА

Salix alba L. 447
Salix caprea L. 450
Salix cinerea L. 453
Salix fragilis L. 456
Salix purpurea L. 459
Salix silesiaca Willd. 462
Salix triandra L. 465
Salvinia natans (L.) All. 468
Sambucus racemosa L. 471
Sanicula europaea L. 474
Scorzonera lanata M.Bieb. 477
Serapias vomeracea (Burm.) Briq. 480
Silene asterias Griseb. 483
Silene lerchenfeldiana Baumg. 486
Silene waldsteinii Griseb. 489
Smilax excelsa L. 492
Sorbus aria (L.) Crantz 495
Staphylea pinnata L. 498
Stratiotes aloides L. 501
Syringa vulgaris L. 504
Tamus communis L. 507
Taraxacum bithynicum DC. 510
Taxus baccata L. 513
Trachelium rumelianum Hampe 516
Trachystemon orientalis (L.) D.Don 519
Trapa natans L. 522
Turgeniopsis foeniculacea (Fenzl) Boiss. 525
Ulmus laevis Pall. 528
Ulmus minor Mill. 531
Vaccinium arctostaphylos L. 534
Vaccinium myrtillus L. 537
Vaccinium uliginosum L. 540
Veronica turrilliana Stoj. & Stef. 543
Viburnum lantana L. 546
Viscum album L. 549
Vitis sylvestris C.C.Gmel. 552

ЛИТЕРАТУРА

1. Асьов, Б., А. Петрова, Д. Димитров, Р. Василев, 2012, Конспект на висшата флора на България. Хорология и флорни елементи, Българска фондация „Биоразнообразие”, С., 490 с.
2. Българската флора онлайн, https://www.bgflora.net/ (accessed 20 January 2017).
3. Велчев, В. (отг. ред.), 1982, Флора на НР България. Том 8, Изд. на БАН, С., 518 с.
4. Велчев, В. (отг. ред.), 1989, Флора на НР България. Том 9, Изд. на БАН, С., 539 с.
5. Делипавлов, Д., И. Чешмеджиев, М. Попова, Д. Терзийски, И. Ковачев, 2011, Определител на растенията в България, Акад. изд. на АУ–Пловдив, Пловдив, 591 с.
6. Закон за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие на Република България. Приложения II-IV. ДВ, брой 94, 16 ноември 2007 г. с. 2-44.
7. Закон за лечебните растения на Република България, Обн. ДВ. бр. 29 от 7 април 2000 г., с. 9–29, Посл. изм. ДВ бр. 98 от 28.11.2014 г.
8. Йорданов, Д. (гл. ред.), 1963–1979, Флора на НР България, томове 1–7, Изд. на БАН, С.

ЛИТЕРАТУРА

9. Кожухаров, Ст. (отг. ред.), 1995, Флора на Р България, том 10, Акад. изд. „Проф. М. Дринов”, С., 428 с.
10. Пеев, Д. (отг. ред.), 2013, Флора на Р България, том 11, Акад. изд. „Проф. М. Дринов”, С., 523 с.
11. Пеев, Д. (гл. ред.), 2015, Червена книга на Република България. Том 1. Растения и гъби, ИБЕИ – БАН & МОСВ, С., 887.
12. Angiosperm Phylogeny Group, 2009, An update of the Angiosperm Phylogeny Group classification for the orders and families of flowering plants: APG III, Botanical Journal of the Linnean Society 161 (2): 105–121.
13. Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, Appendix II, 1973, http://www.cites.org/eng/app/appendices.shtml (accessed 20 January 2017).
14. Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, Appendix I, 1979, http://conventions.coe.int/Treaty/FR/Treaties/Html/104-1.htm (accessed 20 January 2017).
15. Directive 92/43/EEC, Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the Conservation of Natural Habitats and of Wild Fauna and Flora, Annexes II-V, OJ L 206, 22.07.1992.
16. Euro+Med (2006-): Euro+Med PlantBase - the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity. Published on the Internet http://ww2.bgbm.org/EuroPlusMed/ (accessed 20 January 2017).

ЛИТЕРАТУРА

17. Flora Italiana, Published on the Internet, http://luirig.altervista.org/flora/taxa/floraindice.php (accessed 30 October 2017).
18. Flowers of the Cevennes, Published on the Internet, http://www.naturescene.net/ (accessed 30 October 2017).
19. Johansson, J. T., The Phylogeny of Angiosperms. Published online. http://angio.bergianska.se (accessed 20 January 2017).
20. The Plant List, 2013, Version 1.1. Published on the Internet, http://www.theplantlist.org/ (accessed 20 January 2017).
21. Wikimedia Commons, https://commons.wikimedia.org/wiki/Image (accessed 30 October 2017).
22. Zahariev, D., 2016, Biodiversity of relict vascular plants in Bulgaria, International Journal of Research Studies in Biosciences 4 (1): 38–51.